

Sola kommune
Ansvar for hverandre

Handlings- og økonomiplan 2014–2017

Rådmannens forslag

INNHALDSFORTEGNELSE

Forord.....	5
1. Innstilling til vedtak	6
2. Økonomiske rammebetingelser og prioriteringer	8
2.1. Frie inntekter	8
2.1.1. Nasjonale forutsetninger	8
2.1.2 Lokale forutsetninger	9
2.2. Andre inntekter	10
2.2.1. Overføringer fra Lyse	10
2.2.2. Avgifter, gebyrer og egenbetalinger	11
2.2.3. Mva-kompensasjon investeringer	11
2.3. Utgiftsforutsetninger	11
2.3.1. Lønnsvekst	11
2.3.2. Prisvekst	12
2.3.3. Renteforutsetninger	12
2.3.4. Pensjonskostnader	13
2.4. Utvikling i netto driftsresultat	14
2.5. Kostra-tall	14
2.6. Rådmannens forslag til investeringer 2014-2017	17
2.6.1. Hovedprioriteringer investeringer	17
2.6.2. Investeringsstabell	19
2.6.3. Investeringer – beskrivelse	24
2.6.4. Finansiering av investeringer	43
2.6.5. Utvikling i lånegjeld	44
2.6.6. Gjeldsgrad	46
2.7. Rådmannens forslag til endringer i drift 2014-2017	46
2.7.1. Hovedprioriteringer drift	47
2.7.2. Driftstabell	51
2.7.3. Nye tiltak i drift – beskrivelse	55
3. Kommunens utvikling	72
3.1. Kommuneplan	72
3.2. Samfunnsutvikling – bærekraftig utvikling	72
3.3. Befolkningsutvikling	73
3.3.1. Befolkningsvekst	73
3.3.2. Befolkningsframskriving	73
3.4. Boligbygging	75
3.4.1. Utbygging – boliger	75
3.4.2. Boligbygging	75
3.5. Transport	76
3.6. Næringsutvikling	77
3.7. Folkehelse og livskvalitet	77
3.8. Trygge og gode oppvekstvilkår	79
3.9. Senterstruktur i kommunen	79

4. Tjenesteområdene	81
4.1. Politisk nivå.....	81
4.2. Rådmannsnivå med staber.....	81
4.2.1. Rådmannsgruppen.....	82
4.2.2. Servicetorg.....	83
4.2.3. Avdeling IKT.....	83
4.2.4. Personal og organisasjon.....	84
4.2.5. Økonomi	86
4.3. Tjenesteområde Oppvekst og kultur.....	88
4.3.1. Fagstab Oppvekst og kultur.....	88
4.3.2. Skolene m.m.....	89
4.3.3. Barnehagene.....	92
4.3.4. Barnevern	94
4.3.5. Helsestasjon.....	96
4.3.6. PPT – Pedagogisk psykologisk tjeneste	98
4.3.7. Kultur	99
4.3.7.1. Sola kulturskole	100
4.3.7.2. Sola folkebibliotek	100
4.3.7.3. Fritid.....	101
4.3.7.4. Kulturhuset	102
4.4. Tjenesteområde Levekår	104
4.4.1. Fagstab levekår	104
4.4.2. Virksomhetene	106
4.5. Tjenesteområde Samfunnsutvikling	111
4.5.1. Eiendom.....	111
4.5.2. Arealbruk.....	116
4.5.3. Kommunalteknikk	121
 5. Kommunale foretak og Sola kirkelige fellesråd.....	 125
5.1. Kvithei utbyggingsselskap Sola KF	126
5.2. Sola Storkjøkken KF	131
5.3. Sola kirkelige fellesråd	134
 6. Rådmannens forslag til avgifter, gebyrer og egenbetalinger.....	 139
6.1. Oppvekst og kultur	140
6.1.1. Barnehage	140
6.1.2. Skolefritidsordning – SFO.....	140
6.1.3. Kulturskole	141
6.2. Levekår	142
6.2.1. Betaling for langtidsopphold.....	142
6.2.2. Betaling for korttidsopphold	142
6.2.3. Betaling for dagsenteropphold	142
6.2.4. Betaling for trygghetsalarm	143
6.2.5. Betaling for praktisk bistand i hjemmet.....	143
6.2.6. Betaling for fotterapi i institusjon	143
6.3. Samfunnsutvikling.....	145
6.3.1. Kommunalteknikk	145
6.3.1.1. Gebyrutvikling innenfor VAR-området 2014-2017 (årsgebyrer)	145

6.3.1.2. Gebyrberegning vann og avløp	145
6.3.1.3. Årsgebyr 2014	146
6.3.2. Areal	150
6.3.2.1. Gebyrer Arealplan.....	151
6.3.2.2. Gebyrer Oppmåling.....	151
6.3.2.3. Gebyrer Byggesak	154
6.4. Sola kirkelige fellesråd.....	161
7. Vedlegg	162
7.1.1. Økonomisk oversikt – Drift.....	164
7.1.2. Budsjettskjema 1A – Driftsbudsjettet.....	164
7.1.3. Budsjettskjema 1B – Driftsbudsjett per virksomhetene	165
7.1.4. Driftsbudsjettet fordelt per Kostra-funksjon	167
7.1.5. Økonomisk oversikt – Investering	169
7.1.6. Budsjettskjema 2A – Investeringsbudsjettet	170
7.1.7. Budsjettskjema 2B – Investeringsbudsjettet	171

Forside: Boligfelt på Myklebust
Jåsund Utbyggingsselskap AS

STYRKE TIL Å VOKSE

Handlings- og økonomiplanen inneholder tiltak for å nå Sola kommunes langsiktige mål. Disse fremgår av kommuneplanen og er konkretisert gjennom handlingsplaner som skolebruksplanen, boligsosial handlingsplan, barnehagebruksplanen og energi- og klimaplanen.

Ved inngangen til planperioden 2014 – 17 har kommunen passert 25 000 innbyggere og 23 000 arbeidsplasser. Veksten stiller store krav til både styring og tilrettelegging. Kommunens evne til å være en aktiv samfunnsutvikler, og samhandle effektivt i det regionale fellesskapet er viktigere enn noen gang.

Regionen har et næringsliv i rivende utvikling, og Sola kommune bidrar aktivt å løse de utfordringene veksten gir. Kommunen legger til rette for boligbygging i stort omfang, og bidrar til at de store regionale næringsområdene i Risavika, Forus og Stavanger lufthavn utvikles videre. Kommunen styrker transportinfrastrukturen i kommunen i samarbeid med regionale og statlige myndigheter.

Flere innbyggere øker behovet for velferdstjenester. Vi vil bli flere i innbyggere i de livsfasene menneskers behov for velferdstjenester er størst. Lovfestede individuelle rettigheter, og en generell forventning om økt omfang og kvalitet på offentlige tjenester stiller store krav til kommunen. De økonomiske rammene øker ikke tilsvarende, og kommunens inntektsgrunnlag er redusert de siste årene på grunn av endringer i inntektsfordelingen mellom kommunen. Kommunesektoren generelt ser et forventningsgap mellom innbyggernes forventninger til tjenester og det sektoren har økonomi til å levere. Kommunikasjonen med innbyggerne er ekstra viktig i perioder med omstilling for å skape forutsigbarhet for innbyggerne og bidra til å tilpasse forventningene til det tjenestenivået det er realistisk å opprettholde.

For å møte behovene til flere innbyggere innenfor de økonomiske rammer vi har til rådighet er det helt nødvendig med kontinuerlig omstilling og endringsarbeid i kommuneorganisasjonen. I planperioden vil også innbyggerne kunne merke endringer i innretning og nivå på tjenestene.

Veksten skaper utfordringer, men det er rådmannens vurdering at Sola kommune har et svært godt utgangspunkt for å tåle den veksten vi står overfor. Målinger viser at vi leverer tjenester av høy kvalitet til innbyggere i alle livsfaser. Solaskolen har høy kvalitet, og kommunens pleie og omsorgstilbud ivaretar innbyggernes behov på en god måte. Vi har dyktige ansatte som utnytter ressursene godt. Sammenlignet med situasjonen i kommunesektoren for øvrig er vi i en sterk posisjon med gode og robuste tjenester, lavt nivå på gebyrer og egenbetalinger og veldrevne virksomheter.

Rådmannens forslag til investeringsbudsjett bygger på tidligere vedtatte investeringer og prioriteringer med et samlet investeringsnivå på 1.785 mill kr i planperioden. Forslaget til driftsbudsjett ivaretar veksten i befolkningen, men innebærer også en omfattende omstilling for å frigjøre ressurser til å møte de nye behovene. Forslaget innebærer et netto driftsresultat på 3 %.

Forslag til økonomiplan har blitt til gjennom bidrag fra hele organisasjonen. Forslaget viser en kommune med mot til å møte vekstutfordringene og som stiller store krav til seg selv.

Ingrid Nordbø
rådmann

Sola 24. oktober 2013

Sabina Leto
økonomisjef

1. INNSTILLING TIL VEDTAK

Politisk behandling av Handlings- og økonomiplan 2014-2017 vil bli som følger:

- Formannskapet behandler rådmannens forslag til Handlings- og økonomiplan 2014-2017 den 19. og 20. november 2013.
- Kommunestyret vedtar Handlings- og økonomiplan 2014-2017 den 12. desember 2013.

Rådmannen legger med dette fram forslag til Handlings- og økonomiplan 2014- 2017 og tilrår følgende vedtak:

1. Kommunestyret godkjenner rådmannens forslag til Handlings- og økonomiplan 2014-2017 for Sola kommune. Netto budsjetttramme for 2014 fastsettes i henhold til:
 - Budsjettskjema 1B – Driftsbudsjett per virksomhet (kap. 7, pkt. 7.1.3).
 - Budsjettskjema 2A – Investeringsbudsjettet (kap. 7, pkt. 7.1.6).
 - Budsjettskjema 2B – Investering per prosjekter (kap. 7, pkt. 7.1.7).
2. Kommunestyret godkjenner forslag til budsjetter for skatter, rammetilskudd, rente, avdrag og anvendelse av netto driftsresultat mv i henhold til Budsjettskjema 1A - Driftsbudsjettet (vedlegg 7, pkt. 7.1.2).
3. Skatt på inntekt og formue fastsettes i henhold til høyeste skattøre som Stortinget vedtar.
4. Kommunestyret oppretter årsverk som følge av rådmannens tilrådning av nye tiltak, jfr. kap. 2, driftstabell med beskrivelse av nye tiltak i drift, avsnitt 2.7.2. og 2.7.3.
5. Det tas opp følgende lån til finansiering av investeringsbudsjett i 2014:
 - 4.1. Lån til finansiering av egne investeringer utenom VAR sektor kr 218,1 mill
 - 4.2. Lån til VAR sektor kr 54,6 mill.
 - 4.3. Lån til mellomfinansiering av selvfinansierte prosjekter kr 270, 7 mill.
 - 4.4. Startlån til videre utlån fra Husbanken kr 40 mill.
6. Det betales avdrag på lån i 2014 i tråd med minimumsbestemmelsene i kommuneloven.
7. Rådmannen får fullmakt til å fordele lønns- og pensjonsreserve på de enkelte ansvarsområder i driftsbudsjettet.
8. Kommunestyret godkjenner endringer i avgifter, gebyrer og egenbetaling slik det framgår i kap. 6 i rådmannens forslag til Handlings- og økonomiplan 2014-2017.
9. Prinsippet om økonomisk likeverdig behandling mellom kommunale og ikke- kommunale barnehager videreføres. Tilskuddet holdes på fastsatt minimumsforpliktelse etter gjeldende lov/forskrifter, jfr. foreslått opptrapping i statsbudsjettet 2014.

10. Handlings- og økonomiplaner innrettes med sikte på reell styring etter følgende økonomiske måltall:

For å sikre en bærekraftig kommuneøkonomi (1) skal balansen mellom inntekter og utgifter i driftsbudsjettet tilpasses et netto driftsresultat på minimum 3 prosent av kommunens driftsinntekter.

For å sikre en bærekraftig kommuneøkonomi (2) skal framtidige låneopptak tilpasses en gjeldsgrad – lånegjeld i prosent av brutto driftsinntekter – som på sikt ikke bør ligge over 60 %.

11. Kommunestyret godkjenner Handlings- og økonomiplan 2014-2017 og budsjett 2014 for Kvithei utbyggingsselskap Sola KF i samsvar med rådmannens tilrådning og i tråd med styrets vedtak. Det tas opp lån på kr 5,5 mill. i 2014 for videre utlån til Kvithei utbyggingsselskap Sola KF.
12. Kommunestyret godkjenner budsjett 2014 for Sola Storkjøkken KF i samsvar med rådmannens tilrådning og i tråd med styrets vedtak.

2. ØKONOMISKE RAMMEBETINGELSER OG PRIORITERINGER

I dette kapittel redegjøres det for de økonomiske prioriteringer som rådmannen foreslår for kommende planperiode.

Kapittel 2 Økonomiske rammebetingelser og prioriteringer er inndelt som følger:

- 2.1. Frie inntekter
- 2.2. Andre inntekter
- 2.3. Utgiftsforutsetninger
- 2.4. Utvikling i netto driftsresultat
- 2.5. Kostra-tall
- 2.6. Rådmannens forslag til investeringer 2014-2017
- 2.7. Rådmannens forslag til endring i drift 2014-2017

2.1. FRIE INNTEKTER

Frie inntekter er avgjørende for økonomisk handlefrihet og utvikling av tjenestetilbudet i kommunen. Kommunens frie inntekter består av rammetilskudd og skatteinntekter, og utgjør om lag 77 % av Sola kommunens samlede inntekter. Inntektene disponeres fritt uten andre føringer fra staten enn gjeldende lover. Gjennom inntektssystemet fordeles de frie inntektene til kommunene. Inntektssystemet for kommunene inneholder en mekanisme for utjevning av skatteinntekter. Det betyr at endringer i skatteinntekter, både lokalt og nasjonalt, vil påvirke rammetilskuddet. De forutsetninger som legges til grunn ved beregning av frie inntekter for 2014, og videre i planperioden, er basert på forslag til Statsbudsjettet 2014 og forventninger om den videre økonomiske utviklingen i Sola kommune.

2.1.1. Nasjonale forutsetninger

I Statsbudsjettet for 2014 legger regjeringen opp til en realvekst i kommunesektorens frie inntekter på kr 5,2 mrd. Dette tilsvarer en realvekst på 1,7 %. Veksten er regnet fra anslått inntektsnivå for kommunesektoren i revidert nasjonalbudsjett 2013. Veksten i frie inntekter foreslås fordelt med kr 4,3 mrd. til kommunene og kr 0,9 mrd. til fylkeskommunene. Av veksten i frie inntekter til kommunene er kr 180 mill. begrunnet i behovet for en særskilt styrking av helsestasjons - og skolehelsetjenester. Veksten må sees i sammenheng med kommunesektorens anslåtte merutgifter knyttet til befolkningsutviklingen. Beregninger utført av Teknisk beregningsutvalg (TBU) basert på de nye befolkningsframskrivingene indikerer at kommunesektoren vil kunne få merutgifter i 2014 på om lag kr 3,3 mrd. på grunn av den demografiske utviklingen. Anslag for kommunesektorens skatteinntekter for 2013 er i Statsbudsjettet 2014 oppjustert med kr 1,8 mrd. Oppjusteringen fordeler seg med kr 1.450 mill på kommunene og kr 350 mill. på fylkeskommunene. I RNB 2013 er skatteinntektene for kommunesektoren holdt uendret.

Den nominelle veksten i kommunens frie inntekter anslås til 4,1 % i 2014 regnet fra anslag på regnskap 2013. Med anslått lønns- og prisvekst (kommunal deflator) på 3 % i 2014 tilsvarer dette en realvekst på 1,1 %. Dette utgjør om lag kr 3,3 mrd. Det er da tatt hensyn til at skatteinntektene for 2013 er oppjustert med ytterligere kr 1,8 mrd.

I Statsbudsjettet 2014 legges fram et skatteanslag for 2014 for kommunene på landsbasis på kr 140.177 mill., herav skatt på inntekt og formue på kr 131.200 mill. Isolert sett øker skatt på inntekt og formue til kommunene med 3,3 % fra 2013 til 2014. Anslåtte skatteinntekter for 2014 er blant annet basert på regjeringens forslag til skattøre. Regjeringen foreslår at det kommunale skattøre for personlige skatteyttere reduseres fra 11,6 % i 2013 til 11,4 % i 2014. Forslaget til skattøre er tilpasset forutsetningen om skatteandel på 40 % i 2014.

2.1.2. Lokale forutsetninger

Skatteinntekter

Det er budsjettert med en skatteinngang fra formues- og inntektsskatten til Sola i 2014 på kr 884,6 mill. I dette anslaget er det tatt utgangspunkt i at skatteveksten i 2013 blir på 10,4 % og at skatteinngangen i 2013 blir på kr 840 mill. Dette utgjør en forventet skatteinngang i 2013 på 136,1 % av landsgjennomsnittet. Dette anslaget er utarbeidet på bakgrunn av skatteinngangen per september 2013, og er kr 7 mill. høyere enn i foreslått justert budsjett 2013 i tertialrapportering per 31.08.13. Videre forutsetter rådmannen en ytterligere vekst i 2014 og rådmannen legger til grunn at skatteinntekter per innbygger i Sola blir på 137 % av landsgjennomsnittet i 2014. Som følge av dette anslås en skattevekst i 2014 på 5,3 %.

I august måned var arbeidsledigheten i Rogaland på 2 % mens tilsvarende tall for landet var 2,8 %.

Rådmannen vil presisere at det alltid er usikkerhet knyttet til skatteanslaget. Det er mange faktorer som påvirker skatteinngangen gjennom året og mange av disse faktorene kan gi store utslag i skatteinngangen. De viktigste påvirkningsfaktorene er samfunnsutvikling, endringer i næringslivet og sysselsetting, demografi, rentesituasjonen og den økonomiske situasjonen generelt i samfunnet. I perioden fra 2015 til 2017 er det for hvert år forutsatt en reell skattevekst på 2,6 % i Sola og 1,3 % for landet.

Rammetilskuddet

Ved beregningen av rammetilskuddet har rådmannen benyttet KS' beregningsmodell, hvor endringene i inntektssystemet og Statsbudsjettet er innarbeidet. Det ordinære rammetilskuddet tar utgangspunkt i et innbyggertilskudd som fordeles med et likt beløp per innbygger. Innbyggertilskuddet korrigeres videre for utgiftsutjevning, beregnet etter objektive kriterier som kalles kostnadsnøkkel.

Innbyggertilskudd for Sola kommune utgjør kr 569,2 mill inkl. Sola sin andel på 0,9 mill knyttet til satsing på helsestasjons – og skolehelsetjenesten.

Sola betraktes som en lettdreven kommune og har en beregnet kostnadsindeks på 0,96 i 2014. Dette innebærer en utgiftsutjevning i 2014 på kr 41,2 mill., noe som betyr reduksjon i innbyggertilskuddet med tilsvarende beløp. Tapskompensasjon som følge av tap ved endringer i inntektssystemet utgjør kr 5,5 mill. i 2014 og vil stå fast i planperioden. Inntektsgarantitilskuddet (INGAR) vil for 2014 ha en isolert effekt på minus kr 1,5 mill. for Sola. Dette er Sola sin andel knyttet til finansiering av ordningen som utgjør kr 61 per innbygger i 2014. Sola har ingen kompensasjon i 2014, siden kommunen har en vekst i rammetilskuddet som er over vekstgrensen. Det er ikke lagt inn beregninger fra INGAR i perioden fra 2015 og videre. INGAR reberegnes hvert år som følge av eventuelle endringer i rammetilskuddet, og i Statsbudsjettet er det kun gjort beregninger for 2014.

Vekstkommunetilskuddet for Sola utgjør kr 2,3 mill i 2014.

Til sammen reduseres rammetilskuddet med et totalbeløp på kr 34,9 mill., som består av sum utgiftsutjevning, INGAR og tapskompensasjon skjønn og veksttilskudd.

Videre korrigeres innbyggertilskuddet for inntektsutjevningen som har direkte sammenheng med prognoser om skatteanslaget både nasjonalt og lokalt. Forventet inntektsutjevning for Sola blir i 2014 i størrelsesorden kr 151,4 mill.

Tabell under viser en oversikt over prognosen for samlede frie inntekter i 2014 og videre i planperioden. Det budsjetteres med en vekst på frie inntekter på 6 % i forhold til revidert anslag 2013.

Skatt og rammetilskudd	2013	2013	2014	2015	2016	2017
Tall i 1000 kr	opprinnelig vedtatt	revidert anslag	nominelle tall	2014 priser	2014 priser	2014 priser
Formue- og inntektskatt	821 900	840 000	884 600	906 800	929 400	952 300
Innbyggertilskudd	528 600	528 600	569 200	586 400	595 800	610 100
Utgiftsutjevning, INGAR og skjønn	-36 400	-36 400	-37 200	-39 600	-44 400	-47 200
Veksttilskudd	4 400	4 400	2 300	3 200	4 600	3 100
Inntektsutjevning	-135 400	-141 300	-151 400	-155 100	-159 000	-162 900
Sum frie inntekter	1 183 100	1 195 300	1 267 500	1 301 700	1 326 400	1 355 400
			6,0 %			

2.2. ANDRE INNTEKTER

2.2.1. Overføringer fra Lyse

Inntektene fra Lyse består av renter og avdrag på det ansvarlige lånet på kr 3 mrd. Sola kommunes eierandel er 8,741 %. Avdragstid på lånet er 30 år fra 2009. I henhold til avtale om ansvarlige lån mellom Lyse og aksjonærene skal renten fastsettes hvert kvartal, med basis i 3 måneders NIBOR-rente + 2 %. I skrivende stund er 3 måneders NIBOR-rente på ca. 1,7 %, og Norges Banks styringsrente på 1,5 %. Rådmannen legger til grunn at 3 måneders NIBOR-rente vil være på ca. 1,9 % i 2014, 2,2 % i 2015, 2,7 % i 2016 og 3,1 % i 2017. Se avsnitt om renteforutsetninger for mer detaljer. På bakgrunn av ovennevnte forutsetninger er det lagt til grunn en rente på 3,9 % inkl. marginpåslag på det ansvarlige lånet i 2014, med videre opptrapping i planperioden iht. prognose om utvikling i pengemarkedsrenten.

I 2013 ble utbyttet fra Lyse på totalt kr 373 mill., hvor Sola sin andel var på kr 32,6 mill. Det forutsettes at et samlet årlig utbytte til eierne på kr 400 mill. i 2014. Dette tilsier kr 35 mill. for Sola kommune. Videre budsjetterer rådmannen med et samlet utbytte på kr 425 mill. i 2015, kr 450 mill. i 2016 og kr 475 mill. i 2017.

Budsjettert utbytte er basert på forventninger om styrket resultat i Lyse-konsernet i planperioden samt regnskapsresultat til Lyse-konsernet for 1. halvår i 2013.

Prognose - overføringer fra Lyse, tall i 1000 kr	Sola`s andel 8,74 %	2013	2014	2015	2016	2017
Opprinnelig lån på kr 3 mrd.	1 310 280					
Avdrag til føring i investering		8 741	8 741	8 741	8 741	8 741
Rente til føring i drift		9 100	8 500	8 800	9 400	9 800
Utbytte til føring i drift		32 600	35 000	37 100	39 300	41 500

2.2.2. Avgifter, gebyrer og egenbetalinger

Rådmannen foreslår å øke de generelle egenbetalingene i tråd med forslaget i statsbudsjettet 2014 samt gjeldende regler og forskrifter. Det er i hovedsak egenbetalinger innen pleie- og omsorg som er forskriftsregulert.

De øvrige egenbetalinger innen levekår foreslås økt med 3 %.

I tråd med forslaget til Statsbudsjettet 2014 økes makspris foreldrebetaling barnehage med kr 30 og vil utgjøre kr 2.360 per måned for en helplass.

Rådmannen foreslår å øke kontingent til kulturskole med 2 % samt øke pris til foreldrebetaling SFO med kr 100 for 100 % plass og kr 50 for en 60 % plass.

Vann, avløp - og renovasjonsgebyrer foreslås i hovedsak uendret. Rådmannen tilrår at gebyrer for arealplan økes med 10 % , oppmåling med 5 % og byggesak med 5 %.

En fullstendig oversikt over endringene i avgifter, gebyrer og egenbetalinger framkommer i kap. 6.

2.2.3. Mva-kompensasjon investeringer

Fra 2010 ble regelverket for regnskapsføring av mva-refusjoner fra investeringer endret. Regelverket sikrer at kommunene må bruke mva-kompensasjon fra investeringer til finansiering av nye investeringer og ikke til drift. Fra og med regnskapsåret 2014 skal mva-kompensasjonen fra investeringer budsjetteres og føres i sin helhet i investeringsregnskapet som en del av egenfinansiering av investeringer.

Rådmannen har lagt til grunn at mva-refusjoner fra investeringer blir på kr 32,7 mill. i 2014.

2.3. UTGIFTSFORUTSETNINGER

2.3.1. Lønnsvekst

Kommunal virksomhet er en arbeidsintensiv virksomhet. Av kommunens årlige driftsutgifter, før overføringer og finansieringsutgifter, utgjør lønn om lag 67 %. Lønnsvekst er derfor en viktig utgiftsforutsetning.

Rådmannen har innarbeidet full kompensasjon for helårseffekt av lønnsoppgjør 2013 samt effekt av lønnsoppgjør 2014. Ved beregning av lønnsoppgjør 2014 er det lagt til grunn en lønnsvekst på 3,5 %, som tilsvarende forventet lønnsvekst lagt fram i forslag til statsbudsjettet for 2014. Rådmannen tilrår at lønnsreserven på bakgrunn av ovennevnte settes til 25,8 mill. Helårseffekt 2014 av sentralt lønnsoppgjør kapittel 4 i 2013 er allerede innarbeidet i rammene til virksomhetene.

Det er grunn til å understreke at lønnsreserven er mer en teknisk forordning enn et uttrykk for lønnsvekst. I perioden 2015-2017 er lønnsbudsjettet videreført i faste 2014-priser.

2.3.2. Prisvekst

Rådmannens forslag til Handlings- og økonomiplan 2014-2017 er utarbeidet i faste 2014 priser. Rådmannen foreslår å ikke innarbeide priskompensasjon til den enkelte virksomhet i planperioden. Priskomponenten i kommunal deflator i 2013 utgjør 2 % ihht. forslag til statsbudsjett 2014. Forslag om å ikke gi priskompensasjon vil medføre et underliggende effektiviseringskrav for alle virksomheter på kr 4,7 mill., dersom en legger til grunn prisvekst på 2 %.

2.3.3. Renteforutsetninger

I skrivende stund ligger styringsrente i Norges bank på 1,5 % mens pengemarkedsrente er på 1,7 %. Styringsrente ble sist endret i mars 2012 og siden den gangen har den ligget på 1,5 %.

Analyse utarbeidet av Norges bank i pengepolitisk rapport 3/13 tilsier at styringsrenten vil holde seg på dagens nivå fram til sommer/høst 2014 men at den deretter økes gradvis mot et mer normalt nivå. Samlet sett er prognosen for styringsrenten litt høyere enn anslagene i forrige rapport, og oppgangen i styringsrenten anslås å komme noe tidligere enn lagt til grunn i forrige rapport.

Pengemarkedsrenten anslås å følge utviklingen i styringsrenten.

På bakgrunn av signaler fra rentemarkedet, Norges Bank og Statsbudsjettet legger rådmannen til grunn at flytende rente på kommunens innlån vil være på 2,4 % i 2014, 2,8 % i 2015, 3,3 % i 2016 og 3,8 % i 2017. Ca 37 % av kommunen innlån er på fastrente som per i dag utgjør 3,9 %. Som følge av dette budsjetterer rådmannen med en gjennomsnittrente på kommunens innlån på 2,95 % i 2014; 3,2 % i 2015; 3,53% i 2016 og 3,84 % i 2017.

Renteinntekter for ansvarlig lån i Lyse samt rente på bankinnskudd beregnes iht. tremåneders pengemarkedsrente, såkalt NIBOR-rente. Rådmannen har lagt til grunn en gjennomsnittspengemarkedsrente på 1,9 % i 2014, 2,2 % i 2015, 2,7 % i 2016 og 3,1 % i 2017.

Avdragstiden på alle lån beregnes i tråd med minimumsbestemmelsene i kommuneloven. Bokførte avskrivninger, såkalt kapitalslit, fastsettes med utgangspunktet i veid restlevetid på kommunens anleggsmidler etter vurderingsreglene i forskrift om årsregnskap og årsberetning § 8. I det finansielt orienterte kommuneregnskapet er det avdragene som dekkes inn, ikke avskrivningene.

For 2014 er det beregnet rentebelastning på nye lån fra og med 1. april 2014.

Staten gir tilskudd til å dekke renter og avdrag i forbindelse med eldreomsorg, opptrappingsplan for psykisk helse samt videre tilskudd til å dekke renter i forbindelse med rehabilitering av skole- og kirkebygg. Disse kompensasjonsordningene forvaltes av Husbanken og tilskuddene beregnes ut fra flytende rente i Husbanken. Det er lagt til grunn et rentenivå på 2,4 % i 2014, 2,8 % i 2015, 3,3 % i 2016 og 3,8 % i 2017.

I VAR-sektoren benyttes 3 årig swaprente tillagt 0,5 prosentpoeng i henhold til foreslåtte endringer i retningslinje for beregning av selvkost for kommunale betalingstjenester.

Rådmannen vil presisere at det er alltid usikkerhet knyttet til renteutviklingen i tiden framover.

2.3.4. Pensjonskostnader

DNB Livsforsikring ASA besluttet i styremøte den 5.juni 2013 å avvikle forretningsområdet for offentlig tjenstepensjon. Som følge av dette måtte Sola kommune finne en ny pensjonsleverandør for folkevalgte, øvrige ansatte i kommunen og kommunale foretak. Kommunestyret har i møte 26. september behandlet sak nr: 54/13 ” DNB livsforsikring ASA – avvikling av tjenstepensjonsordning” og fattet vedtak at Sola kommune med foretak sier opp avtale med DNB med virkning fra 1. januar 2014 samt inngår avtaler med Kommunal pensjonskasse (KLP) om levering av tjenstepensjon for folkevalgte og øvrige ansatte med samme virkningsdato.

Kommunen er i henhold til tariffavtale pliktig til å ha tjenstepensjonsordning til pedagogisk personell i grunnskole og sykepleiere hos henholdsvis Statens pensjonskasse (SPK) og KLP.

Kommunal og regionaldepartementet fastsetter forutsetninger for beregning av regnskapsmessige pensjonskostnader. Disse forutsetningene benytter leverandørene i sine anslag. Hver høst utarbeider KRD et rundskriv som angir forholdstall mellom diskonteringsrente og lønnsvekst som forsikringsselskapene skal legge til grunn for sine beregninger. Dette forholdstall avgjør nivået på pensjonskostnader og pensjonsforpliktelser.

Det høye premienivået som følge av oppkapitalisering vil trolig bidra at premien vil ligge på et høyere nivå enn pensjonskostnader i 2014. Dette vil kunne medføre en ytterligere vekst i det akkumulerte premieavvik. På denne bakgrunn har departementet med hjemmel i regnskapsforskriften for kommuner og fylkeskommuner fastsatt at de økonomiske forutsetninger for beregning av den regnskapsmessige pensjonskostnaden for 2014 skal strammes inn.

Sola kommune har bygd opp et premiefond i kraft av avkasting/tilbakeføring av overskudd fra kommunens leverandør. Premiefondet kan kun brukes til å redusere premieutbetalinger og den utgjør per utgangen av august 2013 ca kr 40,6 mill. Fondet vil bidra til å kontrollere premieavviket.

Ved utgangen av 2012 hadde Sola akkumulert premieavvik på til sammen kr 104,6 mill. inkl. arbeidsgiveravgift. Dette er utgifter som vil bli belastet driftsbudsjettet i de neste 15/10 år.

Ved utarbeidelse av anslag på pensjonskostnader har rådmannen brukt prognose fra DNB når det gjelder ordinær tjenstepensjon for de øvrige ansatte (TPO-ordningen) og folkevalgte samt prognose fra KLP og SPK for henholdsvis sykepleiere og pedagogisk personell i grunnskolen.

DNB sine oppdaterte tilskuddsatser for 2013 er på 17,9 % inkl. arbeidstakers sin andel på 2 %. Nye prognoser for 2014 tilsier en sats på 19,9 % inkl. arbeidstaker sin andel. Økt levealder og lønnskostnader medfører økt premie. Anslagene fra KLP og SPK for henholdsvis sykepleiere og pedagogisk personell viser samme trend.

I tillegg har Arbeidsretten avsagt dom 21. juni 2013 som slår fast at den nedre grensen på 14 timer i uken for medlemskap i offentlig pensjonsordning er ugyldig. Som følge av dette må alle arbeidsgivere innenfor KS tariffområde sørge for at alle ansatte som er knyttet til TPO-ordningen innmeldes i offentlig tjenstepensjonsordning uavhengig av stillingsstørrelse. Alle ansatte må følgelig trekkes for medlemsinnskudd på 2 %, mens arbeidsgivere betale sin andel. Som følge av dette vil Sola kommune få økte kostnader på ca kr 2,5 mill på årsbasis. Dommen gjelder ikke folkevalgte, sykepleiere og pedagogisk personell i grunnskolen.

Hensyntatt premieavvik og amortisering forventer rådmannen en høyere netto kostnad enn lagt til grunn for 2013. Rådmannen velger å videreføre budsjettert netto kostnad i alle virksomhetene på

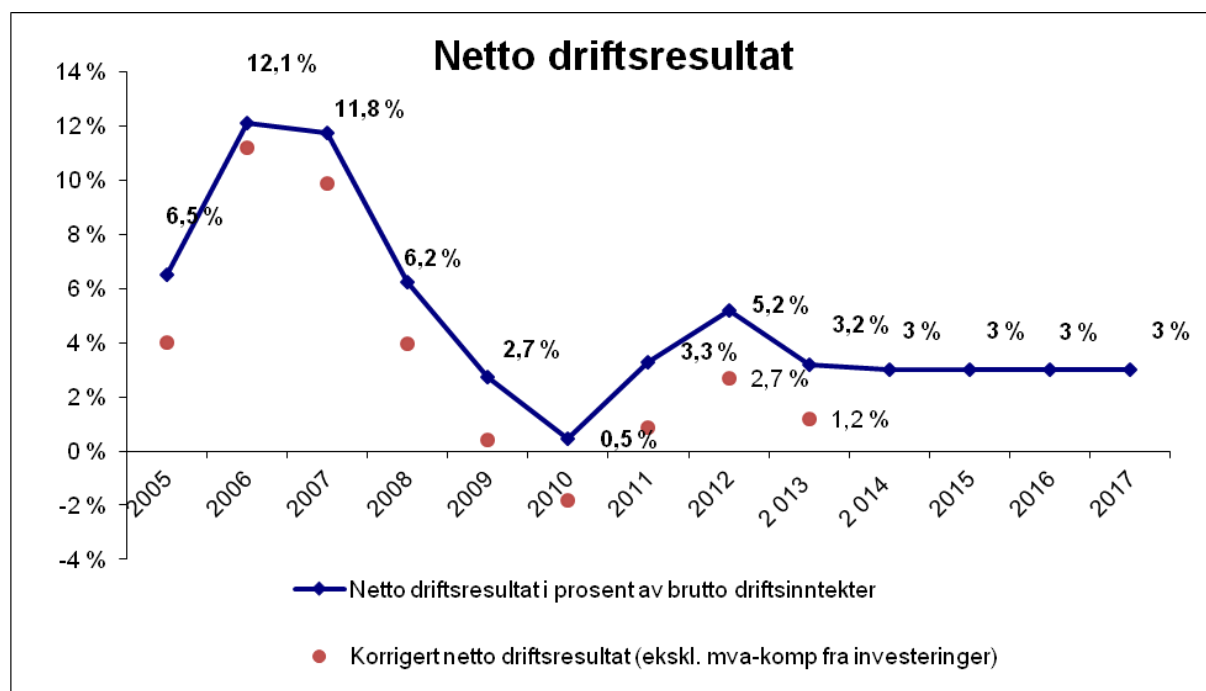
samme nivå som i 2013 men har økt avsatt pensjonsreserve fra kr 7,6 mill (inkl. AFP reserve) til kr 13,6 mill. Dette for å imøtekomme den varslede økningen i pensjonskostnader.

Dette er det beste estimatet på nåværende tidspunkt. Rådmannen vil presisere at det er alltid usikkerhet knyttet til anslagene på pensjonskostnader siden de avhenger av mange faktorer, bl.a. lønnsvekst og utvikling i folketrygdens grunnbeløp.

2.4. UTVIKLING I NETTO DRIFTSRESULTAT

Netto driftsresultat beskriver kommunens økonomiske handlingsfrihet og viser hva kommunen har til disposisjon til egenfinansiering av investeringer etter at rente og avdrag er betalt. Netto driftsresultat er en viktig indikator og bør over tid ligge på 3 % av brutto driftsinntekter.

I 2012 hadde Sola kommune et netto driftsresultat på 5,2 %. Korrigert for mva kompensasjon for investeringer var resultatet på 2,7 %. Grafen under viser netto driftsresultat i periode fra 2005 samt rådmannens forslag i planperioden. Fra og med 2014 vil ikke mva-kompensasjon for investeringer være en del av driftsinntekter. Disse inntektene vil etter gjeldende forskrift føres i investeringsbudsjett/- regnskap og være en del av egen finansiering av investeringer.

Rådmannen foreslår at det budsjetteres med et netto driftsresultat på 3 % i 2014 og videre i planperioden, noe som er i tråd med anbefalt målsetting og vedtaket i kommunestyret i forbindelse med behandling av Handlings- og økonomiplan 2013-2016.

2.5. KOSTRA-TALL

I dette avsnittet gis det en oversikt og en kort analyse over Kostra-tall 2012 for Sola kommune, sammenlignet med Kostra gruppe 13 samt nabokommuner og landet. Indikatorene som presenteres her viser ressursbruk, prioriteringer og dekningsgrad på områdene innenfor grunnskole, barnehage, pleie- og omsorg og helsestasjon og skolehelsetjenester.

Grunnskole:

Korrigerte brutto driftsutgifter til grunnskole og spesialscole viser at Sola kommune ligger omtrent på nivået med landsgjennomsnitt, men høyere enn Kostra-gruppe 13 og nabokommuner. Gjennomsnittlig gruppestørrelse både på barnetrinnet og ungdomstrinnet er lavere enn Kostra- gruppe 13 og nabokommuner. Dette indikerer at Sola kommune har en høyere voksentetthet i skolen. Andel lærere med universitets- og høyskoleutdanning er høyere sammenlignet med landsgjennomsnitt samt Kostra gruppe 13 og nabokommuner, noe som indikerer en høyere kvalitet i Solaskolen.

Kostra 2012 grunnskole	1124 Sola	Kostra- gruppe 13	1103 Stavanger	1102 Sandnes	1120 Klepp	Landet
Korrigerte brutto driftsutgifter til grunnskole og spesialskoler (202, 214), per elev, konsern	79 948	74 979	76 608	75 147	78 200	79 823
Gjennomsnittlig gruppestørrelse, 1-10.årstrinn	12,5	14,4	14,5	14,4	13,7	..
gjennomsnittlig gruppestørrelse barnetrinn	11,7	13,9	13,7	14,0	12,8	..
Gjennomsnittlig gruppestørrelse ungdomstrinn	14,4	15,6	16,5	15,2	15,6	..
Gjennomsnittlige grunnskolepoeng	40,8	..	40,0	39,2	38,7	40,0
Andel lærere med universitets-/høgskoleutdanning og pedagogisk utdanning	94,7	88,1	86,9	89,6	84,3	87,1

Barnehage:

Andel barn 1-5 år med barnehageplass er høyere sammenlignet med andre. Dette skyldes at Sola kommune har forholdsmessig høyere andel av bedriftsbarnehager. Korrigerte brutto driftsutgifter til kommunale barnehage per korrigert oppholdstimer er høyere i Sola enn Kostra-gruppe 13, Stavanger og Sandnes og landsgjennomsnittet.

Andel ansatte, styrere og pedagogiske ledere med godkjent førskoleutdanning er lavere enn Kostra-gruppe 13 og landsgjennomsnittet men omtrent på samme nivå som i Stavanger og Sandnes. Dette forteller om rekrutteringsutfordringer i regionen.

Kostra 2012 barnehage	1124 Sola	Kostra- gruppe 13	1103 Stavanger	1102 Sandnes	1120 Klepp	Landet
Andel barn 1-5 år med barnehageplass	97,8	91,0	89,6	86,0	91,6	90,1
Korrigerte brutto driftsutgifter til kommunale barnehager per korrigert oppholdstime (kr), konsern	57,0	53,0	52,0	51,0	54,0	53,0

Kommunale overføringer av driftsmidler til private barnehager per korrigert oppholdstime (kr), konsern	36,0	37,0	41,0	38,0	35,0	37,0
Andel ansatte med førskolelærerutdanning	27,6	34,4	26,1	29,0	24,3	33,3
Andel styrere og pedagogiske ledere med godkjent førskolelærerutdanning	79,1	88,4	80,7	75,2	70,0	85,7

Helsestasjon og skolehelsetjenester:

Netto driftsutgifter til forebygging, helsestasjons- og skolehelsetjenester per innbygger 0-20 år er høyere i Sola kommune enn Kostra-gruppe 13, lavere enn i Stavanger men litt høyere enn i Sandnes og landsgjennomsnittet. Andel nyfødte med hjemmebesøk innen to uker etter fødsel er høyere i Sola enn i Kostra-gruppe 13 og landsgjennomsnittet. Både andel barn som har fullført helseundersøkelse ved 2-3 års alder og årsverk leger er lavere i forhold til andre.

Årsverk av helsesøstre per 10.000 innbyggere 0-5 år er lavere i Sola enn Kostra-gruppe 13, Sandnes og landsgjennomsnittet. Når en tar med innbyggere 0-16 år viser regnestykket omtrent samme trend, lavere enn Kostra-gruppe 13 og Sandnes men høyere enn Stavanger og Klepp.

Kostra 2012 helsestasjon	1124 Sola	Kostra-gruppe 13	1103 Stavanger	1102 Sandnes	1120 Klepp	Landet
Netto driftsutg til forebygging, helsestasjons- og skolehelsetj. pr. innb 0-20 år, konsern	1 880	1 723	2 009	1 856	1 372	1 861
Andel nyfødte med hjemmebesøk innen to uker etter hjemkomst	84,0	77,0	56,0	87,0	93,0	79,0
Andel barn som har fullført helseundersøkelse ved 2-3 års alder	87,0	89,0	94,0	115,0	74,0	92,0
Årsverk av leger pr. 10 000 innbyggere 0-5 år. Funksjon 232	3,0	4,8	3,9	3,4	3,7	5,5
Årsverk av helsesøstre pr. 10 000 innbyggere 0-5 år	49,1	58,3	43,2	51,7	45,4	57,0
Årsverk av helsesøstre pr 10 000 innbyggere 0-16 år	18,5	20,3	16,3	19,8	16,5	.

Pleie og omsorg:

Korrigerte brutto driftsutgifter per mottaker av kommunale pleie- og omsorgstjenester er høyere i Sola enn Kostra-gruppe 13, landsgjennomsnittet og nabokommuner. Andel årsverk med fagutdanning er høyere enn hos andre og det indikerer en høyere kvalitet i tjenester. Sola kommune har en relativ høy dekningsgrad på sykehjemsplasser, målt i plasser i institusjon i prosent av innbyggere over 80 år. Den er høyere enn Kostra-gruppe 13, Sandnes og landsgjennomsnittet, litt lavere enn i Stavanger og omtrent på Klepp sitt nivå. Både legetimer og fysioterapitimer per uke og per beboer er høyere enn Kostra-gruppe 13 og landsgjennomsnittet.

Kostra 2012 pleie- og omsorg	1124 Sola	Kostra- gruppe 13	1103 Stavanger	1102 Sandnes	1120 Klepp	Landet
Andel årsverk i brukerrettede tjenester m/ fagutdanning	76,0	74,0	72,0	73,0	78,0	74,0
Korrigerte brutto driftsutgifter pr. mottaker av kommunale pleie og omsorgstjenester, konsern	466 828	364 189	357 159	368 852	397 176	356 233
Mottakere av hjemmetjenester, pr. 1000 innb. 80 år og over.	282,0	323,0	313,0	313,0	322,0	338,0
Andel hjemmetj.mottakere med omfattende bistandsbehov, 67 år og over	7,5	12,8	5,9	16,8	..	11,8
Plasser i institusjon i prosent av innbyggere 80 år over	21,2	16,5	22,9	14,9	21,4	18,8
Andel innbyggere 80 år og over som er beboere på institusjon	14,9	12,5	16,7	10,3	12,8	14,1
Legetimer pr. uke pr. beboer i sykehjem	0,6	0,5	0,5	0,4	0,6	0,4
Fysioterapitimer pr. uke pr. beboer i sykehjem	0,4	0,4	0,2	0,3	0,5	0,4

2.6. RÅDMANNENS FORSLAG TIL INVESTERINGER 2014-2017

2.6.1. Hovedprioriteringer investeringer

Investeringsnivået i rådmannens forslag til Handlings- og økonomiplan 2014-2017 er høyt og ekspansivt. Samlet investeringsbudsjett i planperiode er i underkant av kr 1,4 mrd. Selvfinansierte byggeprosjekter kommer i tillegg og investeringer for dette formålet er i underkant av 400 mill. i planperioden.

Rådmannen har tatt utgangspunkt i investeringsprosjekter som var inkludert i Handlings- og økonomiplan 2013-2016 men disse er også vurdert opp mot forslaget til nye tiltak.

En del investeringsprosjekter som var inkludert i Handlings- og økonomiplan 2013-2016 har etter gjennomgang fått økt kostnadsramme. Dette gjelder blant annet bygging av nytt kommunehus, Grannes ressurscenter samt rehabilitering av Sola skole. I tillegg inneholder rådmannens forslag noen nye prosjekter foreslått startet opp i planperioden. Disse er basert på politiske vedtak samt innmeldt behov. Eksempler på disse prosjekter er gjennomføring av Boligsosial handlingsplan vedtatt i kommunestyret sak 17/13, erstatning av kommunale boliger i Fredtunvegen, utbygging av Dysjaland skole, infrastruktur i forbindelse med utbygging av regionalt sykkelanlegg, erverv av areal osv.

Av budsjettmessige og reguleringsmessige årsaker har det vært nødvendig å foreslå noen utsettelse av investeringsprosjekter i forhold til tidligere forutsetninger.

Beregnet gjeldsgrad på bakgrunn av rådmannens forslag til investeringer ligger på ca 79 % i 2014, 79 % i 2015, samt 74 % i 2016 og 71 % i 2017. Dette er betydelig høyere enn anbefalt målsetting og er ikke i tråd med intensjon i kommunestyrets vedtak i forbindelse med behandling av HØP 13-16, jfr.

avsnitt 2.6.6 Gjeldsgrad. Rådmannen har likevel kommet til at dette investeringsnivået er nødvendig for å opprettholde et forsvarlig tjenestetilbud til en økende befolkning. For å oppnå anbefalt målsetting måtte en samtidig gjort drastiske grep for å bremse befolkningsveksten, og slik redusere investeringsbehovet. For å opprettholde økonomisk bærekraft og handlingsrom er det likevel viktig at samlet investeringsnivå begrenses med sikte på å redusere gjeldsgrad. Utviklingen så langt viser at det samlede investeringsnivået i overkant av hva det burde være.

Av investeringer som nå ikke er inkludert i rådmannens forslag, i forhold til tidligere prosjekter vedtatt i HØP 13-16, kan eksempelvis nevnes:

a) **Solahallen, rehabilitering idrettshall.**

En detaljert tilstandsvurdering er utført av hallen. Rapporten konkluderer med at det blir vesentlig dyrere å rehabilitere etter dagens krav enn å bygge nytt. Det vil også bli utført tilstandsvurdering av bassengdelen. En prosjektgruppe er utnevnt for å vurdere løsninger hvor en skal vurdere fremtidige løsninger for hallen, bassenget og varmtvannsbasseng. Plassering av hall i fremtidig regionalt sykkelanlegg vil også bli vurdert.

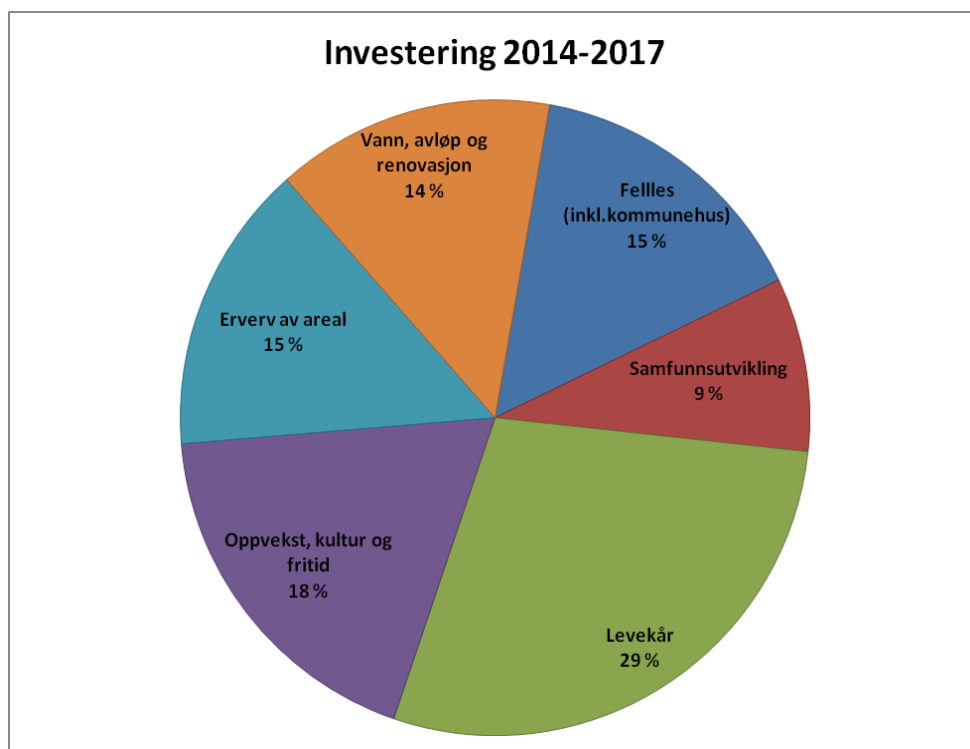
b) **Varmtvannsbasseng**

Varmtvannsbasseng i Helsehuset er reparert etter ekstraordinær tildeling, og fungerer foreløpig tilfredsstillende. Det er ennå ikke tatt en endelig avgjørelse om ny plassering. Prosjektet er tidligere vedtatt for 2015, og trenger ytterligere prosjektering og kalkulasjon før endelig ramme kan settes. Dette prosjektet bør sees i sammenheng med Solahallen og sykkelanlegg.

c) **Røyneberg skole, innredning i kjeller nybygg.**

Prosjektet ble omtalt i tertialrapportering per 31.08.13 og foreslått avsluttet. I tillegg til den betydelige kostnadsøkningen har den gruppen som var tiltenkt å bruke kjelleren flyttet inn i Stangelandsenteret. Rådmannen har vurdert bruk av lokalene for andre virksomheter og konkludert med at det ikke er behov på kort sikt.

Figuren under viser investeringer i perioden 2014-2017 etter hovedformål:

2.6.2. Investeringsstabell

Tall i hele 1000								
Felles (inkl.kommunehus)								
Linje	Felles (inkl.kommunehus)	Prosjekt	Total budsjett-ramme	Budsjett t.o.m. 2013	2014	2015	2016	2017
1	Kommunehus, rehab. (årsbev.)	19001			433	433	433	433
2	Kommunehus, nytt SD-anlegg bygg B	19005	500	150	350	0	0	0
3	Kommunehus, nytt bygg trinn I	19016	180 000	2 200	4 200	80 000	93 600	0
4	IKT-investering strategisk (årsbev.)	19601			3 500	1 500	1 500	1 500
5	Nordjærenpakken, kommunal del	59639			200	200	200	200
6	Egenkapitalinnskudd KLP	19606	21 000	0	21 000	0	0	0
	Sum felles				29 683	82 133	95 733	2 133
Samfunnsutvikling								
Linje	Turveg	Prosjekt	Total budsjett-ramme	Budsjett t.o.m. 2013	2014	2015	2016	2017
7	Planlegging/byggeledelse tursti Hafrsfjord	19635			313	313	313	313
8	Turvei Hellestø - Sele	59621	3 000	0	0	0	1 500	1 500
9	Turveg Hafrsfjord - Sørnes	59652	5 390	2 975	2 415	0	0	0
10	Turveg Tananger indre havn	59654	3 500	0	0	0	1 500	2 000
11	Turveg Hafrsfjord - Grannes	59672	8 774	2 075	6 699	0	0	0
12	Turveg Hafrsfjord - Joa	59673	6 525	660	5 865	0	0	0
13	Turveg Hafrsfjord - Jåsund	59674	11 506	805	0	4 322	4 322	2 057
14	Turveg Hafrsfjord - Snøde	59675	6 500	0	0	500	3 000	3 000
15	Turveg Hafrsfjord - Sømme	59676	11 155	0	0	0	5 578	5 578
Linje	Kirke	Prosjekt	Total budsjett-ramme	Budsjett t.o.m. 2013	2014	2015	2016	2017
16	Ferdigstillelse av natursteinsmur Tananger Kirke	49002	700	0	400	300	0	0
17	Sola kirke, nytt tak	49003	1 600	1 000	600	0	0	0
18	Sola kirkegård, livssynsnøytralt seremonirom	49025	5 000	1 500	3 500	0	0	0
Linje	Div. samfunnsutvikling	Prosjekt	Total budsjett-ramme	Budsjett t.o.m. 2013	2014	2015	2016	2017
19	Tilrettel. universell utforming komm. bygg (årsbev.)	19017			750	750	750	750
20	Energimerking av bygninger	19019	3 080	1 650	715	715	0	0
21	Intern prosjektledelse eiendomsutvikling.	19600			3 800	3 800	3 800	3 800
22	Energioptimalisering, klima-/energiplan	19630	5 100	1 100	1 000	1 000	1 000	1 000
23	Nedgravde avfallscontainere (årsbev.)	29074			400	0	400	0
24	Friluftsplasser/lekeplasser (årsbev.)	59606			2 000	2 000	2 000	2 000

25	Maskiner, park og idrett mv. (årsbev.)	59638			1 500	1 600	1 600	1 000
26	Digitalisering av arkiv (Areal)	59671	2 576	450	2 063	63	0	0
27	Nytt gravfelt for andre religioner	59615	1 400	0	0	400	1 000	0
28	Minnelund, nye krav i lov	59624	1 300	0	0	300	1 000	0
29	Ny driftsbygning på Ræge	59630	3 200	0	800	2 200	200	0
Linje	Vann, avløp og renovasjon	Prosjekt	Total budsjett-ramme	Budsjett t.o.m. 2013	2014	2015	2016	2017
30	A97 Rehab. pumpest.avløp	59101	10 436	8 036	800	800	800	0
31	A154 Rafinerivegen	59115	6 500	0	0	0	200	6 300
32	R116 Renovasjon (årsbev.)	59206			500	250	250	250
33	VA157 Ølbergvegen	59312	9 500	0	0	8 500	1 000	0
34	VA18 Bergjevegen	59327	10 550	0	1 250	9 300	0	0
35	VA111 Uforutsette tiltak	59335			1 500	1 500	0	0
36	VAR105 Div. mask./utrustning/utstyr (årsbev.)	59337			300	0	200	0
37	VA74 Nordsjøvegen	59342	38 739	22 939	15 800	0	0	0
38	VA7 Skibmannsvegen del 2	59350	56 501	27 801	15 000	9 000	4 700	0
39	VA56 Sandefeltet	59351	22 653	453	11 250	10 950	0	0
40	VA151 Sørkolnesvegen	59352	5 700	0	500	1 350	3 850	0
41	VA152 Kolnesvegen sør	59353	9 300	0	300	5 800	3 200	0
42	VA153 Kolnesvegen nord	59354	6 650	0	300	3 050	3 300	0
43	VA 06 Torkelsparken del 1	59355	15 207	407	0	500	11 300	3 000
44	Tiltak ved priv. utbyggingspr.	59356	6 385	4 385	1 000	1 000	0	0
45	VA Ljosheimvegen/Ljosheimkroken	59358	3 401	88	3 313	0	0	0
46	VA40 Grotnes nord	59359	14 200	0	0	0	1 200	13 000
47	VA42 Grotnes sør	59360	8 480	0	0	900	7 580	0
48	VA177 Knatten	59362	10 404	9 504	900	0	0	0
49	P107 Biler / større maskiner (årsbev.)	59901			1 700	1 700	1 700	1 700
50	P109 Div. maskiner, utrustning (årsbev.)	59902			150	150	150	150
51	VA 63 Lennsmannsvegen	59320	13 000	0	0	0	6 000	7 000
52	VA 162 Joa	59326	3 500	0	0	0	500	3 000
53	VA 49 Røyneberg (vann)	59339	9 000	0	0	0	1 000	8 000
Linje	Kommunale veger	Prosjekt	Total budsjett-ramme	Budsjett t.o.m. 2013	2014	2015	2016	2017
54	Utskifting gatelys, standardheving (årsbev.)	59406			1 000	1 000	1 000	1 000
55	Trafikksikkerhetsplan, standardheving veger (kun budsjett) (årsbev.)	59419			500	500	500	500
56	Trafikksikkerhetsplan, ikke spesifikke tiltak (årsbev.)	59425			750	750	1 100	1 100
57	Gang-/sykkelveg Nordsjøv. (Strandhotellet-Airp.hotellet)	59426	2 310	1 100	1 210	0	0	0
58	Tananger ring, miljøgate (MPG)	59432	4 143	293	0	0	330	3 520
59	Sandesletta, miljøgate (MPG)	59433	1 436	776	110	550	0	0
60	Ljosheimfeltet, ny adkomstveg	59435	1 500	91	1 409	0	0	0
61	Småanlegg veger (busskur mv.)	59437	2 292	1 192	550	550	0	0
62	Ræge kirke, ny veg	59440	935	0	935	0	0	0

63	Fortau Røyneberg skole/bhg.	59446	1 870	0	0	0	0	1 870
	Sum Samfunnsutvikling				93 847	76 363	77 823	73 388
Kultur og Fritid								
Linje	Kultur og Fritid	Prosjekt	Total budsjett-ramme	Budsjett t.o.m. 2013	2014	2015	2016	2017
64	Sola kulturhus, nytt scenegulv	49029	1 100	0	1 100	0	0	0
65	Sola kulturhus, ny brannalarm tilpasset scenerøyk/pyroteknikk.	49013	850	0	0	850	0	0
66	Sola kulturhus, rehab.(SD-anlegg)	49036	1 500	500	1 000	0	0	0
67	Fritidslokaler utstyr/inventar	49602	400	0	200	0	200	0
68	Kulturminnevernplan, tre minnesmerker	49623	3 000	870	500	1 630	0	0
69	Sola kulturskole, fornyelse utstyr/instr. (årsbev.)	49617			500	500	500	500
	Sum Kultur og Fritid				3 300	2 980	700	500
Levekår								
Linje	Boligsosial handlingsplan	Prosjekt	Total budsjett-ramme	Budsjett t.o.m. 2013	2014	2015	2016	2017
70	Skadbergveien/Åsensv.lavbl. /(10 komm.leil.)(BSHP)	39074	24 214	1 667	22 547	0	0	0
71	Samlokaliserte boliger Skadbergveien/Åsensvegen (4 boenheter)(BSHP)	39050	9 686	500	9 186	0	0	0
72	Myklebust felt BB-9 (2 komm.leil.)(BSHP)	39076	7 500	5 300	2 200	0	0	0
73	Bofellesskap Myklebust BB-10 (7 leil./pers.base)(BSHP)	39057	22 500	15 500	7 000	0	0	0
74	Myklebust felt CB-6-12-13 (4 komm.leil.)(BSHP)	39084	13 617	3 849	6 483	3 285	0	0
75	Jåsund DB-9, 8 leiligheter med base, rus/psyk (BSHP)	39086	20 965	0	5 000	15 965	0	0
76	Småhus, midlertidige/permanente (BSHP)	39087	19 200	0	6 000	7 200	6 000	0
77	Byggeprosjekt Skadberg, (2 kommunale rekkehus) (BSHP)	39088	8 170	0	70	3 000	5 100	0
Linje	Div. levekår	Prosjekt	Total budsjett-ramme	Budsjett t.o.m. 2013	2014	2015	2016	2017
78	Sandestubben, skjerming inngang	39007	300	0	300	0	0	0
79	Soltun ald.pensj. rehab./ombygging (årsbev.)	39015			216	216	0	0
80	TABO, div. ombygginger (årsbev.)	39027			324	324	324	324
81	Helsehuset, rehab. innemiljø (årsbev.)	39043			216	216	0	0
82	Ny sjukeheim Sola sentrum	39052	237 000	1 500	5 500	115 000	115 000	0
83	Erstatning av utleieboliger sykehjemstomt	39090	48 000	0	18 000	30 000	0	0

84	Sola sjukeheim, rehab. 94-bygget (årsbev.)	39070			1 000	1 000	1 000	1 000
85	TABO, pers.base omsorgsboliger	39073	433	0	433	0	0	0
86	Oppgrad./tilpasning boliger (årsbev.)	39075			324	324	324	324
87	IKT- verktøyGerica eLås, plan og pda	39602	400	0	400	0	0	0
88	Inventar institusjoner (årsbev.)	39609			433	433	433	433
89	Nytt sykesignalanlegg TABO	39089	1 300	0	1 300	0	0	0
90	Trygghetsalarm for hjemmeboende.	39603	2 000	0	2 000	0	0	0
	Sum Levekår				88 932	176 963	128 181	2 081

Oppvekst

Linje	Skole og SFO	Prosjekt	Total budsjett-ramme	Budsjett t.o.m. 2013	2014	2015	2016	2017
91	Skoler rehabilitering. (årsbev.)	29012			1 082	1 082	1 082	1 082
92	Ressurssenteret Grannes skole, utvidelse (Del 1.)	29044	70 500	10 500	28 000	32 000	0	0
93	Skoler rehab. utemiljø (årsbev.)	29056			1 000	1 000	1 000	1 000
94	SFO, mindre tilbygg/ombygginger (årsbev)	29062			541	541	541	541
95	Skolebruksplan, økt ungdomsskolekapasitet i sentrum	29070	40 000	0	0	0	2 000	19 000
96	Skolebruksplan, Sola skole	29073	70 000	0	5 000	50 000	15 000	0
97	Dysjaland skole opparbeiding uteareal	29612	500	0	500	0	0	0
98	Datamaskiner/fornyng skoler (årsbev.)	29602			2 500	2 000	2 800	600
99	Røyneberg skole, trafikkløsning	29616	700	0	700	0	0	0
100	Endring av uteområde (Skadberg skole)	29619	1 250	0	0	1 250	0	0
101	Skolebruksplan, ny skole Jåsund	29001	200 000	0	0	0	0	2 000
102	Tananger ungdomsskole, callinganlegg	29015	200	0	200	0	0	0
103	Skolebruksplan, Dysjaland skole, utbygging	29060	20 000	0	0	10 000	10 000	0
104	Trådløs infrastruktur og nettbrett i skolen	29614	2 900	0	0	1 900	500	500
105	Inventar skole (planlagt utskifting)(årsbev.)	29620			250	250	250	250
Linje	Barnehage	Prosjekt	Total budsjett-ramme	Budsjett t.o.m. 2013	2014	2015	2016	2017
106	Barnehager rehabilitering. (årsbev)	29016			757	757	757	757
107	Barnehager, forskriftsm. rehab. utemiljø (årsbev.)	29018			4 500	2 500	2 500	2 500
Linje	Idrett	Prosjekt	Total budsjett-ramme	Budsjett t.o.m. 2013	2014	2015	2016	2017
108	Tanangerhallen, utstyrslager	59508	250	0	250	0	0	0
109	Kommunale idr.anlegg, rehabilitering	59527	4 999	3 485	757	757	0	0
110	Dysjalandshallen, lysarmatur idretts-/svømmehall	59528	649	0	649	0	0	0

111	Tanangerhallen, utvidelse parkering	59601	250	0	250	0	0	0
112	Trimparken	59613	400	0	400	0	0	0
113	Tananger svømmehall opparb. gangveg rundt hall	59614	350	0	350	0	0	0
114	Nytt tak Dysjalandhallen	59517	6 000	0	6 000	0	0	0
115	Nytt avfuktingsaggregat Tananger svømmehall	59523	1 400	0	0	0	1 400	0
116	Innskudd folkehallene	49604	13 400	0	0	13 400	0	0
117	Infrastruktur regionalt sykkelanlegg	59364	12 000	0	0	12 000	0	0
Sum Oppvekst					53 686	129 437	37 830	28 230

Erverv av areal

Linje	Erverv av areal	Prosjekt	Total budsjett-ramme	Budsjett t.o.m. 2013	2014	2015	2016	2017
118	Erverv av areal (kun budsjett)	19604	245 500	40 000	158 500	10 000	17 000	20 000

Finansieringsbehov

Linje					2014	2015	2016	2017
119	Sum ordinære investeringsprosjekter				373 385	423 126	310 337	83 932
120	Sum VAR				54 563	54 750	46 930	42 400
Sum investeringer/finansieringsbehov					427 948	477 876	357 267	126 332

Finansiering

Linje	Finansiering av investeringer				2014	2015	2016	2017
121	Husbanktilskudd boliger (maks 20%)				-11 583	-14 624	0	0
122	Husbank investeringsstilskudd				-6 059	-6 924	-92 320	0
123	Salg øvrige eiendommer				0	-187 000	-115 000	0
124	Spillemidler ordinære idrettsanlegg				-3 393	-200	0	0
125	Spillemidler turveger				-2 682	0	0	-6 014
126	Diverse				-5 750	-3 800	-10 800	-3 800
127	Bruk av ubundet investeringsfond til erverv av nytt byggeareal, sosial infrastruktur og boliger.				-24 396	-53 196	-13 178	0
128	Bruk av ubundet investeringsfond				-2 000	0	0	0
129	Overføring fra drift				-58 000	-58 000	-59 000	-60 000
130	Avdrag fra Lyse				-8 741	-8 741	-8 741	-8 741
131	Momskompensasjon i investering				-32 714	-69 495	-54 986	-11 371
132	Låneopptak investeringsprosjekter				-272 630	-75 896	-3 242	-36 406
Sum finansiering					427 948	477 876	357 267	126 332

Selvfinansierte byggeprosjekt								
Linje	Selvfinansierte byggeprosjekter	Prosjekt	Total budsjett-ramme	Budsjett t.o.m. 2013	2014	2015	2016	2017
133	Byggepr. Skadbergveien/Åsensv. lavblokker (50 leil. for salg)	39068	131 933	13 445	118 488	0	0	0
134	Myklebust felt BB-9 (8 leil. for salg)	39077	30 710	21 703	9 007	0	0	0
135	Myklebust felt CB-6-12-13 (43 leil. for salg)	39082	150 048	42 747	70 908	36 393	0	0
136	Myklebust felt CB-8-11-14 (22 boliger for salg)	39083	171 258	26 733	72 157	72 368	0	0
137	Skadberg, byggeprosjekt (6 rekkehus) 4 for salg	39085	21 186	0	133	5 133	11 553	0
	Sum finansieringsbehov selvfinansierte byggeprosjekt				270 693	113 894	11 553	0
Finansiering selvfinansierte byggeprosjekt								
Linje	Finansiering av selvfinansierte byggeprosjekt				2014	2015	2016	2017
	Bruk av midlertidige lånemidler				-270 693	-113 894	-11 553	0
	Salg av selvfinansierte byggeprosjekt				-187 039	-369 502	-24 364	0
	Økt fortjeneste selvfinansierte byggeprosjekter, salg til markedspris				0	-5 000	-10 000	0
	Avdrag på lån				162 643	321 306	21 186	0
	Avsetning til ubundet investeringsfond til erverv av nytt byggeareal, sosial infrastruktur, og boliger				24 396	53 196	13 178	0
138	Sum finansiering selvfinansierte byggeprosjekt				270 693	113 894	11 553	0

2.6.3. Investeringer – beskrivelse

Linje1: Prosjekt 19001 Kommunehus, rehabilitering (årsbev.)

Nytt kommunehus er under planlegging. Inntil dette står ferdig vil det være behov for å kunne foreta diverse tilpasninger og mindre ombygging for å øke kontorkapasiteten i eksisterende bygg B, og for å forbedre inneklima i bygg A.

Linje 2: Prosjekt 19005 Kommunehus, nytt SD-anlegg bygg B

Bygg B i Sola Rådhus er rehabilitert for noen år siden, og har fått installert nytt moderne ventilasjonsanlegg, med både varme og kjølemulighet. Det er behov for å skifte ut SD-anlegget for å få optimal drift av anlegget med hensyn til energiøkonomisering. Oppgradering og ettermontering av SD anlegg for kommunehuset er påbegynt. Dette prosjektet vil strekke seg inn i 2014.

Linje 3: Prosjekt 19016 Kommunehus, nytt bygg trinn I

Budsjettrammen for nytt rådhus foreslås økt fra vedtatt budsjettramme på ca kr 106 mill til kr 180 mill. Rådmannens prisoverslag i HØP 2013-2016 var på kr 164 mill men ble redusert til kr 106 mill av kommunestyret i forbindelse med behandlingen av HØP 2013-2016. Den økte rammen baserer seg på de nyeste erfaringstall for rådhusbygg med nøktern (middels standard) på ca kr 30 000 pr kvadratmeter. Det er lagt til grunn et forsiktig anslag i rombehov på mellom 5000 og 6000m²

(tidligere anslag var ca 7000 m2), men lagt til grunn rekkefølgekrav fordelt på tomt og BRA. Budsjettrammen er usikker. Det er nedsatt arbeidsgruppe for å revurdere og kvalitetssikre rombehovet. Som tidligere skal rombehovet beregnes uten at nåværende rådhus (bygg A) tas med i regnskapet. Salg av Helsehuset er holdt utenfor kostnadsrammen.

Linje 4: Prosjekt 19601 IKT- investering strategisk (årsbev.)

Prosjektet dekker investeringer i datamaskiner ved utvidelse av maskinparken, mindre oppgraderinger av programvare og nettverksutstyr i hele organisasjonen, kjøp av nye servere samt fornying av datamaskiner.

Rådmannen tilrår å øke budsjettrammen i 2014 som følge av behov for å foreta nødvendige oppgraderinger/endring av kommunens systemer knyttet til arkiv, økonomi og e-post. Arkivsystemet må oppgraderes på grunn av innføring av sikker sone til arkivering av sensitive dokumenter. Kommunen vil innføre e-handel i 2014, noe som gir behov for oppgradering av økonomisystemet. Outlook Exchange og Sharepoint vil i 2014 erstatte Lotus Notes som henholdsvis e-postprogram og plattform for elektronisk arbeidsflyt. Investeringene vil skape muligheter for endrede arbeidsprosesser og effektivisering.

Linje 5: Prosjekt 59639 Nordjærenpakken, kommunal del

Prosjektet gjelder Sola kommunes andel i spleiselaget mellom stat, fylkeskommune og kommune.

Linje 6: Prosjekt 19606 Egenkapitalinnskudd KLP

Enhver pensjonsordning må ha egenkapital, jf. forsikringsvirksomhetsloven. I kommunale pensjonskasser og KLP er det kommunene selv som må stille egenkapital, mens hos DNB er det derimot aksjonærene som stiller med denne. Det vil si at Sola kommune ikke har egenkapitalinnskudd hos DNB som kan overføres til ny pensjonsordning hos KLP. Egenkapitalen sett i forhold til oppsparte premiereserve utgjør 5,2 % av premiereserven hos KLP og vil være tilsvarende eller noe høyere for egen pensjonskasse. Egenkapitalen består av to deler; innskutt kapital på 2,8 % og opptjent kapital på 2,4 %. KLP har opptjent egenkapital i den kundeporteføljen de allerede har. Sola kommune har valgt å ha KLP som pensjonsleverandør fra 01.01.2014. Dette innebærer at det er tilstrekkelig å innbetale et egenkapitalinnskudd på 2,8 % av premiereserven. Rådmannen tilrår å bevilge kr 21 mill. til dekning av egenkapitalinnskudd hos KLP i 2014.

Linje 7: Prosjekt 19635 Planlegging/byggeledelse tursti Hafrsfjord

Planlegging av turvei langs Hafrsfjord pågår. Dette prosjektet dekker prosjektleders lønn.

Linje 8: Prosjekt 59621 Turvei Hellestø – Sele

Det vises til vedtak i K.sak 103/11 HØP 2012-2015. Turstiprosjektet fra Hellestø til Sele utsettes til tursti Hafrsfjord er ferdigstilt. Arbeidet kan heller ikke settes i gang før sykkelsti langs Vigdelsveien er på plass. Sykkelsti langs Vigdelsveien er nå på plass og Turvei Hafrsfjord vil være kommet langt i 2016. Forbindelsen mellom Hellestø og Sele vil være en viktig del av North Sea Cycle Route. Det er inngått avtaler med grunneiere på traseen. Avtalene har kommet i stand gjennom dialog både med Fylkesmannens miljøvernaveiding og grunneiere, og en har i løpet av høsten 2010 og våren 2011 blitt enig om trasevalg og økonomisk kompensasjon til grunneiere.

Linje 9: Prosjekt 59652 Turveg Hafrsfjord – Sørnes

Arbeidene er startet, men midlertidig stanset på grunn av kjennelse fra lagmannsretten. Dersom kjennelsen fra Lagmannsretten blir stående, må beløpet til grunnerverv økes, da kommunen i

prinsippet må innløse samme eiendom to ganger av forskjellige grunneiere. Det vises til F.sak 29/13 om grunnerverv. Etter tilbakemelding fra en av grunneierne ser det ut til at det må fremmes ekspropriasjonssak. Rådmannen foreslår at budsjettet økes med kr 1 mill. for å dekke påløpte kostnader i rettssak og for å ta høyde for kostnader i kommende ekspropriasjonssak.

Hvert strekk med turvei kan søke spillemidler på 50 % av godkjente kostnader inntil kr 0,7 mil.. Det kan i tillegg ytes tilskudd til lysanlegg på 1/3 av godkjent kostnad, inntil kr 0,7 mill.. Turveiene i Hafrsfjord mottar også tilskudd fra direktoratet for naturforvaltning på til sammen ca 2 mill. Budsjettrammen er justert for ”opphevelse av merverdiavgiftsfritaket for offentlig vei” omtalt i K-sak 85/13, Budsjettoppfølging per 31.8.2013 – Investering.

Linje 10: Prosjekt 59654 Turveg Tananger indre havn

Kalkyler viser at opparbeidelse av prosjektet vil ligge på ca kr 3,5 mill. En forutsetter da en forholdsvis høy kvalitet på opparbeidelsen da dette er plassert i et sårbart og viktig miljø. Det er ikke inkludert grunnerverv i denne posten. Det er innarbeidet i prosjekt 19604 Erverv av areal. Budsjettrammen er justert for ”opphevelse av merverdiavgiftsfritaket for offentlig vei” omtalt i K-sak 85/13, Budsjettoppfølging per 31.8.2013 – Investering.

Linje 11: Prosjekt 59672 Turveg Hafrsfjord – Grannes

Deler av arbeidet som ikke behøver reguleringsplan er startet. Dette gjelder restaurering av eksisterende traktorveg. Det er foretatt arkeologiske undersøkelser på deler av traseen og det er ikke funnet forminner. Forslag til reguleringsplan er under utarbeidelse. Det forventes at store deler av arbeidene kan starte i 2014. Øremerket tilskudd som prosjekt 59652 Hafrsfjord – Sørnes. Budsjettrammen er justert for ”opphevelse av merverdiavgiftsfritaket for offentlig vei” omtalt i K-sak 85/13, Budsjettoppfølging per 31.8.2013 – Investering.

Linje 12: Prosjekt 59673 Turveg Hafrsfjord – Joa

Reguleringsplan er snart klar for behandling. I forbindelse med arkeologiske undersøkelser ble det funnet rester av eldre kulturminner på et område som berører turveien. Prosjektet er derfor noe utsatt da det må søkes om frigivelse av område med registrerte fornminner til Riksantikvaren. Sannsynlig oppstart er vår 2014. Øremerket tilskudd som prosjekt 59652 Hafrsfjord – Sørnes. Budsjettrammen er justert for ”opphevelse av merverdiavgiftsfritaket for offentlig vei” omtalt i K-sak 85/13, Budsjettoppfølging per 31.8.2013 – Investering.

Linje 13: Prosjekt 59674 Turveg Hafrsfjord – Jåsund

Det er varslet planoppstart. Planen vil bli førstegangsbehandlet vinter 2013/2014. Sannsynlig byggestart våren 2014. Øremerket tilskudd som prosjekt 59652 Hafrsfjord – Sørnes. Budsjettrammen er justert for ”opphevelse av merverdiavgiftsfritaket for offentlig vei” omtalt i K-sak 85/13, Budsjettoppfølging per 31.8.2013 – Investering.

Linje 14: Prosjekt 59675 Turveg Hafrsfjord – Snøde

Denne har som følge av ny traseinndeling blitt kortere og derfor er kalkylen nå på kr 6,5 mill. Oppstart regulering 2014. I dette område kan turveien følge allerede opparbeidete traseer/traktorveier og kan derfor bli rimeligere enn det som ligger i kalkylen. Øremerket tilskudd som prosjekt 59652 Hafrsfjord – Sørnes. Budsjettrammen er justert for ”opphevelse av merverdiavgiftsfritaket for offentlig vei” omtalt i K-sak 85/13, Budsjettoppfølging per 31.8.2013 – Investering.

Linje 15: Prosjekt 59676 Turveg Hafrsfjord – Sømme

Oppstart regulering 2014. Det er sannsynlig at denne må følge eksisterende gangveier og traktorveier. Kalkylen kan derfor bli endret til et lavere beløp, men det vil komme flere avklaringer etter planvarsel. Øremerket tilskudd som prosjekt 59652 Hafrsfjord – Sørnes. Budsjettrammen er justert for ”opphevelse av merverdiavgiftsfritaket for offentlig vei” omtalt i K-sak 85/13, Budsjettoppfølging per 31.8.2013 – Investering.

Linje 16: Prosjekt 49002 Ferdigstillelse av natursteinsmur Tananger kirkegård

Da Tananger kirke ble bygd for 10 år siden ble det satt av område og påbegynt opparbeidelse av utvidet del av Tananger kirkegård. Dette arbeidet er påbegynt men er ikke ferdigstilt.

Linje 17: Prosjekt 49003 Sola kirke, nytt tak

70 % av arbeidet forventes ferdig i 2013. De resterende 30 % i 2014

Linje 18: Prosjekt 49025 Sola kirkegård, livssynsnøytralt seremonirom

Prosjektet har fått tilsagn på et tilskudd fra fylket på 1,95 mill under forutsetning at bygget økes fra 25 til 60 sitteplasser. Prosjektet er omprosjektert og kommunen har fått inn anbud på jobben. Prosjektet viste seg å bli dyrere enn de først antatte kr 3,45 mill. Ny totalpris inkludert allerede påløpte kostnader kommer på kr 5 mill. Prisendringen er lagt inn i HØP 2014-2017 og omtalt i K-sak 85/13, Budsjettoppfølging per 31.8.2013 – Investering.

Linje 19: Prosjekt 19017 Tilrettelegging universell utforming kommunale bygg (årsbev.)

Kommunens eiendommer skal være i tråd med nasjonale føringer for universell utforming. Løsninger skal være fremtidsrettet og legge til rette for fullverdig tilgjengelighet for alle som bor i og som besøker kommunen. Universell utforming skal bidra til å utvikle et velfungerende lokalsamfunn, der alle innbyggere sikres en likeverdig mulighet for aktiv deltakelse på alle samfunnsområder.

Linje 20: Prosjekt 19019 Energimerking av bygninger

Krav til energimerking av bygninger og energivurdering av tekniske anlegg trådte i kraft fra 01.07.10 og gjelder for yrkesbygninger over 1000 m², dvs. alle våre skoler, institusjons- og administrasjonsbygninger. Hensikten med energimerkevurderingen er å redusere klimautslipp og være et redskap for eier til å gjennomføre energieffektiviserende tiltak, som på sikt vil gi lavere driftsutgifter og spare miljøet. Det stilles strenge kompetansekrav til personer som skal foreta vurderingen, og følgelig blir kostnadene relativt høye.

Linje 21: Prosjekt 19600 Intern prosjektledelse eiendomsutvikling.

Administrasjonskostnader for prosjektledelse i seksjon Eiendomsutvikling.

Linje 22: Prosjekt 19630 Energiøkonomisering, klima-/energiplan

Midlene skal brukes på utbedringer som gir mye strømbesparelse i forhold til investeringene. Bevilgning for året 2013 går til oppgradering av varmegjenvinner på ventilasjonsanlegg, installasjon av varmpumper som erstatning for el. ovner, og utbedring av ventilasjonsanlegg på Rådhuset bygg B. Bevilget beløp for 2013 vil i sin helhet bli brukt til dette.

Dette er aktiviteter som gir klart besparende effekt på Sola kommunes energiforbruk. Rådmannen tilrår derfor at det settes av kr 1 mill per år i planperioden til disse tiltakene. Aktivitetene bidrar til å nå

målene som er nedfelt i ”Kommunedelplan for Energi og klima”. Planen setter seg som mål å redusere energiforbruket med 35 % fra 2012 -nivå fram til 2020.

Linje 23: Prosjekt 29074 Nedgravde avfallscontainere (årsbev.)

Ved alle skolene er det i dag enten allerede montert eller planlagt montert nedgravde avfallscontainere. Tilbakemeldingene fra brukerne er ubetinget positive, spesielt sett i forhold til sterkt redusert brannrisiko som en mengde frittstående store plastcontainere har utgjort. Behovet for å sikre andre kommunale bygninger som barnehager, helseinstitusjoner osv. er i stor grad tilstede og følgelig er det ønskelig å kunne utplassere flere nedgravde avfallscontainere i planperioden.

Linje 24: Prosjekt 59606 Friområder/lekeplasser (årsbev.)

Offentlige lekeplasser har en levetid på 20 – 30 år. Med jevne mellomrom må store deler av lekeutstyret byttes ut, eller hele lekeområdet renoveres. Park og grønt har oversikt over slitasje gjennom årlig sikkerhetskontroll basert på kontinuerlig tilbakemelding fra våre fagarbeidere og innbyggerne. Offentlige lekeplasser oppgraderes etter en prioriteringsliste utarbeidet av Park og grønt på bakgrunn av innspill.

Linje 25: Prosjekt 59638 Maskiner, park og idrett mv. (årsbev.)

Deler av maskinparken til Park- og grønt er utslitt. Det er behov for ny redskapsbærer umiddelbart, to nye arbeidsbiler og en ny minitraktor på kort sikt. Årsbevilgningen ble redusert fra 1,2 mill til 0,3 mill i forbindelse med budsjett 2013. Behovet er stort og det er nødvendig med fornyelse for å kunne ha effektiv drift. Det brukes midler på reparasjon av utbrukt utstyr. Driftstopp med tilhørende problemer forverrer situasjonen ytterligere.

I 2014 er det lagt inn 0,5 mill til 1 ny gravemaskin til gravlund. Begge gravemaskinene er av eldre dato og mannskapet er avhengig av hensiktsmessig utstyr for å gjennomføre begravelser og annet maskinarbeid på gravlundene. Gravemaskinen brukes også på andre grøntanlegg ved behov hvis den er ledig. I 2015 og 2016 er det lagt inn 0,6 mill per år til nye biler på gravlund. Den eldste bilen (20år) er nå i bruk på kirkegården. Det er nødvendig med bil for å sikre fleksibilitet og effektivitet og for å løse arbeidsoppgavene på en hensiktsmessig måte. Bilene er utslitt og bør skiftes ut av sikkerhetsmessige grunner.

Linje 26: Prosjekt 59671 Digitalisering av arkiv (Areal)

Dette prosjektet gjelder skanning av byggesaks- og delingsarkivet, samt målebrev. Det ble våren 2012 gjennomført et forprosjekt for ovennevnte, i regi av firmaet Geomatikk IKT AS. Resultatet av forprosjektet forelå i november 2012 og anbudskonkurranse ble utlyst våren 2013. Prosjektet antas å starte opp ca. november 2013.

Linje 27: Prosjekt 59615 Nytt gravfelt for andre religioner

Endringer i den nye Gravferdsloven vil få konsekvenser for forvaltning og tilbud gravferdsmyndigheten må tilby i forhold til andre gravfelt for nye religioner. Konsekvensene må utredes og midler settes av til tiltak. Arbeidet gjøres i samarbeid med kirkevergen og tiliggende kommuner. Foreløpige økonomiske beregninger tilsier en prosjektkostnad på kr 1,4 mill.

Linje 28: Prosjekt 59624 Minnelund, nye krav i lov

Endringer i den nye Gravferdsloven vil få konsekvenser for forvaltning og tilbud gravferdsmyndigheten må tilby i forhold til endrede gravskikker. Det blir mer vanlig i urbane strøk å legge til rette for navnet minnelund. Det må utredes muligheter innenfor eksisterende gravlundar mht

omdisponering eller omregulering og midler må settes av til dette tiltaket. Arbeidet gjøres i samarbeid med kirkevergen. Foreløpige økonomiske beregninger tilsier en prosjektkostnad på kr 1,3 mill.

Linje 29: Prosjekt 59630 Ny driftsbygning på Ræge

Gravlund: Det er ikke driftsbygning på Ræge. Dette er nødvendig for hensiktsmessig drift.

Linje 30: Prosjekt 59101 A97 Rehabilitering pumpestasjoner og avløp

Eksisterende pumpestasjoner for avløp må rehabiliteres på grunn av alder og slitasje. I tillegg må stasjonene tilpasses arbeidsmiljøkrav for utførelse av drift og tilsyn ved stasjonene.

Linje 31: Prosjekt 59115 A154 Raffinerivegen

Etablering av nytt avløpsanlegg langs Raffinerivegen. Dette prosjektet er nødvendig for å få gjennomført VA prosjektene på Kolnes. Forventet oppstart av prosjekteringsarbeidet 2016.

Linje 32: Prosjekt 59206 R116 Renovasjon (årsbev.)

Nye innkjøp og supplering av gammelt renovasjonsutstyr samt til innkjøp og nedsetting av nedgravde beholdere.

Linje 33: Prosjekt 59312 VA157 Ølbergvegen

Gjelder videreføring av avsluttet prosjekt; VA-164 Solastranden. Tas inn i HØP fra 2015, i henhold til vedtatt hovedplan for vann og avløp fram til 2028.

Linje 34: Prosjekt 59327 VA18 Bergjevegen

Ledningsanlegget i området skal saneres. Prosjektet er utsatt noe i tid. Kommunalteknikk har kontrollert ledningene og mener at prosjektet kan utsettes noe for å få en jevnere investeringstakt. Anleggskalkylen er oppjustert i forhold til dagens prisnivå. Beregnet oppstart prosjektering 2014.

Linje 35: Prosjekt 59335 VA111 Uforutsette tiltak

Midler for å kunne sikre en god leveranse til alle abonnenter når det oppstår uforutsette hendelser innenfor VA -området. Det kan også være tilfeller av at små prosjekter som ikke er prioritert i hovedplanen må utføres.

Linje 36: Prosjekt 59337 VAR105 Div. mask./utrustning/utstyr (årsbev.)

Til innkjøp av diverse utstyr til VAR sektoren.

Linje 37: Prosjekt 59342 VA74 Nordsjøvegen

Prosjektet ble fremmet for sikring av forsyningssikkerheten til Sola sør. Prosjektet hadde oppstart mai 2013. Beregnet anleggstid ca 12 mnd. Prosjektet samkjøres med fortausløsning langs Nordsjøvegen, jfr. prosjekt 59426.

Linje 38: Prosjekt 59350 VA7 Skibmannsvegen del 2

Dette er et saneringsprosjekt. Separering avløp/overflatevann og legging av nye vannledninger i Skibmannsvegen øvre del med tilstøtende veger, ses i sammenheng med prosjekt 59355, VA06 Torkelsparken. Prosjektet er utvidet og prisjustert. Hovedplan prosjekt VA 150 Sluppvegen er inntatt i dette prosjektet, for kostnadseffektivisering/- reduksjon ved samkjøring. Prosjektet er framskyndet for framtidig åpning av bekk i Torkelsparken i forbindelse med sentrumsplaner for Tananger. Dette vil medføre en økning i investeringsbudsjettet de nærmeste årene for å få gjennomført saneringen før bekken gjennom Torkelsparken åpnes. Bekken i Torkelsparken bør ikke åpnes før overliggende

avløpsanlegg er sanert. Skibmannsvegen del 2 etappe 1 startet opp i september 2012. Etappe 2 starter opp i oktober 2013.

Linje 39: Prosjekt 59351 VA56 Sandefeltet

Dette er et saneringsprosjekt. Separering avløp/overflatevann og legging av nye vannledninger i Sandefeltet. Forventet oppstart prosjektering 2014.

Linje 40: Prosjekt 59352 VA151 Sørkolnesvegen**Linje 41: Prosjekt 59352 VA152 Kolnesvegen sør****Linje 42: Prosjekt 59354 VA153 Kolnesvegen nord**

Disse tre prosjekter i Kolnesområdet bør sees i sammenheng for sanering av eldre hovedvannledninger og legging av nytt trykkavløpssystem i området. Forventet oppstart prosjektering for disse tre delprosjektene er 2014.

Linje 43: Prosjekt 59355 VA 06 Torkelsparken del 1

På grunn av planlegging og fremtidig utførelse av miljøgate i Tananger, må det i den forbindelse gjøres tiltak på va-anleggene langs Tananger ring fra Tananger havn til Skibmannsvegen. Avløpsledningene er fellesanlegg og må separeres før gaten opprustes. Anlegget er blitt mer omfattende enn opprinnelig planlagt med blant annet dypere grøftetrase. Dette medfører økte prosjektkostnader. Forventet oppstart 2015/16.

Linje 44: Prosjekt 59356 Tiltak ved private utbyggingsprosjekt

Ved private utbyggingsprosjekter er det som oftest deler av det offentlige anlegg som må utbedres eller fornyes i samband med utbyggingen. En del av denne kostnaden kan ikke pålegges utbyggeren, slik at kommune må dekke dette. For å ha en reserve til dette er det i hovedplan for Vann og Avløp foreslått avsatt bevilgninger til slike tiltak.

Linje 45: Prosjekt 59358 VA Ljosheimvegen/Ljosheimkroken

I forbindelse med omlegging/bygging av ny veg til Ljosheimfeltet må det foretas sanering av de gamle va-anleggene i området. Det er foretatt ny kalkyle på grunnlag av nye priser på anleggsarbeider. Dette har medført at kostnadene har steget i forhold til tidligere avsatte midler. Prosjektet er forsinket pga mindre omreguleringstiltak.

Linje 46: Prosjekt 59359 VA40 Grotnes nord**Linje 47: Prosjekt 59360 VA42 Grotnes sør**

Dette er to saneringsprosjekter for utskifting av eldre vannledninger, separering overflatevann/spillvann og legging av nytt avløpsanlegg i Grotnesområdet. Prosjektene er utsatt i tid pga kapasitetsproblemer hos planleggere og utførende entreprenørselskaper i tillegg til manglende fullfinansiering. Forventet oppstart av prosjektering for disse delprosjektene er 2015.

Linje 48: Prosjekt 59362 VA177 Knatten

Dette er et saneringsprosjekt. Prosjektet er forsert i forhold til hovedplanen og har kommet inn som konsekvens av byggingen av Solasplitten. Hovedanlegg er ferdig. Noe arbeid i forbindelse med private stikkledninger gjenstår og prosjektet går derfor over i 2014.

Linje 49: Prosjekt 59901 P107 Biler / større maskiner (årsbev.)

Fornyng av kjøretøy, maskiner, utstyr mv. innenfor seksjon teknisk drift sitt ansvarsområde

Linje 50: Prosjekt 59902 P109 Div. maskiner, utrustning (årsbev.)

Deler av seksjon produksjon teknisk drift sitt verkstedutstyr, mindre maskiner mv. er til dels utslitt og trenger fornying.

Linje 51: Prosjekt 59320 VA 63 Lennsmannsvegen

Området bør saneres og separeres fordi det har gamle kombiledninger som begynner å bli dårlige. Ledningene tar i mot mye overflatevann, som pumpes til Mekjavik for rensing. Det medfører også stor belastning på pumpestasjon.

Linje 52: Prosjekt 59326 VA 162 Joa

Området har mye private kombiledninger som er i dårlig tilstand. Det foreslås å legge nye separate ledninger for å hindre at det går forurensing til sjøen ved Ormen Lange ved store nedbørsmengder.

Linje 53: Prosjekt 59339 VA 49 Røyneberg vann

Utskifting av eksisterende hovedledning av eternitt.

Linje 54: Prosjekt 59406 Utskifting gatelys, standardheving (årsbev.)

Gjelder oppgradering og fornying av gatelysnettet i kommunen.

Linje 55: Prosjekt 59419 Trafikksikkerhetsplan, standardheving veger (årsbev.)

Totalt er det registrert nødvendige trafikksikringstiltak med samlet kostnadsramme på ca 45 mill kr. Ved forrige budsjettbehandling ble det avsatt kr 1 mill i året for planperioden. Dette utgjør anslagsvis kommunens andel av kostnadene med gjennomføringen av trafikksikringstiltak. Sammen med midler fra veimyndigheter og bompengoordningen vil en kunne realisere 3-4 prioriterte prosjekter hvert år. De midler som bevilges hvert år vil bli fordelt på aktuelle vegprosjekt. Aktivitetsnivået forventes å være noe lavere de neste årene pga manglende reguleringsplaner m.m. Rådmannen tilrår derfor at det settes av kr 0,5 mill pr år i planperioden.

Linje 56: Prosjekt 59425 Trafikksikkerhetsplan, ikke spesifikke tiltak (årsbev.)

Prosjektmidler til trafikksikkerhetsarbeider som oppstår i løpet av året, og er del av trafikksikkerhetsplanen. Dette kan være omlegging av mindre veikryss, sikring av gang-/sykkelveier og lignende. Det foreslås avsatt kr 0,75 mill i 2014 og 2015 med en økning til kr 1,1 mill i 2016 og 2017.

Linje 57: Prosjekt 59426 Gang-/sykkelveg Nordsjøvegen (Strandhotellet - Airport hotellet)

Kommunestyret har bevilget kr 2 mill. til å lage G/S veg langs Nordsjøvegen innenfor eksisterende vegområde, med øremerket finansieringsbidrag på kr 0,5 mill. samkjørt med prosj. 59342 VA74 Nordsjøvegen og ble startet mai 2013. Budsjetttrammen er justert for "opphevelse av merverdiavgiftsfritaket for offentlig vei" omtalt i K-sak 85/13, Budsjettoppfølging per 31.8.2013 – Investering. Samlet kostnadsramme for prosjektet er på kr 2,31 mill.

Linje 58: Prosjekt 59432 Tananger ring, miljøgate (MPG)

Investeringene forskyves i påvente av godkjent reguleringsplan. Planlagt oppstart i 2016. Budsjetttrammen er justert for "opphevelse av merverdiavgiftsfritaket for offentlig vei" omtalt i K-sak 85/13, Budsjettoppfølging per 31.8.2013 – Investering.

Linje 59: Prosjekt 59433 Sandesletta, miljøgate (MPG)

Investeringene forskyves i tid i påvente av godkjent reguleringsplan. Budsjettrammen er justert for ”opphøvelse av merverdiavgiftsfritaket for offentlig vei” omtalt i K-sak 85/13, Budsjettoppfølging per 31.8.2013 – Investering.

Linje 60: Prosjekt 59435 Ljosheimfeltet, ny adkomstveg

Prosjektet er noe forsinket pga mindre omregulering i området. Prosjektet samordnes med VA-prosjektet 59358.

Linje 61: Prosjekt 59437 Småanlegg veger (busskur mv.)

Gjelder mindre tilpassingsarbeider på veganlegg. Dette er ikke driftsrelaterte oppgaver eller trafikkisikringsarbeider. Noen oppgaver oppstår i forbindelse med andre utbygginger og hvor det bør gjøres tiltak for å få prosjektene komplettert og på sikt spare penger. Dette inkluderer oppsetting av busskur, maling av veistriper, merking av opp-/nedkjørsler til underganger osv. Budsjettrammen er justert for ”opphøvelse av merverdiavgiftsfritaket for offentlig vei” omtalt i K-sak 85/13, Budsjettoppfølging per 31.8.2013 – Investering.

Linje 62: Prosjekt 59440 Ræge kirke, ny veg

Det foreligger reguleringsplan for ny avkjørsel. Statens vegvesen, Sola kommune og grunneier er enig i at planen er for omfattende sett i lys av oppnådd forbedret trafikkisikkerhet ved sanering av avkjørsel. Det er foretatt befaring. Alternativ løsning er utarbeidet. Det holder med nåværende avkjørsel og vei, og vil trolig bli betydelig billigere enn vedtatt plan. Avkjørsel for et hus må gå via kirketomt (parkering/vei og må avklares med kirkevergen).

Prosjektet forventes å starte opp i 2014. Budsjettrammen er justert for ”opphøvelse av merverdiavgiftsfritaket for offentlig vei” omtalt i K-sak 85/13, Budsjettoppfølging per 31.8.2013 – Investering.

Linje 63: Prosjekt 59446 Fortau Røyneberg skole/barnehage

Ny Røyneberg barnehage er foreløpig utsatt, og har vært hovedgrunnen til behov for nytt fortau langs felles vei for barnehage og Røyneberg skole. Det er ønskelig å finne løsninger som reduserer innkjørsel til barnehage ved å legge til rette for av/påstigning med snuplass ved Røyneberg skole, slik at disse ikke kjører inn til barnehagen. Det vurderes i tillegg alternative løsninger for g/s-vei i området, se nedenfor.

I reguleringsplan 0411 Myklaberglia delfelt A er det prosjektert nytt fortau langs Myklaberglia fra Ossbergvegen inn til ny barnehage. Budsjettrammen er justert for ”opphøvelse av merverdiavgiftsfritaket for offentlig vei” omtalt i K-sak 85/13, Budsjettoppfølging per 31.8.2013 – Investering.

Linje 64: Prosjekt 49029 Sola kulturhus, nytt scenegulv

Scenegulvet bærer preg av stor slitasje over mange år (gulvet er fra 1987). Strukturen i gulvet er knust og flere steder er det sprekker og sår, dette gir en oppfliset overflate som representerer risiko for skader og som vanskeliggjør renholdet. Gulvet er forsøkt utbedret ved å slippe ned og behandle overflaten, uten å oppnå tilfredsstillende resultat. På bakgrunn av innhentede priser tilrår rådmannen at det settes av kr 1,1 mill til denne jobben.

Linje 65: Prosjekt 49013 Sola kulturhus, ny brannalarm tilpasset scenerøyk/pyroteknikk.

Nye forskrifter fra brannvesenet tillater ikke utkobling av brannalarmanlegg under forestilling lenger. Utkobling har til dags dato vært den eneste løsningen dersom en ønsker å benytte scenerøyk/pyroteknikk. Dette medfører at Sola kulturhus ikke kan benytte scenerøyk under forestillinger. Nytt brannalarmanlegg med multikriteriedetektorer vil anslagsvis koste kr 850 000.

Linje 66: Prosjekt 49036 Sola kulturhus, rehabilitering (SD-anlegg)

Oppgradering og ettermontering av SD anlegg er på begynt. Dette prosjektet vil strekke seg inn i 2014 på grunn av sen oppstart. Årsaken til forsinket oppstart er at det måtte først bestemmes et felles system for SD anlegg i kommunen. Denne bestemmelsen er mer eller mindre klar og resterende arbeider med dette prosjektet kan fortsette.

Linje 67: Prosjekt 49602 Fritidslokaler utstyr/inventar

Fritidslokalene i Sola, Dysjaland og Tananger har et omfattende bruk/sambruk, og inventar og utstyr trenger å bli jevnlig vedlikeholdt/erstattet. Ordinært driftsbudsjett dekker kun mindre utgifter, og investeringer avhenger av eksterne midler.

Linje 68: Prosjekt 49623 Kulturminnevernplan, tre minnesmerker

Dette prosjektet består av tre prosjekter:

- Veg fram til Tjorakrossene er ferdig.
- Veg fram til Regehaugane; her er kommunen i forhandlinger med grunneier, og nå gjenstår kun underskrift - utgiftene kommer våren 2014.
- Parkeringsplass Sola Ruinkyrkje gjennomføres i 2015, etter arkeologisk utgraving (kø), tidligere fastsatt bruttoramme videreført.

Linje 69: Prosjekt 49617 Sola kulturskole, fornyelse utstyr/instr. (årsbev.)

Sola kulturskole har i noen år hatt en årsbevilgning til fornyelse av utstyr og instrumenter. I HØP 2013-2016 ble bevilgningen redusert til kr 100.000. Høsten 2013 starter kulturskolen prosjektet Kulturskoletimen i SFO tiden, med det er behov for å anskaffe mye nytt utstyr. Kulturskoletimen krever også at det er tilgang på piano rundt om på skolene.

Linje 70: Prosjekt 39074 Skadbergvegen/Åsenvegen lavblokker /(10 kommunale leiligheter.)

Dette er deler av byggeprosjekt 39068 Skadbergvegen/Åsenvegen. Det skal bygges fire lavblokker med 15 leiligheter i hver blokk, totalt 60. Kommunen har planlagt å beholde til sammen 10 leiligheter til eget bruk. Budsjettert kostnadsoverslag ble utarbeidet i forbindelse med HØP 2010-2013. Anbudsåpning sept. 2013 viste at prosjektet ble dyrere enn tidligere antatt grunnet blant annet indeksregulering, TEK 10 med mer. Den nye prisen er lagt inn i rådmannens forslag til HØP 2014-2017 og omtalt i K-sak 85/13, Budsjettoppfølging per 31.8.2013 – Investering.

Det er budsjettert med 20 % boligtilskudd fra Husbanken. I vedtatt boligsosial handlingsplan er det definert et behov for 33 flere kommunale utleieboliger fram til 2016. Dette prosjektet vil sammen med prosjekt 39076, 39084, prosjekt småhus og 2 kommunale rekkehus gjøre at målet nås.

Linje 71: Prosjekt 39050 Samlokaliserte boliger Skadbergvegen/Åsenvegen

Handlingsplan psyk. helse, samlokaliserte boliger, 4 enheter. Anbudsgrunnlag for 4 boenheter og personalbase i et bokollektiv er utarbeidet. Tomt er avsatt på samme område som lavblokkene i prosjekt 39068 og 39074 Skadbergvegen/Åsenvegen. Det er budsjettert med 20 % boligtilskudd fra Husbanken. Disse samlokaliserte boligene vil sammen med prosjekt 39057 og prosjekt Jåsund DB 9 dekke 19 av de 26 samlokaliserte boligene vedtatt i boligsosial handlingsplan.

Linje 72: Prosjekt 39076 Myklebust felt BB-9 (2 kommunale leiligheter)

Utbygging pågår og prosjektet er innenfor avsatt budsjetteramme og iht. fremdrift. Planlagt ferdigstillelse sommer 2014. (Prosjekt 39057 Bofellesskap Myklebust BB-10 - 7 leil./pers.base, 39076 Myklebust felt BB-9 - 2 komm. leil. og 39077 Myklebust BB 9 - 8 leil. for salg må sees i sammenheng og er i realiteten ett byggeprosjekt). Det er budsjettert med 20 % boligtilskudd fra Husbanken. Disse 2 leilighetene dekker behov for kommunale utleieboliger definert i vedtatt boligsosial handlingsplan.

Linje 73: Prosjekt 39057 Bofellesskap Myklebust BB-10 (7 leiligheter /personalbase)

Utbygging pågår og prosjektet er innenfor avsatt budsjetteramme og iht. fremdrift. Planlagt ferdigstillelse sommer 2014. (Prosjekt 39057 Bofellesskap Myklebust BB-10 - 7 leil./pers.base, 39076 Myklebust felt BB-9 - 2 komm. leil. og 39077 Myklebust BB 9 - 8 leil. for salg må sees i sammenheng og er i realiteten ett byggeprosjekt). Det er budsjettert med 20 % boligtilskudd fra Husbanken. Dette bofellesskapet dekker behov for samlokaliserte boliger til personer med utviklingshemming / utviklingsforstyrrelser definert i vedtatt boligsosial handlingsplan.

Linje 74: Prosjekt 39084 Myklebust felt CB-6-12-13 (4 kommunale leiligheter)

Disse 4 leilighetene er samme byggeprosjekt som prosjekt 39082. 4 leiligheter skal beholdes av kommunen som utleieboliger. Det er opprettet eget prosjektnummer for å fortløpende kreve momskompensasjon. Det er også budsjettert 20 % tilskudd fra Husbanken. Disse 4 leilighetene dekker behov for flere kommunale utleieboliger definert i vedtatt boligsosial handlingsplan.

Linje 75: Prosjekt 39086 Jåsund DB-9, 8 leiligheter med base, rus/psykiatri

Det skal bygges 8 leiligheter med tilhørende base for rus/psykiatri. Budsjetteramme er basert på erfaringstall og er foreløpig veldig usikker. Disse leilighetene vil dekke behov for flere samlokaliserte boliger med base som definert i boligsosial handlingsplan. Leilighetene kan som alternativ brukes som kommunale utleieboliger, uten personell.

Linje 76: Prosjekt 39087 Småhus, midlertidige/permanente

Boligene skal være små og robuste på 25-30 kvm og kan enten plasseres midlertidig eller permanent jf vedtatt boligsosial handlingsplan. Det har vært avholdt møte med Sandnes Kommune som har bygget en god del av denne type boliger for å høste erfaringer. Fire tomter er aktuelle og rådmannen forventer at 5 småhus skal kunne stå ferdig i løpet av 2014. Det planlegges ytterligere 6 i 2015 og 5 småhus i 2016.

Linje 77: Prosjekt 39088 Byggeprosjekt Skadberg, (2 kommunale rekkehus)

Kommunen planlegger å bygge til sammen 6 rekkehus på ervervet tomt for så å selge 4 av boligene til markedspris og beholde 2 boliger selv til boligsosialt formål. Disse boligene vil dekke behov for flere kommunale utleieboliger som definert i vedtatt boligsosial handlingsplan.

Linje 78: Prosjekt 39007 Sandestubben, skjerming inngang

Inngangspartiet må skjermes for å sikre mindre innsyn.

Linje 79: Prosjekt 39015 Soltun alderspensjonat rehabilitering /ombygging (årsbev.)

Kommunestyret behandlet i møte 21.06.07 k.sak 71/07 Ombygging av Soltun - kostnadsoverslag og kommunestyret fattet vedtak om at en ikke skulle bygge om Soltun til sykehjem. Fram til Soltun er erstattet av et nytt sykehjem, vil det være behov for mindre ombygginger og tryggingstiltak.

Rådmannen foreslår en bevilgning de to første årene i planperioden.

Linje 80: Prosjekt 39027 TABO, diverse ombygginger (årsbev.)

Prosjektet dekker mindre ombygginger for å tilrettelegge for gode arbeidsforhold for ansatte og god tilgjengelighet for beboere og besøkende.

Linje 81: Prosjekt 39043 Helsehuset, rehabilitering innemiljø (årsbev.)

Prosjektet dekker mindre ombygginger for å tilrettelegge for gode arbeidsforhold for ansatte i påvente av nye lokaler. Rådmannen foreslår en bevilgning de to første årene i planperioden.

Linje 82: Prosjekt 39052 Ny sjukeheim Sola sentrum

Kommunestyret vedtok i sak 49/13 at nytt sykehjem skal bygges i Sola sentrum/ Solakrossen. Dette innebærer at en får plass til 64 sykehjemsplasser på ny tomt. En kan også bygge en etasje med 16 plasser på eksisterende sykehjem. Totalt kan en få 80 plasser. Andre funksjoner som tidligere var ønsket lagt til det nye sykehjemmet (dagsenter for personer med demens, eldresenter, base for hjemmetjenesten, legesenter, tannlege) må kommunen finne annen lokalisering for. Siden det nå har gått en tid siden romprogrammet ble laget, er en ny gjennomgang av dette påkrevd. Kostnadsoverslaget er basert på erfaringstall per kvm og inkluderer ikke rekkefølgekrav eller inventar.

Linje 83: Prosjekt 39090 Erstatning av utleieboliger

Som følge av vedtak om utbygging av nytt sykehjem i Sola sentrum må 16 kommunale utleieboliger rives. Disse må erstattes med kjøp eller ved at kommunen bygger nye leiligheter. Kostnadsestimatet er lagt opp til en enhetspris på kr 3 mill per bolig.

Linje 84: Prosjekt 39070 Sola sjukeheim, rehabilitering 94-bygget (årsbev.)

Tidligere budsjettert beløp per år på kr 433' var og er tiltenkt ombygging av 3 bad per år. I tillegg trenger sykehjemmet stadig flere oppgraderinger. Rådmannen tilrår derfor å øke årsbevilgningen til kr 1 mill per år fra 2014.

Linje 85: Prosjekt 39073 TABO, personalbase omsorgsboliger

Dette prosjektet starter opp når prosjekt 39055- utvidelse av TABO ferdigstilles. I k.sak 6/10, Plan for utbygging av sykehjem og omsorgsboliger for eldre 2010-2030, er det vedtatt å legge til rette at omsorgsboligene på TABO i større grad kan fungere som et bofellesskap med heldøgnsomsorg. Dette krever bygging av personalbase og omgjøring av en av leilighetene til fellesareal. Med dette får en 8 leiligheter.

Linje 86: Prosjekt 39075 Oppgradering /tilpasning boliger (årsbev.)

Det er jevnlig behov for mindre endringer og oppgraderinger i bofellesskapene, oppgaver som ikke hører under drift, men som bl.a. må utføres for å tilpasse boligene til ulike brukeres behov.

Linje 87: Prosjekt 39602 IKT- verktøy Geric eLås, plan og pda

I hjemmetjenestene er planleggingsarbeidet lite effektivt fordi de elektroniske systemene ikke kommuniserer og en derfor må legge de samme opplysningene inn flere steder. Kommunen har heller ikke mobilt utstyr til bruk når ansatte er ute hos brukerne. Innkjøp av nyutviklet programvare i 2013 vil gjøre dette arbeidet bedre og mer effektivt men en mangler fortsatt smarttelefonløsningen. I tillegg er det ønskelig å bytte ut systemet med manuelle nøkler/nøkkelbokser til alle private hjem og erstatte de med elektronisk lås. Låsen åpnes med den ansattes telefon. Telefonen kan da også brukes til dokumentasjon og gi tilgang til pasientopplysninger. Rådmannen vil i første omgang tilrå en trinnvis utskifting av låsene og vil i neste handlings- og økonomiplan kunne gi endelig pris for full utskifting.

Linje 88: Prosjekt 39609 Inventar institusjoner (årsbev.)

Institusjonene får stadig flere tynge brukere, og flere brukere med sammensatt behov. Dette forutsetter at en har nødvendig utstyr og hjelpemidler slik at også personalets arbeidssituasjon blir ivaretatt. Inventar institusjon skal dekke samlet behov for utstyr som sykesenger og andre hjelpemidler.

Linje 89: Prosjekt Nytt sykesignalanlegg TABO

Eksisterende sykesignalanlegg på TABO er gammelt og ustabil og det er blitt vanskelig å skaffe deler til anlegget, bla det ikke mulig å få flere sengealarmer. Bruk av ulike sensorer blir bare viktigere framover og det er behov for utskifting av anlegget.

Linje 90: Prosjekt 39603 Trygghetsalarm for hjemmeboende

Kommunens sentral for trygghetsalarm er gammel og ustabil. Den siste tiden har trygghetsalarmene falt ut flere ganger og leverandøren har nå vansker med å skaffe reservedeler. Dette skaper stor usikkerhet hos de ca. 200 hjemmeboende som er avhengige av denne sikkerheten for å oppleve seg trygge i hverdagen. Det må så raskt som mulig settes i gang et prosjekt for å finne et system som er til å stole på. For å få en framtidsrettet løsning blir det avgjørende at produktet som velges kan knyttes opp mot teknologi som sensorer, detektorer, GPS og lignende ut fra hva den enkelte bruker har behov for. Siden prosjektet er kommet så kort er det foreløpig svært usikkert hva kostnaden vil bli og beløpet som er estimert kan derfor bli endret.

Linje 91: Prosjekt 29012 Skoler rehabilitering. (årsbev.)

Prosjektet dekker mindre ombygginger for at skolene skal tilfredsstillende lovkrav om tilgjengelighet for alle, forsvarlig arbeidsmiljø og tilfredsstillende klasserom for elevene. Skolebruksplanen gir føringer som tilsier økte bevilgninger for 2014 og i fremtiden.

Linje 92: Prosjekt 29044 Ressurssenteret Grannes skole, utvidelse (Del 1.)

Ved ferdigstilling av forprosjektet ble kalkylen satt til 80,5 mill. som inkluderte bl.a. tilpassninger ifm ny reguleringsplan og TEK 10. Ved behandling av HØP 2013-2016 ble beløpet redusert til 60 mill. Omprosjektering ble igangsatt for mulig å redusere kostnadene. Dette medførte en todeling av prosjektet hvor første del kun inneholder nødvendige arbeider for brukstillatelse av ressurssenteret. Andre del gjelder kun opparbeidelse av uteareal inkl. asfaltering, lekeområde og fordryningsbasseng.

Prosjektet var behandlet i Formannskapet 27. august med en ramme på kr 70,5 mill. for del 1. Del 2 med en ramme på 10 mill kan utsettes til neste planperiode. Ny ramme på kr 70,5 mill er innarbeidet i HØP 2014-2017. Denne budsjetttrammen inkluderer påløpte kostnader. Del 2 er foreløpig skjøvet ut av planperioden.

Linje 93: Prosjekt 29056 Skoler rehabilitering utemiljø (årsbev.)

Uteområdene på skoler har en levetid på 20 – 30 år. Med jevne mellomrom må store deler av lekeutstyr og andre tekniske installasjoner byttes ut, eller hele skoleområdet renoveres. Eiendomsdrift har oversikt over slitasje gjennom årlig sikkerhetskontroll, og kontinuerlig tilbakemelding fra våre fagarbeidere og fra skolene. Uteområdene oppgraderes etter en prioriteringsliste utarbeidet av Eiendomsdrift på bakgrunn av opplysningskilder oppgitt over.

Rådmannen har ikke sikre holdepunkter for å budsjettere spillemidler i tilknytning til prosjektet. Dersom rehabiliteringen inneholder deler som er berettiget spillemidler vil rådmannen eventuelt skille ut spesifikke tiltak som kvalifiserer for spillemidler i et eget prosjekt - i forbindelse med formannskapets budsjettbehandling eller den løpende budsjettoppfølgingen.

Linje 94: Prosjekt 29062 SFO, mindre tilbygg/ombygginger (årsbev)

En rekke SFOer melder om økt søkning og dette gir økt behov for mindre tilbygg/ombygginger. Behovene er trolig ulike, men det er meldt om behov for økt garderobekapasitet og avdeling av rom. Mange av SFOene drives av private, men kommunen er ansvarlig for at bygningene de bruker er å så god stand at de fungerer for alle elever, ansatte osv. Det avsettes midler i planperioden til nødvendige mindre ombygginger.

Linje 95: Prosjekt 29070 Skolebruksplan, økt ungdomskolekapasitet i sentrum

Skolebruksplanen viser et fremtidig behov for ny ungdomsskole i sentrum. Basert på oppdaterte framskrivningstall for elevvekst foreslår rådmannen å løse kapasitetsutfordringene på ungdomstrinnet i denne planperioden uten nybygg. Dette kan løses på flere måter og rådmannen ser for seg en nærmere utredning av ulike alternativ. Dette prosjektet tar opp i seg de kostnadene en slik tilpasning vil medføre.

Linje 96: Prosjekt 29073 Skolebruksplan, Sola skole

Ved behandlingen av Skolebruksplanen vedtok kommunestyret at Sola skole skulle beholdes som 1 – 7 skole og at skolen skulle rehabiliteres og bygges noe ut. Mangler og begrensninger ved Sola skole er grundig dokumentert og nå sist i 2013 med en oppdatert teknisk tilstandsvurdering av hele bygningsmassen. Anbefaling i siste rapport er å rive det eldste bygget (fra 1938), delvis rehabilitering av bygget fra 1976 og et nybygg med 8 klasserom. Grov kalkyle for det foreslåtte alternativet er 69,35 millioner. For å møte framskrevet elevøkning må prosjektet være ferdig til skolestart 2016.

Linje 97 Prosjekt 29612 Dysjaland skole opparbeiding uteareal

Dysjaland skole ble for ca. 10 år siden utvidet med helsestasjon, ny administrasjonsfløy og klasserom. For deler av utearealet mellom denne utvidelsen og Dysjalandhallen, gjenstår fortsatt opparbeiding av uteområdet.

Linje 98: Prosjekt 29602 Datamaskiner/fornyng skoler (årsbev.)

PC-parken på skolene blir gradvis eldre og de PC-ene kommunen bytter ut i vinter 2013/2014 er 6-7 år gamle. Det ikke avsatt nok midler til å opprettholde den planlagte utskiftingen som vil holde alderen

på PC-ene i skole mellom 0 og 7 år. For rasjonell drift er det viktig at kommunen skifter hele årganger med PC-er samtidig. Rådmannen tilrår derfor å øke årsbevilgningen i planperioden for å kunne dekke behovet for utskiftning.

Linje 99: Prosjekt 29616 Røyneberg skole, trafikk-løsning (parkering)

Det er behov for ny bedre trafikk-løsning ved Røyneberg skole, for å sikre en trygg avlevering og henting av skole- og barnehagebarn. Se prosjekt 59446.

Linje 100: Prosjekt 29619 Endring av uteområde (Skadberg skole)

Utearealet er ferdigstilt med mye gras/jord, singel og grus. For å begrense utgifter til vedlikehold og renhold og for å øke sikkerheten for elevene foreslås å bytte ut singel/grus/gress med asfalt/gummibelegg. Tiltaket vil redusere slitasje på skolebygget, både inne og ute og samtidig øke sikkerheten for elevene.

Linje 101: Prosjekt 29001 Skolebruksplan, ny skole Jåsund

Skolebruksplanen for 2012-2022 viser behov for ny barneskole på Jåsund i løpet av skolebruksplanperioden. Basert på noe forsinket utbyggingstakt for boliger og oppdaterte framskrivingstall for elevvekst, foreslår rådmannen at kapasitetsutfordringen på Tanangerhalvøya i denne planperioden løses uten nybygg, og at behov for økt barneskolekapasitet løses ved å utnytte ledig kapasitet på Haga og Storevarden skoler, eventuelt øke kapasiteten for disse skolene. Rådmannen vil utrede ulike alternativ nærmere. Budsjettet beløp i 2017 gjelder prosjekteringskostnader.

Linje 102: Prosjekt 29015 Tananger ungdomsskole, callinganlegg

Callinganlegg ut til alle klasserom er et viktig sikkerhetstiltak i situasjoner hvor skolens ledelse/ansatte har behov for å få kontakt med alle klasserom samtidig, jamfør skolens risikovurdering.

Linje 103: Prosjekt 29060 Skolebruksplan, Dysjaland skole, utbygging

I henhold til vedtatt Skolebruksplan for 2012-2022 skal Dysjaland skole bygges ut med fem klasserom i løpet av planperioden. Nye klasserom skal erstatte modulene som i dag er i dårlig forfatning. Fem nye klasserom vil også ivareta framskrevet elevvekst.

Linje 104: Trådløs infrastruktur og nettbrett i skolen

Digital kompetanse er en av fem grunnleggende ferdigheter som kunnskapsløftet legger opp til og som skal gjelde for alle fag. For å møte sentrale føringer og forventninger, og målsettingene i kommunens egen IKT-plan for skolen, er det avgjørende at det investeres i både trådløs infrastruktur og digitale enheter. Utviklingen går i retning av stadig med trådløs teknologi og økt bruk av digitale verktøy. Fra Utdanningsdirektoratet er det forslag om at det allerede fra 2015 vil bli innført heldigital eksamen i matematikk.

Trådløs infrastruktur på alle skoler:

Tiltaket skal sikre utbygging av trådløs infrastruktur på den enkelte skole. For å sikre en forsvarlig kapasitet for et moderne trådløst nettverk, vil det være nødvendig å skifte ut deler av den eksisterende nettverkselektronikken på skolene.

Nettbrett:

Innføring av heldigital eksamen innebærer blant annet at elevene må øves opp i bruk av konstruksjonsprogrammer og regneark på relevante digitale læringsplattformer i god tid før heldigital eksamen gjøres gjeldende. Av den grunn er det nødvendig å øke tettheten av digitale enheter per elev. Utprøvingen av nettbrett som læringsverktøy i skolen utvides til to ungdomsskoler. Nettbrett som læringsverktøy prøves ut fra våren 2015, og utvides til at hele 10. trinnet blir utstyrt med nettbrett fra høsten 2015.

Linje 105: Prosjekt 29620 Inventar skole (planlagt utskifting)(årsbev.)

Bevilgningen legges til fagstab oppvekst og kultur slik at midlene kan fordeles etter vurdering og prioritering basert på søknader fra skolene.

Linje 106: Prosjekt 29016 Barnehager rehabilitering. (årsbev)

Prosjektet skal dekke mindre ombygginger for at barnehagene skal tilfredsstille krav i lov og forskrifter, bl.a. om tilgjengelighet for bevegelseshemmede barn, foresatte og ansatte, forsvarlig arbeidsmiljø og for å kunne ta imot småbarnsgrupper. Det er også behov for ombygninger i forbindelse med gjennomføring av tiltak i den kommende barnehagebruksplanen.

Linje 107: Prosjekt 29018 Barnehager, forskriftsmessig rehabilitering utemiljø (årsbev.)

Uteområdene i barnehager har en levetid på 20 – 30 år. Med jevne mellomrom må store deler av lekeutstyret byttes ut, eller hele lekeområdet renoveres. Eiendomsdrift har oversikt over slitasje gjennom årlig sikkerhetskontroll, og kontinuerlig tilbakemelding fra våre fagarbeidere og barnehagene. Lekeområder oppgraderes etter en prioriteringsliste utarbeidet av Eiendomsdrift på bakgrunn av opplysningskilder oppgitt over. En gjennomgang av muligheten for spillemidler viser at det ikke er grunnlag for søknad til dette prosjektet.

Linje 108: Prosjekt 59508 Tanangerhallen utstyrlager

Tanangerhallen har ikke eget utstyrlager for parkering av nødvendig utstyr som klippetraktor og utstyr til vedlikehold av ny kunstgressbane.

Linje 109: Prosjekt 59527 Kommunale idrettanlegg, rehabilitering

De kommunale idrettsanleggene begynner å bære preg av slitasje Sola kommune har i tillegg de siste årene bygget fotballbaner med kunstgress og mange ballbinger. Dette vil bety at mye av de midlene som er til vedlikehold av kommunale idrettsanlegg, må prioriteres til vedlikehold av disse banene.

Linje 110: Prosjekt 59528 Dysjalandshallen, lysarmatur idretts-/svømmehall

Eksisterende lysarmaturer både i svømmehallen og idrettshallen ved Dysjalandshallen er fra når hallen var ny. Armaturene har store energikrevende glødepærer, som ikke lenger produseres. Nye sparepærer er både dyre, kortlevde og gir liten effekt i eksisterende armaturer. Prosjektet prioriteres i handlingsplan for idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv for å utløse spillemidler. I bestemmelsene heter det at rehabilitering av lysanlegg fra anlegg som inneholder PCB til anlegg med lavt energiforbruk, eks LED, kan spillemidlene utgjøre 50 % av godkjent kostnad inntil kr 700 000.

Linje 111: Prosjekt 59601 Tanangerhallen, utvidelse parkering

I forbindelse med utvidelsen av biblioteket forsvant 12 parkeringsplasser. Det var allerede før utvidelse mangel på parkeringsplasser. Aktivitetsnivået i Tanangerhallen er økt ved etablering av

bibliotek og bygging av ny fotballhall. Slik situasjonen er nå må brukerne parkere langs riksveien.

Linje 112: Prosjekt 59613 Trimparken

Nytt kostnadsoverslag er utarbeidet og beløper seg til kr 0,4 mill. Det er innhentet sponsormidler til kr 0,2 mill av disse (innkjøp av utstyr). I tillegg vil prosjektet vil være berettiget spillemidler på kr 0,2 mill. Prosjektet forventes å gjennomføres våren 2014.

Linje 113: Prosjekt 59614 Tananger svømmehall, opparbeide gangveg rundt hall

De trafikale forholdene rundt Tananger svømmehall er ikke tilfredsstillende. Gang / sykkelveien rundt Tananger ungdomsskole munner ut i kjørebanen på en bakketopp på nordsiden av Tananger svømmehall.

Linje 114: Prosjekt 59517 Nytt tak Dysjalandshallen

Taket på Dysjalandshallen er i veldig dårlig forfatning. Det har vært foretatt mindre provisoriske utbedringer så som påføring av korte platestubber grunnet at eksisterende plater var helt gjennomrustne. Det har også ved bestemte vindretninger vært betydelige lekkasjer. Beregnet kostnad kr 6 mill. I summen ligger også en tilleggsisolering på 10 cm som over tid vil gi stor energibesparing.

Linje 115: Prosjekt 59523 Nytt avfuktingsaggregat Tananger svømmehall

Avfuktingsaggregatet på Tananger svømmehall er fortsatt det opprinnelige fra når hallen var ny. Aggregatet begynner etter hvert å bli ganske mye rustskadet og det er behov for utskifting. Dersom avfuktingsaggregatet stopper må svømmehallen stenges.

Linje 116: Prosjekt 49604 Innskudd folkehallene

Dersom Sola kommune vedtar sammen med andre nabokommuner å bygge regionalt sykkelanlegg som en del av folkehallene IKS må kostnader til å tiltre eierskap i Randaberghallen og Multihallen innarbeides. Revisjonsfirma PWC har regnet ut at denne kostnaden vil være på kr 13,4 mill.

Linje 117: Prosjekt 59364 Infrastruktur regionalt sykkelanlegg

Dersom det fattes politisk vedtak om utbygging av sykkelanlegget som IKS må Sola kommune selv finansiere infrastruktur i forbindelse med bygging av anlegget. Det er derfor foretatt et grovt kostnadsestimat på jobben på kr 12 mill. Rådmannen foreslår å legge inn midler i HØP 2014-2017.

Linje 118: Prosjekt 19604 Erverv av areal (kun budsjett)

Prosjekt Erverv av areal forslås økt betydelig. Kommunen har behov for å skaffe seg arealer for sin framtidige tjenesteyting. Kostnadene ved grunnerv er jevnt stigende i en presskommune som Sola. I noen grad kan kommunen utsette erverv av arealer som er regulert til offentlig formål, men utsettelse har kostnadmessige konsekvenser. Kommunen har av konkurransemessige forhold behov for et visst handlingsrom ved erverv av areal, men budsjettammen tar i dette tilfelle stort sett høyde for kjente tomterverv. De enkelte tomteobjekter har usikre prisanslag.

Linje 121: Husbanktilskudd boliger (maks 20 %)

Inntekten er knyttet til nye utleieboliger i perioden. Dette for å bidra til flere egnede utleieboliger for ungdom og vanskeligstilte på boligmarkedet. Kommunen må disponere boligen i minimum 20 år.

Linje 122: Husbank investeringstilskudd

Sykehjemsplasser og omsorgsboliger for personer med behov for heldøgns helse-og sosialtjenester. Kommunen må disponere boligen i minst 30 år. Satsene er lagt inn i henhold til statsbudsjettet 2014.

Linje 123: Salg av øvrige eiendommer

Sola kommune er eier av areal som er egnet for salg, og som kan være attraktivt i markedet. Det er i HØP lagt inn til dels betydelige inntekter gitt markedspris etter reguleringsstatus. Det er kjent at kommunen ønsker å avhende hus og grunn ved helsehuset, og at næringsområde på Joa i framtiden kan komme for salg. Det er videre lagt inn at kommune vil selge sentrale sentrumstomter i forbindelse med realisering av områdeplan for Sola sentrum.

Linje 124: Spillemidler ordinære idrettsanlegg

Inntekten er blant annet knyttet til Åsenhallen, Skadberg flerbrukshall og Trimparken.

Linje 125: Spillemidler turveger

Hvert strekk med turvei kan søke spillemidler på 50 % av godkjente kostnader inntil kr 700 000. Det kan i tillegg ytes tilskudd til lysanlegg på 1/3 av godkjent kostnad, inntil kr 700 000. Turveiene i Hafrsfjord mottar også tilskudd fra direktoratet for naturforvaltning på til sammen ca 2 mill.

Linje 126: Diverse

Tilskudd fra fylkeskommunen til seremonirom, Sola kirkegård, fordeling av intern prosjektledelse og refusjon fra fylkeskommunen vedr. gang-/sykkelveg FV379 er blant prosjektene som inngår i denne posten.

Linje 127: Bruk av ubundet investeringsfond til erverv av nytt byggeareal, sosial infrastruktur og boliger

Dette er kommunens fortjeneste etter salg av selvfinansierte byggeprosjekt.

Linje 128: Bruk av ubundet investeringsfond

Ved behandling av budsjettoppfølging investering per 31.08 vedtok formannskapet å avsette kr 2 mill av budsjetterte midler på prosjekt 29018 Barnehager, forskriftsmessig rehabilitering utemiljø (årsbev.) i 2013 på investeringsfond for bruk i 2014. Bakgrunnen for avsetningen er en større rehabilitering av uteområdet på Sande barnehage.

Linje 129: Overføring fra drift

Det budsjetteres med kr 58 mill i 2014 i overføring fra drift til investering som en del av egenfinansiering av investeringer.

Linje 130: Avdrag fra Lyse

Avdrag på det ansvarlige lån i Lyse skal etter gjeldende regler føres i investeringsregnskap. Det budsjetteres med kr 8,741 mill årlig.

Linje 131: Momskompensasjon i investering

Fra og med 2014 føres momskompensasjon investeringer direkte i investeringsregnskap. For 2014 budsjetteres med kr 32,7 mill.

Linje 132: Låneopptak investeringer

Investeringer som ikke finansieres av inntekter gjengitt over må lånefinansieres. Sum lån i 2014 er på kr 272,6 mill. Låneopptak fordeles mellom ordinære investeringsprosjekter kr 218 og låneopptak VAR kr 54,6 mill. Dette betyr at ca 64 % av investeringer i 2014 finansieres med lånemidler. Videre i perioden øker egenfinansiering som følge av større salgsinntekter i 2015 og investeringstilskuddet i 2016.

Linje 133: Prosjekt 39068 Byggeprosjekt Skadbergvegen / Åsenvegen lavblokker (50 leiligheter for salg)

Det skal bygges fire lavblokker med 15 leiligheter i hver blokk. Det er lagt opp til nøktern standard der boligpris er tilpasset ungdomsboliger, boliger for førstegangsetablerere, og at denne type bolig kan være åpningen fra å gå fra leiet til eiet bolig. Kommunen har lagt planer om å kjøpe til sammen 10 leiligheter av de totalt 60 til eget bruk (Boligsosial handlingsplan prosjekt 39059). Budsjettert kostnadsoverslag ble utarbeidet i forbindelse med HØP 2010-2013. Anbudsåpning 10 sept. 2013 viste at prosjektet ble dyrere enn tidligere antatt grunnet blant annet indeksregulering, TEK 10 med mer. Den nye prisen er lagt inn i rådmannens forslag til HØP 2014-2017. I tillegg er byggelånsrente og beregnet tomtekostnad innarbeidet i budsjettrammen.

Linje 134: Prosjekt 39077 Myklebust felt BB-9 (8 leiligheter for salg)

Utbygging pågår og prosjektet er innenfor avsatt budsjettramme og iht. fremdrift. Planlagt ferdigstillelse sommer 2014. (Prosjekt 39057 Bofellesskap Myklebust BB-10 - 7 leil./pers.base, 39076 Myklebust felt BB-9 - 2 komm. leil. og 39077 Myklebust BB 9 - 8 leil. for salg må sees i sammenheng og er i realiteten ett byggeprosjekt). Byggelånsrente er innarbeidet i budsjettrammen.

Linje 135: Prosjekt 39082 Myklebust felt CB-6-12-13 (43 leiligheter for salg)

Totalramme for utbyggingen på Myklebust felt CB er 364 mill kr. Felt CB er 3 prosjekt, 39082-83-84 med en 50/50 % budsjettfordeling mellom prosjektene 39082/84 (47 leiligheter) og 39083 (22 kjede-/rekkehus). Priser er innhentet og er innenfor avsatt budsjettramme. Planlagt oppstart årsskifte 2013/2014. CB12 er planlagt ferdigstilt sommer 2015. CB6 og CB13 planlegges ferdig årsskifte 2015/16. Prosjekt 39082 Myklebust felt CB6-12-13 (43 leil. for salg), 39084 Myklebust felt CB6-12-13 (4 komm. leil.) og 39083 Myklebust felt CB8-11-14 (22 leil. for salg) må sees i sammenheng og er i realiteten ett byggeprosjekt). Byggelånsrente er innarbeidet i budsjettrammen.

Linje 136: Prosjekt 39083 Myklebust felt CB-8-11-14 (22 boliger for salg)

Totalramme for utbyggingen på Myklebust felt CB er 364 mill kr. Da det ble opprettet prosjektnummer for felt CB ble det opprettet 3 prosjekt, 39082-83-84 med en 50/50 % fordeling mellom prosjektene 39082/84 (47 leiligheter) og 39083 (22 kjede-/rekkehus). Detaljprosjektering av prosjekt 39083 påbegynnes høsten 2013. Planlagt oppstart sommer 2014. Prosjekt 39082 Myklebust felt CB6-12-13 (43 leil. for salg), 39084 Myklebust felt CB6-12-13 (4 komm. leil.) og 39083 Myklebust felt CB8-11-14 (22 leil. for salg) må sees i sammenheng og er i realiteten ett byggeprosjekt). Byggelånsrente er innarbeidet i budsjettrammen.

Linje 137: Prosjekt 39085 Skadberg, byggeprosjekt (6 rekkehus) 4 for salg

Kommunen planlegger å bygge til sammen 6 rekkehus for å selge 4 til markedspris og beholde 2 selv til boligsosialt formål. Se eget prosjekt budsjettert for de 2 kommunale boligene under boligsosial handlingsplan. Tomtekostnad og byggelånsrente er innarbeidet i budsjettrammen.

Linje 138: Finansiering selvfinansierte byggeprosjekt

Det tas opp midlertidig byggelån knyttet til hvert prosjekt i takt med planlagt fremdrift. Dette lånet betales ned i sin helhet når boligene selges. Byggeprosjektene er budsjettert med 15 % fortjeneste som avsettes på ubundet investeringsfond til erverv av nytt byggeareal, sosial infrastruktur og boliger. Jf FS sak 127/12 skal i snitt 50 % av boligene selges til markedspris.

Ved behandling av HØP 13-16 har kommunestyret budsjettert med merinntekten knyttet til markedspris og den ble beregnet til kr 20 mill i 2014, kr 25 mill i 2015 og kr 30 mill i 2016.

Ved utarbeidelse av HØP 14-17 har rådmannen vurdert dette på ny og lagt til grunn et mer nøkternt anslag knyttet til markedspris, kr 5 mill i 2015 og kr 10 mill. i 2016. Dette på bakgrunn av at mellomlegget mellom 15 % og markedspris vurderes å være lavere enn forutsatt i HØP 2013-2016.

Samlet sett utgjør forventet fortjeneste i 2014 kr 24,4 mill, i 2015 kr 53,2 mill og i 2016 kr 13,2 mill.

2.6.4. Finansiering av investeringer

Tabell under viser hvordan finansiering av investeringer ekskl. selvfinansierte byggeprosjekter fordeler seg på egenfinansiering og låneopptak i årene fra 2014 til 2017.

	2014	2015	2016	2017
Andel lånefinansiering	64 %	16 %	1 %	29 %
Andel egenfinansiering	36 %	84 %	99 %	71 %

Andel lånefinansiering i 2014 er 64 % i 2014 men reduseres videre i planperioden. Ekstraordinært eiendomssalg i 2015 bidrar til økt egenfinansiering i 2015, mens investeringstilskudd til det nye sykehjem og salg av tomten på Soltun bidrar til økt egenfinansiering i 2016. Investeringstilskuddene er budsjettert i henhold til statsbudsjettet for 2014.

Tabell under viser hvordan investeringene ekskl. selvfinansierte byggeprosjekter finansieres i planperioden.

Linje	Finansiering av investeringer	2014	2015	2016	2017
121	Husbanktilskudd boliger (maks 20%)	-11 583	-14 624	0	0
122	Husbank investeringstilskudd	-6 059	-6 924	-92 320	0
123	Salg øvrige eiendommer	0	-187 000	-115 000	0
124	Spillemidler ordinære idrettsanlegg	-3 393	-200	0	0
125	Spillemidler turveger	-2 682	0	0	-6 014
126	Diverse	-5 750	-3 800	-10 800	-3 800
127	Bruk av ubundet investeringsfond til erverv av nytt byggeareal, sosial infrastruktur og boliger.	-24 396	-53 196	-13 178	0
128	Bruk av ubundet investeringsfond	-2 000	0	0	0
129	Overføring fra drift	-58 000	-58 000	-59 000	-60 000
130	Avdrag fra Lyse	-8 741	-8 741	-8 741	-8 741
131	Momskompensasjon i investering	-32 714	-69 495	-54 986	-11 371
132	Låneopptak investeringsprosjekter	-272 630	-75 896	-3 242	-36 406
	Sum finansiering	427 948	477 876	357 267	126 332

2.6.5. Utvikling i lånegjeld

Per 31.12.12 var langsiktig lånegjeld ekskl. pensjonsforpliktelse i Sola kommune på kr 1.185,5 mill. Av dette var kr 119,6 mill. lån til videre utlån – startlån i Husbanken samt kr 63,2 mill er lån til mellomfinansiering av selvfinansierte investeringsprosjekter. Låneopptak til startlån samt lån til mellomfinansiering er eksempler på låneopptak det er viktig å korrigere for. Dermed inngår ikke disse lånene i rådmannens beregning av gjeldsgrad.

I forbindelse med behandling av HØP 13-16 vedtok kommunestyret låneopptak for egne investeringer på kr 187,9 mill. Ved behandling av første og andre tertial 2013 ble vedtatt låneopptak redusert som følge av forsinkelse i planlagt framdrift av investeringsprosjekter. I tillegg ble regnskapsmessig mindreforbruk i 2012 benyttet til nedbetaling av langsiktig lånegjeld i tråd med vedtaket i kommunestyret (sak nr: 35/13). Som følge av dette er beregnet lånegjeld (ekskl. startlån og lån for mellomfinansiering) per 31.12.13 på kr 1.068,7 mill.

I 2014 budsjetteres det med et låneopptak på kr 272,6 mill, herav kr 54,6 mill er låneopptak VAR. Videre i planperioden tas det opp lån på kr 75,9 mill. i 2015, kr 3,2 mill. i 2016 og kr 36,4 mill. i 2017. Startlån, lån til foretakene og mellomfinansiering av selvfinansierte byggeprosjekter kommer i tillegg.

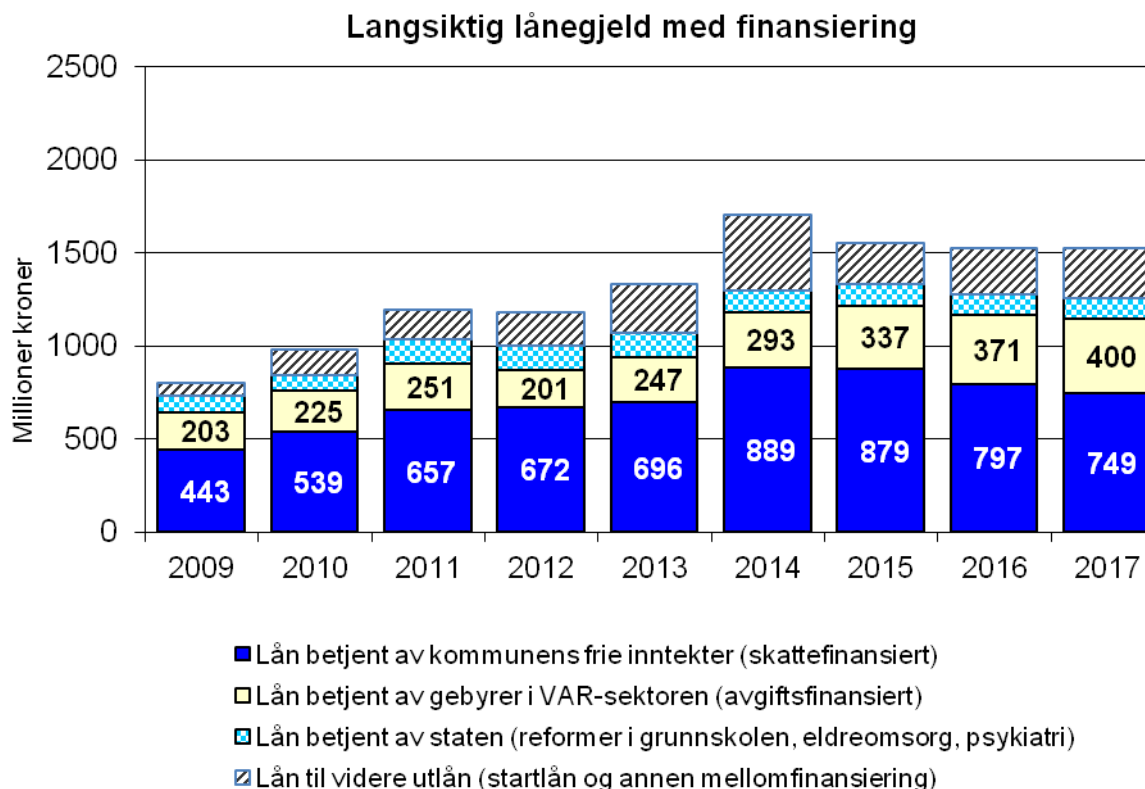
Som et ledd for å redusere gjeldsbelastning legger rådmannen til grunn at det betales avdrag utover minimumsavdrag på kr 10 mill i 2016 og kr 15 mill i 2017. Dette innebærer at beregnet brutto lånegjeld per 31.12.2017 (ekskl. startlån og lån for mellomfinansiering) blir på kr 1.258,1 mill. Dette er kr 189,4 mill. høyere enn beregnet brutto lånegjeld per 31.12.2013.

Rådmannen foreslår en låneramme på kr 40 mill. per år til startlån i perioden fra 2014 til 2017.

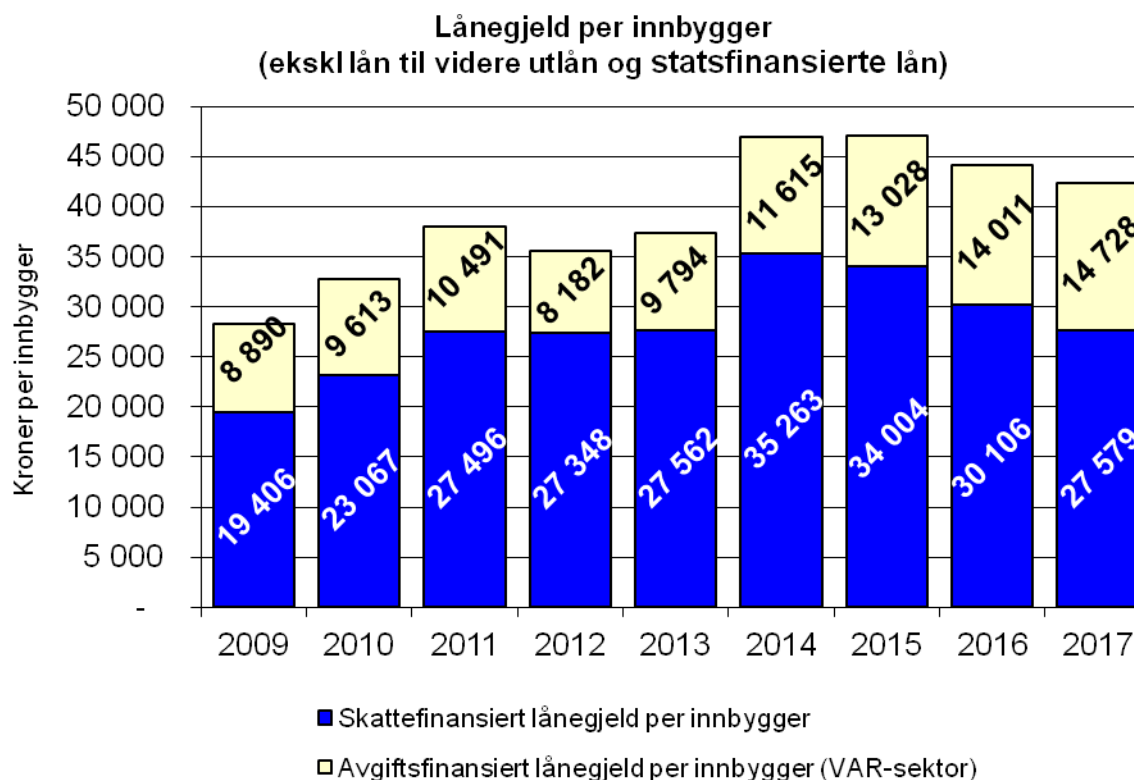
Lån for mellomfinansiering av selvfinansierte byggeprosjekter er på kr 270,7 mill i 2014, kr 113,9 mill. i 2015 og kr 11,5 mill i 2016.

Grafen under viser hvordan langsiktig lånegjeld fordeles mellom forskjellige typer finansiering. Beregnet lånegjeld per 31.12.14 betjent av kommunes frie inntekter vil beløpe seg på kr 889 mill. i 2014 mens lån som finansieres av gebyrer i VAR sektor beløper seg på kr 293 mill. En stor andel av lånegjeld henføres til VAR sektor. Kalkulatoriske avskrivninger og renter for disse lånene belastes brukerne i form av avgifter.

.

Hensyntatt den forventende veksten i innbyggertall kan utviklingen i kommunes lånegjeld per innbygger illustreres med graf under.

2.6.6. Gjeldsgrad

Gjeldsgrad er en viktig indikator som viser forhold mellom brutto lånegjeld og brutto driftsinntekter ekskl. finansinntekter og er et nøkkeltall som uttrykker kommunens økonomiske handlefrihet. Lån for videre utlån, såkalt startlån samt lån for mellomfinansiering av selvfinansierte byggeprosjekter er ikke med i beregning av gjeldsgrad.

I forbindelse med behandling av HØP 2013-2016 vedtok kommunestyret følgende:

” Handlings- og økonomiplaner innrettes med sikte på reell styring etter følgende økonomiske måltall:

For å sikre en bærekraftig kommuneøkonomi (1) skal balansen mellom inntekter og utgifter i driftsbudsjettet tilpasses et netto driftsresultat på minimum 3 prosent av kommunens driftsinntekter når vi ser bort fra momskompensasjon fra investeringer.

For å sikre en bærekraftig kommuneøkonomi (2) skal framtidige låneopptak tilpasses en gjeldsgrad – lånegjeld i prosent av brutto driftsinntekter – på maksimum 60 prosent ”

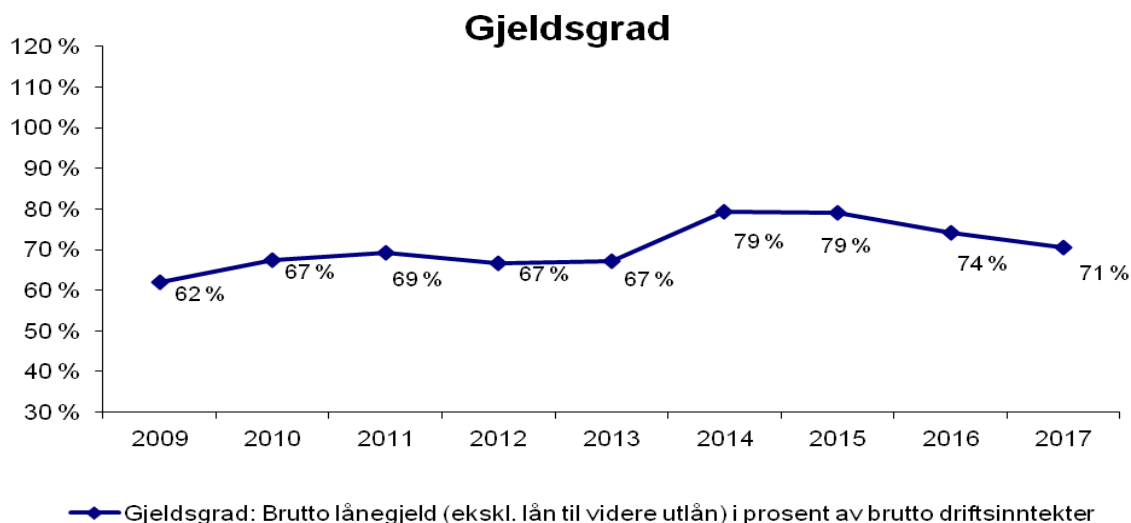
I rådmannens forslag til HØP 2014-2017 er målsetting om 3 % netto driftsresultat innarbeidet mens målsetting om gjeldsgrad på maksimum 60 % har vist seg å være vanskelig å innfri uten drastiske tiltak. Samtidig mener rådmannen at gjeldsgrad er urovekkende høy og Sola kommune har i løpet av knapt 15 år beveget seg fra en betydelig netto formue til en netto gjeldsposisjon. Høy gjeldsgrad innebærer at større andel av driftsbudsjettet må avsettes til betaling av rente og avdrag, noe som svekker den økonomiske handlefriheten og reduserer handlingsrommet på sikt.

Samlet investeringsnivå i rådmannens forslag til HØP 14-17 er i underkant kr 1,4 mrd i planperioden ekskl. selvfinansierte byggeprosjekter. For å kunne komme ned til en gjeldsgrad på 60 % i 2016/2017 bør ikke et samlet investeringsnivå overstige kr 1 mrd. i planperioden.

I forslaget til HØP 2014-2017 legger rådmannen til grunn at gjeldsgrad ekskl. startlån og lån for mellomfinansiering av selvfinansierte byggeprosjekter blir på 79 % i 2014, 79 % og 2015 og med en forsiktig nedgang til 74 % i 2016 og 71 % i 2017.

I tillegg vil rådmannen presisere at utbygging av ny skole på Jåsund kommer i neste planperiode. Dette vil bidra til at gjeldsgrad vil holde seg på et høyt nivå også i den neste planperioden.

Grafen under viser utviklingen i gjeldsgrad og rådmannens forslag i planperioden.

Rådmannen vil presisere at nivå på gjeldsgrad er urovekkende høy og dermed er nødvendig å ha sterk fokus på nedbygging av lånegjeld i tiden framover.

2.7. RÅDMANNENS FORSLAG TIL ENDRINGER I DRIFT 2014-2017

2.7.1. Hovedprioriteringer drift

I arbeidet med forslag for Handlings- og økonomiplan 2014- 2017 har rådmannen tatt utgangspunktet i vedtatt Handlings- og økonomiplan 2013-2016 samt andre politiske vedtak.

De samtlige omstillingene basert på vedtatte innsparinger i 2011 og 2012 var på kr 53 mill. i 2013. Dette videreføres i grunnlaget for HØP 2014-2017. I tillegg vedtok kommunestyret ved behandling av Handlings- og økonomiplan 2013-2016 omstillingstiltak på kr 8,7 mill i 2013 (inkl. forventet innsparing som følge av konkurranseutsetting på kr 2 mil.). Det ble lagt opp til en ytterligere omstilling på kr 7 mill i 2014.

De samtlige omstillingene basert på vedtatte innsparinger i 2011, 2012 og 2013 samt ytterligere innsparing på kr 7 mill. i 2014 beløper seg på kr 68,7 mill. i 2014.

Omstillingen på kr 7 mill. i 2014 er innarbeidet i rådmannens forslag og fordelt mellom Oppvekst og kultur kr 3 mill., Levekår kr 2 mill og Samfunnsutvikling kr 2 mill. Det vises til nærmere omtale av konkretisering av tiltak i beskrivelse i avsnitt 2.7.3.

Ved behandling av budsjettoppfølging per 31.08.13 vedtok Formannskapet at forventet innsparingseffekt på kr 2 mill. som følge av konkurranseutsetting forskyves fra 2013 til 2014. Som følge av dette har rådmannen lagt til grunn forventet innsparing på kr 2 mill. i 2014 med en videre opptrapping på kr 2 mill for hvert år i planperioden.

Når det gjelder tiltak som lå til grunn i HØP 13-16 har rådmannen forslått noen justeringer for å finne rom til andre innmeldt behov. Dette gjelder blant annet forslag til utsettelse av de siste syv sengene på TABO. Rådmannen planlegger oppstart av åtte nye senger i februar 2014 som tidligere forutsatt, mens oppstart av de neste syv sengene foreslås utsatt til januar 2015. I tillegg foreslår rådmannen utsettelse av innflytting i de nye boliger for psykisk utviklingshemmede på Mykebust fra og med januar 2015.

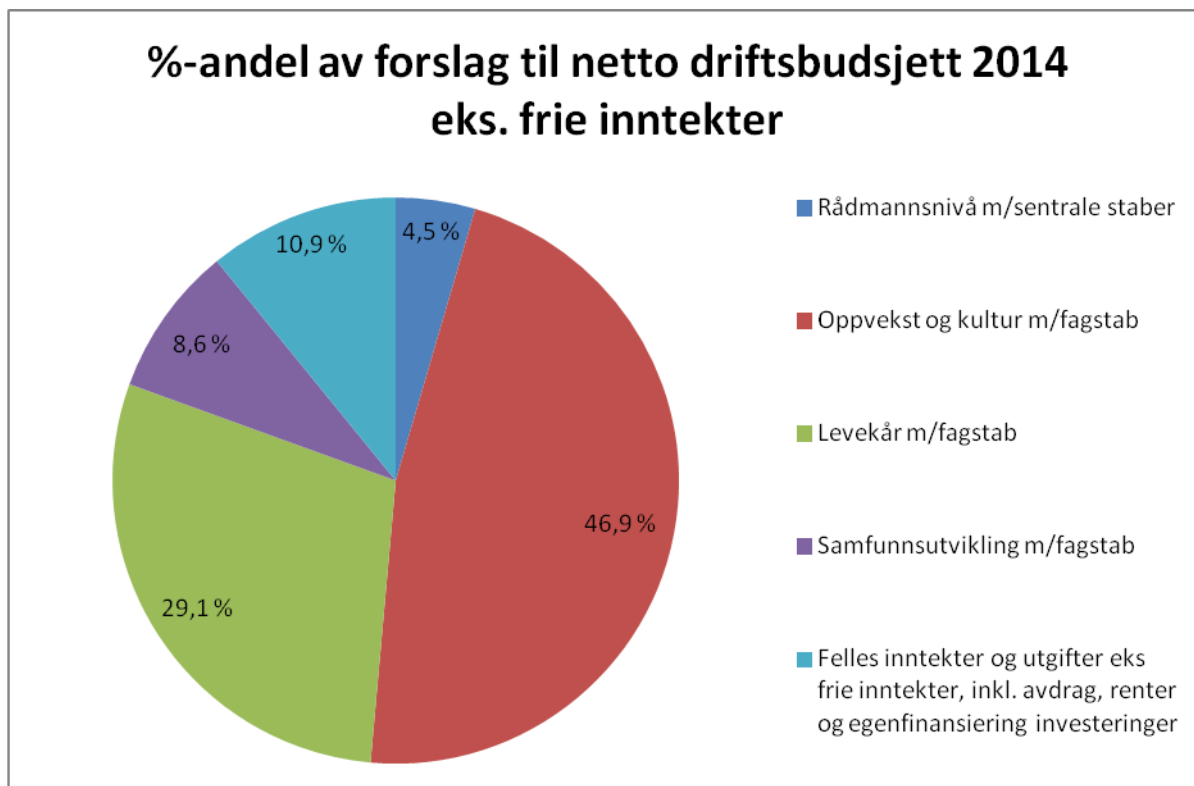
Opptrapping videre utdanning av lærere er nå foreslått kun for 2014. Rådmannen er ikke funnet dekning for videreføring av tiltaket. Spesialundervisning skole er videreført med 2013 nivået men det er ikke foreslått videre opptrapping i denne HØP-en.

Disse ovennevnte endringene er fra rådmannens side vurdert som nødvendig tilpasning for å finne rom til andre innmeldt behov. Nye tiltak foreslått i denne planen er i hovedsak knyttet til demografi samt tiltak hvor kostnader påløper uansett budsjettdekning (eksempelvis økte utgifter knyttet til kommunal medfinansiering, medisiner og medisinske forbruksvarer samt utskifting av leasingsbiler). Av nye tiltak som rådmannen har funnet dekning for kan blant annet nevnes nye plasser i kommunale barnehager, 3 nye årsverk læringer, økt bemanning ved helsestasjonene som følge av statlig satsing og demografi, 1 årsverk bestillerkontor, valgfag ungdomstrinnet samt 1 årsverk for henholdsvis beredskapsarbeid og kommunikasjon.

Rådmannen vil også gjøre kommunestyret oppmerksom på at det er fra virksomhetsledere og andre meldt om større behov enn rådmannen har funnet dekning for i denne planen. Dette innebærer at underliggende omstillingsbehov i realiteten er langt høyere enn de konkrete foreslåtte innsparinger på enkelte områder. Dette stiller samtidig store krav til våre virksomhetsledere for å kunne levere

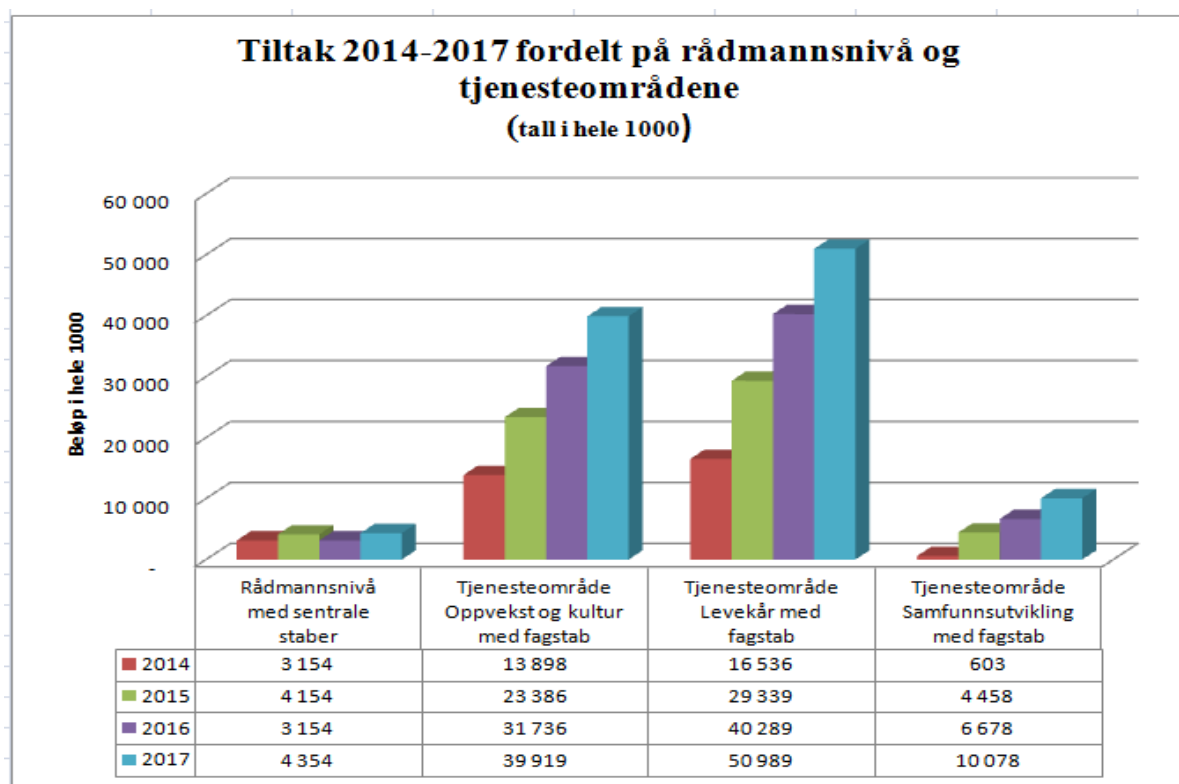
tjenester av samme omfang og kvalitet. På noen områder vil dette ikke la seg gjennomføre og en må forvente at standarden kan bli redusert.

Figurene under viser andel av totalt netto budsjett 2014 eksklusive frie inntekter fordelt mellom ulike tjenesteområder:

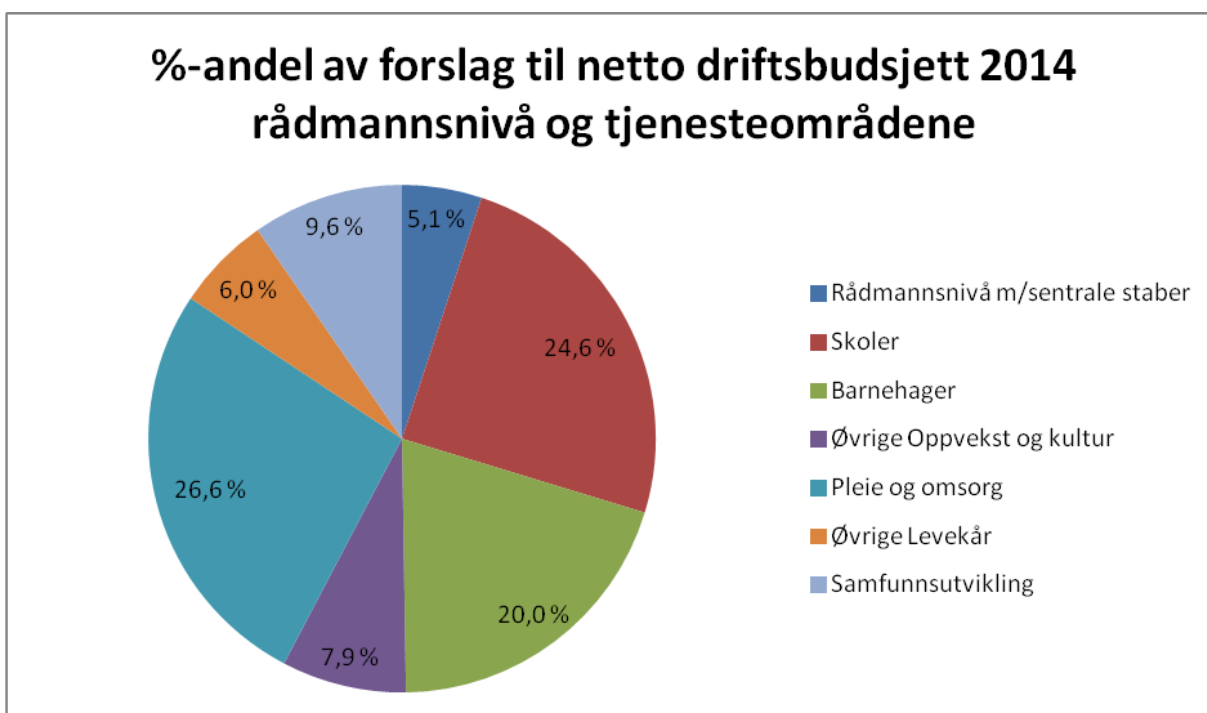

Inkludert i Felles inntekter og utgifter ligger hovedsakelig avdrag, renter, egenfinansiering investeringer, lønns- og pensjonsreserve, tilskudd til Sola kirkelige fellesråd samt Sola kommunes andel i regionale prosjekt som for eksempel Brannvesenet Sør-Rogaland IKS.

Figuren under viser hvordan rådmannen forslag til tiltak i HØP 14-17 fordeler seg mellom tjenesteområdene.

Figuren under viser andel av netto budsjett 2014 på rådmannsnivå og tjenesteområder, inkludert rådmannens forslag til tiltak.

Rådmannsnivå inkluderer: Rådmannsgruppe, Servicetorg, Personal og organisasjon, Økonomi og IKT.

Øvrige Oppvekst og kultur inkluderer: Fagstab Oppvekst eks. midler til skole og barnehage, Kulturskontor, Sola PPT, Barnevern, Helsestasjon, Fritid, Sola folkebibliotek, Sola kulturskole og Arrangement og utleie.

Pleie og omsorg inkluderer: Sentralt budsjetterte midler til pleie og omsorg og samhandlingsreformen hos fagstab Levekår, Sola sjukeheim, Sola bo- og hjemmetjenester, Tananger bo- og hjemmetjenester, Åsenhagen avlastnings-/barnebolig, Miljøtjenesten og Psykisk helse og rus..

Øvrige Levekår inkluderer: Fagstab Levekår eks. sentralt budsjetterte midler til pleie og omsorg og samhandlingsreformen, NAV-Sosiale tjenester og Fysio-/ergoterapi.

Samfunnsutvikling inkluderer: Fagstab Samfunnsutvikling, Eiendom, Kommunalteknikk og Arealbruk.

2.7.2. Driftstabell

Tabell under viser rådmannens forslag til endringer i driftsbudsjettet samt forslag til opprettelse av nye årsverk i 2014. Tabellen leses slik at tallene fra og med linje 1 til og med linje 30 er faktiske foreslåtte budsjett-tall. Fra og med linje 30 viser tallene endringer i forhold til opprinnelig vedtatt budsjett 2013. Det budsjetteres med 2014 priser i hele perioden.

Tall i hele 1000							
		Forslag til nye årsverk 2014	Opprinne- lig vedtatt budsjett	Forslag til budsjett	Forslag til budsjett	Forslag til budsjett	Forslag til budsjett
			2013	2014	2015	2016	2017
1	Innbyggertilskudd inkl. utgiftsutjevning		496 700	534 300	550 000	556 000	566 000
2	Inntektsutjevning		-135 700	-151 400	-155 100	-159 000	-162 900
3	Formue- og inntektsskatt		822 000	884 600	906 800	929 400	952 300
	Sum frie inntekter		1 183 000	1 267 500	1 301 700	1 326 400	1 355 400
4	Mva komp investeringer		31 453	0	0	0	0
5	Integreringstilskudd flyktninger		12 000	13 600	15 900	17 800	17 700
6	Andre renteinntekter		5 400	5 100	5 200	5 400	5 600
7	Kompensasjonstilskudd fra Husbanken		6 500	7 200	7 500	7 800	8 100
8	Kapitalinntekter fra selvkostområdene		15 079	17 264	17 264	17 264	17 264
	Sum sentrale inntekter		70 432	43 164	45 864	48 264	48 664
9	Minimumsavdrag		34 900	38 400	46 000	44 000	45 800
10	Avdrag utover minimum etter kommuneloven		0	0	0	10 000	15 000
11	Renteutgifter innlån		36 000	37 600	44 000	47 100	51 300
12	Lønnsreserve		12 624	25 800	25 800	25 800	25 800
13	Pensjonsreserve inkl. AFP		7 600	13 600	13 600	13 600	13 600
14	Sola kirkelige fellesråd		11 953	13 101	12 451	12 391	12 391
15	Tilskudd livssynssamfunn/misjonærer		2 540	2 600	2 600	2 600	2 600
16	Revisjon og kontrollutvalg		1 217	1 265	1 265	1 265	1 265
17	Fordelte utgifter		17 273	17 528	17 528	17 528	17 528
18	Diverse felles inntekter og utgifter		7 954	7 790	7 654	7 907	7 731
	Sum sentrale utgifter		132 061	157 684	170 898	182 191	193 015
19	Renteinntekter - ansvarlig lån i Lyse		-9 600	-8 500	-8 800	-9 400	-9 800
20	Utbytte Sola bredbånd AS		-3 000	-4 000	-5 000	-6 000	-7 000
21	Utbytte fra Lyse		-31 468	-35 000	-37 100	-39 300	-41 500
22	Mva-inntekt som overf. til investering - 100 % i 2014		31 453	0	0	0	0
23	Egenkapital investeringer		20 013	58 000	58 000	59 000	60 000
	Sum netto utgifter		139 459	168 184	177 998	186 491	194 715
	Tilskudd regionale prosjekter:						
24	Tilskudd Brannvesenet Sør-Rogaland IKS		16 865	18 578	18 936	18 934	18 931
25	Tilskudd Greater Stavanger		720	750	800	850	900
26	Tilskudd Sørmarka Arena IKS		1 738	1 963	1 798	1 727	1 643
27	Tilskudd til Folkehallene IKS (Sandnes og Randaberg)		0	63	1 760	1 870	1 600
28	Tilskudd Bedriftsidrettsanlegg på Forus - skyteanlegg		0	2 100	0	0	0
29	Tilskudd Bedriftsidrettsanlegg på Forus, skyteanlegg - bruk av disposisjonsfond		0	-2 100	0	0	0
30	Tilskudd Bybane, planleggingsutgifter		1 635	0	0	0	0
	Sum tilskudd regionale prosjekt		20 958	21 354	23 294	23 381	23 074
	Beregnet netto driftsramme til avdelingene		1 093 015	1 121 126	1 146 272	1 164 792	1 186 275
	Disponibelt utover 2013-nivå			28 111	53 257	71 777	93 260
		Forslag til nye årsverk 2014	Opprinne- lig vedtatt budsjett	Forslag til endring ifht bud 2013	Forslag til endring ifht bud 2013	Forslag til endring ifht bud 2013	Forslag til endring ifht bud 2013
			2013	2014	2015	2016	2017
	Standard- og volumendringer fordelt på sektorene:						
31	Konkurranseutsetting		-2 000	0	-2 000	-4 000	-6 000
	Sentrale staber eks fagstaber						
	001 - Politisk nivå med sekretariat		15 241				
32	Valg			-720	280	-720	480
	101 - Rådmannsgruppen		13 435				
33	Beredskapsrådgiver	1,0		800	800	800	800
34	Kommunikasjonsrådgiver	1,0		650	650	650	650
	105 - Servicetorget		0				

		Forslag til nye årsverk 2014	Opprinne- lig vedtatt budsjett	Forslag til endring ifht bud 2013	Forslag til endring ifht bud 2013	Forslag til endring ifht bud 2013	Forslag til endring ifht bud 2013
			2013	2014	2015	2016	2017
	106 - Personal og organisasjon		16 056				
35	Arkivar	1,0		550	550	550	550
36	Økt antall lærlinger og frikjøp faglige ledere	3,2		1 180	1 180	1 180	1 180
37	Lærlinger - økt ref. fra fylkeskommunen			-294	-294	-294	-294
38	Personalerådgiver	0,5		350	350	350	350
	107 - Økonomi		12 891				
39	Fagleder budsjett helårseffekt			310	310	310	310
40	Regnskapskonsulent	0,4		240	240	240	240
	108 - IKT		0				
	SUM Sentrale staber eks. fagstabene		55 623	3 066	2 066	-934	-1 734
	Tjenesteområde Oppvekst og kultur						
	102 - Fagstab Oppvekst og kultur		28 752				
41	Ytterligere omstilling Oppvekst og kultur			-3 000	-3 000	-3 000	-3 000
42	Økonomirådgiver			350	350	350	350
	102 - Private SFO		5 393				
	102 - Kulturkontor		7 493				
43	Økt tilskudd til frivilligsentral			35	35	35	35
	Alle skoler		240 479				
44	Skolefrukt			700	700	700	700
45	Økt foreldrebetaling SFO			-350	-350	-350	-350
46	Demografikostnader skole			1 000	3 400	6 150	8 000
47	Videreutdanning av lærere			400	0	0	0
48	Valgfag 9. og 10.klasse	2,0		820	1 300	1 300	1 300
	Sola PPT		6 841				
	Sola vokseoppplæring		7 045				
	Kommunale barnehager		82 526				
	Private barnehager		133 028				
49	Økt tilskudd ikke-kommunale barnehager			5 000	8 000	13 000	18 000
50	Nye plasser i ledig areal kommunale barnehager			4 000	8 000	8 000	9 400
51	Barnehagebruksplan foreldrebetaling			-854	-2 050	-2 050	-2 117
	Helsestasjon		12 371				
52	Helsesøster			300	300	300	300
53	Økt bemanning demografi/statlig satsning	1,6		978	2 100	2 700	2 700
	Barnevern		27 097				
54	Økt saksbehandlerressurs	0,5		300	300	300	300
54	Økt saksbehandlerressurs - forutsatt øremerket finansiering			-300	-300	-300	-300
55	Omgjøre 50 % engasjement til fast (Enslige Mindreårige flyktninger)	0,5		300	300	300	300
56	Tilsynsordning - endringer i barnevernloven			82	164	164	164
	Fritid		10 023				
57	Helgetilbud for barn og unge			162	162	162	162
	Bibliotek		5 879				
	Kulturskole		8 726				
58	Innføring kulturskoletilbud skole/SFO			350	350	350	350
	Arrangement og utleie		1 729				
	Sum tjenesteområdet oppvekst og kultur		577 382	10 273	19 761	28 111	36 294
	Tjenesteområde Levekår						
	103 - Fagstab Levekår adm.		23 303				
59	Ytterligere omstilling levekår			-2 000	-2 000	-2 000	-2 000
60	Kommunal medfinansiering spesialisthelsetjenesten			1 600	1 600	1 600	1 600
61	Krisesenteret, økning Sola kommunes bidrag			90	100	110	120
62	Turnusleger, økte kostnader			800	840	880	920
63	Bestillerkontoret - styrking av saksbehandlingsskapasitet	1,0		620	620	620	620
64	Kjøp av private tjenester/avlastning			400	400	400	400

		Forslag til nye årsverk 2014	Opprinne- lig vedtatt budsjett	Forslag til endring ifht bud 2013	Forslag til endring ifht bud 2013	Forslag til endring ifht bud 2013	Forslag til endring ifht bud 2013
			2013	2014	2015	2016	2017
65	Anslag ressurskrevende tjenester - redusert inntekt			2 000	2 000	2 000	2 000
66	Nytt sykehjem i Sola			0	0	7 500	15 000
67	Økt bemanning hjemmebaserte tjenester	5,0		3 200	7 000	10 200	13 350
68	Økte driftsutgifter, institusjoner			1 736	1 736	1 736	1 736
69	Økt vederlagsbetaling, institusjoner			-1 780	-3 600	-4 200	-4 700
70	Utskifting av 20 leasingbiler			500	0	0	500
	Sola sjukeheim		64 081				
	Sola bo- og hjemmetjenester		60 624				
71	Soltun alderspensjonat, økt grunnbemanning	1,0		650	650	650	650
	Tananger bo- og hjemmetjenester		47 752				
72	Påbygg TABO	10,5		6 600	12 100	12 100	12 100
	Åsenhagen avlastnings-/barnebolig		13 712				
	Miljøtjenesten		55 706				
73	Bemanning boliger for psykisk utviklingshemmede, Myklebust			0	3 800	4 600	4 600
	Psykisk helsearbeid og rus		33 770				
74	Ambulant team - Bokollektiv Skadberg/Åsen			0	1 300	1 300	1 300
	NAV - Sosiale tjenester		39 331				
75	Kvalifiseringsprogrammet	1,0		120	120	120	120
76	Oppfølging av flyktninger			0	600	600	600
77	Arbeid for yrkeshemmede			87	160	160	160
78	Arbeid for yrkeshemmede, overføring fra Miljøtjenesten			-87	-87	-87	-87
	Fysio-/ergoterapi		13 468				
	Sum tjenesteområdet levekår		351 747	14 536	27 339	38 289	48 989
	Tjenesteområde Samfunnsutvikling						
	104- Fagstab Samfunnsutvikling		2 161				
	Eiendom		88 971				
79	Ytterligere omstilling Samfunnsutvikling			-2 000	-2 000	-2 000	-2 000
80	Bygg som tas i bruk, FDV-kostnader			2 625	5 445	7 045	10 445
81	Økte kommunale utearealer (sommerhjelp)			0	0	175	175
82	Renholder TABO	1,0		500	500	500	500
83	Økte leieinntekter			-4 000	-4 000	-4 000	-4 000
84	Eiendomsforvalter	1,0		375	750	750	750
85	Vedlikehold lekeplasser, friområder og gravlund			60	60	105	105
86	Gravlundsforvalter	1,0		260	520	520	520
87	Leie av skytehall			0	200	200	200
	Kommunalteknikk		10 913				
88	Ingeniør veg (helårseffekt)	1,0		325	325	325	325
89	Fagtekniker (VA)	1,0		650	650	650	650
89	finansiert 100 % selvkost			-650	-650	-650	-650
90	Asfalt økte vedlikeholdskostnader i hht hovedplan - vei			500	700	1 000	1 000
91	Snøbrøyting			750	750	750	750
92	Vegbroer/kulvert			100	100	200	200
	Areal		6 218				
93	Arealplanlegger (helårseffekt)	1,0		370	370	370	370
93	Finansiert 70 % selvkost			-269	-269	-269	-269
94	Oppmålingsingeniør	1,0		750	750	750	750
94	Finansiert 50 % selvkost			-375	-375	-375	-375
95	Byggesaksmedarbeider	1,0		750	750	750	750
95	Finansiert 95% selvkost			-710	-710	-710	-710
96	Arealplanlegger	1,0		750	750	750	750
96	Finansiert 70 % selvkost			-525	-525	-525	-525
	Sum tjenesteområde samfunnsutvikling		108 263	236	4 091	6 311	9 711
	Budsjettbalanse 2013		0				
	Sum endringer på sektorene			28 111	53 257	71 777	93 260
	BUDSJETTBALANSE I PLANPERIODEN			0	0	0	0

2.7.3. Nye tiltak i drift - beskrivelse

Linje 1, 2 og 3: Innbyggertilskudd, inntektsutjevning og formue - og /inntektsskatt

Det vises til innledende kommentarer i avsnitt 2.1. Det budsjetteres med sum frie inntekter på kr 1.267,5 mill.

Linje 4 og 22: Mva-kompensasjon investeringer

Det vises til innledende kommentarer i avsnitt 2.2.3. Det budsjetteres med kr 32,7 mill. i momskompensasjon for investeringer i 2014. I henhold til forskriften budsjetteres disse inntektene i investeringsbudsjett fra og med år 2014.

Linje 5: Integreringstilskudd flyktninger

Det budsjetteres med kr 13,6 mill. i 2014, kr 15,9 mill. i 2015 og kr 17,8 mill. i 2016 og kr 17,7 mill. i 2017. Tilskuddet er oppdatert ihht forslag i statsbudsjettet 2014 og på bakgrunn av vedtaket i Utvalget for levekår om bosetting av flyktninger, saknr. 31/13.

Linje 6: Andre renteinntekter

Disse inntektene er budsjettet i hht forventet likviditet på kommunens konsernkonto samt forventet rentenivå og vilkår for rentebetingelser som Sola kommune har med sin bankforbindelse. Det budsjetteres med kr 5,1 mill i 2014.

Linje 7: Kompensasjonstilskudd fra Husbanken

Staten gir tilskudd for å dekke renter og avdrag i forbindelse med handlingsplan for eldreomsorg og opptrappingsplan psykisk helse samt reform 97. I tillegg gis det tilskudd til å dekke renteutgifter i forbindelse med skole- og svømmehallebygg. Sola kommune utnytter ordningen maksimalt i henhold til tildelte investeringsrammer fra Husbanken. I forslaget til statsbudsjettet 2014 er investeringsrammen økt. Dette medfører at rentekompensasjon for Sola ungdomsskole er innarbeidet i tallgrunnlaget. Det budsjetteres med kr 7,2 mill. i 2014 for dette formålet og ut fra renteforutsetningen redegjort i avsnitt 2.3.3.

Linje 8: Kapitalinntekter fra selvkostområder

Det er budsjettet med kr 17,264 mill. i renter restkapital og motpost avskrivninger på selvkost. Kostnadene belastes selvkostområdene og inngår i gebyrgrunnlaget.

Linje 9 og 11: Minimumsavdrag og renteutgifter innlån

Det budsjetteres med kapitalutgifter på kr 76 mill. i 2014. Dette på bakgrunn av rådmannens forslag til investeringsnivå samt det tilhørende låneopptak. Det vises til innledende kommentarer om renteforutsetninger avsnitt 2.3.3. samt avsnitt om utvikling av lånegjeld og gjeldsgrad.

Linje 10: Avdrag utover minimumsavdrag

Rådmannen har lagt til grunn at kr 10 mill i 2016 og kr 15 mill i 2017 benyttes til betaling av avdrag utover minimumsavdrag.

Linje 12: Lønnsreserve

Rådmannen har innarbeidet full kompensasjon for helårseffekt av lønnsoppgjørene 2013 samt effekt av lønnsoppgjørene 2014. Ved beregning av lønnsoppgjør 2014 er det lagt til grunn en lønnsvekst på

3,5 %, som tilsvarer forventet lønnsvekst lagt fram i forslag til statsbudsjett for 2014. Rådmannen tilrår at lønnsreserven på bakgrunn av ovennevnte settes til 25,8 mill. Det er grunn til å understreke at lønnsreserven er mer en teknisk forordning enn et uttrykk for lønnsvekst. I perioden 2015-2017 er lønnsbudsjettet videreført i faste 2014-priser.

Linje 13: Pensjonsreserve inkl. AFP

Det vises til innledende kommentarer under avsnitt 2.3.4. Denne linjen viser kun budsjettert pensjonsreserve på sentral konto. I tillegg er pensjonsutgifter budsjettert på den enkelte virksomhet med videreføring av 2013 nivået.

Linje 14: Sola kirkelig fellesråd

Rammen til Sola kirkelige fellesråd videreføres fra 2013 justert for lønnsvekst. Sola kirkelige fellesråd foreslår at ordningen med egenandel for kremasjon avvikles, noe som vil gi en redusert inntekt på kr 20.000 per år. Forslaget er tråd med flere andre kommuners vedtak. Rådmannen vil tilrå å avvikle egenandel kremasjon på kr 20.000 jfr. Kap 6.4. Sørnes kirke har i flere år hatt problemer med lekkasje. Vanninntrenging skyldes mangel på impregnering av yttervegger, samt feil montert beslag under vinduer. Rådmannen har vurdert at reparasjon av lekkasjen er nødvendig og arbeidet regnes som vedlikehold, og dermed en driftsutgift. Estimert kostnad på reparasjonen er kr 0,71 mill. Rådmannen tilrår at total ramme for Sola kirkelige fellesråd utgjør kr 13,101 mill. i 2014.

Linje 15: Tilskudd livssynssamfunn/misjonærer

Nivået fra 2013 videreføres til 2014 og i planperioden. Det budsjetteres med kr 2,6 mill i 2014.

Linje 16: Revisjon og kontrollutvalg

Utgifter til revisjon og kontrollutvalg budsjetteres med kr 1,265 mill. Dette er i henhold til deres forslag.

Linje 17: Fordelte utgifter

Budsjettposten inneholder inntekter fra selvkostområdenes bruk av sentrale stabstjenester og administrasjonsbygg. I tillegg ligger budsjettmidler til fellesutgifter som skal fordeles på korrekt kostra-funksjon i forbindelse med regnskapsavslutningen. Dette gjelder utgifter til servicetorg, IKT, hustrykkeri, faglitteratur, porto og annonser. Budsjettposten er justert for ovennevnte tjenesters andel av lønnsoppgjør og andel av omstillingsmidler i vedtatt HØP 13-16. I tillegg er det lagt inn en økning på kr 0,189 som skal dekke økte kostnader til lisenser/vedlikehold av nye moduler i IT-systemer.

Linje 18: Felles inntekter og utgifter

Budsjettposten dekker utgifter til enkelte tilskudd til lag og organisasjoner, velferdstiltak, forsikringer, tilskudd Sola Storkjøkken KF samt andre sentrale utgifter. Budsjettet fra 2013 er i hovedsak videreført. Av vesentlige endringer kan nevnes økt kontingent/medlemsavgift KS, økt tilskudd til Rogaland Arboret som følge av ny 4-årsavtale inngått september 2013, samt justering av for høyt inntektsbudsjett feieavgift.

Linje 19 og 21: Overføringer fra Lyse

Det vises til innledende kommentarer i avsnitt 2.2.1. Det budsjetteres med rente og utbytte fra lyse på henholdsvis kr 8,5 mill. og kr 35 mill. i 2014. Avdrag på det ansvarlige lån i Lyse føres i investeringsregnskap.

Linje 20: Utbytte Sola Bredbånd AS

Kommunestyret vedtok i forbindelse med behandling av HØP 2013 – 2016 og budsjett 2013 å budsjettere med utbytte fra Sola bredbånd med kr 3 mill i 2013 og med videre opptrapping på kr 1 mill. i planperioden. I sak nr 29/13 vedtok Kommunestyret som eier av selskapet å foreta vedtaksendring som vil gjøre mulig å ta utbytte fra selskapet. Som følge av dette vedtok Generalforsamling i Sola Bredbånd AS den 20.juni 2013 å utbetale ekstraordinært utbytte til Sola kommune på kr 3 mill i 2013. Beløpet tilsvarer forventet utbytte som kommunestyret innarbeidet i forbindelse med behandling av HØP 13-16.

Linje 23: Egenkapital investeringer

Det budsjetteres med kr 58 mill. i 2014 i egenkapital investeringer.

Linje 24: Tilskudd Brannvesenet Sør-Rogaland IKS

Styret i Brannvesenet Sør-Rogaland IKS har oversendt budsjettforslag for 2014 til deltakerkommunene. Forslaget viser en økning på kr 31,029 millioner inkl. Miljørettet helsevern og Skjenkekontrollen for drift av brannvesenet. I tillegg kommer kr 3,8 millioner i drift av det nye nødnettet og kr 2,8 millioner i husleie- og driftsutgifter for Vagleleieren – senter for samfunnssikkerhet i 2014. Budsjettforslaget omfatter også investeringsutgifter knyttet til etablering av nødnettet med kr 4-4,5 millioner samt investeringer i biler, utstyr og høydemateriell i brannvesenet med kr 13,820 millioner i 2014. Det totale budsjettforslaget fra selskapet er omfattende.

Rådmennene i flere av deltakerkommunene har samarbeidet om et forslag til tilskuddsnivå for 2014 basert på styrets forslag. I forslaget til økt tilskudd er innarbeidet delvis kompensasjon for ekstra pensjonskostnader med kr 3 millioner i 2014, i tillegg legges inn foreslått økning som følge av lønnsoppgjør (lønn og sosiale utgifter) med totalt kr 11 millioner. Beredskapsområdet styrkes med kr 4,5 millioner slik at deltidsstillinger og vaktlag kan styrkes i samsvar med regelverket. Fellesutgifter/administrasjon og forebyggende virksomhet styrkes med kr 1,2 millioner. Økte lisensutgifter som følge av nødnettet er innarbeidet med virkning fra august 2014. Videre er lagt til grunn at leieutgifter knyttet til senter for samfunnssikkerhet med kr 2,4 millioner løses ved leieinntekter og disponering av økt tilskudd i 2014, og at senteret blir selvfinansierende på sikt. Samlet økning for drift brannvesenet utgjør med dette kr 16,7 millioner for eierkommunene. Det tilligger selskapet selv å forestå de endelige prioriteringene av økt tilskuddsnivå i 2014. I Stoltenberg Regjerings forslag til Statsbudsjett 2014 er det som særlig tilskudd for styrking av deltidsbrannpersonell lagt inn kr 671.000 til Sandnes i inntektssystemet. Midlene er lagt til vertskommunen. Med endelig vedtak i Stortinget om denne budsjettposten vil beløpet bli overført selskapet. Dette kommer i tillegg til deltakerkommunenes driftstilskudd i 2014.

Selv etter bearbeidelsen som deltakerkommunene har gjort er det rådmannens vurdering at veksten i tilskuddet er høyt. Effektivisering og omstilling må ha fortsatt høy prioritet i eierstyringen fremover.

Rådmannen har på dette grunnlaget og i samarbeidet med andre eierkommuner innarbeidet et samlet tilskudd til brannvesenet på kr 18,6 mill i 2014 for Sola kommune. Dette utgjør 10,1 % økning i forhold til opprinnelig vedtatt budsjett 2013. Søknaden fra Brannvesenet Sør-Rogaland IKS var på kr 19,5 mill.

Resultatene av arbeidet med ny brannstasjonsstruktur, herunder bl.a. ny hovedbrannstasjon på Stangeland i Sandnes, nye stasjoner i Stavanger, Time/Klepp og Gjesdal ble lagt frem i eiermøte den 2.10.2013. Eierne og selskapets uttrykte hovedprioritet på kort sikt er arbeidet med å få oppført den nye hovedbrannstasjonen. Sandnes kommune er gitt oppgaven med å prosjektere anlegget.

Rådmannsgruppen hvor også brannsjefen og ansatterepresent møter, opprettholdes for saksforberede behandling av byggeprosjektet i selskapet og kommunene. I løpet av 1. kvartal 2014 fremmes en samlet rapport til behandling. Den vil både ta for seg gjennomføringen av tiltakene som følger av ny brannstasjonsstruktur og fremtidig modell for eierbrøk etter folketall i selskapet. Resultatet av behandlingen i by- og kommunestyrene vil danne grunnlaget for behandlingen i neste års økonomiplan.

Linje 25: Tilskudd Greater Stavanger

Sola sin andel av tilskuddet til Greater Stavanger budsjetteres med kr 750.000 i 2014 på bakgrunn av forventet folketall i 2014 og sats per innbygger på kr 30.

Linje 26: Tilskudd Sørmarka Arena IKS

Sola kommune dekker 8,4 % av kapital- og driftstilskudd for Sørmarka flerbrukshall IKS (Sørmarka Arena). Selskapet har sendt søknad til eierkommuner på til sammen kr 25,6 mill. for 2014 hvor Sola sin andel er på kr 2,15 mill. Dette utgjør en økning på 23 % i forhold til opprinnelig vedtatt budsjett 2013. Sørmarka Flerbrukshall IKS har i tillegg varslet om at regnskapet for 2013 kan bli gjort opp med et merforbruk.

Folkehallene har gjennom eiermøte varslet behov for nye investeringer i Sørmarka Flerbrukshall IKS, blant annet for å bidra til å bedre kommersielle muligheter knyttet til konsertarrangement.

Økonomiplanforslag mottatt fra selskapet er vedtatt i representantskapet 26.09.13 og inneholder forslag om økte lånerammen på kr 23,2 mill. for 2014 til å foreta nye investeringer. Eierkommunene bes om fastsette endelig ramme. Videre har selskapet bedt om at det settes av en årlig buffer på totalt kroner 3 millioner i periode fra og med 2014. Selskapet ber om at ordningen skal gjelde fra 2013 og foreslår derfor en buffer på kr 1,5 mill. kroner for 2013.

Rådmannen er i samarbeid med andre eierkommunene kommet fram til at behovet for nye investeringer bør løses via økte låneramme. Selskapet ber om kr 23 mill i økte låneramme men eierkommunene foreslår kr 15 mill. I tillegg foreslås at varslende merforbruk for 2013 innarbeides i tilskuddet for 2014 og i størrelsesorden kr 1,3 mill. Sola sin andel av dette er på kr 110.000.

Som følge av dette tilrår rådmannen at Sola kommunes tilskudd til Sørmarka Arena settes til kr 1,963 mill. i 2014.

Linje 27: Tilskudd til Folkehallene

Dersom Sola kommune vedtar sammen med andre nabokommuner å bygge regionalt sykleanlegg som en del av Folkehallene IKS, må kostnader til driftstilskudd i Randaberghallen og Multihallen innarbeides fra 2015. Basert på eierstruktur i Sørmarka Arena IKS vil Sola kommune sin andel av tilskuddene i Folkehallene IKS utgjøre 8,4 %. Beregnet tilskudd for årene 2015-2017 utgjør om lag kr 1,75 mill. hvert år for Sola kommune. I tillegg kommer prosjekteringskostnader for bygging av sykkelanlegget. Disse er beregnet til totalt kr 3 mill. for perioden høst 2014 til vår 2016. Sola kommunes andel vil også her være 8,4 % av kostnaden. og utgjør kr 63.000 i 2014.

Linje 28 og 29: Tilskudd til Bedriftsidrettsanlegg, skyteanlegg

Det vises til sak 55/13 i formannskapet 18.6.2013 "*Bedriftsidrettsanlegg på Forus*". Sola kommune skal delfinansiere skyteanlegget i bedriftsidrettsanlegget med kr 2,1 mill.. Dette skal finansieres gjennom bruk av erstatning fra Statens vegvesen for Skiljaberghallen. Kommunen mottok erstatningen

i 2011, og beløpet er satt på disposisjonsfond. Rådmannen tilrår at det bevilges kr 2,1 mill. i 2014 til delfinansiering av skyteanlegget, samt at beløpet finansieres gjennom bruk av disposisjonsfond.

Linje 30: Tilskudd til Bybane, planleggingsutgifter

Sola kommune har opprinnelig budsjettert kr 1,635 mill. i 2013 til utredning av bybane på Nord-Jæren. Bybaneprosjektet ble avsluttet per 1.april 2013 og i tertialrapportering per 31.08.13 vedtok formannskapet å disponere disse midlene til annet formål. Det budsjetteres med kr 0 i 2014.

Linje 31: Konkurransetsetting

Ved behandling av HØP 13-16 vedtok kommunestyret å utrede konkurranseutsetting innen sommeren 2013, og det ble i den forbindelse lagt inn besparelse på kr 2 mill. i budsjettet for 2013. Det vises også til sak om konkurranseutsetting, sak 36/13, behandlet i kommunestyret 23.05.2013. Ved behandling av tertialrapportering per 31.08.13 vedtok formannskapet å nulle ut forventet innsparing for 2013 som følge av at det ikke var realistisk å oppnå innsparing i 2013. I praksis innebærer dette er forventet innsparing for 2013 forskyves til 2014.

På bakgrunn av dette legger rådmannen til grunn forventet innsparing på kr 2 mill. i 2014 og med kr 2 mill i ytterligere opptrapping for hvert år i planperioden.

Rådmannen har vurdert at det vil være hensiktsmessig å engasjere en ekstern konsulent som skal utrede om det vil være lønnsomt å konkurranseutsette deler av kommunens virksomhet. Konsulentoppdraget er lyst ut som åpen anbudskonkurranse i Doffin. Planlagt leveringsfrist for rapporten fra konsulent er i konkurransegrunnlaget satt til februar 2014.

Linje 32: Valg

I vedtatt ramme 2013 ble det budsjettert med kr 0,72 mill til avvikling av stortingsvalg 2013. Rådmannen tilrår å øke budsjettrammen fra 2013 med kr 0,28 mill. i 2015 og kr 0,48 mill. i 2017, til avvikling av henholdsvis kommune- og fylkestingsvalg og stortingsvalg. Budsjettrammen for 2014 og 2016 settes lik null.

Linje 33: Beredskapsrådgiver

Rådmannen tilrår å opprette en stilling som beredskapsrådgiver. Kravene til det kommunale beredskapsarbeidet er tydeliggjort i forskrift om kommunal beredskapsplikt som trådte i kraft i oktober 2011. Kommunens egne analyser i forbindelse med revisjon av beredskapsplanene med tilhørende risikoanalyser har avdekket et behov for større ressurser til dette arbeidet. Kommunens beredskapsarbeid håndteres i dag gjennom en kombinert kommuneplanlegger/beredskapsrådgiverstilling. Slik har kommunen ivaretatt arbeidet med samfunnsikkerheten i overordnet planarbeid, men en ser at dette ikke tilstrekkelig for å ivareta det systematiske beredskapsarbeidet i hele organisasjonen. Dette omfatter kommunens evne til å kunne opprettholde viktige tjenesteleveranser i en beredskapsituasjon, og det systematiske plan og øvingsarbeidet som må skje i hele organisasjonen for å kunne ha en god kriseberedskap.

Linje 34: Kommunikasjonsrådgiver

Sola kommune har behov for å videreutvikle kommunikasjonen med innbyggerne, og legge til rette for flere selvbetjeningsløsninger for innbyggerne på internett. Kommunen innfrir ikke innbyggernes forventning til en såkalt 24-timers-forvaltning. Sola kommune bruker svært lite ressurser på informasjonsarbeid sett i forhold til kommunens størrelse, og har de siste årene hatt om lag en halv stilling i kombinasjon med oppgaver som næringsansvarlig. Det er stort behov for økte ressurser til

dette arbeidet, og rådmannen tilrår å opprette en stilling som kommunikasjonsrådgiver. Organisatorisk plassering av stillingen er ikke enda avklart.

Linje 35: Arkivar

I takt med kommunens vekst og økning i aktivitet øker antallet inn- og utgående dokumenter. Kombinert med at det stilles stadig større krav til dokumentbehandlingen i offentlig sektor innebærer dette økt press på arkivtjenesten. De siste årenes vesentlige vekst i antall journalførte dokumenter har blitt håndtert gjennom systemutvikling og effektivisering uten økt bemanning. Det er nå behov for en bemanningsøkning. I forvaltningsrevisjon av to områder (anskaffelser og byggeprosjekter) i 2012/13 ble det påvist avvik fra arkivlov og interne retningslinjer. Internkontroll i etterkant av revisjonene har vist at det fortsatt forekommer for mange avvik og rådmannen ser det som nødvendig å øke bemanningen med ett årsverk. Kommunen har lav bemanning i forhold til sammenlignbare kommuner. Rådmannen tilrår å opprette 1 årsverk som arkivar til en kostnad på kr 0,55 mill fra 2014.

Linje 36 og 37: Økt antall lærlinger og frikjøp faglige ledere

Landstinget for KS har vedtatt en lærling pr 1000 innbyggere. Samtidig har Rogaland fylkeskommune gått enda lengre med å anbefale kommunene å ta inn to lærlinger pr 1000 innbyggere. Sola kommune har i dag 9 årsverk fordelt på 18 lærlinger. Kommunen har ikke økt antall lærlinger på noen år, og rådmannen foreslår å følge KS anbefalinger med en lærling pr 1000 innbyggere. Økningen vil hovedsakelig være innenfor helsearbeiderfaget og barne- og ungdomsarbeiderfaget. Det gis tilskudd fra Rogaland fylkeskommune per lærling. For å få organisert økningen foreslår rådmannen å gi de to faglederne frikjøp i 10 % slik virksomhetene deres ikke må bære hele belastningen når de følger opp lærlinger. Rådmannen tilrår å opprette 3 nye årsverk for lærlinger fra 2014 og 0,2 årsverk frikjøp av faglige ledere. Rådmannen tilrår å budsjettere med kr 1,18 mill. i utgift til dette formålet og kr 0,294 mill. i refusjon fra fylkeskommunen.

Linje 38: Personlrådgiver 0,5 år

I takt med vekst og aktivitetsøkning er avdeling Personal og organisasjon i endring og har tydeliggjort sine roller og oppgaver. Det er en stor utfordring for kommunens virksomheter å rekruttere innenfor de fleste fagområde, og kommunen rekrutterer i et svært presset marked. Per i dag er det ikke ressurser til strategisk arbeid med rekruttering og opplæring i kommunen. Virksomhetene får ikke den bistanden de har behov for i rekrutteringsarbeid verken direkte eller på systemnivå. Sola kommune har også behov for å være synlig på arenaer der rekrutteringsaktiviteter foregår. Samtidig er det viktig beholde og videreutvikle de ansatte kommunen allerede har. Rådmannen ønsker å omdefinere oppgaver og øke ressursen slik at kompetanse, opplæring og rekruttering kan samles i en stilling. Rådmannen tilrår å opprette 0,5 årsverk ved personalavdelingen til en kostnad på kr 0,35 mill. fra 2014.

Linje 39: Fagleder budsjett, helårseffekt

Stilling som fagleder budsjett ble opprettet i vedtatt handlings- og økonomiplan 2013-2016. Rådmannen tilrår at det bevilges kr 0,31 mill. til dekning av helårseffekt fra 2014.

Linje 40: Regnskapskonsulent 0,4 år

Sola kommune har hatt en økning på i overkant av 9,5 % i antallet regnskapstransaksjoner og bilag siden 2006, og har hittil forsøkt å holde tritt med denne aktivitetsøkningen gjennom systemutvikling og ny programvare. Dette, sammen med økning i arbeidet med innfordring og inkasso, har gjort at

rådmannen har sett seg nødt til å styrke regnskapskontoret med et midlertidig engasjement tilsvarende drøyt 0,3 årsverk det siste året. Rådmannen ser at denne situasjonen vil vedvare, og det er behov for å styrke ressursene på regnskapskontoret som per i dag har 4,6 stillinger med 0,4 årsverk. Rådmannen tilrår å opprette 0,4 årsverk ved regnskapskontoret til en kostnad av kr 0,24 mill. fra 2014.

Linje 41: Ytterligere omstilling Oppvekst og kultur

Rådmannen foreslår i HØP 14-17 å gjennomføre omstilling tilsvarende kr 7 mill. for hele kommunen i 2014. Oppvekst og kulturs andel av omstillingen er på kr 3 mill og foreslås effektivisert som følger:

- Kr 1,0 mill. økt gruppestørrelse i skolen – både barne- og ungdomstrinnet.
- Kr 1,2 mill. besparelse ved å innføre ”sommerbarnehage”. Det vil si innføre styrt og mer koordinert ferieavvikling for ansatte og barn i barnehagene.
- Kr 0,8 mill. kutt på lønn forholdsmessig for alle virksomhetene innen Oppvekst og kultur.

Linje 42: Økonomirådgiver

Stillingsstilling som økonomirådgiver oppvekst og kultur ble opprettet i vedtatt handlings- og økonomiplan 2013-2016. Rådmannen tilrår at det bevilges kr 0,35 mill. til dekning av helårseffekt fra 2014.

Linje 43: Økt tilskudd til frivilligsentral

Ordinært kommunalt tilskudd til Sola Frivilligsentral har ikke vært justert siden 2010 og rådmannen tilrår en tilskuddsøkning i tråd med gjennomsnittlig lønnsutviklingen, for 2014.

Linje 44: Skolefrukt

I 2012 ble det oppdaget at lovpålagt skolefrukt var falt ut av budsjettet til skolene. Kommunestyret vedtok i tertialrapportering per 30.04.13, sak nr. 47/13 behandlet 13.juni å bevilge kr 0,7 mill til dette formålet. Rådmannen tilrår at bevilgningen videreføres til 2014.

Linje 45: Økt foreldrebetaling SFO

Rådmannen foreslår å øke foreldrebetaling SFO fra 2014, jf. kapittel 6.1. Rådmannen tilrår å øke inntektsbudsjettet tilsvarende forventet inntektsøkning som følge av økte satser.

Linje 46: Demografikostnader skole

Økning i elevtall i kommunen vil utløse nye ressurser uavhengig av hvilken skole de tilhører. Beløp foreslått av rådmannen ble ved behandling av HØP 2013-2016 redusert fra 1,5 mill til kr 0,8 mill. Rådmannen legger til grunn behov for kr 1 mill. i 2014 med opptrapping i planperioden til kr 8 mill i 2017.

Linje 47: Videreutdanning av lærere

Kommunestyret vedtok i sak K-16/10 kompetanseplan for ansatte i Sola kommune. I skoleåret 2012-2013 er åtte lærere tildelt statlige videreutdanningsplasser med frikjøp. Det utgjør 2 % av de ansatte. Videreføring av budsjett for 2014 fra HØP 2013-2016 er foreslått redusert fra kr 0,75 mill. til kr 0,4 mill. Reduksjonen skyldes at rådmannen ikke har funnet dekning til videreføring av tiltaket fra høsten 2014.

Linje 48: Valgfag 9. og 10. klasse

Valgfag for 9. klasse ble innført høsten 2013, mens valgfag for 10. klasse skal innføres fra høsten 2014. I forslag til statsbudsjett 2014 har regjeringen lagt inn styrking av kommunenes rammer til

dekning av helårseffekt av valgfag 9. og høsteffekt av valgfag 10. trinn. For Sola kommune utgjør dette kr 0,82 mill. i 2014 med en helårseffekt fra 2015 på kr 1,3 mill. Rådmannen tilrår å bevilge disse beløpene. Rådmannen tilrår å opprette 2,0 årsverk i forbindelse med økning av valgfag i 2014.

Linje 49: Økt tilskudd ikke-kommunale barnehager

Rådmannen tilrår å bevilge kr 5 mill. i 2014 med opptrapping i planperioden til kr 18 mill. i 2017. Bevilgningen skal dekke økt tilskudd til ikke-kommunale barnehager som følge av økning i barnehage tilskudd. Økningen hensyntar helårsvirkning Tjodmarka og The Childrens House barnehage, finansieringsnivå ordinært tilskudd tilsvarende høst 2013 på 96 % jfr. forslaget i Statsbudsjettet, tilskudd åpne barnehager, risiko klagebehandling Fylkesmannen, endringsmeldinger antall barn pr 1.9, korrigering tomtefeste ikke tallfestet etter FM vedtak, signaler om økte pensjonskostnader, økning av eventuelle tilskudd ikke-kommunale barnehager som følge av demografi/aktivitetsvekst.

Linje 50: Nye plasser i ledig areal kommunale barnehager

Jf barnehagebruksplan. Bemanning jf norm barnehager der det i første omgang tas sikte på utvidelse til 75 plasser til høst 2014. Det planlegges totalt 98 plasser i eksisterende kommunale barnehager i løpet av HØP perioden 2014-2017. Rådmannen tilrår å bevilge kr 4 mill. til dette formålet i 2014 med en opptrapping i planperioden til kr 9,4 mill. i 2017.

Linje 51: Barnehagebruksplan foreldrebetaling

Makspris foreldrebetaling utgjør kr 25.960,- pr år i henhold til forslaget i statsbudsjettet 2014. Foreldrebetaling i 2014 er budsjettert lik 5 mnd med 70 barn i heltidsplasser og 5 barn 27 timer pr uke. I tillegg kommer foreldrebetaling matpenger som skal dekke barnehagenes kostnader til mat. Rådmannen tilrår å budsjettere med kr 0,854 mill. i økt foreldrebetaling i 2014 som følge av økt antall barn i henhold til barnehagebruksplanen med opptrapping til kr 2,117 mill. i 2017.

Linje 52: Helsesøster

Stilling som helsesøster ble opprettet i vedtatt handlings- og økonomiplan 2013-2016. Rådmannen tilrår at det bevilges kr 0,3 mill. til dekning av helårseffekt fra 2014.

Linje 53: Helsestasjon: Økt bemanning demografi/statlig satsning

Det er fortsatt stor tilflytting av barnefamilier til Skadberg- og sentrumsområdet, mens presset i Tananger øker raskt ettersom utbyggingen av Myklabust/Jåsund er i full gang og fortsatt vil øke i årene framover. Med de ekstra oppgavene som følger med denne utviklingen, for å opprettholde dagens tjenestenivå og for å innfri det fastlagte lovpålagte programmet, er det behov for økte helsesøster-, jordmor- lege og sekretær ressurser i planperioden. I forslag til statsbudsjett 2014 øker regjeringen overføringen til kommunene med kr 180 mill. til helsestasjons- og skolehelsetjenesten. For Sola kommune utgjør dette kr 0,978 mill. Rådmannen tilrår at det opprettes 1,6 årsverk til en kostnad på kr. 0,978 mill. i 2014 med videre opptrapping i planperioden.

Linje 54 : Barnevern: Økt saksbehandlerressurs

Rådmannen tilrår å opprette 0,5 årsverk for saksbehandler i barnevernet til en kostnad på kr 0,3 mill hvert år. Tiltaket forutsettes finansiert av øremerket tilskudd, jf. regjeringens opptrappingsplan på området.

Linje 55: Omgjøre 50 % engasjement saksbehandler til fast (Enslige mindreårige flyktninger)

Rådmannen tilrår å omgjøre 50 % engasjementstilling til fast fra 2014. Rådmannen tilrår å bevilge kr 0,3 mill. til dette formålet fra 2014. Stillingen ble opprettet i 2012 i forbindelse med at kommunen fattet vedtak om å ta imot enslige mindreårige flyktninger. Kommunen har per dato ansvar for 2 enslig mindreårige flyktninger, men det er en krevende oppgave å finne metodikk i forhold til denne gruppen. Rådmannens forslag er i tråd med vedtak i Utvalg for levekår, sak nr 31/13.

Linje 56: Tilsynsordning – endring i barnevernloven

Regjeringen foreslår i forslag til statsbudsjett å øke rammetilskuddet til kommunene med kr 15 mill. som kompensasjon for endring i barnevernloven. Endringen innebærer at dagens ordning for tilsyn med barn i fosterhjem erstattes med et mer profesjonalisert og tydeligere kommunalt forankret tilsyn. Endringen trer i kraft fra 15. juli 2014. Som et ledd i arbeid mot vold får kommunene i tillegg ansvar for beskyttet tilsyn under samvær. Sola kommune andel av økt rammetilskudd utgjør kr 82.000 i 2014, med helårseffekt på kr 164.000 fra 2015. Rådmannen tilrår å bevilge disse beløpene.

Linje 57: Helgetilbud for barn og unge

Budsjettmidler for helgetilbud for barn og unge har ligget inne som fast budsjettpost, men falt ved en feil ut av budsjettet for 2013. Rådmannen tilrår at bevilgningen på kr 0,162 mill. igjen innarbeides, og videreføres som fast budsjettpost

Linje 58: Innføring kulturskoletilbud skole/SFO

Innføring av kulturskoletilbud i SFO ble vedtatt ved behandling av HØP 2013-2016 til en kostnadsramme på kr 0,35 mill. Tilbudet inkluderer en uketime frivillig og gratis kulturskoletilbud 2.-4. trinn fra og med høsten 2013. Rådmannen tilrår å bevilge kr 0,35 mill. i helårseffekt fra 2014.

Linje 59: Ytterligere omstilling levekår

Rådmannen foreslår i HØP 14-17 å gjennomføre omstilling tilsvarende kr 7 mill. for hele kommunen i 2014. Levekårs andel av omstillingen er på kr 2 mill. og vil bli effektuert som følger:

- Kr 0,8 mill. redusert ressurs til virksomhet miljøtjenesten, fordelt på flere boliger.
- Kr 1, 0 mill. i forventet innsparing som følge av at tiltak kjøpt av spesialisthelsetjenesten overtas av virksomhet Psykisk helse og rus
- 0,2 mill. reduksjon folkehelsemidler som årlig fordeles til interne og eksterne prosjekter.

Linje 60: Kommunal medfinansiering spesialisthelsetjenesten

Prognose for 2013 viser et forventet merforbruk på kommunal medfinansiering av spesialisthelsetjenesten på kr 1,2 mill. i forhold til budsjett. I forslag til statsbudsjett 2014 legger regjeringen opp til en aktivitetsvekst på 2,3 % i spesialisthelsetjenesten. I tillegg vil kravene om kommunal medfinansiering bli prisjustert. Rådmannen tilrår å øke budsjettet til kommunal medfinansiering med kr 1,6 mill. fra og med 2014.

Linje 61: Krisesenteret, økning Sola kommunes bidrag

Vertskommunen Stavanger har meddelt at kostnad pr innbygger øker fra kr 7,94 pr innbygger til kr 11,20. Årsaken til økningen er at Krisesenteret i 2014 skal få nye lokaler og at aktiviteten er økt. Det er tatt høyde for en befolkningsvekst på 1000 per år, og økning ihht kommunal deflator på 3 %. Rådmannen tilrår å bevilge kr 90.000 til krisesenter i 2013, med opptrapping i planperioden til kr 120.000 i 2017.

Linje 62: Turnusleger, økte kostnader

Lønnsnivået for de to turnuslegene har økt, og det er ikke tidligere budsjettet lønn for deres veiledere. Rådmannen tilrår å bevilge kr 0,2 mill. til dette formålet i 2014, med en opptrapping til kr 0,32 mill. i 2017.

Budsjettet for refusjon turnusleger fra NAV er satt for høyt i forhold til reelt nivå. Rådmannen tilrår å bevilge kr 0,6 mill. for å redusere inntektsbudsjettet fra 2014.

Linje 63: Bestillerkontoret – styrking av saksbehandlingskapasitet

Den demografiske utviklingen i kommunen gir økt behov for helse- og omsorgstjenester. Tilstrekkelig kapasitet og nødvendig kompetanse ved bestillerkontoret har en avgjørende betydning for kommunens evne til å fatte riktige vedtak om pleie- og omsorgstjenester og til å ivareta samhandling med brukere, pårørende, sykehus, virksomhetene og mange andre samarbeidspartnere. Det er høye forventninger og krav fra alle disse partene. Bestillerkontorets rolle som koordinerende enhet blir også mer og mer omfattende. For å kunne utnytte kommunens totale ressurser til pleie og omsorgstjenester er det særs viktig at bestillerkontoret har tilstrekkelig kapasitet. Rådmannen tilrår å opprette 1 årsverk som saksbehandler ved bestillerkontoret til en kostnad på kr 0,62 mill. fra kr 2014.

Linje 64: Kjøp av private tjenester/avlastning

Omfanget for kjøp av privat avlastning øker. For å møte kostnadene ved dagens vedtak om kjøp av disse tjenestene tilrår rådmannen å bevilge kr 1,7 mill. til dette fra 2014.

Kommunen er nylig gjort kjent med flere nye brukere som vil ha behov for omfattende tjenester. Hvorvidt dette må løses ved kjøp fra privat leverandør er foreløpig ikke avklart, men det vil uansett innebære økte utgifter for kommunen. Rådmannen vil komme tilbake til dette når behovet er ferdig utredet.

Av den økte utgiften kan vi forvente å få 1,3 mill i økt refusjon for ressurskrevende tjenester. Det budsjetteres med netto effekt på kr 0,4 mill. i 2014

Linje 65: Anslag ressurskrevende tjenester – redusert inntekt

Det vises til sak om budsjettoppfølgning per 31.08.13 hvor rådmannen tilrår å nedjustere inntektsbudsjettet for refusjon ressurskrevende tjenester med kr 2 mill., som følge av at refusjonsgrunnlaget i 2013 var satt for høyt. I forslag til statsbudsjett 2014 er kompensasjonsgraden redusert fra 80 % av netto lønn til 77,5 %. I tillegg er innslagspunktet før refusjon økt fra kr 0,975 mill. til kr 1,010 mill. Beregninger gjort på grunnlag av forventet refusjon i 2013 og nye satser fra regjeringen, viser at det er behov for å redusere inntektsbudsjettet også i 2014. Rådmannen tilrår å bevilge kr 2 mill. for å redusere inntektsbudsjettet for refusjon ressurskrevende tjenester fra 2014.

Linje 66: Nytt sykehjem i Sola

Kommunestyret vedtok den 26.09.13 (KS 49/13) at nybygget skal komme på tomten i Sola sentrum. Det er plass til 64 senger, pluss 16 nye plasser ved et eventuelt påbygg av en ekstra etasje på Sola sjukeheim. 42 av plassene skal erstatte Soltun alderspensjonat.

Ut fra behovsanalysen gjort våren 2013 kan det være tilstrekkelig å ta i bruk 48 plasser i 2016 og så trappe opp med 16 plasser i 2018 og 16 plasser i 2020. For å øke kapasiteten med 6 plasser i 2016, og samtidig endre fra aldershjemsbemanning til sykehjemsbemanning på alle plassene, trengs det ca. 15 årsverk. Dette tallet vil bli mer eksakt når det er klart hva slags brukergruppe en skal ha på plassene. Når 16 nye plasser tas i bruk i 2018 må det legges inn 16 årsverk til. Estimert personellbehov vil

reduseres dersom en fortsetter å øke bemanningstettheten ved Soltun. For hvert årsverk en styrker Soltun med fram til innflytting i nytt bygg, vil behovet for de nye årsverkene signalisert her kunne reduseres tilsvarende. Rådmannen tilrår å budsjettere med kr 7,5 mill. i halvårseffekt i 2016 og kr 15 mill. i 2017.

Linje 67: Økt bemanning hjemmebaserte tjenester

Et av kommunens mål er at alle skal få bo hjemme så lenge som mulig. Når den eldre delen av befolkningen stadig øker, og sykehuset raskere enn før skriver ut pasientene, medfører det flere og flere som trenger ulike tjenester i hjemmet.

Arbeidet med å legge om til nye arbeidsmetoder (blant annet hjemmerehabilitering) tar tid. Det må derfor, slik rådmannen vurderer det, tilføres ressurser til hjemmetjeneste/hjemmerehabilitering også i 2014. De fem årsverkene som foreslås vil måtte fordeles mellom team hjemmerehabilitering og den ordinære hjemmetjenesten. Muligens kan det også være hensiktsmessig å bruke litt for å styrke fysio- og ergoterapien sin kapasiteten på tilrettelegging i hjemmene. Utviklingen i de påfølgende tre årene er noe mer usikker. En god effekt av hjemmerehabilitering kan gi som resultat at ressursbehovet blir noe mindre, men det er også mulig at f eks nye enkeltbrukere drar i motsatt retning. Kommer det flere brukere som får innvilget BPA vil dette tappe hjemmetjenesten for ressurser dersom det ikke tilføres egne midler til dette.

Rådmannen tilrår å opprette 5 årsverk i hjemmebaserte tjenester til en kostnad på kr 3,2 mill. gjeldende fra 2014. Rådmannen tilrår en opptrapping av tiltaket i planperioden.

Linje 68: Økte driftsutgifter, institusjoner

Flere av virksomhetene har langt større utgifter enn budsjett. Dette har sammenheng med at pasientene etter samhandlingsreformen har færre døgn på sykehus og dermed er mer behandlingstrengende når de kommer til kommunen. Institusjonsbeboerne er også blitt mer pleietrengende som følge av at flere bor lenger hjemme. Rådmannen tilrår å bevilge kr 1,4 mill. fra 2014 til dette formålet.

Sola kommune inngikk avtale med ny leverandør av vaskeritjenester desember 2012. Ny avtale har medført økte kostnader på kr 0,43 mill. Rådmannen har ikke funnet rom for å finansiere hele beløpet, og tilrår å bevilge kr 0,15 mill. til dette formålet. Resterende sum må dekkes innenfor eksisterende budsjetttramme.

Sola Storkjøkken KF har i sitt forslag til budsjett 2014 lagt inn en økning på salg av mat til institusjoner på kr 0,576 mill. Økningen skyldes endring i antall plasser, bl.a. på TABO, samt justering av pris. Økning som følge av nye plasser ved TABO kr 0,39 mill., er innarbeidet i forslag til budsjett for nye plasser ved TABO, jf. linje 69. Rådmannen tilrår å bevilge resterende sum kr 0,186 mill. til dekning av økte kostnader i forbindelse med matlevering ved de andre institusjonene.

Linje 69: Økt vederlagsbetaling, institusjoner

Vederlagsbetaling i institusjon er regulert i Forskrift om egenandel for kommunale helse- og omsorgstjenester. Rådmannen har lagt inn en forventet økning i inntektene på 3 % per år. Dette samsvarer med økningen i forskriften de siste årene. I tillegg kommer nye plasser ved TABO som forventes å gi kr. 1,18 mill. i 2014 og 2,4 mill. fra 2015 i økte inntekter. Rådmannen tilrår å øke inntektsbudsjettet for vederlagsbetaling i institusjon med kr 1,78 mill. i 2014, med en opptrapping i planperioden til kr 4,7 mill. i 2017.

Linje 70: Utskifting av 20 leasingbiler

Ihht inngått leasingavtale skal Sola kommune skifte ut 20 leasingbiler i 2014 og 2017. Det koster ca kr 25 000 per bil i reparasjon og andre kostnader når mange leasingbiler skal byttes ut. Rådmannen tilrår å bevilge kr 0,5 mill. til dette formålet i 2014 og 2017.

Linje 71: Soltun alderspensjonat, økt grunnbemanning

Brukergruppen ved Soltun alderspensjonat er de senere årene blitt mer og mer lik sykehjemspasienter. Den bemanningsmessige kapasiteten har imidlertid ikke fulgt den samme utviklingen, og det er derfor et voksende gap mellom tjenestene som tilbys beboerne ved Soltun, sammenlignet med det som tilbys ved sykehjemmene. Inntil det nye sykehjemmet står klart, og alt defineres som sykehjem, er det påkrevd med en gradvis økning i bemanningen ved Soltun. Virksomheten har bedt om tre årsverk i 2014. Rådmannen ser klart behovet for å øke bemanningen ved Soltun men har ikke sett mulighet for å anbefale at ressursene økes med mer enn 1 årsverk. Behovet for nye årsverk når det nye sykehjemmet er ferdig, vil reduseres tilsvarende. Rådmannen tilrår å opprette 1 årsverk ved Soltun aldershjem til en kostnad på kr 0,65 mill. fra 2014.

Linje 72: Påbygg TABO

Tilbygget på TABO ferdigstilles høsten 2013 og gir 15 nye sykehjemsplasser. For å drifte disse plassene vil det være behov for 17,5 årsverk. Det ble i HØP 2013 – 2016 lagt inn midler til drift med 3/4 årseffekt i fra 2014. Rådmannen planlegger nå oppstart av åtte nye senger i februar 2014, mens oppstart av de neste syv sengene utsettes til januar 2015.

Rådmannen tilrår å opprette 10,5 årsverk ved TABO til en kostnad på kr 6,6 mill i 2014. Rådmannen tilrår en opptrapping av tiltaket fra 2015, stipulert til 7 årsverk.

Linje 73: Bemanning, boliger for psykisk utviklingshemmede, Myklebust

Det ble i HØP 2013-2016 vedtatt et estimert behov for 16 årsverk til nye boliger for psykisk utviklingshemmede. 5 av disse ble tatt i bruk fra høsten 2012 for å ivareta brukere fram til nye tilbud er ferdigstilt (jf. k.sak 53/12, 13.09.12).

Rådmannen har ikke funnet rom for å foreslå bevilgning i 2014, og vil derfor tilrå å utsette innflytting gradvis fra januar 2015. Dette kan bety et høyere press på avlastningsboligen en periode, og at alle brukerne kanskje ikke kan få avlastning i det omfang de ønsker. Eksakt ressursbehov vil først kunne settes når de aktuelle brukerne har fått vedtak på tjenester.

Tiltaket forutsettes delfinansiert av refusjon for ressurskrevende tjenestemottakere.

Rådmannen tilrår å bevilge netto kr 3,8 mill. til nye boliger ved Myklebust fra 2015, med en opptrapping i planperioden.

Linje 74: Ambulant team – Bokollektiv Skadberg/Åsen

Sola kommune skal bygge fire leiligheter for personer med behov for oppfølging. Leiligheten er planlagt ferdigstilt i 2015, og planen er å gi brukerne tjenester av et ambulant team. Foreløpig anslag viser et behov for to årsverk i virksomheten Psykisk helsearbeid og rus til en kostnad på kr 1,3 mill. fra 2015.

Linje 75: Kvalifiseringsprogrammet

Kvalifiseringsprogrammet er et lovpålagt arbeid. NAV Sola har i to perioder hatt en prosjektstilling for å kunne gi tett oppfølging av brukerne. Dette har gitt gode resultater og viser seg nødvendig for å kunne klare å holde ca 30 personer inne i programmet til enhver tid. Nåværende prosjektstilling varer til høsten 2014. Rådmannen tilrår å gjøre stillingen fast gjennom å opprette 1 årsverk ved NAV – Sosiale tjenester til en kostnad av kr 0,62 mill. I budsjetttrammen til NAV – Sosiale tjenester ligger det allerede midler til finansiering av prosjektstillingen på kr 0,5 mill. Rådmannen tilrår å videreføre disse midlene samt bevilge resterende sum kr 0,12 mill til finansiering av fast årsverk knyttet til kvalifiseringsprogrammet fra 2014.

Linje 76: Oppfølging av flyktninger

Utvalg for levekår vedtok i sak 31/13 å bosette 27 flyktninger i 2015 og 30 i 2016 og 2017. Dette er en økning på hhv 7 og 10 fra tidligere vedtak. Rådmannen tilrår at det opprettes 1 årsverk ved NAV for å ta hånd om økningen i antall flyktninger fra 2015. Årsverket finansieres ved økning i integreringstilskuddet.

Linje 77 og 78: Arbeid for yrkeshemmede, overføring fra Miljøtjenesten

Behovet for tiltak knyttet til arbeid for yrkesvalghemmede er økende, og rådmannen ser at budsjetttrammen til NAV bør styrkes for å imøteese dette behovet. Rådmannen tilrår at det bevilges kr 87.000 til formålet i 2014, med økning til kr 160.000 fra 2015. Rådmannen tilrår videre å overføre kr 87.000 avsatt til dette formålet på miljøtjenestens budsjett til NAV for å finansiere deler av den økte kostnaden hos NAV.

Linje 79: Ytterligere omstilling Samfunnsutvikling

Rådmannen foreslår i HØP 14-17 å gjennomføre omstilling tilsvarende kr 7 mill. for hele kommunen i 2014. Samfunnsutviklings andel av omstillingen er på kr 2 mill. vil bli effektivert som følger:

- Kr 1 mill. Reduserte energiutgifter kommunale bygg (reduert kilowattimer)
Det er satt i gang og planlegges flere energibesparende tiltak, jf. prosjekt 19630 *"Energioptimalisering, klima/energiplan"* for å nå målet definert i "Kommunedelplan for energi og klima" om å redusere energiforbruket med 35 % fra 2012 – nivå fram til 2020. Eksempler på slike tiltak er oppgradering av varmegjenvinnere på ventilasjonsanlegg, installasjon av varmepumper som erstatning for el. ovner og utbedring av ventilasjons anlegg. Dette er aktiviteter som gir klart besparende effekt på Sola kommunes kraftforbruk.
- Kr 0,8 mill. Reduserte husleieutgifter
Virksomhet eiendom vil få en netto redusert husleieutgift på kr 0,8 mill fra 2014. Dette som et resultat av at Voksenopplæringen flytter fra leide lokaler i Vingveien til Stangelandssenteret. Samtidig har ungdomsteamet måttet flytte fra rådhuset til leide lokaler.
- Kr 0,2 mill. Reduserte energiutgifter veglys (reduert kilowattimer)
Kommunen er i gang med utskifting/oppgradering av dagens vegbelysning med kvikksølvlamper. Som en følge av at ny teknologi forventer man en reduksjon i energibehovet med virkning fra 2014.

Linje 80: Bygg som tas i bruk i perioden, FDV

Bygg som Åsenhallen, ressurscenteret Grannes, nytt sykehjem, tilbygg TABO, nytt rådhus og nye boliger tilknyttet base vil tas i bruk i planperioden. I tillegg er det lagt inn FDV kostnader knyttet til erverv av Sola sjø i 2014 med forbehold om at kjøpet blir vedtatt politisk. Dette medfører netto økte

forvaltning, drift og vedlikeholdsutgifter som blant annet renhold, vaktmestertjenester, strøm, forsikring og diverse vedlikeholdsutgifter.

Rådmannen tilrår at det bevilges kr 2,63 mill. til dekning av økte FDV-kostnader i 2014, med en opptrapping i planperioden til kr 10,4 mill. i 2017.

Linje 81: Økte kommunale utearealer (sommerhjelp)

I HØP 2013-2016 ble det bevilget kr 0,175 mill. hvert år til ivaretagelse av økte kommunale utearealet, med et forventet behov for opptrapping fra 2016. Oversikt over nye arbeidsoppgaver i Park- og grønt viser at seksjonen har tillagt mange nye friområder. Ekstra ukentlig vedlikehold i sesongen er beregnet til 24t/uke. Dette kan i første omgang dekkes av en ekstra sommerhjelp i sesongen, halvårseffekt. Fra 2016 økes behovet ytterligere. Rådmannen tilrår å bevilge kr 0,175 mill. i økte budsjettmidler til dette formålet for årene 2016 og 2017.

Linje 82: Renholder TABO

Nybygget på TABO på ca 2800 m2 tas i bruk i 2014 og vil kreve renhold. Sola kommune har egne renholder på eksisterende bygg og vi ønsker også at nybygget skal bli rengjort av egne ansatte. Renholder TABO ble spilt inn med 1,3 årsverk i forbindelse med HØP 2013-2016 og tatt ut i den politiske behandlingen. Rådmannen har vurdert at det er mulig å kutte dette ned til 1 årsverk men vurderer fremdeles tiltaket som nødvendig og fremmer det derfor også i HØP 2014-2017. Utsatt oppstart av 7 plasser til januar 2015 vil ikke ha konsekvens for behovet for renholder, da Byggdrift ikke rengjør leilighetene til beboerne.

Renhold er et av områdene som vurderes konkurranseutsatt. Dersom det blir opprettet en 100 % stilling som renholder på TABO vil det ansettes vikar i denne stillingen. Dette vikariatet vil være frem til en har fått en avklaring vedr. konkurranseutsetting. Det vil da være mulig å redusere/ta bort denne hjemmelen, uten at en har videre forpliktelser for vikar etter vikariatets utløp.

Rådmannen tilrår å opprette 1 årsverk som renholder knyttet til nybygg ved TABO, med en kostnad på kr 0,5 mill. fra 2014.

Linje 83: Økte leieinntekter

Justering av budsjetterte leieinntekter på eiendom. I tillegg er det lagt inn en økning basert på justering til gjengs leie av eksisterende utleieboliger samt erverv av nye utleieboliger. Kommunen vil også få økte leieinntekter i form av blant annet utleie av mobilmaster og festeavgifter. Rådmannen tilrår å øke inntektsbudsjettet for leieinntekter med kr 4,0 mill. fra 2014.

Linje 84: Eiendomsforvalter

Kommunens eiendomsportefølje stiger jevnt og er nå ca 140 000 m2. Seksjonen har sterkt behov for å styrke kapasiteten i forvaltning av eiendomsmassen, og da særlig innenfor planlegging og gjennomføring av det systematiske vedlikeholdet. Erfaring viser at med manglende kapasitet er det den daglige driften og ad-hoc oppgavene som prioritert, og det planmessige, forutsigbare vedlikeholdsarbeidet blir nedprioritert. En ny stilling innenfor vedlikeholdsplanlegging vil gi et bedre skille i forvaltning/vedlikehold på den ene side og drift på den andre. Stillingen vil bidra til bedre ressursforvaltning av både eiendomsmasse og avsatte vedlikeholdsmidler, og gi de enkelte virksomheter bedre forutsigbarhet i tidspunkt og omfang for det systematiske vedlikehold.

Rådmannen tilrår at det opprettes 1 årsverk som eiendomsforvalter til en kostnad på kr 0,375 i halvårseffekt fra 2014. Rådmannen tilrår opptrapping til helårseffekt fra 2015.

Linje 85: Vedlikehold lekeplasser, friområder og gravlund

Det er nødvendig med en økning av vedlikeholdsmidler på lekeplasser, friområder og gravlund. Midlene går til mindre reparasjoner som er nødvendige å utføre fortløpende. Rådmannen tilrår å bevilge kr 60.000 i 2014 og 2015, med en opptrapping til kr 105.000 fra 2016.

Linje 86: Gravlundsforvalter

Gravlundstjenesten er så underbemannet at ansatte på Park- og grønt må bidra for at kommunen skal kunne levere det vi har forpliktet oss til i samarbeidsavtalen med Sola kirkelige fellesråd. Denne omfordelingen av ressurser går dermed utover kvaliteten og gjennomføringskapasiteten til Park- og grønt. Antall begravelser øker og alle de tre kirkegårdene har blitt utvidet arealmessig uten at dette er blitt budsjettmessig konsekvensjustert. Rådmannen tilrår å opprette 1 årsverk tilknyttet kirkegård til en kostnad på kr 0,26 mill. i halvårseffekt fra 2014. Rådmannen tilrår opptrapping til helårseffekt fra 2015.

Linje 87: Leie av skytehall

Forus bedriftsidrettslag, Sola kommune sitt bidrag for at skyteklubben skal kunne bruke lokalet. Rådmannen tilrår å bevilge kr 0,2 mill. fra 2015 til dette formålet.

Linje 88: Ingeniør veg (helårseffekt)

Stilling som ingeniør på veisektoren ble opprettet i vedtatt handlings- og økonomiplan 2013-2016. Rådmannen tilrår at det bevilges kr 0,325 mill. til dekning av helårseffekt fra 2014. .

Linje 89: Fagtekniker (VA)

Det er behov for å styrke seksjon vann og avløp med en stilling for å kunne følge opp egenprosjekter og prosjekter som skal utføres gjennom rammeavtaler. Sola kommune er i en rivende utvikling med mange private utbygginger som krever oppfølging fra kommunalteknikk. Dette medfører at egenprosjekter, som kommunen planlegger, ikke blir utført som planlagt. Dette fordi avdelingen må prioritere de private utbygginger for at de ikke skal bli hindret i fremdriften. For å dekke behovet innen egenprosjekter må det ansettes en person som kan styre disse anleggene.

Rådmannen tilrår at det opprettes 1 årsverk som fagtekniker (VA) fra 2014. Stillingen er 100 % gebyrfinansiert.

Linje 90: Asfalt, økte vedlikeholdskostnader ihht hovedplan – vei

I hht. nylig utarbeidet hovedplan – vei, er det behov for å styrke reasfaltering av kommunale veier for å unngå at veier forringes. Gjennom de senere år har trafikkmengden økt betydelig og ikke minst andelen av tunge kjøretøyer. Belastningen fra 1 tung lastebil tilsvarer belastningen fra 1000 personbiler. Dette fører til en mye høyere slitasje på det kommunale vegnettet enn tidligere. Mer nedbør over kortere tidsintervaller fører til mer vann i veglegemet, som igjen fører til svekket bæreevne. Gammel sprukket /krakelert asfaltdekke fører til inntrenging av vann i asfalt og bærelag. Dette fører til telehiv og frostsprengning i frostperioder, slaghull og nedbryting av vei. I tillegg tilkommer nye veier og byggefelt som skal vedlikeholdes. Der skal både veger og tilhørende sideanlegg som tilhører veiområdet vedlikeholdes. For å ikke forringe den investerte veikapital er det av stor betydning at det blir tilført økte ressurser til drift og vedlikehold av kommunale veger.

Rådmannen tilrår at det bevilges kr 0,5 mill. til dette formålet i 2014, med en opptrapping til kr 1 mill. i 2017.

Linje 91: Snøbrøyting

Budsjettet for vintervedlikehold bør styrkes. De siste års situasjon med mer arbeid vinterstid gjør at virksomheten ikke får utført nødvendige oppgaver innenfor ordinær veidrift ettersom evt. merforbruk i vinterhalvåret blir motregnes mot resten av veidriftsbudsjettet. De siste årene viser regnskapet for vinterdrift et gjennomsnittlig merforbruk på ca kr 1,3 mill. pr år. Dersom ikke budsjettet til vintervedlikehold styrkes, må omfang og kvalitet på vinter driften reduseres. Det vil da bli mindre brøyting og strøing av veger og plasser. Dette medfører større forfall på vegene og redusert trafikksikkerhet for både kjørende, syklende og gående.

Rådmannen tilrår å bevilge kr 0,75 mill. til økte utgifter knyttet til snøbrøyting fra 2014.

Linje 92: Vegbroer/kulvert

Det er behov for økte midler knyttet til utførelse av årlige pålagte kontroller av vegbroer/kulvert, samt oppfølging/vedlikehold av kontrollene. Rådmannen tilrår å bevilge kr 0,1 mill. i 2014 med en opptrapping til kr 0,2 mill fra 2016 til dette formålet.

Linje 93: Arealplanlegger (helårseffekt)

Stilling som arealplanlegger ble opprettet i vedtatt handlings- og økonomiplan 2013-2016. Stillingen er 70 % gebyrfinansiert. Rådmannen tilrår at det bevilges netto kr 0,101 mill. til dekning av helårseffekt fra 2014.

Linje 94: Oppmålingsingeniør

Stilling som oppmålingsingeniør ble vedtatt opprettet i handlings- og økonomiplan 2013-2016, med virkning fra 2014. I oversikt over matrikkelarbeid fra 2012 (oppmålingsforretninger og matrikkelføring) totalt nye identer + justering ligger Sola på 128 pr. årsverk, mot Stavanger 50 pr. årsverk og Sandnes 57 pr årsverk. Tallene gir en sterk indikasjon på arbeidsmengden i Sola kommune. Oppmålingsavdelingen har i dag tre ansatte på 57, 61 og 63 år. Kommunens seniorpolitikk gir en ansatt rett til og ta ut kr. 53.000.- pr. år etter fylte 62 år. Det antas at dette tas ut i fritid, vil dette bety mellom 140 og 152 timer pr. år pr. ansatt. Dette betyr at stillingsprosenten for disse går fra 100 % til ca. 92 %. Selv om tidspunktene er uavklarte og sikkert forskjellige mellom seksjonens ansatte, vil det trolig bety en betydelig utskifting de nærmeste år. Så store utskiftninger over kort tid vil kunne skape store utfordringer for seksjonen. Tilsetting av ny person så snart som mulig vil p.g.a. overlapping være en stor fordel.

Rådmannen tilrår at det opprettes 1 årsverk ved seksjon kart- og oppmåling til en netto kostnad på kr 0,375 mill. fra 2014. Stillingen er 50 % finansiert av gebyrinntekter.

Linje 95: Byggesaksmedarbeider

Det er behov for å øke kapasiteten på byggesak, fortrinnsvis med byggesaksbehandling. Dette fordi dagens tilsynsstilling ved byggesak ikke har kapasitet til å prioritere tilsyn. Med økt kapasitet på byggesak, kan dagens tilsynsansvarlig få nok tid å gjøre jobben sin. Stillingen er 95 % gebyrfinansiert. Rådmannen tilrår å opprette 1 årsverk som byggesaksmedarbeider til en netto kostnad på kr 40.000.

Linje 96: Arealplanlegger

Sola har i lengre tid og ikke minst i de senere årene hatt ett stort utbyggingspress. Sola har i denne situasjon svært mange private reguleringsplaner som skal håndteres av en administrasjon som er

underdimensjonert i forhold til den store aktiviteten. Det kan opplyses at Sola ligger nesten på nivå med Sandnes kommune i antall private reguleringssaker, men bemanningen ved seksjon plan i Sola er svært begrenset i Sola i forhold til Sandnes som hadde (2012 tall) 25 årsverk knyttet til arealplan og transportplan, mens Sola har 6 årsverk. Rådmannen tilrår å opprette 1 årsverk som arealplanlegger til en netto kostnad på kr 0,225 mill per år.

3. KOMMUNENS UTVIKLING

Kapittel 3 Kommunens utvikling er inndelt som følger:

- 3.1. Kommuneplan
- 3.2. Samfunnsutvikling – bærekraftig utvikling
- 3.3. Befolkningsutvikling
- 3.4. Boligbygging
- 3.5. Transport
- 3.6. Næringsutvikling
- 3.7. Folkehelse og livskvalitet
- 3.8. Trygge og gode oppvekstvilkår
- 3.9. Senterstruktur i kommunen

3.1. KOMMUNEPLAN

Gjeldende kommuneplan 2011 – 2022 ble vedtatt i 2011. Revisjonen av ny kommuneplan 2015 – 2026 har startet opp.

De helt sentrale utfordringer for kommunen utvikling er å avstemme tjenestetilbudet, og innbyggernes forventninger til kommunen, innenfor en ramme av historisk sterk vekst. Boligproduksjonen er jevnt over høy i kommunen med tilsvarende sterk befolkningsøkning. Kommunen passerer 25 000 innbyggere i 2013.

Solas over 20 000 arbeidsplasser gir kommunen en unik posisjon og de tre tunge næringsområdene Forus, Risavika og Stavanger lufthavn Sola bidrar til et pulserende og innovativt næringsliv med betydning langt utover kommunens grenser.

Befolknings- og næringsvekst gir en positiv drivkraft for kommunen, men også utfordringer. Kommunen har avsatt betydelige areal til boligformål og til næringsareal. Det er likevel en jevn forespørsel til kommunen om ledig næringsareal. Samtidig gir denne veksten også tilsvarende vekst i transportbehovet, både privat og innenfor næringstransport. Flyplassen opplever stor vekst i passasjertrafikken, tilbringertrafikken er preget av svært liten kollektivandel, og næringstransporten opplever periodevis for liten kapasitet i veinettet.

Kommunens infrastruktur innenfor transport er under sterk endring. Solasplitten er blitt en suksess, Sømmevågen er under planlegging og det samme er Transportkorridor Vest (TKV). Kommunedelplanen for Stavanger Lufthavn Sola er under utarbeidelse. Denne vil kunne gi rom for store endringer i flyplassens framtidige kapasitet, næringsstruktur og geografisk utbredelse.

Sola kommune er en betydelig jordbrukskommune og langsiktig grense for landbruk gir et robust vern til jordbruksjorda. Sola kommune følger opp de langsiktige grensene for landbruk, men det er trolig behov for justeringer og tilpasninger innenfor enkelte avgrensede områder.

3.2. SAMFUNNSUTVIKLING – BÆREKRAFTIG UTVIKLING

Den sterke veksten i næringsliv og i befolkning krever styring for å kunne opprettholde miljømessig og økonomisk bærekraft. Noen styringsgrep kan kommunen rå med alene, men på de aller fleste

områder er det behov for samarbeid over kommunegrensene. Dette gjelder innenfor arealutnyttelse både til bolig, næring og transport, bruk av stimuli/restriksjoner for å endre reisevaner. Et godt eksempel er området Bærheim, som ligger i Sandnes kommune, men grenser til Sola. Området var i Sandnes' kommuneplan foreslått til næringsområde, men er nå foreslått overført til Sola kommune for videre utvikling som boligområde.

Det arbeides for at reisemiddelmønsteret endres fra en til dels ensidig bruk av privatbil. Til dette bidrar kommunen gjennom et tett samarbeid med Stavanger og Sandes i arbeidet med felles parkeringsbestemmelser for Forus-området, og gjennom utbygging av gang- og sykkelveinettet. Samtidig må presset holdes oppe for å få til en høyverdig kollektivkobling mellom Forus-området, Sola sentrum og flyplassen.

Økt trafikk både fra flyplass og fra privat- og næringstrafikk gir sola kommune vedvarende utfordringer når det gjelder støy. Problemet er voksende, men det er heldigvis også anerkjennelsen av støy som problem. Det gir håp om at avbøtende tiltak blir en naturlig del av utbyggingsprosesser.

De fleste utfordringer har kommunen felles med nabokommuner og regionen. Det er en stadig større forståelse for betydningen av regionalt samarbeid, og Sola kommune er i denne sammenheng en stor kommune på Nord-Jæren. Det er viktig at kommunen bruker ressurser til å delta aktivt i samarbeidet med de andre kommunene i regionen.

3.3. BEFOLKNINGSUTVIKLING

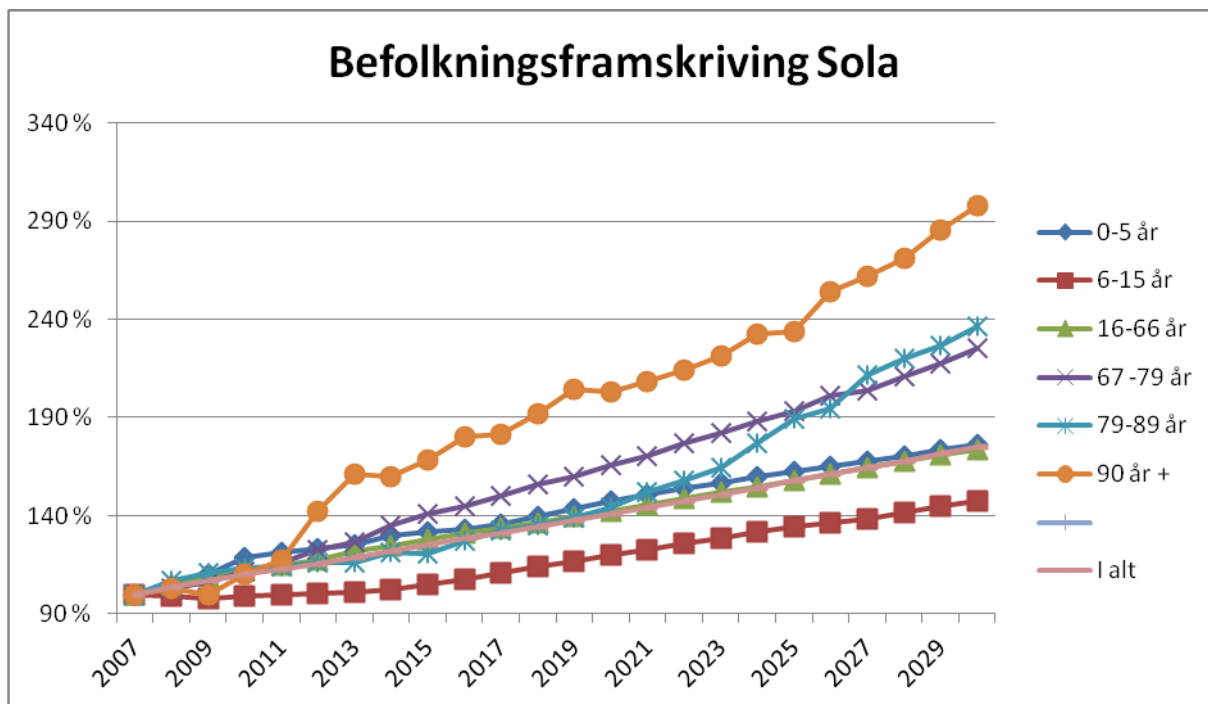
3.3.1 Befolkningsvekst

Sola kommune hadde per 01.01.2013 24.579 innbyggere. Befolkningsvekst for året 2012 var på 2,9 %. Antall innbyggere økte i første halvår 2013 til 24.887. Forutsatt lik vekst i andre halvår 2013 kan årsvekst ligge an til å bli mellom 2,6 % og 2,7 %.

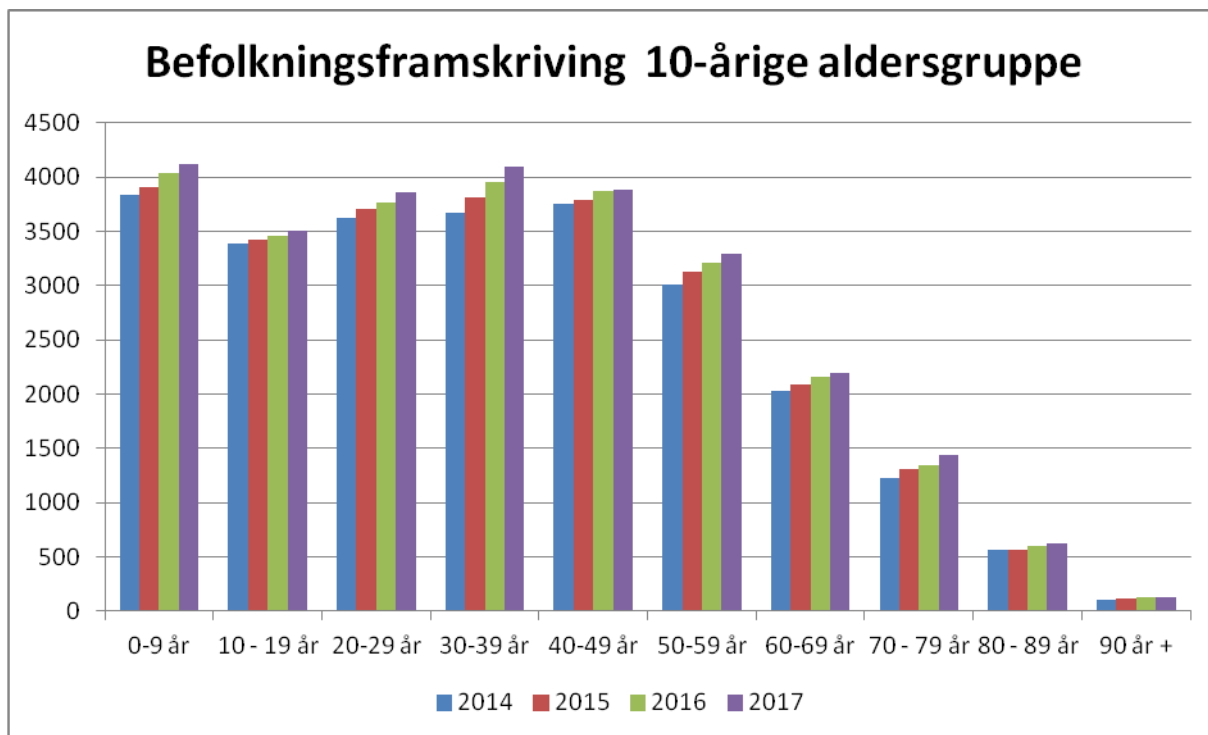
3.3.2 Befolkningsframskriving

Fremskrivingstall utarbeidet av Sola kommune viser at kommunen kan ha en befolkning mellom 26.500 og 27.500 innbyggere i 2017. Fødselsoverskuddet er historisk sett stabilt, slik at flytting er avgjørende for den reelle vekst i folketall.

Grafen under viser befolkningsframskriving fra og med 2007 og til og med 2030. Det forventes vekst i alle aldersgrupper, men sterkeste vekst i gruppen fra 79 år og eldre.

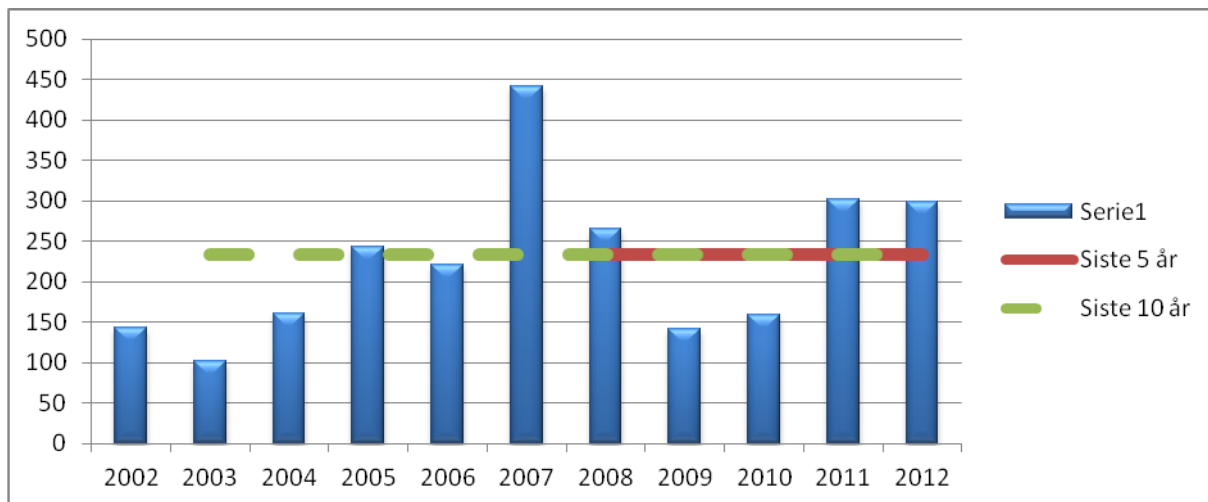
Grafen under viser fremskrevet befolkningsvekst fordelt på 10-årige aldersgruppe i økonomiplanperioden. Framskrivningen er utarbeidet av kommuneplanleggere.

3.4. BOLIGBYGGING

3.4.1 UTBYGGING - BOLIGER

Areal- og utbyggingspolitikken er styrende for befolkningsutviklingen i kommunen. I følgende diagram vises antall boliger som er tatt i bruk per år. Boligbygging er medvirkende til en sterk netto befolkningsvekst i kommunen. Diagrammet viser antall fullførte boenheter i perioden 2002 – 2012. Gjennomsnitt fullførte boenheter de siste 5 årene er i underkant av 250 noe som samsvarer med kommuneplanens intensjon.

3.4.2. BOLIGBYGGING

Kommuneplanen 2011-2022 legger opp til at boligbyggingen skal dimensjoneres i forhold til befolkningsvekst og sammensetning. Målet er aktiv bruk av boligbygging for å gi boligtilbud til alle aldersgrupper, til unge, nyetablerte, vanskeligstilte og andre med behov for spesielle botilbud.

Nyere regulerings- og bebyggelsesplaner har forsøkt å få fram en mer variert boligstørrelse. Reguleringsplanenes konsekvenser for levekår og folkehelse vil være viktig i saksframlegg for alle planer og for byggesaker. Konsentrert og rask utbygging av et område utløser andre behov enn om området bygges ut over tid med jevn årsproduksjon. Utbyggingsøkonomiske og kommuneøkonomiske hensyn vil ofte være motstridende, og i denne sammenhengen er det viktig ikke å gå på akkord med kommuneøkonomiske hensyn.

Kommunen står overfor store utfordringer knyttet til utbygging av store boligfelt på Skadberg, Jåsund og Myklebust. I tillegg er nå kommunens boligområde i Kvithei under planlegging, og det er startet regulering av nye boområder på Joa. De regulerte områder som kan bygges ut vil ha plass til over 2500 ny boenheter. Gode levekår i områdene, barnehagekapasitet, skolekapasitet, helse- og sosialtjenester, kultur og fritidstilbud er store utfordringer for kommunen både praktisk og økonomisk. Dette krever god prosjekt- og økonomistyring av kommunen med tanke på forvaltning av kommunens ressurser på dette viktige feltet.

Boligpolitisk handlingsplan vil bli tatt opp til revisjon. I den sammenheng vil det være naturlig og nyttig å vurdere utbyggingsmodeller for boligsektoren. Per i dag er arbeider kommunen etter to modeller; der kommunen er deleier i et utbyggingsselskap; Jåsund utbyggingsselskap, og gjennom

kommunalt foretak på Kvithei. Ønsket om fortetting i etablerte boligområder har økt de siste årene. Kommunen har ikke klare retningslinjer for saksbehandling av delingssøknader i utbygde områder. Arbeidet med retningslinjene er under utarbeidelse og er en prioritert planoppgave for planseksjonen. Problematikken er også godt belyst i egen reguleringsplan for Varden – Stemmen området, og som er mal for fortetting i andre eldre boligområder.

Kommunen har gjennom kommuneplanen lagt opp til en differensiert arealutnyttelse i boligområder. For å stimulere til økt bruk av kollektive reisemidler er det lagt opp i regionalplan for langsiktig byutvikling på Jæren til høyest arealutnyttelse nærmest planlagt høgverdige kollektivløsninger, opp mot 6 - 12 boenheter pr dekar.

Leke- og friområder i og rundt boligfelt er svært viktige for å sikre barn, unge og voksne gode leke- og fritidsmuligheter i nye boligområder. Det er vedtatt norm for uteområder ved boligbygging og fortetting for å sikre gode tilbud til alle.

3.5. TRANSPORT

Nord -Jærenregionen har hatt sterk økonomisk vekst over lang tid. Et stabilt arbeidsliv, stor aktivitet innenfor boligbygging og høy befolkningsvekst har ført til at trafikken er i ferd med å nå kapasitetsgrensen på stadig flere steder. Miljøbelastningen på befolkning og natur øker i takt med dette og det blir en stor utfordring for alle kommunene i regionen. Etter hvert må en få frem andre og mer miljøvennlige transportmidler. Transportplan for Nord-Jæren legger opp til en balansert investering mellom veiprosjekter, kollektivprosjekter og gang- og sykkelveier. Økt kollektivsatsing, utvikling av sykkelveier, videreutvikling av transportsystemer for gods- og varetransport er positive virkemidler for transportsektoren. Dette er kostbart og er neppe tilstrekkelig for å løse fremtidens transportutfordringer. For store regionale prosjekter blir det en betingelse og forutsetning at disse kommer inn i Nasjonal transportplan (NTP), og det er avgjørende at planlegging, regulering og utbygging av de enkelte prosjekter i størst mulig grad skjer sammenhengene og helhetlig, og ikke stykkevis og delt.

Utvikling og bygging av sykkelveier er også viktig med tanke på folkehelsa. Landskapet i Sola ligger svært godt til rette for bruk av sykkel, og sammen med det øvrige turveinettet i kommunen vil utviklingen av flere sykkelveier øke muligheten for å erstatte bil med sykkel for jobbreisende. Planlegging og bygging av et høyverdig kollektivnett i området Stavanger- Sandnes-Sola vil være et viktig tiltak for å strukturere persontrafikken, redusere biltrafikken og redusere miljøutslipp. Sola kommune har i sin planlegging både av nye boligfelt, plan for Sola sentrum og næringsområder på Forus lagt til rette for realisering av et høyverdig kollektivnett.

Som vertskommune er Sola kommune er opptatt av Stavanger lufthavn Sola får gode utviklingsmuligheter, og flyplassen har hatt stor økning i passasjertall og trafikk de siste årene. Men Stavanger lufthavn Sola er den av de store flyplasser i Norge med desidert lavest kollektivdekning blant de reisende. Det er derfor viktig at kommunen både legger til rette for og krever at det etableres et reisemiddeltilbud som dreier bruken bort fra en til dels ensidig bruk av privatbil/taxi. Uten en slik reisemiddelendring vil kommunen få til dels uoverkommelige kapasitetsutfordringer på veinettet, og som trolig ikke avbøtes med verken ny vei i Sømmevågen/Solasplitten, eller ny Transportkorridor Vest (fra Sømmevågen via Risavika til Randaberg).

For Sola kommune vil det være svært viktig at det høyverdige kollektivbåndet fra Gausel over Forus og gjennom Sola sentrum fram til flyplassen blir bygd. Det samme gjelder kollektivbåndet fra Hafrsfjord bru til Madla. Dette vil gi grunnlag for en bedre trafikkavvikling, redusert klimagassutslipp.

Det økte transportbehovet generelt og for Stavanger lufthavn spesielt generer betydelige utfordringer med tanke på støyutsatte områder i kommunen. Høsten 2012 er det fastsatt nye reviderte støysoner for flyplassområdet, som innebærer en betydelig økning av rød sone (mest støy). Pr i dag har kommunen ikke oversikt over konsekvensene av dette, men kommunen må i samarbeid med Avinor og Luftfartstilsynet vurdere konsekvensene av de nye støysonene, ikke minst med tanke på helseperspektivet for folk, men også med tanke på eventuelle restriksjoner for bolig- og næringsregulerte områder. Pågående arbeid med kommuneplan for Stavanger lufthavn, Sola, skal utrede disse utfordringene.

3.6. NÆRINGSUTVIKLING

Sola kommune skal være attraktiv og synlig for aktører som ønsker å etablere næringsvirksomhet. Dette gjelder nyetableringer og lokalisering av allerede eksisterende virksomheter - i eller utenfor Sola - som har behov for å flytte eller utvide. Nyetableringer er viktige for utvikling av nye arbeidsplasser. Sola kommune vil arbeide for at det tilrettelegges næringsarealer for nyetablerere og mindre bedrifter. Eierskapet ofte utenlandsk, og kunder og arbeidsmarked er internasjonalt.

Sola kommune har betydelige næringsarealer i clusterområder som Forus, Risavika og Stavanger lufthavn Sola. Næringsutviklingen i betydningen nyetableringer, særlig innenfor prosjektering og servicenæringer, har vist en formidabel vekst i 2013, og vil trolig fortsette i 2014. Dette er gledelig og positivt for kommunen, og for regionen. Når en i tillegg kobler dette på kommunens gode tilgang på boligområder, oppnås ønsket effekt om kort vei mellom arbeid og bopel.

Næringsutvikling er nært forbundet med transport, både transport av gods og varer og ikke minst av persontrafikk. Den stadige økende trafikk på veien er i ferd å nå kapasitetsgrensene, og lokalsamfunnet må sammen med regionen ta nødvendige grep for å endre reisevanemønsteret i retning av større bruk av kollektivtransport, gange og sykkel. Næringslivet er opptatt av at restriktive tiltak kan være et nødvendig virkemiddel, men er samtidig opptatt av at tiltakene framstår som rettferdige og ikke konkurransevridende.

Landbruket utgjør en stor del av arealet i Sola kommune, og landbruket bærer preg av vilje til omstilling i retning av spesialisering, samdrift og innovasjon.

Som før opplever Sola kommune en mangel på næringsareal for mindre bedrifter, og for mer arealkrevende næringsaktivitet. Prispresset på næringsareal kan dra næringslivet i en mer homogen retning som kan være uheldig før ønsket diversitet.

Næring- og næringsutvikling er et av de områdene der både næring og politikk sterkest erkjenner at regionen på Nord-Jæren er et felles bo- og arbeidsmarked. Det vil derfor bli enda viktigere i årene som kommer med et tett samarbeid mellom lokale og regionale interesser, og i samarbeid med næringslivet bidra til å nå målene for regionen slik disse er utmeislet i Strategisk næringsplan.

3.7. FOLKEHELSE OG LIVSKVALITET

I alle kommuneplaner siden 1998 blir det understreket at det skal være godt å bo i Sola kommune. En viktig utfordring for kommunens virksomheter blir å legge til rette for å opprettholde de gode levevilkårene som kommunen har og som gir grunnlag for den enkeltes livskvalitet.

Hele befolkningen skal, uavhengig av alder, inntekt og ressurser, sikres tilgang på tjenester av god kvalitet gjennom tiltak som fremmer helse, trivsel og gode sosiale og miljømessige forhold. Det vil

spesielt bli lagt vekt på tiltak rettet mot barn og unge, mennesker med psykiske lidelser, pleietrengende eldre, mennesker med funksjonshemming og rusmisbrukere.

Samhandlingsreformen er en retningsreform som skal sikre kvalitet i tjenestene, i tillegg til en bærekraftig samfunnsutvikling. Ett av målene med reformen er å fremme helse og forebygge sykdom i større grad enn vi gjør i dag. For å få til det må vi tenke: Helse i alt vi gjør.

Folkehelsearbeidet er derfor ikke lenger et ansvar for kommunehelsetjenesten alene, men et felles ansvar på tvers av alle sektorer i kommunen. Forebyggende arbeid er mest kostnadseffektivt jo tidligere man begynner. Barnehager og skoler av bra kvalitet har særlig god virkning på barn fra familier med svak økonomi og lav utdanning. Frafall i skolen, og frafall fra utdanning og arbeidsliv, skaper sosiale helseforskjeller og kan forebygges.

Å forebygge sykdom, fremme helse og utjevne sosiale helseforskjeller er målsettinger i folkehelsearbeidet i Sola. Helse skapes i den enkeltes liv, på den enkeltes arbeidsplass, i den enkeltes skole/barnehage – utenfor helsetjenesten.

I henhold til ny folkehelselov, som trådte i kraft 1. jan 2012, skal kommunen fastsette mål og g strategier for folkehelsearbeidet slik at man er i stand til å møte lokale helseutfordringer. Stor befolkningsvekst og ikke minst stor økning i antall eldre i årene fremover gjør det nødvendig å tenke om fremtiden på en annen og ny måte. Målene og strategiene skal forankres i planprosessene etter plan- og bygningsloven.

Som ledd i arbeidet med å møte lokale helseutfordringer er det nødvendig å styrke de verdier som gir det enkelte individ og gruppe muligheter for ansvar, deltagelse, mestring og kontroll over eget liv og livssituasjon. Det må tenkes nytt omkring samspillet mellom offentlige ordninger og det sivile samfunn. Kommunen må utforske de nye formene frivilligheten tar, og sette fokus på alternative arbeidsmetoder og organisering. Både stortingsmeldingen om "Morgendagens omsorg" og folkehelsemeldingen som kom våren 2013 ser det som helt nødvendig og riktig å i større grad ta i bruk den frivillige omsorgsreserven som finnes for å skape et sterkt velferdssamfunn for fremtiden.

Både Seniordrøsen (samarbeid om mellom kommunen, Sola Frivilligsentral og Eldrerådet), besøkstjeneste for eldre (samarbeid mellom kommunen, Sola Frivilligsentral, Røde Kors og kirkene i Sola) og prosjekt "Nærturer" (samarbeid mellom flere kommuner og Stavanger Turistforening) er eksempler på en alternativ arbeidsmetode som kan gi en vinn-vinn-situasjon på sikt.

Også de kommunale tjenestene har et helsefremmende fokus. Team hjemmerehabilitering fortsetter arbeidet med å gi hjelp til selvhjelp, der målet tar utgangspunkt i brukerens egne ønsker og ressurser. Sola Frisksenter/frisklivssentralen, er kommunens kompetansesenter på endring av levevaner knyttet til kosthold, røyking og fysisk aktivitet. Samlokaliseringen på tidligere Stangeland skole med voksenopplæringen, kontaktsenteret for psykisk helse, frivilligsentralen og lavterskeltilbudet for familier i tillegg til ulike kultur- og fritidstilbud, gir spennende koplinger og muligheter for å fremme god helse og livskvalitet.

Kommunen har gjennomført en levekårsundersøkelse basert på data fra SSB som et ledd i arbeidet med å få oversikt over folkehelsen i Sola, og den kan legges til grunn i all kommunal planlegging. Resultatene kan brukes til å utbedre situasjonen i områder med dårlige levekår, og til å snu utviklingen i områder med uheldig utvikling. Dette blir et av de viktigste styringsredskapene for kommunen i tiden fremover.

3.8. TRYGGE OG GODE OPPVEKSTVILKÅR

Kommunen har som mål å sikre alle barn og unge i Sola, uavhengig av bakgrunn og forutsetninger, trygge og gode oppvekstvilkår. Innsatsen for gode oppvekstvilkår må basere seg på kunnskap om hva som påvirker barn og unges oppvekst og utvikling, hva som skal til for at de opplever en god barndom og utvikler seg til deltagende og fornøyde voksne.

Kommunen skal legge til rette for et aktivt og variert fritids- og læringstilbud som stimulerer barns og unges nysgjerrighet, interesse og ferdigheter – både fysisk og mentalt. Gjennom nærmiljøopsatser vil en sikre god tilgjengelighet til tilbudene, uavhengig av hvor i kommunen en bor.

Uformelle møteplasser både ute og inne, er viktige arenaer for lek og læring, og er sammen med innsatsen fra frivillige lag og foreninger, viktige bidrag til et godt oppvekstmiljø.

Barn og unge kan ha behov som de ikke klarer å dekke på egenhånd. Eksempler på dette kan være behov for å knytte til seg voksne, behov for å knytte vennskap med jevn gamle av begge kjønn, behov for spenning, opplevelser og utfordringer, men også behov for trøst, nærhet, trygghet og å dele inntrykk med andre.

Forebyggende barne- og ungdomsarbeid skal bidra til at barn og unge kan kjenne igjen og i størst mulig grad selv ivareta sine behov. Målsettingen med den forebyggende innsatsen skal være å styrke og støtte barn og unge til å bli trygge og aktive deltakere i sine egne liv. For å lykkes med forebyggende arbeid, slik at det bidrar til positiv utvikling, er det avgjørende med et godt samarbeid mellom hjem og kommune, og mellom aktuelle tjenester innad i kommunen.

Barnehagens samfunnsmandat er å tilby et godt omsorgs- og læringsmiljø for barna og et velferdstilbud for småbarnsforeldre. Barnehagene er en viktig arena for sosialisering og læring, og er sammen med hjemmet det første stedet for livslang læring. Et godt barnehagetilbud bidrar til at kommunen fremstår som attraktiv for unge familier. En hovedutfordring for kommunen er å tilpasse barnehagetilbudet til stor befolkningsvekst, og sikre nok kvalifiserte ansatte til barnehagene.

Skolens mål er å utruste barn og unge til å håndtere livet og mestre utfordringer sammen med andre. Skolene skal fremstå med kvaliteter som understøtter et trygt og godt læringsmiljø for elevene og et godt arbeidsmiljø for de ansatte, og som foreldrene har tiltro til. Samtidig som barn og unge skal oppleve å være aktive i egen læring, skal de også oppleve å bli stilt krav og forventninger til. Et godt opplæringstilbud er å satse på fremtiden, både for individ, familie, nærmiljø og storsamfunn. Skolene skal i tillegg til å være skole, også være viktige ressursentre i nær- og lokalmiljøene.

3.9. SENTERSTRUKTUR I KOMMUNEN

I kommuneplanen er Solakrossen definert som kommunesenter og Tananger er definert som kommunedelsenter. I et kommunesenter skal det være plass til et bredt spekter av handel, kultur, offentlig og privat service dimensjonert i forhold til kommunens innbyggere. Offentlige tilbud som bare blir gitt på et sted skal i hovedsak legges til kommunesenteret.

Sola kommune har iverksatt et stort arbeid for utvikling av senterområdene i Solakrossen og i Tananger. De reguleringsplanene som er under utarbeidelse dekker en betydelig del av sentrene og vil kunne legge til rette for en gjennomarbeidet struktur som sikrer både næringsutvikling, service og større offentlige rom og grøntområder. Dette blir et krevende arbeid å følge opp over tid samtidig som en skal ivareta ønsket og kravet om utvikling raskt i begge sentrene.

I Sola ønsker vi en samfunnsutvikling hvor alle tar sin del av ansvaret for å leve og handle på en måte som ivaretar en bærekraftig utvikling. Dette er en kontinuerlig prosess, og for å få det til må det samarbeides i god dugnadsånd med alle samfunnsaktører. Sentrumsplanen, områdeplanen for Sola sentrum forventes å bli egengodkjent høsten 2013. Etter at Sola planen er godkjent vil arbeidet med å sluttbehandle områdeplanen for Tananger ta til.

4. TJENESTEOMRÅDENE

Kapittel 4 Tjenesteområdene er inndelt som følger:

- 4.1. Politisk nivå
- 4.2. Rådmannsnivå med staber
- 4.3. Tjenesteområde Oppvekst og kultur med fagstab
- 4.4. Tjenesteområde Levekår med fagstab
- 4.5. Tjenesteområde Samfunnsutvikling med fagstab

4.1. POLITISK NIVÅ

Formål

Kommunens innbyggere, politikere og administrasjon skal være sikret tilstrekkelig informasjon til at forvaltningen kan skje på et faglig godt grunnlag, og at den enkeltes rettssikkerhet og mulighet til medinnflytelse sikres.

Arbeids- og ansvarsområder

Politisk nivå er inndelt i følgende ansvar: Politiske organer og politisk sekretariat.

I k.sak 53/13 - *ny pensjonsordning for folkevalgte* – ble forslag til ny pensjonsordning vedtatt. Ordningen gjelder fra 01.01.2014.

Politisk sekretariat skal legge forholdene best mulig til rette for arbeidet i kommunens politiske organer når det gjelder forberedelse og gjennomføring av møtestruktur.

01.01.2014 skal kommunens saksbehandlersystem ESA oppgraderes til ny versjon 8. Fra samme dato skal det etableres en base av ESA i sikker sone.

I planperioden er det tatt høyde for gjennomføring av kommune- og fylkestingsvalg i 2015 og stortingsvalg i 2017.

Ordinært budsjettforslag

Budsjettet for 2014 er videreført på om lag samme reelle nivå som i 2013.

4.2. RÅDMANNSNIVÅ MED STABER

Rådmannsnivå med stabsfunksjoner omfatter:

Rådmannsgruppen (med SLT-koordinator, kommuneadvokat).

Fagstab oppvekst med kulturkontor - Fagstab levekår - Fagstab samfunnsutvikling.

Servicetorg - Avdeling IKT - Avdeling personal og administrasjon - Avdeling økonomi.

I henhold til vedtak i administrasjonsutvalget møte 24.09.2013 sak 24/13 flyttes Ungdomsteam organisatorisk fra rådmannsnivå med staber til tjenesteområdet Oppvekst og kultur.

Fagstabene beskrives sammen med tjenesteområdene.

Rådmannens ledergruppe

Rådmannens ledergruppe består av rådmann, kommunalsjefer, personalsjef og økonomisjef, og har et overordnet ansvar for å ivareta samfunnsutviklingen og utvikling av kommuneorganisasjonen og tjenestene

4.2.1 Rådmannsgruppen

Sola kommune skal ivareta viktige fellesoppgaver i samfunnet med å yte service og tjenester av rett kvalitet til innbyggere og næringsliv. Kommunen skal ha selvstendige enheter og medarbeidere som i samarbeid med brukerne tilrettelegger for god tjenesteyting.

Formål

- Sikre strategisk utviklingsarbeid og retning for Sola kommune som samfunn og arbeidsplass.
- Sikre helhetlig planverk, styring og oppfølging av drift og tjenesteutvikling.

Arbeids- og ansvarsområder

De vedtatte satsningsområdene i kommuneplanen gir retning for nivå og levering av de tjenestetilbud som kommunen skal gi til innbyggere, næringsliv og andre som kommunen samarbeider med. En viktig målsetting for rådmannens ledergruppe er å legge til rette for at kommunen kan være i forkant med løsningsalternativer ved å være i tidlig dialog med innbyggere, utbyggere og næringsliv om oppgaveløsning og utvikling av Solasamfunnet.

Dette forutsetter at rådmannen med ledergruppen har et godt samarbeid med det politiske nivå i alle styrer og utvalg. Rådmannen med sin ledergruppe må følge opp planer og føringer som legges regionalt og nasjonalt. Det vil være viktig å følge opp arbeidet med planlegging av veisystemet rundt Sømmevågen og frem til Hafrsfjord bru, samt utvikling av gode trafikk- og kollektivløsninger i hele kommunen. Det er også viktig å sørge for at kommunen har funksjonell og effektiv flyplass og havn i Risavika.

Kommunen har tatt i bruk et målstyringssystem der alle enheter utarbeider noen få klare og målbare mål og satsingsområder for en gitt periode. Etter hvert vil dette kunne bli en viktig del av kommunens overordnede ledelses- og styringssystem der rapportering på måloppnåelse blir et virkemiddel for videre utvikling av kommunen. Tilbakemelding fra medarbeidere og brukere skal nyttes for å sikre helhetlig dialog og styring.

Rådmannens ledergruppe har ansvaret for å tilpasse kommunens tjenestelevering og service til kommunens økonomiske rammer. Kommunen vil oppleve økt etterspørsel etter tjenester som følge av den demografiske utviklingen. Rådmannen med ledergruppe vil ha ansvaret for at det drives et systematisk arbeid med å rekruttere og beholde ansatte. Ledergruppen vil arbeide med å redusere sykefraværet og sikre at alle enheter følger opp dette arbeidet.

Intern kommunikasjon i organisasjonen for å holde de som leverer tjenester i kommunen oppdatert, vil styrke førstelinjetjenesten og sikre god levering av tjenester. Ledergruppen vil vektlegge utvikling og opprettholdelse av en god intern kommunikasjon i organisasjonen. Dette vil også være avgjørende for å sikre en god ekstern kommunikasjon.

Ordinært budsjettforslag

Budsjettet for 2014 er videreført på om lag samme reelle nivå som i 2013. Budsjettet knyttet til sentrale utgifter og inntekter, herunder tilskudd til Greater Stavanger, Brannvesenet Sør-Rogaland IKS, Sørmarka Arena osv. framkommer i kap 2, avsnitt 2.7.2 og 2.7.3.

4.2.2. Servicetorg**Formål**

Servicetorget skal bidra til å utvikle en mer åpen og servicerettet kommune, og er kommunens førstelinje for informasjon, service og aktiv veiledning. Servicetorget skal dessuten skape en nærhet til brukerne som bidrar til en tettere dialog mellom innbyggere og kommune.

Målet er at servicetorget i størst mulig grad kan besvare publikums henvendelser uten å måtte henvise videre til andre avdelinger.

Arbeids- og ansvarsområder

I Servicetorget får kommunens innbyggere informasjon om offentlige tjenester, kommunale søknadsskjemaer og veiledning. Saker som ikke krever omfattende saksbehandling, behandles på stedet.

Servicetorget er et viktig bindeledd mellom de tjenesteytende funksjonene og innbyggerne. Servicetorget har etablert en fordelingsordning, som innebærer at generell informasjon om kommunen, samt resepsjon/sentralbord belastes funksjon 120 – administrativ ledelse – i KOSTRA.

For øvrig fordeles saksbehandling og informasjonstjenester til den enkelte tjenesteytende område.

Satsingsområder 2014 – 2017

I samarbeid med tjenesteområdene arbeides det for at enklere saksbehandling innen flere områder blir lagt til servicetorget.

Elektroniske kanaler blir stadig viktigere i kommunens kommunikasjon med publikum, og forventningene fra innbyggerne til hva som skal gjøres tilgjengelig på nett øker. Her har kommunen et etterslep, og elektronisk informasjonsutvikling og digital samhandling med innbyggerne er et satsingsområde framover. Det arbeides blant annet for å tilby flere selvbetjente løsninger på nett.

Ordinært budsjettforslag

Budsjett for 2013 videreføres på om lag samme reelle nivå i 2014.

4.2.3. Avdeling IKT**Formål**

Avdeling IKT ivaretar løpende drift og vedlikehold av alle nettverksystemer. Avdelingen er ansvarlig for installering og oppgradering av kommunens fagsystemer, datamaskinpark og telefoni. Avdeling IKT gir også brukerstøtte.

Arbeids- og ansvarsområder

Avdeling IKT ivaretar løpende teknisk drift og vedlikehold av datautstyr og telefoni for hele kommunen. Avdelingen samordner all ressursbruk knyttet til maskinpark, infrastruktur og felles IKT-løsninger samt en rekke fagsystemer.

Sikring av kommunens data gjennom systematisk vurdering av brannmur og sikkerhetsløsninger, oppretting og drift av hjemmekontorløsning for ansatte, oppkobling av private barnehager til systemet for opptak til barnehager og tilrettelegging for elektronisk kommunikasjon med kommunen, er også viktige arbeidsoppgaver i avdelingen.

Satsingsområder 2014-2017

- Få på plass en ny terminalserver løsning for brukerne på sikker sone.
- Bytte ut plattformen for e-post og gruppevare.
- Få på plass trådløst nettverk i kommunen der det er behov.
- Fortsette arbeidet med å effektivisere driften ved å legge til rette for fjernstyring av datasystemer.
- Videreutvikle datasystemene for å øke driftssikkerheten.
- Planlegge og gjennomføre oppgraderinger av kommunens datasystemer og vedlikehold av databaser.
- Følge opp og sikre at systemene oppfyller krav til informasjonssikkerhet.
- Videreutvikle kompetansen innad i avdelingen.

Ordinært budsjettforslag

Gradvis økte IKT-utgifter, som følge av en nøktern satsing på ny teknologi, er isolert sett en ønsket utvikling. Det er naturlig å se dette i sammenheng med økt kvalitet og frigjort tid i organisasjonen, og derav reduserte utgiftsbehov i virksomhetene. Budsjettet er imidlertid videreført på om lag samme reelle nivå i 2014.

Utgiftene fordeles forholdsmessig mellom administrasjonen og tjenesteområdene. Rådmannen støtter seg også her til definisjonene i KOSTRA når utgiftene fordeles mellom funksjon 120 - administrasjon - og de tjenesteytende funksjonene.

4.2.4. Personal og organisasjon

Personal og administrasjon vil ha sterkere fokus på organisasjons- og systemutvikling og benevnes nå Personal og organisasjon. Avdelingen består i dag av Kopitorg, Dokumentsenter, Personaladministrasjon og rådgivere innen HMS, IA, personal og organisasjon, samt opplæringskontor for lærlinger.

Stab personal og organisasjon skal være en støtte og stabsavdeling for kommunens virksomhetsledere og rådmannens ledergruppe. I tillegg kommer direkte henvendelser fra ansatte, seksjons- og teamledere. Avdelingens oppgaver øker med antall ansatte i kommunen.

Kompleksitet i lovverk og økte krav tilsier at vi må være à jour med det som skjer eksternt og internt. Nye systemer kan være til effektiviseringshjelp, men samtidig ser vi en utviklingstrend til at ansatte ønsker mer individuell behandling og tilrettelegging. Det stiller store krav til kompetanse og endringsvillighet i staben.

Formål

Sola kommune skal være en attraktiv og foretrukket arbeidsgiver.

Hovedmål

Personal og organisasjon skal bistå organisasjonen med å nå visjon og mål.

Personal og organisasjon skal legge til rette for system, struktur og rutiner innenfor personalområdet. Staben skal sikre likebehandling av ansatte. Staben skal bistå virksomhetsledere i å løse prioriterte oppgaver knyttet til personaladministrasjon, lønn, IA, HMS og organisasjonsutvikling.

Delmål

Avdeling personal og organisasjon vil være en støttende og rådgivende instans i arbeidet med å utvikle organisasjonen Sola kommune ved å:

- ha en lokal lønnspolitikk som bidrar til at kommunen rekrutterer og beholder godt kvalifiserte medarbeidere,
- ha et godt omdømme blant brukere, arbeidstakere og i offentligheten,
- gi alle medarbeidere i Sola kommune likeverdige arbeids- og utviklingsbetingelser,
- bistå med å kartlegge opplæringsbehov, planlegge og iverksette tiltak for opplæring og utvikling.

Arbeids- og ansvarsområder

Et utvalg av avdelingens arbeidsoppgaver er:

- Beslutningsstøtte og veiledning til virksomhetsledere og rådmannens ledergruppe i personalsaker.
- Analyse og utredningsarbeid for rådmannen spesielt for AMU og ADMU.
- Opplæringskontor for lærlinger.
- Rekruttering.
- Inkluderende arbeidsliv (IA),
- Ansettelser, personaladministrasjon og oppsigelser
- HMS inkludert informasjonssikkerhet, AKA, kvalitetsorganisering og avvikshåndtering
- Bistå i organisasjonsendringer, omstillinger, etisk refleksjonsgrupper, teamutvikling.
- Trykkeritjeneste og hjelp til layout for organisasjonen samt lag og foreninger.
- Internkontroll sykefravær, overtid, bruk av Wintid og dokumentbehandling.
- Kompetanse- og lederutvikling.
- Seniortiltak
- Forsikring og pensjon.
- Oppfølging av hovedtillitsvalgte.
- Kommunens dokumentbehandling inkludert arkiv

Satsningsområder 2014-2017

Satsningsområde er å videreføre arbeidet med å realisere kommunens mål som arbeidsgiver (arbeidsgiverpolitisk plan). Dette vil konkret dreie seg om:

- Å legge forholdene til rette for strategisk personalledelse med henblikk på kommunens menneskelige ressurser og organisasjon i forhold til overordnede mål og strategier.
- Å forenkle rutiner og arbeidsmetoder for å sikre en høyere prosesseffektivitet i oppgaveløsning.
- Å bidra til konkrete opplæringsmål på alle nivå i kommunen. Oppdatering av kompetansemodul for alle i kommunen.
- Sammenslåing lønn og personaladministrasjon.
- Å innarbeide gode systemer for HMS, internkontroll, personaladministrasjon, IA og sykefraværsoppfølging,
- Sikre samtidig og framtidig dokumentasjon for – organisasjonen, borgere og forskning.
- Fullelektronisk arkiv.

- Å følge opp lærlinger slik at de gjennomfører læreperioden og får fagbrev. Det samme gjelder egne ansatte uten fagbrev.
- Lederopplæring.
- Bistå tjenesteområdene til å redusere uønsket deltid og overtid.
- Bistå i omstillingsarbeid, prosesser både for rådmann, kommunalsjefer og virksomhetsledere.

Ordinært budsjettforslag

Det er foreslått noe økning i ressurser rundt lærlinger, opplæring og rekruttering samt dokumentbehandling fra 2014.

Team lønn overføres fra stab økonomi til stab personal og organisasjon. Budsjettene blir justert som følge av endringen.

Ellers vil det ikke være store budsjettmessige endringer.

1.2.5 Økonomi

Hovedmål

Økonomiavdeling skal legge til rette for god økonomistyring for å sikre at arbeidet mot kommunens overordnende mål og kommuneplanmål skjer innenfor bærekraftig kommuneøkonomi.

Delmål

- Kompetanse: Vi skal ha høy kompetanse på våre fagområder, identifisere organisasjonsbehov for administrativ støtte og legge til rette for utvikling av økonomikompetanse i andre deler av organisasjon.
- Teknologisk utvikling: Avdelingen skal arbeide målrettet for å utvikle systemer og rutiner som frigjør tid til tjenesteproduksjon.
- Økonomi: Vi skal videreutvikle prosesser knyttet til kommunens økonomiforvaltning for å sikre kommunens inntekter og bidra til effektiv ressursbruk og tilfredsstillende egenkontroll.
- Kommunikasjon: Vi skal ha en tydelig og god kommunikasjon som bidrar til positiv og effektiv samhandling.
- Arbeidsmiljø: Gjennom utvikling av et godt faglig og sosialt nivå skal vi tiltrekke og beholde kompetent arbeidskraft.

Arbeids- og ansvarsområder

- Utarbeidelse av handlings- og økonomiplan og årsbudsjett, årsregnskap og årsrapport.
- Økonomisk analyse og utredningsarbeid for rådmannen og folkevalgte.
- Løpende rapportering.
- Løpende regnskapsførsel.
- Lønnsadministrasjon.
- Innfordring av skatter og avgifter.
- Arbeidsgiverkontroll og veiledning.
- Finansforvaltning i henhold til eget reglement.
- Fagledelse offentlig anskaffelse i henhold til eget reglement.

Satsingsområder 2014-2017

En god og tilrettelagt budsjettprosess forankret i egen organisasjon samt hos folkevalgte vil fortsatt være høyt prioritert.

Kommunens økonomisystem ble oppgradert i 2012. I løpet av 2013 er det anskaffet flere moduler i Visma Enterprise knyttet til registrering av timelønn, ferie, fravær og personalmelding. Målet er at disse modulene implementeres i løpet av 2014. Dette vil bidra til høyere prosesseffektivitet i alle ledd i organisasjon.

Avdelingen planlegger en større revisjon av kommunens økonomireglement våren 2014.

Gjennom innføring av eHandel i 2014/2015 ønsker rådmannen å ta et nytt viktig skritt i effektivisering av anskaffelsesprosessen. Økt lojalitet til avtaler og mer hensiktmessig organisering av innkjøp er viktig.

Når det gjelder offentlig anskaffelser, vil arbeid med å oppfylle krav vedtatt i kommunedelplan for klima og energi bli en viktig oppgave for kommende planperiode. Planen har som et av sine delmål at ”kommunen skal gjennom en sentral og aktiv innkjøpspolitikk sikre at det stilles krav til miljø- og energiegenskaper ved innkjøp av produkter og tjenester. Innen 2012 skal alle nye kontrakter være basert på skjerpene innkjøpskriterier.

For å styre og legge til rette for at kommunens anskaffelser møter disse utfordringer, vil man i alle virksomhetsovergrepene konkurransen ta hensyn til miljø i konkurransens ulike faser, i beslutning om hva som skal anskaffes, ved utforming av krav til produkt eller løsning, utelukkelse og utvelgelse av deltakere ved vurdering av tilbud samt hvordan kontrakten skal oppfylles. For krav eller kriterier som vektlegges ved konkurransen, skal det etterspørres dokumentasjon for hvordan disse er oppfylt.

Ordinært budsjettforslag

Rådmannen foreslår å styrke team regnskap med 0,4 årsverk. Team lønn overføres fra stab økonomi til stab personal og organisasjon. Budsjettene blir justert som følge av endringen.

4.3. TJENESTEOMRÅDE OPPVEKST OG KULTUR

Kommuneplanmål for oppvekst

B: Vi skaper gode oppvekstvilkår gjennom inkluderende og trygge arenaer for barn og unges utvikling samt læring i en atmosfære av omsorg, respekt, tillit og mestring.

Delmål

B1 Kommunen skaper en trygg oppvekst for barn og unge gjennom tidlig innsats og ved å legge til rette for god fysisk og psykisk helse hos den oppvoksende slekt.

B2 Kommunen skaper en trygg oppvekst for barn og unge ved å utvikle høy kvalitet på samspillet mellom foresatte og kommunens arenaer, gjennom barn og unges medvirkning og et høyt kompetansenivå hos ansatte.

B3 Kommunen skaper en trygg oppvekst for barn og unge ved å inkludere alle og legge til rette for læring og lek gjennom høy kvalitet på barnehage, skole og fritidsaktiviteter.

B4 Kommunen skaper en trygg oppvekst for barn og unge ved å legge til rette for et kulturelt mangfold med vekt på respekt og toleranse, og ved å arbeide aktivt for å utvikle en mobbefri barne- og ungdomskultur med vekt på sosialt samspill og utvikling av god relasjonskompetanse.

4.3.1 Fagstab Oppvekst og Kultur

Fagstaben koordinerer faglig utvikling for virksomhetene i tråd med nasjonale føringer, er bindeledd mellom kommune og stat, og ivaretar kommunens myndighetsoppgaver. Staben formidler kommunale midler og utøver kommunens tilsynsplikt overfor barnehager, skoler og skolefritidsordninger.

Ansatte i staben er engasjert med både tjenesteutvikling og administrasjon/forvaltning. Innen tjenesteutvikling har staben en tydelig pådriver-, støtte- og samordningsrolle slik at virksomhetene videreutvikles etter nasjonale og kommunale føringer.

På det administrative området utføres støtte- og samordningsfunksjoner, herunder rapportering, ofte i samarbeid med avdeling personal og avdeling økonomi. Kravene til rapportering og dokumentasjon er blitt mer omfattende de siste årene. Tjenesteområde oppvekst ivaretar i tillegg enkeltbrukere som har hjelpebehov ved å gi koordinerte og effektive tiltak samt yte hjelp i en tidlig fase. Det arbeides spesielt med tjenesteutvikling på dette området.

Fagstab Oppvekst

Beskrivelse	Årsverk
Skolesjef / barnehagesjef	2,00
Rådgiver-/Konsulentstillinger	8,50
Merkantile stillinger (tjeneste 2101 og 2201)	<u>2,00</u>
Sum årsverk (1.9.13)	<u>12,50</u>

Spesialpedagogiske tiltak og tospråklig assistanse (22,10 årsverk) er budsjettmessig plassert under fagstab oppvekst.

Fagstab Kultur

Fagstaben har en rekke drifts- og saksbehandleroppgaver, særlig innen idrettsadministrasjon og forvaltning og sikring av kulturminner. Staben har og prosjektledelse for en lang rekke ulike arrangement og markeringer i løpet av året. Ved også å ha kulturhusets ansatte med i fagstaben vil avdelingen få et ennå tettere samarbeid om drift og innhold på kulturaktivitetene fremover. Fagstab ivaretar også en stor del av saksbehandlingen av søknader og innspill fra kommunens lag og foreninger, samt regionale aktiviteter. Fagstab kultur har 7 årsverk.

Hovedområder / resultatindikatorer

Områder	Mål
Statlig strategi Motivasjon og mestring for bedre læring 2012-2017	Følge opp den skolebaserte kompetanseutviklingsstrategien slik at elevene opplever en mer praktisk, variert, relevant og motiverende ungdomsskole.
Den Gode barnehagen og den Gode skolen - oppfølging av barnehager /skoler og systemrevisjon.	Utarbeide system for oppfølging av barnehage/skolene og revidere kvalitetssystemet
Rekruttering og kompetanseutvikling	Sørge for at kommunen til enhver tid har kompetent personale i alle stillinger.
Forvaltning og drift	Sørge for effektiv drift og høy kvalitet på saksbehandling og brukerstøtte.
Melding til Stortinget 24/2013 ” Framtidens barnehage”	Følge opp føringer fra Kunnskapsdepartementet.
Den kulturelle skolesekken	Tilrettelegge og gjennomføre tiltak knyttet til vedtatt handlingsplan.
Helhetlig gjennomgang av det spesialpedagogiske området inkl. alternative opplæringsstilbud.	Utrede og framlegge plan for organisering og innhold.

4.3.2 Skolene m.m.**Arbeids- og ansvarsområder**

Hovedoppgavene for skolene som reguleres gjennom opplæringsloven, forskrifter, læreplaner, statlige og kommunale vedtak og føringer, er:

- Ordinær opplæring som fører til at elevene oppnår Kunnskapsløftets kompetansemål for de ulike hovedtrinn.
- Spesialundervisning for elever som ikke har tilfredsstillende utbytte av den ordinære opplæringen.
- Særskilt språkopplæring for elever med annet morsmål enn norsk / samisk til de har ferdigheter i norsk til å følge den ordinære opplæringen.
- Skolefritidsordning som gir omsorg og tilsyn før og etter skoletid for barn på 1.-4. trinn og for barn med særskilte behov på 1.-7.trinn. (fem kommunale og seks private SFO)
- Voksenopplæring: Grunnskoleopplæring og spesialundervisning på grunnskolens område for voksne og for minoritetsspråklige unge mellom 16 og 20 år. Norskopplæring på ulike nivå for

innvandrere i og utenfor det kommunale introduksjonsprogrammet og for betalende arbeidsinnvandrere.

Grunnskolen i Sola er organisert i virksomheter med delegert ansvar og omfatter 11 skoler og Sola voksenopplæring. I tillegg er de to alternative opplæringsarenaene; Læringscenteret (Sande skole), et ressurscenter for elever med store hjelpebehov (Grannes skole) og innføringsgruppe for minoritetsspråklige elever (Sande skole 1.-7. trinn og Sola ungdomsskole 8.-10.trinn skole) en del av det samlede skoletilbudet.

Ressursinnsatsen i skolen er kriteriestyrt. Endringer i elevtall, grunnet skoleår høst/vår som avviker fra kalenderår, ivaretas ved budsjettjusteringer, jf. beløp demografi driftsrammer.

Valgfag ungdomstrinn:

Kunnskapsdepartementet la våren 2011 fram Meld. St. 22 (2010–2011) Motivasjon – Mestring – Muligheter. Meldingen legger opp til at opplæringen på ungdomstrinnet skal være mer praktisk, variert og utfordrende. I meldingen ble det varslet å innføre flere timer valgfag på ungdomstrinnet gradvis over tre år. Endringer i valgfag på 8.trinn ble innført høsten 2012. Flere timer med valgfag på 9. trinn ble innført høsten 2013. Ytterligere utvidelse innføres for 10.trinn høsten 2014. Sola kommune får økt rammetilskudd til dette formålet.

Kompensasjon av frigjort tid for seniorer (i grunnskolen), hovedtariffavtalen i staten:

Lærere har rett til å få redusert årsrammen for undervisning med inntil 5,8 % og 12,5 % fra skoleårets begynnelse det kalenderåret de fyller hhv 55 og 60 år. Årsramme-reduksjonen innebærer en omfordeling av arbeidsoppgaver innenfor det ordinære årsverket. Den omfordelte tiden nyttes til pedagogisk arbeid og forutsettes å lette den enkelte lærers arbeidssituasjon. Rektor på den enkelte skole koordinerer kompensasjon innenfor sitt rammebudsjett.

Kommunale skolefritidsordninger

Kriteriestyrte modeller styrer fastsettelse av ressursinnsats i kommunale skolefritidsordninger. Kommunestyret vedtok i sak 43/12 Kommunal skolefritidsordning - organisering og drift endringer i retningslinjer for administrativ bemanning og avlønning i kommunal skolefritidsordning i Sola. Rådmann tilrår å reversere k.sak 43/12 da en ikke har funnet rom for å videreføre vedtatt ressursinnsats i SFO.

Barn med spesielle behov i 5.-7. klassetrinn ble innvilget friplass fra 1.1.2013.

Innføring av kulturskoletilbud i skole/SFO:

Det er innført én uketime frivillig og gratis kulturskoletilbud i SFO-tiden på barnetrinnet (2.-4. trinn) høsten 2013. Kommunen fikk økt rammetilskudd til dette formålet.

SFO assistenter funksjonshemmede barn:

Økning i antall barn med spesielle behov de fire siste årene og behov for en høyere sats for tildeling av tilskudd, medfører behov for økte ressurser. Skoleåret 2009/10 var det 18 barn. Skoleåret 2012/13 var det 37 barn som kom inn under ordningen. 43 elever er status ved oppstart skoleåret 13/14.

Voksenopplæringen

Voksenopplæringen ble i sak K-32/11 skilt ut som egen virksomhet fra 1.8.11. Voksenopplæringen flyttet høsten 2013 til Stangeland senteret.

Elevtall:

Oversikt over elever på hvert klassetrinn 2013/14, oppdatert september 2013:

Skole - Klassetrinn	1. klasse	2. klasse	3. klasse	4. klasse	5. klasse	6. klasse	7. klasse	8. klasse	9. klasse	10. klasse	SUM
Dysjaland	23	28	26	31	26	24	26				184
Grannes	24	22	24	16	18	31	27				162
Haga	47	42	41	43	41	56	40				310
Håland	45	51	27	38	29	29	28				247
Røyneberg	40	39	41	43	36	36	29				264
Sande	34	41	36	50	46	49	39				295
Skadberg	65	93	63	71	48	53	44				437
Sola skole	20	19	29	12	15	13	14				122
Storevarden	34	39	40	37	46	38	28				262
Dysjanland ungd. sk								47	46	49	142
Sola ungdomsskole								171	188	173	532
Tananger ungdomsskole								87	94	101	282
Sum antall elever	332	374	327	341	305	329	275	305	328	323	3239

For inneværende skoleår er det registrert 3239 elever pr 1.9.13. Dette er en økning på 16 elever på barnetrinnet og en reduksjon på 19 elever på ungdomstrinnet fra forrige skoleår 2012/13.

Grannes ressurscenter hadde 15 elever skoleåret 2012/13. Skoleåret 2013/14 har Grannes ressurscenter 17 elever.

Hovedområder/mål

Områder	Målsettinger
Læring	Alle elever som går ut av grunnskolen, skal mestre grunnleggende ferdigheter som gjør dem i stand til å delta i videre utdanning og arbeidsliv.
Inkludering og mestring	Alle elever og lærlinger skal oppleve inkludering og mestring.
Gjennomføring	Alle elever og lærlinger som er i stand til det, skal gjennomføre videregående opplæring med kompetansebevis som anerkjennes for videre studier eller i arbeidslivet.

Ordinært budsjettforslag

Rådmannen har innarbeidet ressurser i henhold til behov ut fra gitte kriterier. Rammene er i hovedsak videreført på samme reelle nivå.

Budsjettåret 2012 endret rådmannen beregningsmetodikk for lønn i grunnskolene. Tidligere er skolenes lønnbudsjett fastsatt med utgangspunkt i registrert regulativlønn per skole og en tilhørende ressurskrevende hjemmelsadministrasjon per enhet. Budsjettåret 2012 ble det beregnet gjennomsnittslønn per lærerårsverk for hver skole. Ved videreføring av ramme pr 01.01.2013 er det tatt hensyn til vedtak i sak K-96/12 om prisjustering/omstilling. Det er også tatt hensyn til lokale forhandlinger lønn 2012 samt sentralt lønnsoppgjør kapittel 4 i 2013.

Valgfag er ivaretatt i rådmannens forslag til HØP.

Økning i antall elever skole/SFO f.o.m. høst 2013 er ivaretatt i rådmannens forslag til HØP.

Foreslått omstilling i 2014 utgjør kr 3 mill. for tjenesteområdet Oppvekst og kultur. For skolene vil dette medføre kr 1 mill. i redusert gruppestørrelse på barne- og ungdomstrinnet, samt skolenes forholdsmessige andel av generelt kutt på kr 0,8 mill. innenfor Oppvekst og kultur.

4.3.3. Barnehagene

Arbeids- og ansvarsområder

Arbeidsoppgaver er regulert i Lov om barnehager med forskrifter, Kunnskapsdepartementets merknader til bestemmelsene og opplæringsloven.

Kommunen er delt inn i 4 opptaksområder: Sentrum nord, Sentrum sør, Tananger og Sør. Alle tar imot barn fra 1 – 5 år. Det er avdelinger med naturbarnehager knyttet til Røyneberg og Høgeholen barnehager.

Spesialavdeling for funksjonshemmede barn er i Røyneberg. Alle våre kommunale barnehager har barn med annen bakgrunn enn norsk.

Det drives 15 kommunale og 16 private barnehager i kommunen.

I tillegg er det to private familiebarnehager og tre private åpne barnehager.

Hovedområder/resultatindikatorer

Hovedmål/resultatindikatorer	Mål 2014-2017	Resultater
Beholde og rekruttere kvalifisert personale.	Beholde utdanna barnehagelærere. Tilbud om veiledning for nyutdanna barnehagelærere. Lyse ut rekrutteringsmidler for barnehagelærere. Rekruttere spesialpedagoger med master. Bidra til flere fagarbeidere. Legge til rette for barnehagefaglig kompetanse for stillingskategorien assistenter.	Liten turnover. Veiledningspakke over 3 år. Få 5 stk søkere. Samarbeid med FM og Jærkommunene om tilrettelegging for privatister, oppstart jan14. 30 deltakere på barnehagefaglige kurs.
Likeverdig behandling mellom kommunale og ikke-kommunale barnehager.	Tilsyn jf barnehageloven. Økonomisk likebehandling. Felles pedagogisk fokus.	Etter oppsatt plan. Følger nasjonal norm. Styrere i Sola kommunes barnehager har samme faglige fokus.
Kvalitetsutvikling	Felles fokus på alle nivå i organisasjonen.	Følge oppsatt plan.

Hovedmål/resultatindikatorer	Mål 2014-2017	Resultater
”Implementering av kvalitetsplanen Den Gode Sola-barnehagen”.	Gode samarbeidsstrukturerer i oppvekst. Evaluering høst 14.	I tråd med nasjonale føringer. Eventuelt revidering
Kompetanseutvikling i tråd med nasjonale satsingsområder.	Lage kompetanseplan med lokal satsing som gjenspeiler nasjonale føringer	Gode lærende barnehager.
Systematisk tverrfaglig arbeid med tidlig innsats, Kvello-modellen	Opplæring i verktøyet av alle pedagoger, målgruppen er alle barn. Målet nådd i 2014, videreutvikle konseptet.	Godt tverrfaglig samarbeid. Verktøy for å identifisere tidlig hjelpebehov hos barn.
Arbeidstidsavtale for førskolelærere, FS 2201	Gode arbeidsplasser for alle pedagogene i tråd med retningslinjer fra KS.	Individuelle arbeidsavtaler og godt system for organisasjonslæring.
Barnehagebruksplan 2013-2023	Ferdig vedtatt plan fom HØP 14	Godt styringsverktøy som revideres årlig.

En økning i antall 1-5-åringer som følge av planlagt boligbygging vil øke etterspørselen etter barnehageplasser. Det er nødvendig å ha som mål at barnehageutbyggingen skal holde tritt med boligbyggingen for å opprettholde full barnehagedekning i kommunen noe som er utredet i barnehagebruksplanen.

Det foreslås i Statsbudsjettet gradvis innføring av to årlige barnehage opptak fra og med 2014.

Finansieringen av barnehagesektoren har endret seg etter innlemmingen av aktivitetsbaserte øremerkede tilskudd i rammetilskuddet fra 2011. I styringen av barnehagetilbudet er det etablert en målsetting om å holde dekningsgraden på et minimum for barn født etter kriteriedato. Med virkning fra 2011 – etter reformperiodens slutt – har kommunene større mulighet for å påvirke samlet volum av barnehageplasser i forbindelse med iverksettelse og godkjenning av nye barnehager.

Ordinært budsjettforslag

Kommunale barnehager

Budsjettet for de kommunale barnehagene er fastsatt på bakgrunn av den enkelte barnehages formelle godkjenning/bestilling barnehageåret 2013/14. Formell godkjenning gjenspeiler kapasitetspotensialet i barnehagen.

Tidligere vedtak om omstilling jf sak K-107/10 og 103/11 – reduserte enhetskostnader mv., videreføres som forholdsmessige reduksjoner i barnehagenes budsjett.

Satser foreldrebetaling er i Statsbudsjettet varslet til å øke med kr 30,- pr måned til kr 2.360,-. Det foreslås innført økt pris på mat i barnehagen som følge av prisstigning. Satser for kostpenger fom 1.1.14 per mnd. foreslås til kr 300,- (250,- i 2013) for heltidsplass og kr 175,- (150,- i 2013) for 2- og 3-dagersplass.

Foreslått omstilling i 2014 utgjør kr 3 mill. for tjenesteområdet Oppvekst og kultur. For barnehager vil dette medføre en reduksjon på kr 1,2 mill, som vil bli gjennomført ved en styrt og mer koordinert ferieavvikling for ansatte og barn i barnehage, samt barnehages forholdsmessige andel av generelt kutt på kr 0,8 mill. innenfor Oppvekst og kultur.

Kommunal kontantstøtte, rådmannen viser til vedtak i sak K-32/12:

Kommunal kontantstøtte til 2-åringer i Sola kommune ble innført som to-årig prøveprosjekt fra 01.08.12. Evalueres høsten 2014 før behandling av Handlings- og økonomiplan for 2015.

Kontantstøtte gis etter søknad når barnet har inntil 19 timer oppholdstid pr uke i barnehage.

I barnehageåret 2012/2013 mottok foreldre til 16 barn kommunal kontantstøtte for toåringer til en samlet verdi av knapt 0,8 mill kroner. Pr september 2013 er det 21 foresatte som mottar kontantstøtte.

Spesialpedagogisk hjelp:

Rådmannen viser til sak 107/12 i formannskapet. I 2011 var det et vesentlig budsjettunderskudd for funksjonen *Spesialpedagogisk hjelp i barnehage* på nærmere 3,6 millioner kroner. I 2012 var avviket 4,1 millioner. Tjenesten ble styrket med 2 millioner kroner fra og med 2013.

Ikke-kommunale barnehager:

Kommunen har nå finansieringsansvar for hele barnehagesektoren. Tidligere øremerket statstilskudd til barnehagene er nå en del av kommunens rammetilskudd. I budsjettet for 2014 legger rådmannen opp til et finansieringsnivå tilsvarende høst 2013 på 96 %, likt forslaget i Statsbudsjettet. Budsjettert søskenmoderasjon (mv.) for private barnehager var i 2013 på kr 1,65 mill. og foreslås videre ført i 2014.

For 2014 har kommunen endt opp med å budsjettere til sammen kr 133 mill. til private barnehager.

Nye barnehageplasser i perioden:

Tidligere befolkningsframskriving indikerte behov for å skape i gjennomsnitt ca 50 nye plasser hvert år i planperioden. Barnehagebruksplan 2013-2023 viser til antatt samlet behov for 28 nye barnehageplasser i 2013 og 73 nye plasser i 2014. Helårsvirkning av nye barnehageplasser Tjodmarka og bruk av allerede godkjent areal i The Childrens House fom høst 2013 er innarbeidet i rådmannens forslag til HØP.

Refusjoner fra andre kommuner

Forskrift om likeverdig behandling ved tildeling av offentlig tilskudd til ikke-kommunale barnehager – endret med virkning fra 1.1.11, innebærer at kommunene kan kreve refusjon for barnehageplasser i ikke-kommunale barnehager, som er tildelt barn fra andre kommuner. I forslag til budsjett 2014 er det forutsatt netto kr 15,7 mill i refusjoner fra andre kommuner.

4.3.4. Barnevern

Arbeids- og ansvarsområder

Barneverntjenesten sine oppgaver er definert i Lov om barneverntjenester. Formålet med loven er å sikre at barn og unge, som lever under forhold som kan skade deres helse og utvikling, får nødvendig hjelp og omsorg til rett tid. Samt å bidra til at barn og unge får trygge oppvekstvilkår.

Barneverntjenesten skal:

- Gjennom forebyggende tiltak bidra til at foreldrene blir i stand til å gi det enkelte barn god omsorg i hjemmet.
- Bygge opp og videreutvikle egne hjemmebaserte tjenester.
- Sørge for at barn som er plassert utenfor hjemmet får gode omsorgstiltak.

- Gjennomgå og vurdere alle mottatte meldinger, utføre undersøkelser og sette i verk tiltak innenfor lovens frister. Det skal sikres en beredskap mot akutsituasjoner.
- Godkjenne fosterhjem og føre tilsyn med barn plassert i fosterhjem.
- Føre tilsyn med fosterbarn som andre kommuner har plassert i Sola kommune.
- Rekruttere, veilede og administrere oppdragstakere og tiltak (fosterhjem, besøkshjem, miljøarbeidere, støttekontakter m.fl.).
- Delta aktivt i utvikling av tverretattlig samarbeidet, og ha fokus på oppvekstmiljøet i kommunen.
- Saksbehandle søknader om adopsjon med hjemmebesøk og rapportskriving.
- Ivareta og følge opp enslige mindreårige som Sola kommune har tatt imot

Barneverntiltak i familien omfatter hjelpetiltak som miljøarbeidertjenester, støttekontakt, avlastning og endringstiltak for barn som bor hjemme.

Barneverntiltak utenfor familien omfatter alle tiltak knyttet til barn som bor utenfor hjemmet, både som hjelpetiltak og som omsorgstiltak. Dette er i hovedsak tiltak som fosterhjem og plassering i institusjon.

Hovedområder /Resultatindikatorer

Resultatindikator/styringsparameter	Mål 2014-2017
Stabil og kvalifisert arbeidskraft	Beholde ansatte utover opplæringstiden. Rekruttere nye medarbeidere med erfaring. Få på plass et lønssystem som bidrar til at medarbeidere blir værende i barneverntjenesten. Få på plass et veilednings- og kompetansehevingssystem som bidrar til at medarbeidere blir værende i barneverntjenesten.
Barn og unge får en helhetlig hjelp. Flere barn får hjelp på et tidlig tidspunkt. Færre barn blir plassert utenfor hjemmet.	Få til godt tverretattlig samarbeid for å sikre at barn og unge får best mulig hjelp. Få til gode samarbeidsrutiner med alle våre samarbeidspartnere.
Flere barn får hjelp hjemme. Færre plasseringer utenfor hjemmet; Rett hjelp til rett tid. Redusert behov for kjøp av eksterne endrings og utviklingstiltak. Barneverntjenesten skal ikke ha avvik, jf intern kontroll/fylkesmannens tilsyn	Videreutvikle kommunale endrings – og utviklingstiltak som har god kvalitet. Gode evalueringsrutiner ift tiltak. Utvikle en ressursperm som redegjør for det faglige fundament som barneverntjenesten sin tenkning bygger på. Videreutvikle rutiner for oppfølging av

Resultatindikator/styringsparameter	Mål 2014-2017
	barn som barneverntjenesten har omsorgen for.
	Styrke saksbehandlernes og miljøterapeutenes kompetanse.

Ordinært budsjettforslag

Virksomheten ble i 2012 tildelt 0,5 årsverk i forbindelse med at kommunen tar imot enslige mindreårige. Dette ble videreført i 2013. I 2013 ble kommunen tildelt 1,5 årsverk av styrkningsmidler fra staten. I HØP 2013-2016 ble det opprettet 1,0 årsverk, forutsatt finansiert av styrkningsmidlene. Stillingene er videreført i forslag til HØP 2014-2017.

Regjeringen har satt i gang evalueringen av forvaltningsreformen. I løpet av kommende periode vil det bli mye fokus på hvordan det kommende barnevernet i Norge skal se ut. Hvordan kommunens rolle vil bli i forhold til statens rolle er uklart på dette tidspunkt, men endringer vil det bli. Dette området vil ta mye plass i kommende planperiode, slik at de mål som nå er formulert, kan det være behov for å endre underveis. Endringer i oppgavedeling kan få økonomiske innvirkninger på kommunens budsjett.

4.3.5. Helsestasjon

Arbeids- og ansvarsområder

Kommunens helsefremmende og forebyggende arbeid i helsestasjons- og skolehelsetjenesten er hjemlet i helse- og omsorgstjenesteloven § 3-1 og § 3-2 og smittevernloven § 3-8 første ledd.

§2-3. Tilbud til gravide og til barn og ungdom 0-20 år

Helsestasjonens tilbud til gravide skal omfatte:

- Helseundersøkelser og rådgivning med oppfølging/henvisning ved behov.
- Opplysningsvirksomhet, samlivs- og foreldreveiledning.

Helsestasjons- og skolehelsetjenestens tilbud til barn og ungdom 0-20 år skal omfatte:

- Helseundersøkelser og rådgivning med oppfølging/henvisning ved behov.
- Forebyggende psykososialt arbeid.
- Opplysningsvirksomhet og veiledning individuelt og i grupper.
- Hjemmebesøk / oppsøkende virksomhet.
- Samarbeid med skole om tiltak som fremmer godt psykososialt og fysisk lærings- og arbeidsmiljø for elever.
- Bistand og undervisning i gruppe/klasse/foreldremøter i den utstrekning skolen ønsker det.
- Samarbeid om habilitering av barn og ungdom med spesielle behov, herunder kronisk syke og funksjonshemmede.
- Informasjon om og tilbud om Barnevaksinasjonsprogrammet, jf forskrift om nasjonalt vaksinasjons program.

§ 2-4. Håndtering av legemidler i barnehage, skole og fritidsordning

Tuberkulosearbeid / Smittevern (forebygging og kontroll av tuberkulose/ forebygging og veiledning av smittsomme sykdommer, HFU).

Hovedområder / resultatindikatorer

Hovedområder/resultatindikatorer	Mål 2014-2017
Sørge for at gravide, barn og unge som vekker bekymring blir fanget opp og får rett hjelp til rett tid.	Tett oppfølging av gravide og mødre med ekstra behov (hjemmebesøk, ekstrakontroller, tolk). Videreføre ”Ammetimen”, drop-in-tilbud på Sola. Fokus på mors psykiske helse. Videreføre deltagelse i Tidlig Innsats (TI). Starte opp prosjekt ”Stor og sterk” i 3 klasse, et samarbeid med Frisklivssentralen. Styrke samarbeidet med barnevern og PPT.
Bidra til integrering av flyktninger og familiegjenforening	Flyktninghelsesøster tilbyr hjemmebesøk og ekstra helsekontroller. Tett samarbeid med NAV og fastlegen. Bruk av tolk.
Styrke nettverk for gravide og barselkvinner	Videreføre ”Mammprat” grupper for gravide og besøk på fødeavdeling med partnere. Videreføre barselgrupper med jordmor og helsesøster.
Styrke foreldrerollen	Videreføre bruk av ICDP foreldreveiledningsperm ”Sammen foreldre og barn”. Samarbeide med familiesenteret om TIBIR. Tilby søvngrupper til foreldre som sliter.
Forebygge smittsomme sykdommer	Opprettholde høy vaksinasjonsdekning (95 %). Opprettholde fokus på testing/smitteoppsporing i tuberkulosearbeid og SOS(klamydia) på HFU. Tett samarbeid med smittevernlegen / fastlegene
Videreføre helsestasjonens tverrfaglige samarbeid med fokus på barn og unges psykiske helse.	Prioritere deltagelse i TI, Kvello modellen. Ha fast trefftid alle skoler og deltagelse i OT. Videreføre ulike gruppetilbud på skolene. Videreutvikle samarbeid med Familiesenteret, BV, PPT, BUP og SLT. Delta i konsultasjonsteam.

Ordinært budsjettforslag

Budsjettramme er videreført på om lag samme nivå som i 2013 inkl. helårseffekt av helsesøster stilling opprettet i 2013. I tillegg foreslår rådmannen en styrking begrunnet i demografi og statlig satsing. Rådmannen tilrår at det opprettes 1,6 årsverk til en kostnad på 0,978 mill. i 2014 med videre opptrapping i planperioden.

4.3.6. PPT - Pedagogisk psykologisk tjeneste

Arbeids- og ansvarsområder

PPT sine arbeidsoppgaver er hjemlet i § 5-6 i opplæringslova:

- Utarbeide sakkyndig vurdering der lova krev det.
- Bistå skoler og barnehager med kompetanse og organisasjonsutvikling vedrørende barn med særlige opplæringsbehov.

Sola PPT har utviklet en egen visjon for best mulig kunne oppnå målet med hovedarbeidsoppgavene som er hjemlet i opplæringsloven: *"Inspirasjon til utvikling og mestring"*. Sola PPT skal yte veilednings- og rådgivningstjenester av høy kvalitet for barn, unge og voksne med særlige utviklings- og opplæringsbehov. Vi ønsker at våre veilednings- og rådgivningstjenester inspirerer foreldre og pedagogisk personale, slik at de kan møte barn, unge og voksne med særlige opplæringsbehov på en måte som medfører at de opplever utvikling og mestring. Faglig bevissthet, åpenhet og lojalitet er sentrale verdier som skal ligge til grunn for det arbeidet PPT gjennomfører både internt og eksternt.

Nedenfor følger en kort oversikt over sentrale arbeidsoppgaver for PPT:

- Være tilgjengelig for brukerne.
- Gi råd og veiledning til foreldre, barnehage og skole.
- Kartlegge enkeltindivid, utviklings- og opplæringsmiljø.
- Være sakkyndig instans for kommunen vedrørende barn, unge og voksne med særlige behov.
- Gi råd om henvisning til andre hjelpeinstanser.
- Styrke kompetanse og organisasjonsutviklingen i barnehage og skole.
- Delta aktivt i kommunens tverrfaglige arbeid.
- Styrke de systemrettede tjenestene.
- Utvikle egen kompetanse.

De ulike virksomheter innenfor skole og barnehage har en hovedkontakt v/PPT. I de tilfeller hovedkontakten trenger annen kompetanse, hentes denne i første rekke fra andre fagpersoner internt ved pedagogisk psykologisk tjeneste.

Hovedområder / resultatindikatorer

Resultatindikator/styringsparameter	Mål 2014-2017
Sikre stabil og kvalifisert arbeidskraft, PPT skal beholde alle ansatte i målperioden.	Vi skal beholde hele arbeidsstaben i målperioden.
Delta i utviklingsarbeid, ha en fremtredende rolle i tverretattlig samarbeid	Deltakelse i tverretattlige samarbeidsfora i kommunen. Bidra med evidensbasert kunnskap i disse samarbeidsfora.
Videreutvikle systemorienterte arbeidsformer	Bistå skoler og barnehager med å utvikle inkluderende læringsmiljøer for alle barn. Forankre systemarbeidet hos skole- og barnehagesjef, rektorer og styrere.

Resultatindikator/styringsparameter	Mål 2014-2017
	Prøve ut tospannmodell på enkelte virksomheter for å bidra til en mer enhetlig tjenesteprofil.
Leverer faglig kompetent tjenester • Generalistprofil • Veiledningskompetanse	PPT skal ha utredningskompetanse på de høyfrekvente vanskegruppene. PPT skal ha oversikt over virkningsfulle tilretteleggingstiltak for de høyfrekvente vanskegruppene. PPT skal arbeide systematisk med å videreutvikle veiledningskompetansen hos de ansatte.
Prioritere deltakelse i Tidlig innsats. Kvello-modellen.	PPT skal ha en koordinerende rolle for Tidlig innsats. Flere ansatte hos PPT skal være med i arbeidet.

Ordinært budsjettforslag

Budsjettrammen er videreført på samme nivå som i 2013.

4.3.7. Kultur

Kultursektoren omfatter virksomhetene fritid, bibliotek, kulturskole, i tillegg til fagstaben for kultur og idrett, som etter en omorganisering sommeren 2013 også innbefatter kulturhusets stab, tidligere arrangement og utleie. Kultursektoren ble innlemmet i tjenesteområde oppvekst fra 1.1.2013, jf. FS.sak 84/12 (04.09.12).

Kultursektor ledes av ny kultursjef, som tiltrådte stillingen 1.3.2013. Kultursjef har en overordnet ledelse av hele kulturområdet, under kommunalsjef for oppvekst.

Virksomhetene har ansvar for daglig drift, utvikling/strategi på eget område, samt økonomi og personal. Den overordnede ledelse for kultur og fritidsfeltet har ansvar for saker til politisk behandling, strategi og utvikling på overordnet nivå, helhetsspespektiv på tjeneste, brukere og medarbeidere, samt støtte og oppfølging av virksomhetslederne.

Virksomhetene innenfor kultursektor har følgende antall årsverk:

Kulturskolen	18,00
Bibliotek	8,57
Fritid	<u>13,01</u>
Sum årsverk	<u>39,58</u>

Kultursektoren har disse overordnede mål for 2014:

Overordnet mål

Vi vil tilrettelegge for et samfunn som gir mulighet for trivsel, trygghet og allsidig utvikling.

Kommuneplanmål

C1 Vi skal bidra til å utvikle barn og unges kreativitet og kunstneriske evner etter den enkeltes forutsetninger gjennom musikk, dans og teatertilbud og gjennom lokale lag- og organisasjoner.

C2 Kommunen skal ha en lett tilgjengelig bibliotek- og informasjonstjeneste som gir et tilbud tilpasset den enkelte brukers nivå og behov.

C3 Vi skal følge opp etablerte fritidstilbud for barn og unge og tilrettelegge for nye tiltak og tjenester som fremmer livskvalitet, livskraft og trygghet for alle barn og unge.

C4 Vi skal tilrettelegge og følge opp tilbud og tiltak som fremmer livsglede og livskvalitet gjennom idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv.

4.3.7.1. Sola kulturskole

Formål

Sola kulturskole har blant annet som mål:

- Å bidra til å utvikle elevenes kreativitet, deres kunstneriske evner og ferdigheter etter den enkeltes forutsetninger.
- Å arrangere konserter og teater- og danseforestillinger.
- Legge til rette for tverrfaglige produksjoner.
- Medvirke aktivt til at elever deltar i det lokale kulturliv.
- Bidra med støtte- og veiledningsfunksjoner overfor skoleverk, barnehager samt lag og foreninger i Sola kommune.

Arbeids- og ansvarsområder

Sola kulturskole har tilbud til barn og unge innen musikk, dans og teater.

Kulturskolen har i 2013 hatt flere tverretatlige prosjekter. Barnehageprosjekt, SFO tilbud ved Ressurssenteret på Grannes og samarbeidet med innføringsklassene ved Sande skole. Høsten 2013 ble kulturskoletimen, et gratistilbud i SFO tiden for elever i 2. – 4. trinn innført på alle skolene.

Satsingsområder 2014-2017

- Redusere ventelistene ved kulturskolen.
- Videreføre igangsatte prosjekter.
- Utvikle nye konsert- og arrangementstilbud.
- Tilrettelegge for kulturskolens rombehov i Sola sentrum og i Tananger.

Kulturskolen mottok i 2013 omtrent samme antall søkere som 2012.

Ventelisten i 2013 er på 407 elever, en nedgang i forhold til 2012 (426).

Ordinært budsjettforslag

Budsjettrammen er videreført på om lag samme reelle nivå som i 2013. Rådmannen har lagt inn helårseffekt av innføring av kulturskoletilbudet i SFO.

Foreslått omstilling i 2014 utgjør kr 3 mill. for tjenesteområdet Oppvekst og kultur. For kultur innebærer dette en forholdsholdsmessig andel av generelt kutt på kr 0,8 mill. innenfor Oppvekst og kultur.

4.3.7.2. Sola folkebibliotek

Formål

Sola folkebibliotek skal ha en lett tilgjengelig bibliotek- og informasjonstjeneste tilpasset den enkelte brukers nivå og behov.

Arbeids- og ansvarsområder

Bibliotekets primæroppgave er å stille bøker og annet materiale til disposisjon for innbyggerne.

Biblioteket skal formidle, gjøre litteraturen og informasjonen tilgjengelig og gjøre det enkelt å benytte seg av tilbudet. I tillegg har bibliotekene en viktig funksjon som lokale møteplasser med lav terskel.

Biblioteket skal ha et organisert samarbeid med skolene.

Satsingsområder 2014-2017

- Øke utlånet - dette sank fra 6,2 i 2011 til 5,5 i 2012 i utlån per innbygger.
- Gjennomføre minst 80 samlinger og arrangement i biblioteket (inkl klassebesøk)
- Støtte og veilede skolene i arbeidet med å få større og bedre skolebibliotek
- Videreutvikle samarbeidet med bibliotek i Klepp og Time.
- Innføre bruk av selvbetjente utlånsautomater.

Sola folkebiblioteks utlåns- og besøkstall ligger over landsgjennomsnittet, selv med en liten nedgang i 2012. Bibliotekene på Sola utpeker seg med svært gode åpningstider, noe som gjør det til en utfordring er å sette av tidsressurser til utadrettet virksomhet som litteraturformidling og arrangement.

Den største utfordringen er å rekruttere og beholde gode medarbeidere. Stikkord er godt fagmiljø og utviklingsmuligheter. De ansatte bruker i dag mye av tiden i skranken til mekaniske operasjoner som utlån og innlevering, noe som skaper jobber med høyt tempo, men få utfordringer. Dersom vi skal kunne konkurrere med Stavanger og Sandnes om personale, må vi snu denne utviklingen. Å innføre selvbetjente utlånsautomater er én måte å møte denne utfordringen på, økt bemanning er en annen.

En annen utfordring i årene framover er å utvikle kompetanse i forbindelse med nye utfordringer for bibliotek og bokmarked, eksempelvis ebok og WEB baserte løsninger.

Ordinært budsjettforslag

Budsjettrammen er videreført på om lag samme reelle nivå som i 2013.

4.3.7.3. Fritid

Formål

Virksomhet fritid skal være med å skape, utvikle og opprettholde meningsfulle fritids- og kulturaktiviteter for barn og unge i kommunen, samt tilrettelegge for fritidsaktiviteter for mennesker i alle aldre med spesielle behov. Tjenestene som gis skal fremme livskvalitet, livskraft og trygghet.

Arbeids- og ansvarsområder

Virksomhet fritid driver 3 fritidsklubber for ungdom, kulturverksted Ung Scene Sola, helgetilbud for ungdom i kommunal og frivillig regi, lys og lyd tjenester, samt diverse andre prosjekter innen barne- og ungdomsarbeid.

Virksomheten er og medarrangør av Dragefestivalen, har ansvar for oppfølging og tilskudd til barne- og ungdomsforeninger med mer. I seksjon tilrettelagt fritid drives følgende ikke-lovpålagte tjenester: 2 fritidsklubber for psykisk utviklingshemmede, aktivitetsgrupper innenfor psykisk helse for barn og unge fra 10 år, samt aktivitetstilbud for voksne innen psykisk helse.

I aug. 2011 overtok virksomheten drift av den lovpålagte fritidskontakttjenesten (tidligere støttekontakttjenesten). I hht. antatt progresjon i vedtatt opptrappingsplan, skulle tjenesten ha 66 brukere i 2013, fordelt på 18 individuelle tiltak, 40 i gruppe og 8 fritid med bistand. I praksis har det vært mange flere vedtak om fritidskontakt enn antatt i opptrappingsplanen, og det er i pr. 1.9.2013 i alt

108 vedtak, fordelt på 87 individuelle fritidskontakter, 16 brukere i grupper, 2 i fritid med bistand og 7 på venteliste. Aktivitet er i dag høyere enn vedtatt budsjetttramme.

Virksomhet Fritid arbeider også med flerkulturelt inkluderingsarbeid lokalt, samt tilskudd til prosjekter i kommunal og frivillig regi som utvikler interkulturell kompetanse til barn og unge i Sola (gruppeutveksling gjennom EU programmet Aktiv ungdom, volontørprosjekt o.l)

Satsingsområder 2014-2017

- Videreutvikle det 3-delte tilbud i Fritidskontakttjenesten i virksomheten.
- Utvikle gode informasjonskanaler for markedsføring av virksomhetens fritidstilbud.
- Utvikling av nye arbeidsmodeller i driften, for å møte nye behov.

Ordinært budsjettforslag

Budsjetttrammen er videreført på om lag samme reelle nivå som i 2013.

Budsjettmidler for Helgetilbud for barn og unge har ligget inne som fast budsjettpost, men falt ved en feil ut av budsjettet for 2013. Rådmannen tilrår at bevilgningen på kr 0,162 mill. igjen innarbeides, og videreføres som fast budsjettpost.

4.3.7.4. Kulturhuset

Formål

Kulturhuset er et redskap for og hjertet i gjennomføringen av kommunens kulturpolitikk.

Kulturhuset skal sikre at kommunens virksomheter, frivillige lag og organisasjoner og eksterne leietakere kan gjennomføre arrangementer på et høyt kvalitativt nivå.

Kulturhuset er også ansvarlig for drift og utleie av Sola Ruinkyrkje.

Arbeids- og ansvarsområder

Fordele og leie ut lokaler i kulturhuset til kommunale instanser, kunstnere, bedrifter, frivillige organisasjoner og profesjonelle arrangører/leietagere.

Disponere og fordele midlene i husleiefritaksordningen for lag og foreninger i Sola kommune.

Legge til rette for de andre virksomhetene i kulturhuset, frivillige lag/organisasjoner og andre arrangører ved gjennomføring av konserter, teater, revyer, m.m. i kulturhuset.

Kulturhuset har en stor kontaktflate mot eksterne som ønsker å leie lokaler i kulturhuset og/eller som ønsker informasjon om arrangementer, kjøpe billetter til forestillinger osv. Det er en utfordring å sikre at det er lett å få kontakt og svar på spørsmål.

Satsingsoppgaver 2014-2017

- Være et profesjonelt og ledende kulturhus med spesielt fokus på aktiviteter for og med barn og unge.
- Gjennomføre teaterforestillinger, konserter, revyer innenfor gitte budsjettammer – gjerne i samarbeid med andre aktører (delt risiko).
- Tilby et spennende og allsidig program for alle aldersgrupper i kulturhuset, med spesiell vekt på arrangementer for barn, ungdom og familie.
- Kontinuerlig oppgradere utslitt materiell i saler, slik at huset ikke fremstår som slitt og gammelt for arrangører og leietakere.

- Opprettholde nivå på rundt 1500 bookinger og et estimert besøk på 25000 for de arrangementer som virksomheten håndterer.
- Oppgradere andre tilbud som publikum oppsøker i forbindelse med forestillinger og besøk på huset som kaféen, kiosk eller lignende. Serveringstilbudet i kulturhuset må sees på i sin helhet i forhold til de ulike målgrupper som bruker kulturhuset og de øvrige tilbud som er omkring kulturhuset.

Ordinært budsjettforslag

Budsjettrammen videreføres på om lag samme reelle nivå som i 2013.

4.4. TJENESTEOMRÅDE LEVEKÅR

Overordnet mål

Vi vil tilrettelegge for et samfunn med trygghet og tilhørighet som grunnlag for gode levekår for kommunens innbyggere.

Kommuneplanmål

A1 Det skal ytes pleie- og omsorgstjenester ut fra individuelle behov, og tjenestene skal bidra til å opprettholde livskvalitet.

A2 Det skal fremmes økonomisk og sosial trygghet ved å hjelpe personer over vanskelige livssituasjoner.

A3 Det skal arbeides med forebyggende arbeid på ulike felt for å bidra til at innbyggerne har best mulig helse.

A4 Det skal legges til rette for at livskvaliteten for alle innbyggere styrkes gjennom aktiv samfunnsengasjement og kulturell deltakelse i et trygt lokalmiljø.

Styringsparameter	Mål 2014
Øke muligheten for å bo lenger hjemme	Nye, digitale trygghetsalarmer tas i bruk
	40 % av innbyggerne som får hjemmerehabilitering avsluttes til ingen hjelp
Optimal bruk av institusjonsplassene	Andel brukere med omfattende bistandsbehov på langtids plass i institusjon holdes på ca.80 %
	På hver av korttidsplassene er det ca.20 opphold pr år
Økt satsing på forebyggende arbeid	90 % av de som starter på Frisklivssentralens opplegg fullfører "reseptperioden".
	Antallet som gjennomfører KIB kurs (<i>kurs i mestring av belastning</i>) øker
Redusere utgiftene til hospits/ pensjonat	Flere boliger til de med lavest boevne
	Ingen uønsket utkastelse fra kommunale leiligheter
Antallet innbyggere på langvarig sosialhjelp	Andelen sosialhjelpsmottakere med stønad over 6 mnd. reduseres til 35
Økt effektivitet	Antall årsverk i brukerrettet tjeneste pr. mottaker reduseres til 0,58

4.4.1. Fagstab levekår

Formål

Staben skal bistå både strategisk nivå og tjenestenivå i oppgaver som går på tvers av virksomheter, for å få en helhetlig oversikt over overordnede oppgaver innen tjenesteområdet og en effektiv koordinering av disse.

Arbeids- og ansvarsområder

Fagstab levekår omfatter følgende stillinger per 01.09.2013:

	<u>Årsverk</u>
Rådgivere (inkl. øk.rådgiver)	4,00
Merkantil (bestillerkontoret)	1,00
IKT- systemansvarlig	1,00
Kommunelege	0,50
Turnuslege	2,00
Bestillerkontor	<u>6,10</u>
Sum årsverk	14,60

Fagstabens hovedoppgaver er plan – og utviklingsarbeid samt saksutredning til politiske utvalg. Fagstaben skal ha oversikt over overordnede planer og styringsdata, øremerkede tilskudd og koordinering av disse. En administrerer også interkommunalt samarbeid om legevakt og krisesenter, miljørettet helsevern, folkehelsearbeid og søknader om tilskudd. Staben har en rådgivende funksjon i faglige spørsmål. Ansvar for legetjenesten er i sin helhet overført staben. Det er vanskelig å rekruttere til stillingen som kommuneoverlege og oppgavene løses for tiden ved midlertidig ansettelse.

Bestillerkontoret

Bestillerkontoret har ansvar for å saksbehandle alle søknader om institusjonsplasser, ulike hjemmetjenester, omsorgslønn, omsorgsboliger, parkeringsplasser, avlastning m.m. Bestillerkontoret kartlegger behov og fatter vedtak om tjenester.

Legetjenester

Yter akutt og kurativ behandling og sikrer en lett tilgjengelig og best mulig primærhelsetjeneste til Solas befolkning.

Kommunen har pr.1.9.2013 19 fastleger og to turnuskandidater som dekker befolkningens behov for legetjenester på dagtid. Fastlegene driver privatpraksis og mottar støtte fra kommunen etter gitte satser per innbygger. Legevaktjenester gis ved Stavanger legevakt.

Ordinært budsjettforslag

Utenom de nye tiltakene som er omtalt i rådmannens forslag til Handlings- og økonomiplan for 2014-2017, kap.2. så omtales her to nye tiltak som det foreløpig er uvisst om vil få budsjettmessige konsekvenser.

Opprettelse av ø-hjelpsenger

Som et ledd i samhandlingsreformen er alle kommuner fra 2016 pålagt å ha et tilbud om kommunale senger for øyeblikkelig hjelp. Sola kommune er i dialog med Stavanger kommune om et mulig samarbeid om disse plassene og håper å ha nødvendige avtaler og vedtak på plass for oppstart høsten 2014. Forutsetningen for dette er at vi får søkt staten om midler innen 1.mars 2014. Plassene skal ut fra de signalene som er gitt fullfinansieres av øremerkede midler.

Innføring av nytt nødnett

Det pågår en nasjonal utbygging av nødnettet og Rogaland står nå for tur. For Solas del vil ev. kostnader med dette på levekårsområdet være avhengig av om det trengs ombygginger på legevakten for å få installert alarmsentralen, og i hvor stort omfang kommunen ønsker å ha fastlegene knyttet til radiosambandet. Avklaringer på disse spørsmålene er forventet å komme vinteren 2013/2014.

Stiftelsen Funkishuset har i brev av 03.09.13 søkt Sola, som en av eierkommunene, om ca kr 100 000 i økning av bidraget. Rådmannen har ikke kunnet prioritere dette.

4.4.2. Virksomhetene

Arbeids- og ansvarsområder

Arbeidsoppgavene er regulert gjennom helse- og omsorgstjenesteloven, folkehelseloven, pasientrettighetsloven, helsepersonelloven og ulike forskrifter.

Tjenesteområdet er organisert i 8 virksomheter og en fagstab (bestillerkontoret er en del av fagstaben):

- **Sola sjukeheim:** institusjon med 70 døgnplasser og dagsenter for eldre.
- **Sola bo - og hjemmetjenester:** alderspensjonat med 42 døgnplasser og hjemmetjenester.
- **Tananger bo – og hjemmetjenester:** sykehjem med 27 døgnplasser (+15 nye plasser som åpnes i 2014/15), omsorgsboliger for eldre og yngre funksjonshemmede, hjemmetjenester og dagsenter for demente, aktivitetssenter.
- **Åsenhagen avlastning og barneboliger:** avlastning og boliger for barn.
- **Miljøtjenesten:** botilbud, hjemmetjenester og dagtilbud til personer med utviklingshemming og utviklingsforstyrrelser.
- **Psykisk helse og rus:** botilbud, hjemmetjenester og dagtilbud for mennesker med psykiske lidelser og rusmiddelavhengighet. Drifter livskrisehjelpen.
- **Fysio- og ergoterapi:** rehabilitering, behandling, forebyggende tiltak og praktisk tilrettelegging, - til alle aldersgrupper i og utenfor institusjon.
- **NAV (Sosiale tjenester):** økonomisk hjelp, rådgivning, skaffe boliger og bidra til sysselsetting / integrering av vanskeligstilte / flyktninger.

Mål og satsingsområder 2014-2017

I tjenesteområdet Levekår, og innenfor de ulike virksomhetene, er det mange utfordringer og oppgaver som daglig løses for å gi innbyggerne i Sola de tjenestene de har krav på og behov for. For å videreutvikle tjenestene er det valgt ut noen felles satsingsområder en vil gi særskilt oppmerksomhet framover. Hver virksomhet lager i tillegg sine årlige mål som bygger på kommuneplanmål og de felles satsingsområdene.

Øke muligheten for å bo lenger hjemme

Mål 2014:

- Nye digitale trygghetsalarmer tas i bruk.
- 40 % av innbyggerne som får hjemmerehabilitering avsluttes til ingen hjelp.

Det er en nasjonal satsing på å utvikle tjenestene og arbeidsoppgavene innen pleie og omsorg slik at det blir mulig for innbyggerne å bo hjemme lenger. I Sola satses det på flere tiltak for å legge til rette for dette:

Informasjon: Seniordrøsen, et nytt tiltak som startet opp i 2013, har til hensikt å øke kunnskapen hos senioren om ting en selv kan gjøre for å bidra til å greie seg hjemme lengst mulig. Tiltaket med forebyggende hjemmebesøk til alle 80 åringer som ikke har kommunale tjenester er godt mottatt og vil fortsette.

Treningsgrupper: I regi av frisklivssentralen er det satt i gang åpne treningsgrupper for eldre med fokus på styrketrening / fallforebygging.

Velferdsteknologi: Ulike tekniske løsninger kan for en del gjøre det enklere og tryggere å bo hjemme. Kommunens analoge trygghetsalarmer er gamle og ikke lengre driftssikre nok. I arbeidet med å vurdere nye trygghetsalarmer vil en se på løsninger som også åpner for bruk av ulike sensorer, GPS med mer.

Hjemmerehabilitering: Team hjemmerehabilitering startet opp høsten 2012. Målet med denne ressursinnsatsen er å gi brukerne mye hjelp en kort periode for å sette dem i stand til å greie de tingene i dagliglivet som de selv definerer som viktige. Etter treningsperioden er målet at brukerne er selvhjulpne eller greier seg med mindre hjelp fra hjemmetjenesten enn de ellers ville hatt, og at brukernes opplevde livskvalitet er økt.

I tillegg til å arbeide med rehabilitering av nye brukere, vil en også starte et arbeid for å bygge opp en mer rehabiliterende arbeidsmetode i institusjonene og i kommunens ulike omsorgsboliger.

Optimal bruk av institusjonsplassene

Mål 2014:

- Andel brukere med omfattende bistandsbehov på langtidsplass i institusjon er ca.80 %.
- På hver av korttidsplassene er det ca.20 opphold pr år

I Sola kommune har en totalt 139 institusjonsplasser for eldre. Disse fordeler seg f.t. slik:

	langtid	korttid
Soltun	40	2
Sola sjukeheim	48	22
TABO	27*	
Totalt	115	24

*+15 nye plasser som tas i bruk i 2014/15

Samhandlingsreformen som trådte i kraft fra 1.januar 2012, stiller nye krav til kommunen. For å lykkes med dette arbeidet er ett av virkemidlene at institusjonsplassene en har brukes optimalt.

Det er et stort behov for å ha tilgjengelige korttidsplasser til enhver tid. Utfordringen er å bruke korttidsplassene mest mulig hensiktsmessig. De må ikke bli belagt over lang tid av pasienter som venter på langtidsplass, og en må forebygge at det gis langtidsplass til noen som kan greie seg hjemme. I 2012 var det en gjennomstrømming på korttidsplassene på 22,8 opphold pr plass. Det har i 2013 vært et større press på institusjonsplassene og det er forventet at tallet går noe ned, men målet må være å ha høy sirkulasjon.

Etter hvert som det i større grad legges til rette for at innbyggerne kan få bo lenge hjemme, så vil det være de med det største omsorgsbehovet som får langtidsplass i institusjonene.

Alle brukeres bistandsbehov blir kontinuerlig registrert. Et mål på hvordan langtidsplassene disponeres kan derfor være å se på hvordan brukernes behov endres. I følge IPLOS, (nasjonal pleie- og omsorgstatistikk) er kommunens tall slik pr. 31.12.2012:

	Sola 2009	Sola 2010	Sola 2011	Sola 2012	Gj.snitt kom.gr.13	Gj.snitt Rogaland
Andel brukere i institusjon med omfattende bistandsbehov: Langtidsopphold	74,4	71,8	71,8	78,8	82	78,2

Økt satsing på forebyggende arbeid

Mål 2014:

- 90 % av de som starter på Frisklivssentralens opplegg fullfører "reseptperioden"
- Minst 24 personer gjennomfører KIB kurs

I de signalene som kommer fra staten gjennom samhandlingsreformen, fremheves viktigheten av forebygging og folkehelsearbeid. I stedet for i stor grad å ha oppmerksomheten rettet mot å behandle og følge opp de som har fått en sykdom eller funksjonssvikt, må kommunene i større grad jobbe for å forebygge og redusere sykdom og skade. Folkehelseperspektivet forsøkes derfor dratt inn i alt planarbeid i kommunen.

Sola etablerte Frisklivssentral høsten 2012. Målet med arbeidet her er tiltak som fremmer sunne levevaner med fokus på fysisk aktivitet, ernæring og røykeslutt. Deltagerne lager gjennom individuelle samtaler et opplegg for hvilke av tilbudene de skal delta på. Fordi forskning viser at livsstilsendringer tar tid, er målet er å lage et så godt tilbud at få slutter før avtalt periode.

Psykiske lidelser er et økende problem i samfunnet og krever innsats på mange områder. Noe av det som er igangsatt i Sola er ulike kurstilbud. Grupper for ungdomsskoleelever med fokus på selvbilde og mestring er utprøvd med gode tilbakemeldinger. Et annet tiltak som en vet har god effekt på lettere depresjoner og belastninger er KIB -kurs (kurs i mestring av belastning). I perioder har det vært vanskelig å rekruttere til disse kursene, og spesielt å få med yngre personer. En vil arbeide for å gjøre tilbudet enda bedre kjent og på sikt se på muligheten for å kunne ha enda flere kurs.

For å forebygge vold mot barn i familier starter en fra 2014 opp kurs rettet mot foreldre som selv har blitt utsatt for vold som barn og som er opptatt av at egne barn ikke skal oppleve det samme.

Redusere utgiftene til hospits/ pensjonat

Mål 2014:

- Flere boliger til de med lavest boevne
- Ingen uønsket utkastelse fra kommunal bolig

Sola kommune har de siste årene avsatt midler til boligsosial handlingsplan for å sikre at også de som er vanskeligstilt på boligmarkedet, skal få et sted å bo. Det er imidlertid fortsatt en stor utfordring å finne egnet bosted til en del av de som er i boligkøen. I følge Kostra-tall har Sola få kommunalt disponerte boliger i fht folketall. Dette resulterer i at det må kjøpes midlertidige overnattingsplasser hos private utleiery. I tillegg til å være et dårlig tilbud for brukerne er det også en dyr løsning. Ved å satse enda mer på ulike kommunale botilbud, vil en kunne redusere utgiftene til hospits samtidig som brukerne får bedre boforhold.

De som får bolig, og som har lav boevne, må gis så tett oppfølging at de mestrer de kravene som stilles til dem og ikke blir kastet ut av boligen uten at alle andre muligheter er utprøvd. Utkastelse fra en kommunal bolig betyr i praksis bare en ny inn på listen med bostedløse som en så må finne andre løsninger til.

Redusere antallet innbyggere på langvarig sosialhjelp

Mål 2014: Andelen sosialhjelpsmottakere med stønad over 6 mnd. reduseres til 35 %

Det er et mål å stimulere og hjelpe sosialhjelpsmottakere over fra å være passive mottakere av hjelp til i større grad å komme i arbeid og aktivitet. Et av virkemidlene kommunen har fått i dette arbeidet er kvalifiseringsprogrammet. Målet er at en ved hjelp av ulike virkemidler skal greie å få ned antallet som over lang tid er sosialhjelpsmottakere.

	Sola 2008	Sola 2009	Sola 2010	Sola 2011	Sola 2012	Gj.snitt landet
Andel sosialhjelpsmottakere med stønad i 6 måneder eller mer	36	42	47	40	41	34

Økt effektivitet

Mål 2014: Antall årsverk i brukerrettet tjeneste pr. mottaker reduseres til 0,58

I følge Kostra-tallene har Sola en høyere bemanning pr. bruker enn gjennomsnittet:

	Sola 2009	Sola 2010	Sola 2011	Sola 2012	Gj.snitt kom.gr.13	Gj.snitt Rogaland
Årsverk ekskl. fravær i brukerrettede tjenester pr. mottaker	0,57	0,62	0,61	0,63	0,48	0,54

Brakerundersøkelser viser at vi har gode tjenester og fornøyde ansatte. Men en høy bemanning gir en høy enhetskostnad både for institusjon og hjemmetjenester. Flere undersøkelser, bla. arbeidet som ble gjort i effektiviseringsnettverkene, j.fr. k.s. sak 20/11, viser at det ikke alltid er en sammenheng mellom ressursbruk og kvalitet på tjenestene og medarbeidertilfredshet.

En av kommunens utfordringer framover blir å forsøke å få gitt flere innbyggere hjelp med samme ressursinnsats, og på en slik måte at kvalitet og tilfredshet bevares. Resultat fra andre kommuner viser at dette er mulig å få til når alle er enige om hvordan en skal prioritere og hvilket tjenestenivå som er ”godt nok”.

Den største utfordringen med dette er imidlertid at det i hjemmetjenesten er et relativt stabilt antall brukere, men hjelpebehovet til disse har økt.

Personell

Tjenesteområdet har følgende antall årsverk per 01.09.2013

Virksomhet	Årsverk
Sola sjukeheim	91,12
Sola bo- og hjemmetjenester	99,60
Tananger bo- og hjemmetjenester	71,16
Avlastningstjenesten	16,24
Miljøtjenesten	78,88
Psykisk helsearbeid	46,17
Sosiale tjenester (NAV)	14,00
Fysio-/ergoterapi	20,10
Sum tjenesteområde	437,27

Mange av stillingene er deltidsstillinger og antallet ansatte er derfor betydelig høyere. Det er en økende utfordring å beholde og rekruttere personell. Det arbeides derfor med ulike tiltak som kan

gjøre kommunen til en attraktiv arbeidsplass. En ser på ulike trivselsfremmende tiltak, tiltak for å redusere sykefraværet, hvordan flere kan få ønsket stillingsstørrelse, og en jobber med kompetansebygging og fagutvikling.

4.5. TJENESTEOMRÅDE SAMFUNNSUTVIKLING

Tjenesteområdet samfunnsutvikling omfatter virksomhetene kommunalteknikk, arealbruk og eiendom. Virksomhetene er generelt sett konjunkturfølsomme, og merker det gode arbeidsmarkedet og høykonjunktur innenfor byggesektoren godt. En del av virksomhetene har ansatte som er attraktive i markedet, og kommunen merker et betydelig lønnspress for å holde på kompetanse, og særlig blant de yngre arbeidstakerne.

I tillegg merkes et betydelig prispress i byggemarkedet, dels på grunn av lønnspress også her, men også på grunn av økning i byggevarekostnader generelt. Innenfor virksomhet eiendom er det endelig blitt tilsatt i utlyste stillinger, og med dertil hørende kapasitetsøkning.

Kommunalteknikk leverer tjenester innenfor VAR-sektoren som blant landets beste, og rangeres på topp i landet med laveste kommunale avgifter.

Til samfunnsutvikling hører kommuneplanleggere, og kommunen spiller en aktiv rolle i mange regionale planprosesser.

Tjenesteområdet har 132,9 stillinger inkludert to kommuneplanleggere, en økonomirådgiver, en rådgiverstilling og en advokat. Kommunalsjef kommer i tillegg.

4.5.1. Eiendom

Overordnede virksomhetsmål

De overordnede virksomhetsmålene skal gjennomføres og sikres ved at Eiendom tar ansvar for:

- Prosjektering, planlegging og gjennomføring av mindre utbygginger/ rehabiliteringer av kommunale bygg (for å opprettholde nåværende standard).
- Forvalte, drifte og vedlikeholde kommunale bygg, utleieboliger, svømme- og idrettshaller.
- Forestå vaktmestertjenester og renholdstjenester.
- Forvaltning, drift og vedlikehold av parker, lekeplasser, friområder og kirkegårder.
- Inn- og utleie av boliger og leiebygg til kommunal tjenesteproduksjon, leiekontrakter.
- Gjennomføre byggeprosjekter med fokus på energiøkonomisering.
- Revidere og utarbeide gode rutiner og systemer for mottak av meldinger fra brukere og innbyggere.

Organisasjon

Virksomhet eiendom er organisert i fire seksjoner:

- a. Bygg- og driftsseksjon,
- b. Seksjon Park, grønt og gravlund
- c. Boligseksjon
- d. Eiendomsutvikling

Hver seksjon ledes av en seksjonsleder som har personalansvar og budsjett- og regnskapsansvar for sin seksjon. Til virksomheten er det knyttet en administrativ tjeneste. Virksomheten omfatter 81,31 årsverk, hvorav 1 årsverk er knyttet til prosjektleder for turveg Hafrsfjord og 1 årsverk er knyttet til omdisponert stilling som energirådgiver/vedlikeholdsplanlegger.

Bygg- og driftsseksjon

Seksjonen har ansvaret for drift og vedlikehold av kommunale bygg (skoler, barnehager, helseinstitusjoner, svømme- og idrettsanlegg og andre kommunale bygg). Seksjonen gjennomfører også mindre ombygginger og rehabiliteringer av de bygg de drifter (for å opprettholde standard).

Seksjonens mål

- Seksjonen skal synliggjøre samsvaret mellom gjennomført vedlikehold og de bevilgede vedlikeholdsrammer.
- Seksjonen skal arbeide aktivt for økning av bevilgede midler til generell rehabilitering.
- Seksjonen skal utarbeide en vedlikeholdsplan for uteområdene (skoler og barnehager), og gjennomføre tiltakene for 2014.
- Seksjonen skal systematisere kommunens bygningsmasse i innkjøpt dataprogram for systematisk vedlikehold.
- Seksjonen skal starte arbeid med revisjon av branntegninger/branndokumentasjon.

Seksjonens styringsparametre

Styringsparameter	Mål
	2014
Antall m2 av kommunens eiendomsmasse/bygg lagt inn i FDV -programmet	100 %
Tilstandskontroll av bygg/anlegg	20 %
Gjennomføre godkjent vedlikeholdsplan bygg/anlegg	100 %
Sentral overvåkning av SD-anlegg	10 %

Nivået på det løpende kommunale vedlikehold er lavt i forhold til bygningsmasse og de verdier som ligger i denne. I KS rapport fra 2009 om vedlikehold i kommunesektoren, er det beregnet at gjennomsnittelig vedlikeholdsbehov for en kommunal bygning er ca kr 170 pr. m2, det er benyttet 60 års levetid på bygget og 6 % kalkulasjonsrente. Det er i dette beløpet tatt med alle periodiske vedlikeholdstiltak og utskiftinger. Det er ikke tatt med utgifter til utviklingskostnader (ombygginger/tilpassninger) i normtallet.

Kommunens gode tjenestetilbud, bl.a. til drift av kommunens idretts- og svømmehaller, øker presset på driftsbudsjettet. Forventningene er høye til at kvaliteten på tjenestenivået skal opprettholdes samtidig som kommunen får nye anlegg å drifte og budsjett/driftsbudsjett presses.

Vedlikehold bygninger - normtall

Sola kommunes bygningsmasse (ca 150.000 m2) er vurdert til å ha en verdi på ca. 1,6 mrd kroner. Det anbefales i mange utredninger at det bør avsettes ca. 1 - 1,5 % av bygningsmassens verdi til vedlikehold hvert år. Basert på denne verdien burde det i budsjettet vært avsatt ca. 22 mill. til vedlikehold for å opprettholde standarden gjennom byggets levetid. I tillegg kommer utviklingskostnader (ombygginger/tilpassninger).

Det er i dag knappe midler til jevnlig vedlikehold av kommunale bygg. Erfaringen fra de rehabiliteringsprosjektene som er gjennomført de siste årene viser at en god del eiendomsmasse (realkapital) har forvitret/forfalt.

Det har lenge vært et mål å få utarbeidet en oversikt over alle kommunens bygg med sikte på å få utarbeidet en vedlikeholdsplan. Dette arbeidet har startet i 2011 og planen forventes å være på plass

innen utgangen av 2015. I en vedlikeholdsplan vil det være beskrevet hva som bør gjennomføres av vedlikehold hvert år og hva en bør gjennomføre med større intervaller.

Drift og vedlikehold av kommunale bygg må sikres nødvendig personell. Dette er nødvendig for å kunne følge opp utarbeiding og oppfølging av vedlikeholdsplan for kommunale bygg, utarbeiding og oppfølging av branntekniske planer, oppfølging av pålegg etter branntilsyn osv. Det ble ansatt en energirådgiver/vedlikeholdsplanlegger ved virksomhetens bygg og driftseksjon i 2012 for å ivareta en forsvarlig forvaltning og vedlikehold av kommunens bygningsmasse.

Renhold

Kommunen kjøper renholdstjenester i mange store bygg som f.eks. skoler. I forbindelse med utarbeidelse av anbudsdokumenter blir renholdsrutiner og renholdsfrekvens vurdert. Det samme blir renholdsrutiner og renholdsfrekvens i de bygg der kommunen selv har renholdere. Dette kan medføre at renholdsfrekvensen blir redusert der en finner dette forsvarlig. Godt renhold er avhengig av stabil arbeidskraft. Dette blir en utfordring i årene fremover. Det er foreslått økning av renholdsstillinger med 1 stilling i forbindelse med utvidelsen av TABO i 2014.

Uteanlegg

Kommunen har de siste årene satset på bygging av kunstgressbaner. Det er en slik bane i Tananger, en på sentralidrettsanlegget og en ny på Vågan og Tjelta. Kunstgressbaner vil kreve tilnærmet samme vedlikehold som en gressbane. Kultur- og kirkedepartementet har beregnet at driftskostnaden for en kunstgressbane vil være på ca kr 150.000,- pr år. Hovedutfordringen i vedlikeholdsarbeidet er at en må ha spesialutstyr for å kunne vedlikeholde banene.

Bygg- og driftsseksjonen får stadig nye bygg som skal betjenes med vaktmester. Generelt sett er seksjonen underbemannet i forhold til brukernes ønsker og forventninger, men virksomheten har satt i verk tiltak med tanke på økt effektivitet ved at det tilsettes færre nye vaktmestre enn økt bygningsmasse/nye anlegg skulle tilsi. Et av tiltakene er vaktmesterpool, og der kommunen deles i tre soner, og med ulike formålsbygg som kategorier. I forbindelse med naturlig avgang vurderes hvilke institusjoner som etter art og størrelse skal opprettholde stillingen, og hvilke som kan få sine tjenester dekket fra en pool.

Park, grønt, og gravlund

Park og grøntseksjonen har ansvaret for forvaltning, drift og vedlikehold av parker og friområder, turveger, kommunale lekeplasser, balløkker, uteområder ved alle kommunale bygg og utleieboliger (ikke idrettsanlegg). Park og grønt bidrar i samarbeid med kirkevergen om forvaltning av kirkegårdene. Avdelingen drifter og vedlikeholder kirkegårdene i kommunen.

Seksjonens mål

Forestå en god drift og vedlikehold av leke- og aktivitetsområder i kommunen. Sikre trygge og varierte områder som stimulerer til fysisk aktivitet og kreativ utfoldelse.

Forestå en god forvaltning av kommunens utomhusarealer i samarbeid med andre aktuelle samarbeidspartnere i og utenfor kommunen. Forvaltningen skal sikre mulighet for nærkontakt med naturen og utvikle varierte tilbud til innbyggerne i Sola.

Organisering

Seksjonen består av seksjonsleder og park- og grøntforvalter, 2 administrative stillinger, samt 9 stillinger som fagarbeider i driftsenheten ute.

Oppgaver

Administrasjonen skal forestå kartlegging av områder, vurdere vedlikeholdsbehov, betjene publikumshenvendelser, saksbehandling og godkjenning av tekniske planer og oppfølging i byggefasen, samt bistå de andre seksjonene innen vårt fagområde. Administrasjonen har også ansvar for driftsenheten ute.

Vedlikeholdsbehovet er stort på alle våre anlegg, i tillegg overtar kommunen hvert år nye arealer. Det kan virke som avdelingen er underdimensjonert i forhold til at volumet øker. Det arbeides med å få kontroll og oversikt på dette. Det vil være behov for økning i midler til grøntvedlikehold på sikt for å kunne opprettholde en minimumsstandard.

Lekeplasser

Seksjonen har ansvaret for drift og vedlikehold av ca. 130 lekeplasser og aktivitetsområder som Sola kommune eier. Det er etterslep på vedlikehold og rehabilitering av lekeplasser. Kommunen oppgraderer kontinuerlig i forhold til størrelsen på investeringsbudsjettet og vurderer midlertidig sanering av lite brukte lekeplasser. Mindre sikkerhetstiltak på eldre utstyr utføres også for å opprettholde forsvarlig standard. Det utføres også årlig lovpålagt sikkerhetskontroll.

Friområder

Kommunen har flere store friområder med turstier. Rammene for skjøtsel i disse områdene er knappe. Seksjonen forsøker å løse noe av denne skjøtselen ved nærmere samarbeid med velforeninger og andre frivillige.

Kirkegårder

Det er et betydelig etterslep på vedlikehold på kirkegårdene. Det må utføres tilstandsrapporter for kirkegårdene for å få dokumentert og planlagt vedlikeholdet.

Kommunen utfører i dag ca 120 kistebegravelser, ca 15 urnenedsettelse og drifter ca 80 legatgraver fordelt på de tre kirkegårdene per år.

Seksjonens styringsparametre

Utomhusanlegg med full rehabilitering:		Mål 2014	Mål 2015	Mål 2016	Mål 2016
	Skoler	0,5	0,5	0,5	0,5
	Barnehager	1	1	1	1
	Lekeplasser	4	4	4	4
Tilstandsrapport på lekeplasser/aktivitetsområder		30 %	30 %	40 %	40 %
Revidere og utarbeide planer for rehabilitering, sanering og vedlikehold av lekeplasser/aktivitetsområder		30 %	30 %	40 %	40 %
Lage statistikk/oversikt over saker/henvendelser		100 %	100 %	100 %	100 %
Gjøre kulturminner tilgjengelig for publikum		1	1	0	0
Kirkegårder					
Fullføre Tananger kirkegård, løsteinsmur		1	0	0	0
Lage tilstandsrapport på Sola		1	0	0	0

Utomhusanlegg med full rehabilitering:	Mål 2014	Mål 2015	Mål 2016	Mål 2016
Lage tilstandsrapport på Tananger	0	1	0	0
Lage tilstandsrapport på Ræge	0	0	1	1

Boligseksjonen

Boligseksjonen har ansvaret for drift/vedlikehold av kommunale utleieboliger og omsorgsboliger. Videre har seksjonen ansvar for inngåelse og oppfølging av leiekontrakter knyttet til boligene.

Seksjonens mål i 2014

- Boligseksjonen skal sørge for at kommunen har en kostnadseffektiv og godt vedlikeholdt boligmasse for utleie.

Seksjonens styringsparametre

Styringsparameter	Mål
	2014
Gjennomføre husleieregulering, gjengs leie og indeksregulering	100 %
Registrere vedlikeholdsbehovet i bofellesskaper (tj. 5951)	100 %
Revidere vedlikeholdsplan i hht. gjennomført kontroll/reg	100 %
Gjennomføre planlagt vedlikehold i hht. gjeldende vedlikeholdsplan	100 %

Boligseksjonen drifter og vedlikeholder 203 boenheter, inkludert 7 innleide boliger, samt 12 personalbaser. I Boligsosial handlingsplan 2013-2016 legges opp til en økning av boligmassen i 2014 med 30 boenheter samt to personalbaser.

Det er fire stillinger knyttet til boligseksjonen, seksjonsleder og tre driftsledere som alle er tømmermenn. Drift av boligseksjon forutsettes finansiert av tilhørende inntekter.

Boligseksjonen rehabiliterer boliger som utflyttes, samt foretar vedlikehold og drift basert på meldinger i databasen ”Henvendelser Eiendomsdrift”. For 2014 legges vekt på arbeidet med å få oversikt over og planlegge vedlikeholdet bedre. Seksjonen har fokus på å utføre vedlikeholdsarbeid selv, der det er praktisk mulig, samt å følge opp rammeavtalene ifht timebruk og kvalitet.

En økning av boligmassen som planlagt vil medføre økt arbeidsbelastning for boligseksjonen. Dette gjelder så vel for seksjonsleder som inngår og følger opp alle leiekontraktene, som driftslederne som skal drifte og vedlikeholde boligene.

Eiendomsutvikling

Kommunen står overfor store utbyggingsprosjekter og rehabiliteringsprosjekter som bygging av nytt sykehjem i Sola sentrum, nytt kommunehus og ressursenter på Grannes skole.

Virksomheten omfatter 5,0 stillinger.

Seksjonens mål

- Gjennomføre byggeprosjekter med fokus på energiøkonomisering.
- Gjennomføre byggeprosjektene med vedlikeholdseffektive løsninger.
- Utvikle kostnadseffektive entreprise former.
- Ivareta kommunens interesser i felter med privat utbygger.
 - Fokus på førstegangsetablerere.
 - Fokus på pris og kvalitet.
- Bedre samspillet mellom virksomheter.
 - Tidligere inn i prosesser.
 - Delta i arbeidsgrupper.

Seksjonens styringsparametre

Styringsparameter	Mål
	2014
Redusere konsulentbruk innenfor prosjektadministrasjon	30
Igangsette vedtatte prosjekter for 2014	<75

Det er stort behov for å kunne ha en tettere oppfølging av byggeprosjektene enn det en har kapasitet til i dag. Det vil bli vurdert hvordan en kan styrke prosjekt- og byggelederarbeidet og enda bedre sikre teknisk og økonomisk planlegging og gjennomføring av byggeprosjekter. Eiendomsutvikling er allerede i gang med utbygging av flere delfelt på Jåsund, og det vil være stort behov fremover for å følge opp og ivareta kommunens eierandeler på Myklebust-feltet og Jåsund-feltet.

Eiendomsutvikling skal også utvikle andre utbyggingsområder som kommunen eier eller erverver og vil ha fokus på å nytte kostnadseffektive entreprise former som bedre hindrer tilleggsarbeider i byggeprosjekter. Spesiell fokus vil også være på tilrettelegging av prosjekter for universell utforming.

4.5.2. Arealbruk

Tiltak/egne mål for virksomhet arealbruk - samlet i 2014	Mål 2014	Resultat 2013
Gjennomføre dagseminar innen relevante plantema for aktørene i bransjen.	1 stk	1 stk

Organisering

Virksomhetsområdet ledes av plan- og bygningssjef, har ett årsverk merkantil stilling og omfatter følgende seksjoner:

- a. Plan (7 årsverk)
- b. Byggesak (7 årsverk)
- c. Kart og oppmåling (4 årsverk)
- d. Landbruk og miljø (1,6 årsverk)

Totalt 19,6 årsverk

Overordnede virksomhetsmål

Virksomhet arealbruk skal arbeide for at arealressurser i kommunen forvaltes på en måte som ivaretar hensynet til en bærekraftig utvikling. Virksomheten skal legge til rette for utvikling av trygge, trivelige og utfordrende forhold å vokse opp og leve i. Virksomheten skal legge til rette for at beslutninger fattes etter åpne beslutningsprosesser med bred medvirkning. Virksomhet arealbruk skal ivareta grunneieres rettssikkerhet og tilrettelegge for mangfoldig næringsutvikling innenfor rammen av vedtatte kommunale planer, nasjonale og regionale føringer og politiske vedtak.

Tjenester som leveres

Virksomheten har ansvar for plan, byggesak, kart- og oppmåling samt miljø og landbruk.

Plan

Planseksjonen har ansvar for rådgivning og saksbehandling i forbindelse med forslag til reguleringsplaner. Private planforslag utgjør hovedtyngden av saksmengden. Seksjonen har også ansvar for utarbeiding og behandling av kommunale reguleringsplaner i tråd med prioriteringsliste vedtatt av kommunestyret. I tillegg arbeider planseksjonen med trafikksikkerhetstiltak og annen transportplanlegging. Seksjonen yter også planfaglig arbeid i forbindelse med kommuneplanleggingen og annen strategisk planlegging i regi av kommunen.

Byggesak

Seksjonen har ansvar for byggesaksbehandling etter plan- og bygningsloven (PBL), forurensningsloven og vegloven. Seksjonen arbeider med delingssaker etter pbl, og med seksjonering av eiendommer. Videre rapporteres B-delen i Matrikkelen (riksdekkende register for Grunn, Adresse og Bygning), og bekrefter erklæringer om konsesjonsfrihet ved erverv av fast eiendom etter konsesjonsloven.

Kart og oppmåling

Seksjonen har ansvaret for alt arbeid etter matrikkelloven, der oppmålingsforretninger utgjør den absolutt største andelen. Seksjonen har ansvar for drift og vedlikehold av kommunens kartdatabaser. Hovedtyngden av arbeidet er daglig drift av basene og tilrettelegging og utveksling av kartdata med andre brukere. Seksjonen har en betydelig leveranse av digitale data til konsulenter m.m.

Landbruk og miljø

Seksjonen har ansvaret for den kommunale landbruksforvaltningen og gjennomføring av den statlige støtte- og finansieringsordningen innen landbruket. Seksjonen behandler landbrukssaker etter gjeldende lovverk, og fungerer som et rådgivnings- og informasjonskontor innen landbruk. Videre er seksjonen med i diverse plan- og prosjektarbeid både internt og eksternt, samt at seksjonen har et spesielt ansvar for miljøforvaltning i kommunen. Seksjonen har hovedansvar for å gi pålegg om tilkøpling av boliger i spredt bebyggelse til det kommunale avløpsnett, samt å behandle søknader om tilskudd til slik tilkøpling i henhold til vedtatte tilskuddsordninger for avløp punkt B og C.

Arealplan**Tiltak/egne virksomhetsmål for arealplanlegging og trafikksikringsseksjonen i 2014**

Styringsparameter	Mål	Resultater
	2014	2013
Overholde lovpålagt frist om førstegangsbehandling, maks 12 uker fra mottatt forslag.	Alle	Alle
Kunngjøre vedtak maks 1 mnd etter vedtaksdato.	Alle	Alle
Sende foreløpig svar på alle henvendelser innen 3 uker. Inkluderer svar om mottatte planforslag er komplette.	Alle	Alle
Prioritering av kommunale planer. Fastsettes i egen sak.	Alle	

Tallene for resultat 2013 er foreløpige, endelige tall kommer i årsrapporten for 2013.

Byggesak

Tiltak/egne virksomhetsmål for byggesaksseksjonen i 2014

Styringsparameter	Mål	Resultater
	2014	2013
Det skal gjennomføres tilsyn i 10 % av byggesakene	10 %	2 %
Ulovlige byggerier skal reduseres gjennom adekvat og rask saksbehandling.	Målet er reduksjon	Reduksjon
Tidsfrister i byggesøknader skal overholdes	Alle tidsfrister overholdes	Alle tidsfrister overholdes
Gjennomsnittlig behandlingstid for byggesøknader reduseres	I forhold til 2013	Stor reduksjon

Tallene for resultat 2013 er foreløpige, endelige tall kommer i årsrapporten for 2013.

Kart og oppmåling

Tiltak/egne virksomhetsmål for kart- og oppmålingsstasjonen i 2014

Styringsparameter	Mål	Resultater
	2014	2013
Overholde fastsatte frister i matrikkelloven for gjennomføring av oppmålingsforretninger.	100 %	100 %
Overholde fastsatte frister i matrikkelloven for matrikkelføring av andre saker.	100 %	100 %
Øke ajourholdsnivået i basiskartet spesielt med hensyn til bygningsbasen målt gjennom ikke registrerte bygningsidentiteter.	100 %	90 %

Tallene for resultat 2013 er foreløpige, endelige tall kommer i årsrapporten for 2013.

Landbruk og miljø**Tiltak/egne virksomhetsmål for landbruk – og miljøseksjonen i 2014**

Styringsparameter	Mål	Resultater
	2014	2013
Det skal gjennomføres tilsyn i 5 %.	5 %	5 %
Gjennomsnittlig behandlingstid for saker etter særlovene reduseres.	2mnd	4 mnd
Gjennomsnittlig behandlingstid for klagesaker reduseres.	2mnd	2 mnd
Økt antall tiltak innen miljøvern og friluftsliv	3 stk	8 stk

Tallene for resultat 2013 er foreløpige, endelige tall kommer i årsrapporten for 2013.

Ordinært budsjettforslag 2014

Ordinært budsjettforslag er en videreføring av budsjett for 2013 med følgende endringer/presiseringer:

For budsjettåret 2013 var det lagt inn en reserve på kr 0,4 mill til kjøp av konsulenttenester i forbindelse med sentrumsutviklingen i tilknytning til kommunens arbeid med områdeplanene for Sola og Tananger sentrum. Sentrumsplanene for Sola blir trolig egengodkjent i oktober 2013. Deretter prioriteres Tananger sentrum som nærmer seg sluttbehandling, trolig vår 2014.

Rådmannen har videreført denne reserven i 2014 for å dekke eventuelle utredningsbehov som måtte komme som følge av kostnaden av arkitektkonkurranse – Tananger sentrum – havn og torg, med påfølgende detaljert reguleringsplan. Arkitektkonkurranse er vedtatt gjennomført i Tananger – jf vedtak tilknyttet økonomiplanen 2009.

Posten til tilskudd til private stikkledninger utgikk i 2013. Dette skyldes opparbeidet disposisjonsfond på ca. kr 8,3 mill. per 31.12.12 pga etterslep i disponeringen av tidligere års bevilgninger. Det er utbetalt kr 0,24 mill. per 16.09.13 i 2013 Rådmannen forventer å gå i gang med en ny runde med saneringspålegg i 2013 og 2014, jf. vedtak i Hovedplan vann og avløp. Dette forventes å generere et større antall søknader om tilskudd, og dermed betydelig reduksjon i disposisjonsfondet.

Selvkost

Rådmannen viser til sak K-26/12 – *Selvkost for tekniske tjenester, prinsipper for kostnadsfordeling og gjennomføring*, som ble innarbeidet i ordinært driftsbudsjett fra 2012. I saken ble finansieringsgrunnlaget – grunnlaget for gebyrinntekter – økt med 1,6 mill kroner, herav 0,3 mill kroner i kommunaltekniske tjenester og videreført i 2013.

Omleggingen innebærer at den skattefinansierte delen er isolert i tallbudsjettet, med en egen samlet bevilgning på kr 4,6 mill kroner for arealplanlegging, byggesaksbehandling og oppmåling. Ovennevnte reserve for skattefinansiert arealplanlegging er inkludert. Den gebyrfinansierte delen av budsjettet går derimot alltid i null.

I handlingsplanen er det forutsatt at 30 % av arealplanlegging er arbeid med egne planer, som skattefinansieres. Videre er det forutsatt at 5 % av byggesaksbehandling (klagebehandling) må holdes utenfor gebyrgrunnlaget. For oppmåling er det forholdstallet 50/50 i budsjettet. For å dokumentere forholdet mellom skattefinansiert planarbeid og gebyrfinansiert planarbeid har plan og oppmåling satt i gang time registrering. Det er meningen at også byggesak skal komme i gang med denne

timeregistreringen etter hvert. Til neste års budsjettbehandling blir det dermed et justert forholdsanslag basert på faktisk ressursinnsats.

Samlet er det i 2014 budsjettert henført kostnadselementer - tilleggssytelser og støttefunksjoner - til en verdi av kr 2,5 mill kroner til den gebyrfinansierte delen av tjenesteproduksjonen. Fra 2012 tar man med seg et potensial for å heve gebyrsatsene utover pris- og kostnadsvekst. Dette ble omtalt i k.sak 26/12.

I rådmannens innstilling til vedtak HØP 2013-2016 (k-sak 96/12) var det en tilråkning om å øke gebyrsatsene på arealplan med 20 %, byggesak med 21 % og oppmåling med 19 %. I kommunestyrets budsjettvedtak ble økningen redusert med 50 % til henholdsvis 10 %, 10,5 % og 9,5 %.

På bakgrunn av regnskap 2012 og foreløpig regnskap 2013, tilrår rådmannen å øke inntektsanslaget med:

- Arealplanlegging: 10 prosent (herav budsjettert pris og kostnadsvekst på 2 %)
- Byggesaksbehandling: 5 prosent (herav budsjettert pris og kostnadsvekst på 2 %)
- Oppmåling: 5 prosent (herav budsjettert pris og kostnadsvekst på 2 %)

Foreløpige regnskapstall for 2013 indikerer at gebyrene på byggesak og oppmåling ikke bør økes med mer enn 5 % (inkl. pris og kostnadsvekst) med sikte på balanse på 3-5 år i henhold til fondsmodellen. Selv om arealplan gikk ut med et positivt resultat i 2012 viser regnskapstall så langt i 2013 at arealplan vil gå ut med et betydelig underskudd i 2013. På bakgrunn av dette tilrår rådmannen en gebyrøkning på 10 % (inkl. pris og kostnadsvekst) jf rådmannens innstilling til vedtak HØP 2013-2016 (k-sak 96/12)

Fra regnskapsavslutningen for 2012 ble det fremført et overskudd på både plan, byggesak og oppmåling. Positive og negative fond dekkes inn (over tid, 3-5 år).

Seksjon	Saldo per 31.12.2012
Selvkostfond arealplan	-285 647
Selvkostfond byggesak	-374 114
Selvkostfond oppmåling	-831 343
Sum	-1 491 104

Nye tiltak i drift

Det er i HØP 2014-2017 foreslått 2 helt nye stillinger og videreført 2 stillinger vedtatt i HØP 2013-2016. Se punkt 2.7 *Rådmannens forslag til endringer i drift 2014-2017* for mer detaljer.

Fremover er det viktig å ta hensyn til følgende:

- Høyt kvalifisert arbeidskraft forutsetter økt innsats i form av kompetanseutvikling, for å kunne opprettholde vår attraktivitet og konkurranseevne.
- Økte lønnskostnader: ustabil arbeidskraft, hyppige innslag av vakanse og økt lønnsnivå for å konkurrere om arbeidskraft i et vanskelig marked.
- Økte kostnader til plansaksbehandling: ny planlov som trådte i kraft 1. juli 2009 medfører økt ressursbruk i den overordnede planleggingen (områdeplaner) som ikke kan gebyrlegges.
- Den lovpålagte ordningen med byggetilsyn medfører økte kostnader for byggesaksavdelingen.

4.5.3. Kommunalteknikk

Innenfor veg, vann, avløp og renovasjon(VAR), ivaretar kommunalteknikk både myndighetsutøvelse, forvaltning, drift og beredskap innenfor de enkelte ansvarsområdene. Ved prosjektering og utbygging, forestår kommunalteknikk detaljprosjektering, godkjenning av tekniske planer, inngåelse av avtaler, utbygging, kontroll, mv. innenfor de kommunaltekniske fagområdene veg, vann, avløp og renovasjon. Kommunalteknikk har også ansvar for forvaltning, drift og beredskap innenfor de samme fagområdene.

Overordnede virksomhetsmål

Vi skal fortsette med, og videreutvikle følgende:

- Leverer nok vann, innenfor kvalitetskravene til drikkevannforskriften.
- Motta og sørge for forskriftsmessig behandling av avløpsvann.
- Motta og sørge for forskriftsmessig behandling av avfall.
- Forestå en god forvaltning, drift og vedlikehold av det kommunale vegområdet.

For vann, avløp og renovasjon skal kommunalteknikk nå de overordnede virksomhetsmålene ved:

- Leverer VAR- tjenester til en konkurransedyktig pris.
- Forestå en samfunnsøkonomisk utbygging og rehabilitering av det kommunale va-nettet.
- Tilrettelegge for økt gjenvinning av avfall, samt videreutvikle innsamlingsordningene.
- Gjennomføre en forsvarlig forvaltning, drift og vedlikehold av kommunale veger ut fra vedtatte bevilgninger.

Tiltak/egne virksomhetsmål for kommunalteknikk i 2014

Styringsparameter	Mål	Resultater
	2014	2013
Sanere vannledninger av asbestsement	350 m	205 m
Tilknytte eksisterende boliger/fritidsboliger til det offentlige nett	30 stk	13 stk
Separere/oppgradere spillvann og overvannsledninger i perioden	700 m	550 m
Rehabiliterer vannstasjoner	1 stk	1 stk
Rehabiliterer avløpsstasjoner	1 stk	0 stk
Reasfaltere kommunale veger	3000 m	1500 m

Tallene for resultat 2013 er foreløpige, endelige tall kommer i årsrapporten for 2013.

Organisasjon

- Det er totalt 25 årsverk tilknyttet kommunalteknikk. Årsverkene er fordelt som følgende:
- kommunalteknisk sjef, 1 årsverk.
- seksjon Vann og Avløp, 9 årsverk
- seksjon Renovasjon, 1 årsverk.

- Seksjon Juridisk, 1 årsverk
- seksjon Teknisk drift 10 årsverk
- seksjon Stab, 3 årsverk.

Budsjettforslag for vann, avløp og renovasjonsområdet

A. Vann, avløp og renovasjonsområdet (VAR)

Kommunalteknikkens forslag til handlings- og økonomiplan/budsjett 2014-2017 bygger på gjeldende handlings- og økonomiplan 2013-2016 og på reviderte *Hovedplaner vann og avløp 2009-2028 samt Avfallsplan for Sola kommune*.

Drift, investeringer og bruk av selvkostfond innenfor VAR-sektoren er satt i system, og planlagt for kommende økonomiplanperiode. Det er også anslått gebyrutvikling for perioden.

Det er 100 % dekningsgrad innenfor VAR-området i hele perioden, inklusive utgifter til kapital- og indirekte kostnader.

Alle foreslåtte investeringstiltak innenfor VAR-sektoren er fullfinansiert ved låneopptak.

Alle utgifter til renter og avdrag på investeringer, samt alle drifts- og vedlikeholdskostnader og indirekte kostnader innenfor VAR-området, dekkes i sin helhet av gebyrene, og påvirker derved ikke kommunens øvrige drifts- og investeringsbudsjetter.

Alle utgifter til drifts- og vedlikeholdskostnader samt utgifter til investeringer innen vegområdet dekkes i helhet av kommunens drifts- og investeringsbudsjett.

I kapitalkostnadsberegningen er regnskapstall for investeringer innenfor VAR-sektoren lagt til grunn for beregningen. Det benyttes lineær avskrivning (like årlige av-skrivninger), der avskrivningstiden varierer med forventet levetid i henhold til fastsatte avskrivningsregler i Forskrift om årsregnskap og årsberetning for kommuner og fylkeskommuner § 8.

For 2014 er det lagt til grunn en gjennomsnittlig rentefot på 3,6 % i kapitalkostnadsberegningen.

Pr. 31.12.2012 var det avsatt følgende midler til selvkostfond:

	Fondsbeholdning pr. 31.12.2012
Vann	21 069 227,-
Avløp	26 103 686,-
Renovasjon	7 203 202,-
SUM	54 376 115,-

Det er lagt opp til å redusere fondsbeholdningen for henholdsvis vann og avløp ned mot ca. 5,0 mill kr over noe tid, samtidig som en legger opp til en jevn gebyrøkning i fremtidige år.

Det legges opp til at det i planperioden vil bli en underdekning i driftsbudsjettet som skal dekkes av selvkostfond VAR.

B. Vann (Kostra-funksjon 340 og 345):

Vedtatte rammer i gjeldende handlings- og økonomiplan 2013-2016 er lagt til grunn i forslag til handlings- og økonomiplan/budsjett 2014-2017. Dekningsgraden innenfor vannverket er 100 %.

C. Avløp (Kostra-funksjon 350 og 353):

Vedtatte rammer i gjeldende handlings- og økonomiplan 2013-2016 er lagt til grunn i forslag til handlings- og økonomiplan/budsjett 2014-2017. Det er foretatt noen driftsmessige budsjettøkninger. IVARs prisnivå har øket i forhold til inneværende år. Dekningsgraden innenfor avløp er 100 %.

D. Renovasjon (Kostra-funksjon 355 og 357):

Renovasjonsordningen ble omlagt i 2008. Det ble da innført henteordning av plastavfall.

I områder med stor befolkningstetthet som sameier og borettslag tilbyr nå Sola kommune at utbyggere/abonnenter kan etablere et nytt renovasjonssystem basert på nedgravde beholdere. Abonnenter med nedgravde beholdere betalte ordinær fastavgift, men blir gitt reduksjon i det variable gebyr i forhold til et standardabonnement. Gebyret for nedgravde beholdere blir justert i forhold til standardabonnement ut fra de erfaringene vi har fått med kostnader ved drift av slikt beholdersystem.

IVAR og kommunene har satt ned en arbeidsgruppe som skal se på muligheten for å etablere et sentralt sorteringsanlegg for restavfall. Arbeidsgruppen har kommet med en innstilling våren 2013 om bygging av sorteringsanlegg på Forus. Med en etablering av et sorteringsanlegg vil man kunne fjerne egen innhenting av plastavfall og legge ned de ubetjente miljøstasjonene. Dette vil kunne redusere våre innsamlingskostnader, men vil føre til noe økning i IVAR's kostnader med behandling av avfallet.

Dekningsgraden innenfor renovasjonstjenesten er 100 %.

E. Seksjon Teknisk drift

Teknisk drift (*utfører*) er leverandør til forvalter og har ansvar for de aktiviteter som er nødvendige for å kunne levere de varer eller tjenester forvalteren etterspør ut fra definerte behov og/eller krav. Det betyr at Teknisk drift skal ivareta oppgaver forbundet med fremstilling av varer og tjenester i henhold til avtalt kvalitet. Med produktets kvalitet menes produktets evne til å oppfylle forvalterens krav til produktets egenskaper, herunder kostnad, volum eller omfang, tid for utførelse eller til leveranse og ikke minst evne til å tilfredsstille forvalterens uttalte behov.

Ansvar 51600 - Teknisk drift, dekker alle utgifter knyttet til lønn mv. for seksjonens håndverkere/fagarbeidere, samt utgifter til virksomhetens maskinpark og lager. Det stilles krav til at enheten skal ha inntjening tilsvarende sine utgifter, for dermed ikke å representere noen utgiftspost for kommunen.

Seksjon Teknisk drift er belastet med sin andel av kommunens indirekte kostnader. Alle utgifter til renter og avdrag på seksjonens investeringer dekkes innenfor seksjonens eget driftsbudsjett.

F. Kommunale veger

Kommunestyret behandlet i møte 21.06. 2007 k. sak 74/07 - *organisering av virksomheten eiendom og andre "avdelinger" med ansvar for teknisk drift*. Kommunestyret vedtok bl.a. at ansvaret for drift og forvaltning av kommunale veger skulle overføres fra virksomhet eiendom til virksomhet kommunalteknikk. Det ble også vedtatt at seksjon produksjon skulle endres til seksjon teknisk drift.

Flere av de kommunale veger, gater og gang- og sykkelveger har behov for utbedring, renhold og vedlikehold. Det arbeides med en oversikt over standard på de kommunale vegene og en plan for vedlikehold. Denne vil danne grunnlaget for å prioritere vedlikehold og større utbedringer.

I hovedplan veg viser det at asfalteringsbudsjettet må styrkes for å opprettholde nivået på vegkapitalen slik at ikke det kommunale vegområdet forringes. Dette er viktig for at Sola kommune skal ha et trygt og sikker ferdsel på veger og G/S veger. Rådmannen foreslår derfor en gradvis økning i driftsmidler i

planperioden for å kunne opprettholde nivået på vegkapitalen. Se punkt 2.7 *Rådmannens forslag til endringer i drift 2014-2017* for mer detaljer.

I kommunen er det mange private veger. Enkelte veger er gamle og har en standard som gjør at de ikke kan overtas av kommunen selv om det hadde vært den beste løsningen for å sikre en viss standard på vegene. Dette gjelder spesielt private veger som dekker mange hus der hjemmel til vegen ligger på den som i sin tid var grunneier for det området som ble bygd ut.

Det er i dag én stilling på teknisk drift som har kommunale veier som hovedansvarsområde. Kommunen vil over tid overta vedlikehold til stadig nye veier i forbindelse med utbygginger av boliger og næringsområder, som vil gjøre det nødvendig å øke ressursinnsatsen.

Under ansvar kommunale veier er det egen tjeneste for snørydding og strøing av gang- og sykkelveier, kommunale veier og noen private veier. Posten skal også dekke kostnader til vinterberedskap. Kostnadene varierer over år, noe som betyr at de årene der utgiften overstiger budsjettet på denne tjenesten, så må en ta av andre driftsposter (vesentlig vedlikehold) og gis tilleggsbevilgninger for å dekke kostnadene. Dette går ut over de oppgaver som de andre postene er tenkt å dekke. Rådmannen tilrår å styrke budsjettet for snøbrøyting med kr 0,75 mill. fra og med 2014.

Kommunen har innkjøpt egen dataprogramvare for vedlikehold av kommunens vegnett, og har oppmål vegnettet for å kunne planlegge vedlikeholdsprogram på lengre sikt. Det vil på dette grunnlaget bli utarbeidet beregning for optimalt vegvedlikehold og politisk rapport om vegnettet. Sola kommune vil da få et redskap til å utføre vedlikehold i forhold til optimal utnyttelse av bevilgede midler.

Forslag til vedtak - driftsbudsjett 2014

Kommunalteknikkens forslag til ramme for driftsutgifter vedtas som følgende:

Driftsbudsjett VAR	2014
Utgifter VAR sektoren	89 865 000
Inntekter VAR sektoren	-89 865 000
Netto utgifter / inntekter VAR sektoren	0
Driftsbudsjett Vei	
Netto utgifter Vei (inkl. nye tiltak)	14 101 000

Rådmannen tilrår nye tiltak i drift på seksjon vei til en samlet verdi av kr 1,35 mill for 2014. Se punkt 2.7 *Rådmannens forslag til endringer i drift 2014-2017* for mer detaljer.

5. KOMMUNALE FORETAK OG SOLA KIRKELIGE FELLESRÅD

Kapittel 5 Kommunale foretak og Sola kirkelige fellesråd er inndelt som følger:

- 5.1. Kvithei utbyggingsselskap Sola KF
- 5.2. Sola Storkjøkken KF
- 5.3. Sola kirkelige fellesråd

Innledning

De kommunale foretakene er en del av kommunen som konsern (juridisk enhet). Foretaksstyrene sender sin innstilling til rådmannen, som på bakgrunn av dette innstiller til vedtak til kommunestyret. Kommunestyret fastsetter henholdsvis netto driftsbudsjetttramme, investeringsbudsjett og ramme for låneopptak for det enkelte kommunale foretak. Det følger av Kommuneloven at kommunestyret innehar enekompetansen til å fastsette årsbudsjettet for kommunens virksomhet og dette omfatter også foretakets budsjetter.

Reglene om inndekking av underskudd følger tilsvarende bestemmelse som for kommuneforvaltningen. Regelen er at slik inndekking skal skje om nødvendig med dekning i foretakets frie fondsbeholdning. Dersom foretaket ikke greier å dekke inn underskuddene, overføres ansvaret til kommunestyret, som må bevilge midler til slik inndekking.

Når kommunestyrets vedtak om ramme for foretakets virksomhet, både drift og investeringer, foreligger, er det styrets ansvar å fastsette det detaljerte årsbudsjettet og utøve økonomistyring og oppfølging gjennom budsjettåret i samsvar med kommuneloven med forskrifter.

I kapittel 5 fremlegges hovedtallene, mål og prioriteringer slik de fremgår av forslagene fra foretaksstyrene. Til hvert av forslagene har rådmannen gitt sine vurderinger og tilrådninger. Som følge av forslag fra foretaksstyrene har rådmannen innarbeidet sitt forslag til vedtak. Forslag til Handlings- og økonomiplan fra foretaksstyrene er trykt i dette kapitlet i sin helhet.

Sola kirkelige fellesråd sitt budsjettforslag trykkes også i sin helhet i dette kapittelet. Rådmannens vurdering og innstilling framkommer under kapittel 2 Økonomiske rammebetingelser og prioriteringer og kan leses særskilt under kommentarer i avsnitt 2.7.2 og 2.7.3, driftstabell med beskrivelse av tiltak, linje 14.

5.1. KVITHEI UTBYGGINGSSKAP SOLA KF

Det kommunale foretakets forslag til Handlings- og økonomiplan 2014-2017 og årsbudsjett 2014 ble behandlet i styremøte 02.10. 2013 og er som følger:

**KVITHEI UTBYGGINGSSKAP SOLA KF
HANDLINGS- OG ØKONOMIPLAN 2014-2017**

Kvithei utbyggingsselskap Sola KF – handlings- og økonomiplan 2014-2017**Forutsetninger**

Kvithei utbyggingsselskap Sola KF ble opprettet i k.sak 30/10 (22.04.2010) og selskapet har som formål og ansvarsområde å tilrettelegge for utvikling og salg av de arealer selskapet disponerer i Kvithei og Hålandsmarka (vedtektene §4). Foretakets aktiviteter har utelukkende vært vurdert som investeringer og alle utgifter og inntekter avgrenses dermed til ett bevilgningsregnskap/-budsjett for investeringer. Foretaket legger etter dette til grunn at alle aktiviteter lånefinansieres i påvente av kommende salgsinntekter.

I budsjett 2014/Handlings- og økonomiplan 2014-2017 utarbeider selskapet også et felles investeringsbudsjett for hele Kvithei. Før oppstart av utbygging av delfelter, vil det bli foreslått egne budsjetter for hvert delfelt. Det vil da bli vurdert eventuelle justeringer i budsjettet for 2014.

Ved utarbeidelse av budsjett for 2013, la styret til grunn at områderegulering med konsekvensutredning for utbyggingsområdet Kvithei skulle fullføres i 2013. Tilrettelegging for boligbygging i det første utbyggingsområdet skulle også starte mot slutten av 2013. Bakgrunnen for dette var at melding om oppstart av områdereguleringsplan og planprogram for konsekvensutredningen for Kvithei ble lagt ut til offentlig ettersyn i perioden 02.05.2012 til 15.06.2012.

Utarbeiding av forslag til områderegulering med konsekvensutredning for Kvithei har tatt mye lengre tid enn beregnet. En av grunnene til dette er at arbeidet med planprogram for konsekvensutredningen for utbyggingsområdet ble mer omfattende og mer tidkrevende enn forutsatt blant annet fordi det i prosessen stadig ble presentert nye områder og temaer som måtte vurderes og/eller utredes. Planprogrammet ble vedtatt i Utvalg for arealsaker 21.11.2012.

Arbeidet med konsekvensutredningen startet umiddelbart etter at planprogrammet var vedtatt. Konsekvensutredningen ble gjennomført vinteren/våren 2013 og endelig utgave av konsekvensutredningen ble levert i mai 2013.

Det ble arbeidet med utkast til områdeplan parallelt med at konsekvensutredningen ble gjennomført. I områdeplanen vil det legges til rette for oppstart av boligbygging i mindre delfelt uten ny reguleringsplan. Tilrettelegging for utbygging av det første boligfeltet planlegges å starte våren 2014. Salg av boligtomter/utbyggingsområder vil trolig ikke være aktuelt før sommeren/tidlig høst 2014.

Styret for Kvithei utbyggingsselskap Sola KF har ikke gjort egne vurderinger av fortjenestemarginer mellom salgsvederlag og investeringsutgifter. Styret viser til de vedtak som er nedfelt i kommunens HØP 2013 - 2016 og til andre politiske vedtak om dette temaet. Styre vil legge disse vedtakene til grunn i sitt arbeid med boligbygging i Kvithei.

Styret har vedtatt at en skal vurdere hvordan andre arealer som selskapet disponerer i Hålandsmarka utenom Kvithei kan disponeres og bygges ut. Det vil bli vurdert å gjennomføre regulering og omdisponering av områder i 2014. Kostnader til dette er lagt inn i investeringsbudsjettet for 2014, men det vil bli opprettet egne budsjetter for hvert område når disse skal bygges ut..

Sola, 02.10.2013

Håkon Rege
styreleder

Gunvar Sværen
daglig leder

Kvithei utbyggingsselskap Sola KF - investeringsbudsjett

Balanse:

	01.01.2013	01.01.2014
Eiendeler:		
Tomter (inkl. konsulentonorar og personalkostnader)	57 007 754	59 807 754
Sum anleggsmidler	57 007 754	59 807 754
Omløpsmidler	0	0
Sum eiendeler	57 007 754	59 807 754
Egenkapital og gjeld:		
Regnskapsmessig merforbruk	-2 375 754	0
Kapitalkonto	9 345 754	12 145 754
Sum egenkapital	6 970 000	12 145 754
Gjeld Sola kommune (langs)	47 662 000	47 662 000
Mellomregning Sola kommune (korts)	2 375 754	0
Sum gjeld	50 037 754	47 662 000
Sum egenkapital og gjeld	57 007 754	59 807 754

Kvithei utbyggingsselskap Sola KF – investeringsbudsjett

Kvithei Utbyggingsselskap Sola KF

Handlings- og økonomiplan 2014-2017		2014	2015	2016	2017
32320	Tomteopparbeiding	3 000 000	4 000 000	4 000 000	5 000 000
32701	Eksterne konsulenttenester	300 000	100 000	0	0
32802	Div. avgifter vedrørende grunnnerverv/salg	100 000	100 000	100 000	100 000
33800	Lønn fast ansatt/honorar Sola kommune	292 000	292 000	292000	292 000
33801	Adm. tjenester Sola kommune	75 000	75 000	75 000	75 000
33808	Avdrag Sola kommune	0	0	14 437 000	18 501 000
33809	Renteutgifter Sola kommune	1 430 000	1 430 000	1 430 000	997 000
33755	Revisjonsutgifter, Rogaland revisjon	35 000	35 000	35 000	35 000
35000	Renteutgifter av eksterne lån (byggelån)	319 000	319 000	135 000	0
35100	Avdrag på eksterne lån (byggelån)	0	6 149 000	4 496 000	0
35300	Dekning av tidl. års underskudd	0	0	0	0
Sum utgifter		5 551 000	12 500 000	25 000 000	25 000 000
36700	Prosjekter	0	-12 500 000	-25 000 000	-25 000 000
39009	Renteinntekter (byggelån)	-82 000	0	0	0
39100	Låneopptak (byggelån)	-5 469 000	0	0	0
39800	Udekket investeringsregnskapet	0	0	0	0
Sum inntekter		-5 551 000	-12 500 000	-25 000 000	-25 000 000
Sum utgifter og inntekter		0	0	0	0

Langsiktig lån Sola kommune 01.01.13 47 662 000

Budsjettert nedbetaling av gjeld 2013 0

Budsjettert langsiktig lån Sola kommune 01.01.14 47 662 000

Budsjettert nedbetaling av gjeld i planperioden (2014-2017) -32 938 000

Budsjettert restgjeld Sola kommune 31.12.17 **14 724 000**

Rådmannens merknader:

Kvithei utbyggingsselskap Sola KF ble opprettet i k.sak 30/10 (22.04.2010). I lys av foretakets formål og ansvarsområde betraktes foretakets aktiviteter som investeringer. Foretaket legger etter dette til grunn at alle aktiviteter lånefinansieres i påvente av en kontantstrøm i form av salgsinntekter. Den negative kontantstrømmen i innledende fase må dermed finansieres via låneopptak. Dette innebærer at det må tas opp byggelån på kr 5,469 mill i 2014. Rente og avdrag på dette lånet er innarbeidet i foretakets budsjett og det legges opp til at avdragene på lånet betales før langsiktig gjeld til Sola kommune. Videre i perioden legger foretaket opp til at salgsinntekter vil være tilstrekkelig for å finansiere aktiviteter, herunder rente og avdrag på byggelån samt renteutgifter på langsiktig lån til Sola kommune. Budsjettert nedbetaling av gjeld i planperioden er på kr 32,9 mill. og beregnet restgjeld per 31.12.2017 er på kr 14,7 mill.

I tråd med vedtaket i Kommunestyret, saknr. 8/12 behandlet 26.01.2012 er rentesats satt til 3 måneders NIBOR pluss 100 punkter.

Rådmannens tilrådning til vedtak:

1. Kommunestyret godkjenner Handlings- og økonomiplan 2014-2017 og budsjett 2014 for Kvithei utbyggingsselskap Sola KF i samsvar med rådmannens tilrådning og i tråd med styrets vedtak. Det tas opp lån på kr 5,5 mill. i 2014 for videre utlån til Kvithei utbyggingsselskap Sola KF.

5.2. Sola Storkjøkken KF

Det kommunale foretakets forslag til årsbudsjett 2014 ble behandlet i styremøte 25.09. 2013 og er som følger:

Til: Sola Kommune v/Rådmann

Fra: KF Sola Storkjøkken

Budsjett for Sola Storkjøkken 2014.

Styret i KF Sola Storkjøkken legger herved frem budsjettet for 2013. Budsjettet viser også sammenligning budsjett for 2012 samt regnskap 2011. Påfølgende sider viser videre detaljbudsjettet for 2013.

Styret har lagt til grunn 135 (130 plasser i 2013) institusjons plasser og 23 (21 plasser i 2013) dagsenterplasser i 2014. Med forutsetning av TABO åpner 2 avdelinger med 9 beboere og en økning på dagsenteret. Blir kostøre på kr 155,09,- for full pensjon per pers/dag.
For 2013 var beløpet kr.156,77,- for full pensjon.

Hovedpost	Budsjett 2014	Budsjett 2013	Regnskap 2012
10. Lønn, sosiale utgifter	6 749 000,-	6 312 000,-	6 149 330,-
11. Varer som inngår i Produksjon	5 944 000,-	5 759 000,-	5 004 880,-
12. Utstyr og vedlikehold	322 000,-	340 000,-	393 061,-
13. Kjøp av tjenester fra Sola Kommune	435 000,-	437 000,-	429 983,-
14. Overføringer/mva/tap Fordringer	845 000,-	820 000,-	765 716,-
Sum utgifter	14 345 000,-	13 688 000,-	14 044 989,-
16. Salgsinntekter/ekstern	2 809 000,-	2 712 000,-	2 662 062,-
17. Refusjoner/salg kommunen	11 536 000,-	10 956 000,-	11 080 131,-
19 finans inntekter			302 796,-
Sum inntekter	14 345 000,-	13 668 000,-	14 044 989,-

Hovedpost nr.10.

- Lagt til grunn 4 % lønnsøkning for 2014.
Trekk fra tidligere vedtak i kommunestyret, kutt K-144/05 samt kutt K 107/10

Hovedpost nr.12. Innkjøp av nødvendig utstyr på Tabo

Hovedpost nr.16. lagt til grunn en svak økning av salgsinntekter

Sola 25. September 2013

(sign)
Idar Møller
Styreleder

(sign)
Rolf Junga
Daglig leder

Sola Storkjøkken KF - budsjett 2014									
Art	Tekst	Hovedkj. Tj. 3610	Kafé Tabo Tj. 3624	Matombr. Tj. 3712	Kantinedrift Tj. 1227	Catering Tj. 1228	Ekst. fin. Tj. 1870	Int. fin. Tj. 1880	Budsjett 2014
Utgifter:									
10100	Lønn i faste stillinger	2 897 000	599 000	606 000	524 000	0	-	-	4 626 000
10100	Lønnsreserve	116 000	24 000	24 000	21 000	0	-	-	185 000
10104	Vikar vakante stillinger	15 000	25 000				-	-	40 000
10120	Helligdagstillegg	120 000	35 000			0	-	-	155 000
10204	Vikarlønn enkelttimer	45 000	25 000			0	-	-	70 000
10208	Vikarlønn ferie	40 000	40 000	30 000	10 000	0	-	-	120 000
10220	Avtalefestede tillegg vikar	10 000	10 000			0	-	-	20 000
10401	Overtid	10 000	5 000			0	-	-	15 000
10802	Fast ledergodtgjørelse	44 000				0	-	-	44 000
10804	Møtegodtgjørelse	55 000				0	-	-	55 000
10900	Pensjonsutgifter	439 000	103 000	89 000	75 000	0	-	-	706 000
10910	Premie kollektiv ulykkesforsikring	2 000	1 000	1 000	1 000	0	-	-	5 000
10911	Premie gruppelivsforsikring	3 000	1 000	1 000	1 000	0	-	-	6 000
10990	Arbeidsgiveravgift	535 000	122 000	106 000	89 000	0	-	-	852 000
10100	Kutt, K-144/05 og kutt K 107/10	50 000	-50 000	-50 000	-100 000				-150 000
Sum 10 Lønn		4 381 000	940 000	807 000	621 000	0	0	0	6 749 000
11005	Aviser for salg		20 000				-	-	20 000
11150	Matvarer	3 505 000	473 000	425 000	598 000	207 000	-	-	5 208 000
11201	Arbeidstøy	5 000	3 000	2 000			-	-	10 000
11202	Renholdsmidler	55 000	10 000				-	-	65 000
11209	Div. forbruksmatr./varer	130 000	60 000	150 000		50 000	-	-	390 000
11219	Div velferd ansatte	50 000					-	-	50 000
11294	Revisjonsutgifter	50 000					-	-	50 000
11302	Telefonutgifter			2 000			-	-	2 000
11400	Annonser, kunngjøringer						-	-	0
11509	Diverse kurs/opplæring	30 000					-	-	30 000
11701	Drift/vedl.hold maskiner	50 000	20 000	5 000	5 000		-	-	80 000
11702	Drift/vedl.hold biler			50 000			-	-	50 000
11703	Forsikring biler			3 000			-	-	3 000
11951	Lisensavgifter	36 000					-	-	36 000
Sum 11 Varer/tj. inngår i prod. I		3 911 000	586 000	637 000	603 000	257 000	0	0	5 994 000
12009	Diverse inventar	40 000	50 000	10 000			-	-	100 000
12019	Diverse utstyr	40 000	10 000				-	-	50 000
12080	Containerleie renovasjon		12 000				-	-	12 000
12119	Leasing/leie transportmidler			50 000			-	-	50 000
12605	Kjøp av vaskeritjenester	110 000					-	-	110 000
Sum 12 Varer/tj. inngår i prod. II		190 000	72 000	60 000	0	0	0	0	322 000

Art	Tekst	Hovedkj. Tj. 3610	Kafé Tabo Tj. 3624	Matombr. Tj. 3712	Kantinedrift Tj. 1227	Catering Tj. 1228	Ekst. fin. Tj. 1870	Int. fin. Tj. 1880	Budsjett 2014
13800	Kjøp Sola komm., diverse (trykkeri)	7 000	0	0	0	0	-	-	7 000
13801	Kjøp Sola komm., telefon	10 000		0	0	0	-	-	10 000
13802	Kjøp Sola komm., edb-utgifter	9 000	0	0	0	0	-	-	9 000
13803	Kjøp Sola komm., regnskap/lønn	32 000	0	0	0	0	-	-	32 000
13804	Kjøp Sola komm., leie av lokaler	330 000	0	47 000	0	0	-	-	377 000
Sum 13	Intermkjøp fra Sola Kommune	388 000	0	47 000	0	0	0	0	435 000
14290	Moms	611 000	107 000	127 000	-	-	-	-	845 000
Sum 14	Overføringer	611 000	107 000	127 000	0	0	0	0	845 000
15400	Avsatt disposisjonsfond	-	-	-	-	-	-		0
Sum 15	Finansutgifter	0	0	0	0	0	0	0	0
Sum utgifter		9 481 000	1 705 000	1 678 000	1 224 000	257 000	0	0	14 345 000
Inntekter:									
16001	Lev. ferdigmat matombr.	0	0	-941 000	0	0	-	-	-941 000
16289	Diverse avg.frie inntekter	0	-765 000	0	0	0	-	-	-765 000
16521	Ekstern matsalg (avg pliktig)	0	0	0	0	-500 000	-	-	-500 000
16599	Kantinesalg (avg.pliktig)	0	0	0	-603 000	0	-	-	-603 000
17100	Refusjon langtidssykdom						-	-	0
17801	Lev. ferdigmat institusjoner	-6 852 000	0	0	0	0	-	-	-6 852 000
17801	Lev. tørrvarer institusjoner	-1 986 000	0	0	0	0	-	-	-1 986 000
17803	Matsalg møter/kurs	-400 000	0	0	0	0	-	-	-400 000
Sum 16/17	Salgsinntekter	-9 238 000	-765 000	-941 000	-603 000	-500 000	0	0	-12 047 000
17804	Refusjon Sola Kommune	0	-940 000	-737 000	-621 000	0			-2 298 000
Sum 17	Refusjoner	0	-940 000	-737 000	-621 000	0	0	0	-2 298 000
19400	Bruk av disp.fond	-	-	-	-	-	-		0
Sum 19	Finansinntekter	0	0	0	0	0	0	0	0
Sum inntekter		-9 238 000	-1 705 000	-1 678 000	-1 224 000	-500 000	0	0	-14 345 000
Overskudd/underskudd		243 000	0	0	0	-243 000	0	0	0
Fortjeneste i prosent									0,00 %

Rådmannens merknader:

Sola Storkjøkken KF har i sitt forslag til budsjett 2014 lagt inn en økning på salg av mat til institusjoner på kr 0,576 mill. Økningen skyldes endring i antall plasser, bl.a. på TABO, samt justering av pris. Rådmannen legger til grunn at foretaket gis kompensasjon for lønnsoppgjørene på linje med de ordinære virksomhetene. En betydelig del av foretakets kontantstrøm har identiske motposter i kommunebudsjettet.

Rådmannens tilrådning til vedtak:

1. Kommunestyret godkjenner budsjett 2014 for Sola Storkjøkken KF i samsvar med rådmannens tilrådning og i tråd med styrets vedtak.

5.3. Sola kirkelige fellesråd

DEN NORSKE KIRKE

Sola kirkelige fellesråd

Side 1

Sola kommune
Rådhusvegen 21
4050 SOLA

Deres ref.:
Rådmann Ingrid
Nordbø

Vår ref.:
13/00010-002

Vår saksbeh.:
TT

Arkivkode:
112

Dato:
Sola 05.06.2013

VEDR BUDSJETT 2014 FOR SOLA KIRKELIGE FELLESRÅD - INNSPILL TIL SOLA KOMMUNES HANDLINGS- OG ØKONOMIPLAN 2014 – 2017

1 Innledning

Kirkelig fellesråd har i sitt møte 03.06.2013 under FR-sak 25/2013: Budsjettprosess 2014 drøftet kommende års budsjettsituasjon, budsjettbehov og har gjort følgende enstemmige vedtak:

- a. *Sola kirkelige fellesråd ber Sola kommune om at ordinær tilskuddsramme for 2013 framskrives for 2014 mht. lønnsmerutgifter og prisstigning.*
- b. *Følgende tiltak prioriteres i budsjettinnspillet til Sola kommunes Handlings- og økonomiplan 2014-2017:*
 1. *Drift:*
 - *Ny 100 % stilling som ungdomsarbeider / ungdomsdiakon for alle menighetene i Sola (fra 2014)*
 - *Økt vedlikeholdsramme for kirkene i Sola, fra kr 200 000 til kr 300 000 fra 2014*
 - *Økning av vaktmester-ressurs fra 55 % til 100 % for kirkene i Sola fra 2014*
 2. *Investering:*
 - *Midler til arkitektkonkurranse ny kirke Sola sentrum (2014)*
 - *Midler til nye liturgiske møbler i Sørnes kirke (2015)*
 - *Døpefont Ræge kirke (2015)*
- c. *Fellesrådet gir administrasjonen sammen med økonomiutvalget fullmakt til å utforme endelig budsjettsskriv til kommunen.*

Sola kirkelige fellesråd behandler og fastsetter budsjett 2014 når rammetilskudd fra Sola kommune for neste år er klar i slutten av 2013, jfr. Kirkelovens § 15 Kommunens økonomiske ansvar. Budsjettert rammetilskudd fra Sola kommune for 2013 er kr 11 953 000, inkludert lønns – og pensjonsreserve.

Postboks 82
Soltunvegen 6
4050 SOLA

Tlf/faks
Tlf: 51 75 53 70
Faks: 51 75 53 71

E-post/Internett:
post@sola.kirken.no
www.sola.kirken.no

Bankkonto / Org.nr.:
3206.21.94889
976 993 691

DEN NORSKE KIRKE

Sola kirkelige fellesråd

Side 2

2 Forslag til tilskuddsramme drift for 2014

Sola kirkelige fellesråd anmoder Sola kommune om å videreføre tilsvarende beregning av rammetilskuddet for 2014 som for 2013. Nærmere 80 % av fellesrådets driftsbudsjett er personalrelatert, og fellesrådet er sammen med menighetsrådene i Solakirkene svært opptatt av å videreføre det eksisterende aktivitetsnivået i menighetene.

Alle gudstjenester i kirkene er forordnet av Stavanger biskop. Det påligger Sola kirkelige fellesråd å holde kirkelig betjening til disse. Dette omfatter også om lag 100 vielser og vel 100 begravelser årlig. Menighetene i Sola bærer preg av et høyt aktivitetsnivå med mange ukentlige tilbud til barn, ungdommer, konfirmanter, voksne og eldre. Fellesrådet er opptatt av at det brukes mest ressurser på dette arbeidet.

Sola kirkelige fellesråd ønsker med følgende punkter å synliggjøre viktige og prioriterte tiltak i virksomheten. Menighetsrådene har i utgangspunktet mange behov og ønsker som fellesrådet ikke har økonomisk mulighet til å oppfylle. Rådet må prioritere stramt i budsjettarbeidet. Flere av behovene for ekstra ressurser er blitt presentert for kommunen ved tidligere anledninger, og kirkelig fellesråd bekrefter med dette ønsket om å få styrket disse tiltakene.

A. DRIFT:

1. Ny 100 % stilling som ungdomsarbeider / ungdomsdiakon for alle menighetene i Sola (fra 2014)

Menighetsrådene / menighetenes representanter i kirkelig fellesråd står samlet bak ønsket om å kunne styrke tilbudet og tiltak blant ungdommene i Sola. Det er et voksende behov å kunne planlegge, tilrettelegge og gjennomføre felles tilbud og aktiviteter for ungdommer i Sola, både lavterskeltilbud og aktiviteter for organisert ungdom. Denne nye stillingen skal bygge på det positive ungdomsarbeidet som er i Sola, jfr. tildelingen av Lionsprisen 2013 til Ljosheim Ungdomsgruppe (LUG). Profilen på tilbudet skal være nytenkende, proaktiv i forhold til akutte behov og utfordringer som oppstår, og det bør være et nært samarbeid med kommunens øvrige tilbud på feltet.

Årlig kostnad ny 100 % stilling som ungdomsarbeider / ungdomsdiakon kr. 550 000

2. Økt vedlikeholdsramme for kirkene i Sola

Sola kirkelige fellesråd forvalter totalt 5 kirkebygg og vektlegger behovet for å vedlikeholde kirkebyggene på en forsvarlig måte. Sammenliknet med mange andre kommuner / kirkelige fellesråd er soknekirkene i Sola relativt nye: Tananger kirke 2002, Ræge kirke 2009, Sørnes kirke 1977 - rehabilitert og påbygget i 2012.

Nyere og moderne kirkebygg har avanserte tekniske installasjoner som må ha jevnlig service og vedlikehold. Disse kostnadene legger mye større beslag på vedlikeholdsbudsjettet enn tidligere år. Dette setter også større krav til faglig kompetanse enn før. Fellesrådet ønsker å legge til rette for en felles, ambulerende vaktmesterfunksjon som både kan forestå daglig forvaltning av kirkebyggene samt ta ansvar for enklere vedlikehold. Fellesrådet har p.t. to små deltidsstillinger som vaktmester / kirketjener i hhv. Tananger og Ræge kirker, totalt 55 %. Vaktmesterarbeidet i

Postboks 82
Soltunvegen 6
4050 SOLA

Tlf/faks
Tlf: 51 75 53 70
Faks: 51 75 53 71

E-post/Internett:
post@sola.kirken.no
www.sola.kirken.no

Bankkonto / Org.nr.:
3206.21.94889
976 993 691

DEN NORSKE KIRKE

Sola kirkelige fellesråd

Side 3

Sørnes kirke har i årevis blitt utført på dugnad, fordi fellesrådet så langt ikke har funnet lønnsmidler til dette. Det er videre behov for å legge til rette for en fast vaktmestertjeneste også i Sola kirke som ikke har fast betjening.

Fellesrådet har gjennom mange år mottatt et årlig øremerket tilskudd på kr 200 000 fra Sola kommune, - den såkalte "vedlikeholdsreserven". Dette har vært viktige vedlikeholdsmidler for å kunne møte faste driftsutgifter, serviceavtaler samt enkelt vedlikehold av kirkene. I forhold til antall bygningsvolum / kvm er denne rammen reelt sett alt for lav i forhold til å ivareta et planmessig og forsvarlig vedlikehold av de 5 kirkebyggene. For årene 2010 – 2012 brukte fellesrådet nær 1,7 mill.kr. i kirkevedlikehold, langt ut over ordinær vedlikeholdsramme. Dette var mulig pga. regnskapsmessig mindreforbruk disse årene, men speiler ikke normalsituasjonen. Fellesrådet prioriterer et løpende proaktivt kirkevedlikehold for å unngå større framtidige vedlikeholdskostnader.

Kirkevergen peker på viktigheten av å opprettholde et godt forebyggende vedlikeholdsarbeid av kirkebyggene. Måten å drive menighetsarbeid har de 10 siste årene forandret seg mye mht profil og formidlingsmåte. Dagens kirkebygg har i løpet av de siste 10 årene fått installert teknisk utstyr for lyd, data og AV-utstyr som betjener nåtidens krav og forventning til lyd –, tekst – og bildeformidling. Dette utstyret i kirkene utrangeres og må skiftes ut, og fellesrådet trenger mer midler for å kunne opprettholde et normalt godt nivå på disse funksjonene.

a. Økning av vedlikeholdsreserve til kr 500 000	: kr. 300 000
b. Økning av vaktmesterressurs fra 55% opp til 100 % stilling	: kr. 260 000

B. INVESTERING:**1. Arkitektkonkurranse for ny kirke i Sola sentrum**

Sola kirkelige fellesråd ønsker overfor Sola kommune å peke på behovet for ny kirke i Sola sentrum, jfr. arbeidet med *Reguleringsplan 0442 Sola sentrum* som ble påbegynt i 2006.

Planleggingskomiteen for ny kirke i Sola sentrum ble oppnevnt av Sola kirkelige fellesråd høsten 2007. Sola kommune har i flere år arbeidet med utarbeidelse av ny reguleringsplan for Sola sentrum. I lys av at kommunens arbeid med sentrumsplanen for Sola sentrum nærmer seg endelig behandling ønsker kirkelig fellesråd å fokusere på det kommende kirkebygget som er foreslått lokalisert i den nordlige delen av sentrumsgaten. Det skal styrke dette området som kulturelt tyngdepunkt og Sola kulturhus og Sola rådhus vil bli den nye kirkens nærmeste naboer.

Tomten er plassert i et miljø med kommunens rådhus på den ene siden og Kulturhuset på den andre. Plasseringen vil kreve et kirkebygg som står til sine omgivelser og som tydelig signaliserer hva slags bygg det er og hva bygget skal fylles med. Særlig forholdet til Rådhuset utfordrer kirkebyggets utforming. I tråd med foreslåtte reguleringsbestemmelser skal det gjennomføres arkitektkonkurranse.

Sola kirkelige fellesråd vil sammen med planleggingskomiteen for ny kirke Sola sentrum påpeke at kommende arkitektutlysning for Sola nye kirke bør foregå i tett samarbeid med kommunens

Postboks 82
Soltunvegen 6
4050 SOLA

Tlf/faks
Tlf: 51 75 53 70
Faks: 51 75 53 71

E-post/Internett:
post@sola.kirken.no
www.sola.kirken.no

Bankkonto / Org.nr.:
3206.21.94889
976 993 691

DEN NORSKE KIRKE

Sola kirkelige fellesråd

Side 4

arkitektarbeid for nytt rådhus. Den nye kirken skal stå som et signalbygg i minst 100 år og må ha bygningsmessige kvaliteter som gjenspeiler dette sammen med nytt rådhus og eksisterende kulturhus. Det foreslås derfor en åpen arkitektkonkurranse for utforming av plan og design. Da det ble utlyst åpen arkitektkonkurranse for nye Våler kirke i 2011 til erstatning for den gamle trekirken som brant i 2009 kom det inn totalt 239 utkast. Arkitektkostnadene beløp seg der til 1,2 mill.kr. inkl. premier. For ny kirke Sola sentrum stipuleres dette til 1,5 mill.kr.

(Fra budsjettskriv 2013 av 04.09.2012 til Sola kommune)

Sola kirkelige fellesråd anmoder om at midler til arkitektkonkurranse for ny kirke i Sola sentrum blir innarbeidet i kommende Handlings – og økonomiplan for 2014-2017.

Stipulert engangskostnad: kr 1 500 000

2. Midler til nye liturgiske møbler i Sørnes kirke (2015)

Sørnes kirke ble vigslet og tatt i bruk i 1977. Alterpartiet med liturgiske møbler (alterring, talerstol, lesepult, døpefont) bærer nå preg av stor slitasje der treverket til dels går opp i limingen. Ungdomskoret CONFESSION, som er et felles kortilbud for ungdommer fra hele kommunen øver fast i kirkerommet, og deres aktivitet har vært avhengig av at de liturgiske møblene blir ryddet til side for hver øvelse. Det er et sterkt behov for en oppgradering av de liturgiske møblene / alterpartiet i Sørnes kirke. Total kostnadsramme vil være avhengig av materialvalg, utførelse, kunstnerisk uttrykk mv.

Liturgiske møbler er samlebetegnelsen på alterbord, alterring, døpefont, prekestol og lesepult som alltid skal være til stede i et godkjent kirkebygg, og er sentrale elementer i den norske kirkes liturgi. Utforming og anskaffelse av liturgiske møbler skal alltid godkjennes av biskopen, og er gjenstand for nøye krav, vurderinger og kriterier mht. kirkerommets arkitektur, fargevalg, utforming, materialvalg.

Stipulert engangskostnad: kr 400 000

3. Liturgisk møbel - døpefont Ræge kirke (2015)

I forbindelse med slutføringen av ny kirke på Ræge som ble vigslet og tatt i bruk september 2009, tillot ikke den økonomiske rammen å anskaffe den ønskede døpefonten til kirken. Det ble derfor anskaffet en enklere og rimeligere døpefont som kvalitetsmessig ikke holder mål. Det er oppstått brudd i glasset som gir lekkasje av vann på golvet. Den nåværende døpefonten har et svakere kunstnerisk uttrykk enn den som opprinnelig var tegnet av kirkebyggarkitekten og samsvarer ikke som ønsket med øvrige liturgiske møbler og kunstneriske uttrykk.

Stipulert engangskostnad: kr 60 000

4. Sørnes kirke – reparasjonskostnader ifm lekkasjer i kirkebygget

De mangeårige lekkasjeproblemene i Sørnes kirke ble beklageligvis ikke fanget opp i det store rehabiliterings – og tilbyggprosjektet 49011 *Sørnes kirke, tilbygg og rehabilitering*. Lekkasje opprinnelse og lokasjon viser seg vanskeligere å definere enn først antatt og forsøk på å finne en

Postboks 82
Soltunvegen 6
4050 SOLA

Tlf/faks
Tlf: 51 75 53 70
Faks: 51 75 53 71

E-post/Internett:
post@sola.kirken.no
www.sola.kirken.no

Bankkonto / Org.nr.:
3206.21.94889
976 993 691

DEN NORSKE KIRKE

Sola kirkelige fellesråd

Side 5

endelig løsning på problemene har som kjent ikke fungert. Firmaet NOVAFORM har på oppdrag fra Sola kommune fra høsten 2012 arbeidet med problematikken og innhenter ekstern ekspertise i arbeidet. På bakgrunn av prosjektets historie og usikkerhet blir prosjektet grundig sjekket i forhold til kostnad og effekt, og fellesrådet er informert om at rådmann vil vurdere prosjektet i forbindelse med utarbeidelse av investeringsbudsjett 2014.

3 Generelle budsjettkommentarer

Kirkeverge – og menighetsadministrasjonene ønsker å ivareta en god og profesjonell forvaltning innenfor tilgjengelig kapasitet og ressurser. Størst mulig del av tilgjengelige stillinger og ressurser skal forvaltes i menighetenes arbeid, menighetsbygging, trosopplæring, diakoni, undervisning samt nødvendig administrasjon. Det er viktig for fellesrådet å søke gode administrative løsninger for at eksisterende administrative ressurser kan utnyttes så effektivt og formålstjenlig som mulig.

De 4 menighetene i den norske kirke i Sola bærer sterkt preg av stor frivillig innsats i form av ulike typer frivillig arbeid, som deltakelse i gudstjenester, lederoppgaver i barne- og ungdomsarbeid, kirkeofringer, enkeltgaver, innsamling og givertjeneste til egne aktiviteter og tilbud. Betydelige lønnsmidler samles årlig inn til egne stillinger i menighetene. Dette er økonomiske midler fellesrådet ikke har mulighet til å dekke inn med nåværende budsjettammer. Disse stillingene er for en stor del prioritert til arbeid blant barn og ungdommer og representerer om lag 3 årsverk.

Fellesrådets og menighetenes staber er i stor grad minimumsbemannet og svært sårbare for uforutsette endringer. De fleste stillinger er knyttet til faste og helt nødvendige funksjoner som biskopens forordnede gudstjenester i de fire kirkene, kirkelige handlinger (dåp, vielser, begravelser), et stort konfirmantarbeid, barne – og ungdomsarbeid m.v. Menighetene følger så langt de makter opp med gode kirkelige tilbud overfor en stor og ung befolkning i en kommune i sterk vekst. Fellesrådet ønsker å støtte menighetenes satsinger, men finner for tiden ikke mulighet til å etablere nye stillinger innenfor dagens budsjettammer.

Den norske kirkes menigheter i Sola står i en sterk, tusenårig tradisjon og engasjerer svært mange av mennesker. Viktige deler av menighetenes virksomhet bæres oppe av til sammen flere hundre frivillige medarbeidere. Mange av disse tilbudene er rettet mot barn og ungdom i Sola. Sola kirkelige fellesråd ønsker å stå sammen med menighetene for å styrke og utvikle disse tilbudene.

Med vennlig hilsen
for Sola kirkelige fellesråd

Christian Lie
Leder Sola kirkelige fellesråd

Trygve Torgersen
Kirkeverge

Postboks 82
Soltunvegen 6
4050 SOLA

Tlf/faks
Tlf: 51 75 53 70
Faks: 51 75 53 71

E-post/Internett:
post@sola.kirken.no
www.sola.kirken.no

Bankkonto / Org.nr.:
3206.21.94889
976 993 691

6. RÅDMANNENS FORSLAG TIL AVGIFTER, GEBYRER OG EGENBETALINGER FOR 2014

I dette kapitlet har rådmannen valgt å presentere et samlet forslag til avgifter, gebyrer og egenbetalinger for 2014. Endringene i satser påvirker de økonomiske rammene til kommunen. Det er derfor viktig etter rådmannens vurdering, at forslaget til avgifter, gebyrer og egenbetaling behandles sammen med rådmannens forslag til handlings- og økonomiplan.

Rådmannen tilrår at kommunestyret godkjenner endringer i avgifter, gebyrer og egenbetalinger i forbindelse med behandling av handlings- og økonomiplan.

Kapittel 6 Rådmannens forslag til avgifter, gebyrer og egenbetalinger er inndelt som følger:

- 6.1. Oppvekst og kultur
- 6.2. Levekår
- 6.3. Samfunnsutvikling
- 6.4. Sola kirkelige fellesråd

6.1. OPPVEKST OG KULTUR

6.1.1. Barnehage

Sola kommune krever inn foreldrebetaling i barnehage tilsvarende maks pris på nasjonalt nivå. Årene 2012 og 2013 var pris for full barnehageplass kr 25.630,- per år. I forslag til statsbudsjett for 2014 er det varslet en økning på kr 30,- per måned for heltidsplass slik at årspris utgjør kr 25.960,-.

I tillegg kommer kostpenger knyttet til matservering. Rådmannen tilrår å øke kostpengene med kr 50,- for barn med oppholdstid fra og med 25 timer, og kr 25,- for barn med oppholdstid 2+3 dager.

Rådmannen tilrår følgende foreldrebetaling og kostpenger fra 1.1.2014:

Oppholdstid	Hel plass	30 timer uke	27 timer pr uke	25 timer pr uke	2+3 dgr pr uke
Terminbeløp	2360	1945	1560	1430	1300
Matservering	300	300	300	300	175

Foreldrebetalingen fordeles over 11 terminer - juli er betalingsfri. Forfall 15. hver måned.

6.1.2. Skolefritidsordning – SFO

Sola kommune tilbyr 60 % og 100 % plass i kommunal SFO fra 1.8.2013, jf. sak 58/12 behandlet i kommunestyret 13.9.2012.

Rådmannen tilrår å øke satsene med 3-4 % avrundet til mest mulig hele beløp fra 1.1.2014. Det tilrås følgende endring i satsene for plass i kommunal SFO fra 1.1.2014:

	Satser 2013	Endring beløp	Endring %	Satser 2014
100 % plass	2400	100	4,16	2500
Matutgifter 100 % plass	100	0	0	100
Samlet pris 100 % plass	2500	100	4	2600
60 % plass	1750	50	2,85	1800
Matutgifter 60 % plass	70	0	0	70
Samlet pris 60 % plass	1820	50	2,74	1870

Foreldrebetaling SFO i andre kommuner:

Rådmannen har innhentet opplysninger om betalingssatser for 2013 m.m. fra noen nabokommuner til sammenligning. Både Stavanger, Sandnes og Randaberg har ganske likt opplegg som Sola. Disse kommunene har også 100 og 60 % plasser. Det er gjennomgående 11 betalingsterminer, og det gis søskenmoderasjon med 25 % for barn nr 2 og 50 % for barn nr 3.

Stavanger kommune:

100 % plass - 2.531 kroner per måned

60 % plass – 1.761 kroner per måned

Sandnes kommune:

100 % plass - 2.340 kroner per måned

60 % plass – 1.404 kroner per måned

Randaberg kommune

Helårstilbud: 100% kr 2635,- 60% kr 1610,-

Skoleårstilbud: 100 % kr 2260 60% kr 1365,-

6.1.3. Kulturskole

Rådmannen tilrår å øke satsene i kulturskolen med 2 % og avrunding til ti -krone fra 1.1.2014.

Undervisningstilbud	2013	2014
Instrumental/vokalopplæring	1550	1580
Gruppeundervisning dans/drama	1080	1100
Instrumentopplæring korpsmedlemmer	1150	1170
Instrumentleie	280	280

Det gis søskenrabatt på kr 225 per semester fra barn nr to.

Til sammenligning var prisene for 2013 i Sandnes per semester for enkeltelever kr 1 575,-, for gruppe 1300,- og leie av instrumenter kr 300,-.

I Stavanger er prisene henholdsvis 1715,- for enkeltelever instrumental/vokalopplæring, teater/drama kr 1715,- + materiellavgift kr 110,-, dans kr 1625,- og instrumentleie kr 250,-.

6.2. LEVEKÅR

Forslag til vedtak:

Satsene for egenbetaling er gjennomgått på ny. I tillegg til justering av eksisterende satser er det foreslått å innføre egenandel for et par tjenester som det til nå ikke har vært egenbetaling for. Rådmannen tilrår at satsene endres fra 1.1.2014 som beskrevet under. Alle forskriftsstyrte satser er justert i tråd med forslag til statsbudsjett for 2014.

	Sats 2013	Sats 2014
6.2.1. Betaling for langtidsopphold Betaling for langtidsopphold i institusjon reguleres av Forskrift om egenandel for kommunale helse- og omsorgstjenester: Det kan kreves 75 % av inntekt mellom 7.250,- og folketrygdens grunnbeløp, og 85 % av overskytende inntekt. Fribeløpet før beregning av vederlag, kr. 7.250, er justert i tråd med forslag til statsbudsjett for 2014. Maksimalsatsen foreslås økt til kr. 33.900 per mnd. ved sykehjemmene og til kr. 23.900 per mnd. ved Soltun Alderspensionat.		
Fribeløp	7.000	7.250
Maksimalsats per mnd, sykehjem	33.000	33.900
Maksimalsats per mnd, Soltun	20.000	23.900
6.2.2. Betaling for korttidsopphold I følge Forskrift om egenandel for kommunale helse- og omsorgstjenester kan kommunen maksimalt kreve 142 kroner per døgn for korttidsopphold i institusjon. Etter 60 døgn på korttidsopphold i løpet av et år, kan betaling kreves etter reglene for langtidsopphold. Korttidsopphold i institusjon settes til maksimal sats i henhold til forskrift, 142 kroner per døgn for inntil 60 døgn per kalenderår og langtidssats for opphold ut over dette.	137	142
6.2.3. Betaling for dagsenteropphold <u>Dagsenter for psykisk utviklingshemmede</u> På Sande dagsenter betaler brukerne for transport (kr.1.040,- pr. mnd for de som går 5 dager/uke) og en liten sum til drikke / lunsj 1dag per uke. Utover dette har det ikke vært krevd egenbetaling. Kommunene har litt ulik praksis for dette. I Stavanger betaler brukerne kr. 72 pr. dag (sats for 2013) mens de i Sandnes bare betaler for transport og den maten de lager på dagsenteret. Rådmannen tilrår at Sola viderefører dagens ordning og at det ikke kreves betaling for opphold. Betaling for transport økes med 3 % og at det kreves 200 kr. per måned til dekning av mat/ drikke.		
Transport per måned, 5 dager/uke	1.040	1.071
Transport per måned, 4 dager/uke	832	857
Transport per måned, 3 dager/uke	624	642
Transport per måned, 2 dager/uke	416	428

	Sats 2013	Sats 2014
Transport per måned, 1 dager/uke	208	214
Mat/drikke per måned	136	200
<u>Dagsenter for eldre og funksjonshemmede</u>		
Dagsenter betales i dag med 130 kroner per dag for opphold og måltider. Betaling for dagsenter settes til 74 kroner per dag, tilsvarende Forskrift om egenandel for kommunale helse- og omsorgstjenester. I tillegg betales det 60 kroner per dag for måltider ved dagsenteret. Det skal ikke betales for fravær som er meldt senest én uke i forveien, ved akutt sykdom og opphold i institusjon/sykehus.		
Dagsenter per dag inkl. måltider	130	
Dagsenter per dag		74
Måltider per dag		60
6.2.4. Betaling for trygghetsalarm		
Rådmannen tilrår å øke prisen med 3 %. Etableringsgebyr på kroner 500 beholdes. Abonnementsavgift settes til kr 280 per måned (kr. 180 for de med inntekt under 2 G).		
Etableringsgebyr	500	500
Abonnementsavgift	270	280
Abonnementsavgift, inntekt under 2 G	170	180

6.2.5. Betaling for praktisk bistand i hjemmet

I hht Lov om kommunale helse- og omsorgstjenester § 11.2 og Forskrift om egenandel for kommunale helse- og omsorgstjenester § 8, har kommunen adgang til å fastsette betalingssatser for praktisk bistand og opplæring som ikke er til personlig stell og egenomsorg.

Sola kommune krever maksimal betalingssats for husstander med inntekt under 2G, 180 kroner per måned. Rådmannen tilrår å øke timesatsen og maksimal månedssats for de andre gruppene med 3 % til følgende:

	Nettoinntekt	Timesats 2013	Maksimal månedssats 2013	Timesats 2014	Maksimal månedssats 2014
Under 2G	0 – 170.490	175	175	180	180
2-3G	170.490 – 255.735	270	754	278	777
3-4G	255.735 – 340.980	324	1.411	334	1.453
4-6G	340.980 – 511.470	324	2.831	334	2.916
Over 6G	511.470 –	377	3.230	388	3.327

6.2.6. Betaling for fotterapi i institusjon

Fotterapi er ikke eksplisitt nevnt i Helse- og omsorgstjenesteloven, og heller ikke i Forskrift om egenandel for kommunale helse- og omsorgstjenester. Det er varierende praksis i kommuner, men i Stavanger og Sandnes betaler brukerne selv for fotterapi mens det i Sola har vært kommunen som har betalt.

I Sola kommune er fotterapi ikke organisert som en del av pleietilbudet. Det er privatpraktiserende foterapeuter som kommer til institusjonene og tilbyr sine tjenester. Rådmannen tilrår nå at Sola innfører lik praksis som nabokommunene og at beboerne på institusjonene selv betaler for fotpleie. Unntak vil være tilfeller der fotpleie er del av den medisinske behandlingen. Da vil dette inngå i det helsetilbudet som institusjonen skal yte uten at det kan kreves særskilt betaling for dette. En slik ordning vil innebære at det er foterapeuten som selv setter prisen. Det forventes at satsene settes under markedspris mot at foterapeutene får disponere lokaler på institusjonene.

6.3. SAMFUNNSUTVIKLING

6.3.1. Kommunalteknikk

Vann, avløp og renovasjon drives etter selvkostprinsipper, dvs. at gebyrinntektene fra innbyggere skal ikke være høyere enn kommunens kostnader. Disse tjenestene er 100 % gebyrfinansierte. Det er kostnadsnivået som danner grunnlag for gebyr/inntekstnivået og kommunen skal ikke ha noe fortjeneste knyttet til disse tjenestene. Dersom inntektene er lavere enn kostnadene ett enkelt år, avsluttes selvkostregnskapet med underskudd. Rent finansielt bruker man da av tidligere års avsetninger (bundne driftsfond) for å dekke underskuddet. Dersom det ikke er avsatt merinntekter til fond tidligere år, fremføres et underskudd til påfølgende år. Et eventuelt underskudd indikerer et potensial for å heve gebyrfinansieringen i påfølgende år. Positive og negative fond dekkes inn og skal gå i balanse over tid (3-5 år). Se kapittel 4 Tjenesteområdene for mer informasjon.

6.3.1.1. Gebyrutvikling innenfor VAR-området 2014 - 2017 (årsgebyrer)

I tabell nedenfor vises de kommunale gebyrer innenfor VAR-området for husholdninger, basert på *stipulert forbruk* av vann og avløp innenfor de aktuelle arealklasser, samt en *standard renovasjonsabonnement* (fastpris renovasjon, 120 l restavfallsbeholder, 140 l papiravfallsbeholder og 140 l beholder for våtorganisk avfall). Leieareal = bruksareal (BRA) x 0,55.

Kostratall viser at Sola kommune har hatt de laveste gebyrene innenfor VAR- sektoren de 3 siste årene sammenlignet med nabokommuner på Nord Jæren.

Priser ekskl. mva.	2013	2014
Vann og avløp for boliger 0-75 m ² leieareal og standard renovasjonsabonnement	4 655	4 655
Vann og avløp for boliger 76-150 m ² leieareal og standard renovasjonsabonnement	7 115	7 115
Vann og avløp for boliger 151-200 m ² leieareal og standard renovasjonsabonnement	8 755	8 755

Som tabellen viser, blir det ingen økning i VAR gebyrene neste år for standardabonnement.

6.3.1.2. Gebyrberegning vann og avløp

Årsgebyr vann og avløp for bolig- og fritidsbygg med stipulert forbruk, beregnes på grunnlag av leieareal, jf. Sola kommunes forskrifter for vann og avløpsgebyrer. På grunnlag av leiearealstørrelsen, blir boligen plassert inn i tilhørende gebyrklasse. *Leiearealet fremkommer ved å multiplisere bruksarealet (BRA) med en faktor på 0,55.*

Beregnet vannmengde for bolig- og fritidsbygg med stipulert forbruk er 2m³ pr. m² leieareal. For andre bygg med stipulert forbruk, gjelder 2m³ pr. m² bruksareal (BRA). Det er det største areal i hver gebyrklasse som legges til grunn i gebyrberegningen.

Abonnenter med vannmåler betaler gebyr i forhold til faktisk forbruk multiplisert med vannpris i kr/m³.

Avløpsmengde settes som hovedregel lik vannmengde inn, dvs. *vann inn = avløpsvann ut.*

Ved beregning av tilknytningsavgift vann og avløp for bolig- og fritidsbygg, benyttes leieareal som grunnlag for beregningen multiplisert med tilknytningsgebyr pr. m². Det er det største areal i hver gebyrklasse som legges til grunn i gebyrberegningen.

Ved beregning av tilknytningsavgift vann og avløp for næringsbygg, benyttes bruksareal (BRA) som grunnlag for beregningen multiplisert med tilknytningsgebyr pr. m². Det er det største areal i hver gebyrklasse som legges til grunn i gebyrberegningen.

For øvrig vises det til forskrifter for vann- og avløpsgebyrer.

6.3.1.3 Årsgebyr 2014

1 Årsgebyr vann 2014:

Vannpris i kr/m³ foreslås å ikke å øke til neste år, dvs. kr 6,90 pr. m³ i 2014, er lik prisen kr 6,90 pr. m³ i 2013 (eks. mva.).

Tilknytningsgebyr pr. m² for vann foreslås ikke økt i forhold til årets pris. For året 2014 blir gebyret kr 35,54 pr. m² leieareal for bolig- og fritidsbruk, og kr 35,54 pr. m² bruksareal for næringsbygg (eks. mva.) (basert på kommunens Forskrifter for vann- og avløpsgebyrer).

Vannmålerleie (næringskunder) foreslås ikke økt i forhold til årets pris.

Satsene blir som følger:

Årsgebyr vann 2014	2013	2014
Alle priser er ekskl. mva.		
Årsgebyr vann stipulert, 0-75 m ² leieareal, beregnende mengde 150 m ³ /år	1 035	1 035
Årsgebyr vann stipulert, 75-150 m ² leieareal, beregnende mengde 300 m ³ /år	2 070	2 070
Årsgebyr vann stipulert 150-200 m ² leieareal, beregnende mengde 400 m ³ /år	2 760	2 760
Årsgebyr vann stipulert, 200-250 m ² leieareal, beregnende mengde 500 m ³ /år	3 450	3 450
Årsgebyr vann stipulert, 250-300 m ² leieareal, beregnende mengde 600 m ³ /år	4 140	4 140
Vannpris i kr/m ³	6,90	6,90

2 Årsgebyr avløp 2014:

Avløpspris i kr/m³ foreslås å beholdes neste år lik årets pris, dvs. kr 9,50 pr. m³ i 2014, er lik prisen kr 9,50 pr. m³ i 2013 (eks. mva.).

Satsene blir som følger:

Årsgebyr avløp 2014	2013	2014
Alle priser er ekskl. mva.		
Årsgebyr avløp stipulert, 0-75 m ² leieareal, beregnende mengde 150 m ³ /år	1 425	1 425
Årsgebyr avløp stipulert, 75-150 m ² leieareal, beregnende mengde 300 m ³ /år	2 850	2 850

Årsgebyr avløp 2014	2013	2014
Alle priser er ekskl. mva.		
Årsgebyr avløp stipulert 150-200 m ² leieareal, beregnende mengde 400 m ³ /år	3 800	3 800
Årsgebyr avløp stipulert 200-250 m ² leieareal, beregnende mengde 500 m ³ /år	4 750	4 750
Årsgebyr avløp stipulert 250-300 m ² leieareal, beregnende mengde 600 m ³ /år	5 700	5 700
Avløpspris i kr/m ³	9,50	9,50

3 Årsgebyr slamtømming 2014:

Årsgebyret for slamtømming foreslås økt med 10,0 % i forhold til årets pris. Økningen skyldes at ny kontrakt med slamtømmerfirma har medført økte kostnader.

Årsgebyr slamtømming 2014	2013	2014
Alle priser er ekskl. mva.		
Slamavskillere 0-4 m ³ , en tømming hvert 2. år	737	810
Slamavskillere 4-7 m ³ , en tømming hvert 2. år	1 235	1 360
Slamavskillere 7-9,5 m ³ en tømming hvert 2. år	1 671	1 840
Tillegg pr. m ³ for slamavskiller utover 9,5 m ³	362	400

4 Tilknytningsgebyr bolig- og fritidsbygg 2014: Alle priser er ekskl. mva.

Tilknytningsgebyr pr. m² for avløp foreslås holdes uendret i forhold til årets pris. For året 2014 blir gebyret kr 172,94 pr. m² leieareal for bolig- og fritidsbruk, og kr 172,94 pr. m² bruksareal for næringsbygg (eks. mva.) (basert på kommunens forskrifter for vann- og avløpsgebyrer).

Leieareal benyttes for beregning av areal for bolig- og fritidsbygg.

Tilknytningsgebyr 2014 for bolig- og fritidsbygg.	Vann 2013	Vann 2014	Avløp 2013	Avløp 2014
Alle priser er ekskl. mva. av kr 100,-				
Tilknytningsgebyr, 0-120 m ² leieareal	4 264	4 264	20 752	20 752
Tilknytningsgebyr 120-170 m ² leieareal	6 041	6 041	29 400	29 400
Tilknytningsgebyr 170-220 m ² leieareal	7 818	7 818	38 046	38 046
Tilknytningsgebyr 220-270 m ² leieareal osv. i klasser på 50 m ² leieareal	9 594	9 594	46 693	46 693

Tilknytingsgebyr pr. m²	35,54	35,54	172,94	172,94
Tilknytingsgebyr i felt eller område: I felt eller område hvor abonnenten har bekostet eller deltatt økonomisk i utbygging av offentlige vann- og/eller avløpsledning (førstegangsbygging) gjelder:	100	100	100	100

Sola kommunestyre har den 10.12.92 k.sak 242/92, vedtatt at det ved påbygg/tilbygg i felt eller områder hvor abonnenten har bekostet eller deltatt økonomisk i utbygging av offentlig vann- og/eller avløpsledning, skal betales tilknytningsgebyr etter pris pr. m².

5 Tilknytingsgebyr næringsbygg 2014: Alle priser eks mva.

Bruksareal (BRA) benyttes for beregning av areal for næringsbygg.

Tilknytingsgebyr 2014 for næringsbygg. Alle priser er ekskl. mva av kr 100,-	Vann 2013	Vann 2014	Avløp 2013	Avløp 2014
Tilknytingsgebyr, 0-120 m ² leieareal	4 264	4 264	20 752	20 752
Tilknytingsgebyr 120-170 m ² BRA	6 041	6 041	29 400	29 400
Tilknytingsgebyr 170-220 m ² BRA	7 818	7 818	38 046	38 046
Tilknytingsgebyr 220-270 m ² BRA	9 594	9 594	46 693	46 693
Tilknytingsgebyr pr. m²	35,54	35,54	172,94	172,94
Tilknytingsgebyr i felt eller område: I felt eller område hvor abonnenten har bekostet eller deltatt økonomisk i utbygging av offentlige vann- og/eller avløpsledning (førstegangsbygging) gjelder:	100	100	100	100

Sola kommunestyre har den 10.12.92 k.sak 242/92, vedtatt at det ved påbygg/tilbygg i felt eller områder hvor abonnenten har bekostet eller deltatt økonomisk i utbygging av offentlig vann- og/eller avløpsledning, skal betales tilknytningsgebyr etter pris pr. m².

6 Renovasjonsgebyr 2014, hyttekunder:

Renovasjonsgebyr for hyttekunder foreslås økt med 4 % i 2014. Økningen skyldes økte kostnader med innhenting av hytterenasjonen, blant annet som følge av økt mengde.

Hyttekunder 2014 Alle priser er ekskl. mva.	Tømming	2013 Pris ekskl. mva	2014 Pris ekskl. mva
Fastpris pr. abonnent (NB! alle abonnenter må betale dette gebyr).		215	215
Andel restavfall i felles container/beholder/nedgravde systemer *) Tømming i perioden april – september	2. hver uke *)	750	780

7 Renovasjonsgebyr 2014 husholdningskunder:

I henhold til forurensningsloven, skal abonnentene betale fullt ut for den renovasjonsordning som administreres av kommunen. Beregnet gebyrutvikling i planperioden, vist for en standard husholdningsabonnement:

Gebyrsats for husholdning med standard abonnent i 2014 foreslås beholdt lik som i 2013, dvs. kr 2195 pr. år (ekskl. mva.).

Byttegebyr for beholdere foreslås beholdt samme pris som 2013.

Satsene blir som følger:

Husholdningskunder 2014. Alle priser er ekskl. mva.	Tømming	2013 Pris ekskl. mva	2014 Pris ekskl. mva.
Standard abonnement inkl. fast og variabelt gebyr 120 liter restavfallsbeholder, 140 liter våtorganisk- og papirbeholder eller nedgravde beholdere. Alle abonnenter må som minimum ha standardabonnent, eventuelt gå sammen om å dele på et standardabonnement. Deling av standardabonnement gjelder ikke for nedgravde avfallssystemer.	2. / 4. hver uke	2 195	2 195
Fastpris pr. abonnent (NB! alle abonnenter må betale dette gebyr).		215	215
Valgfrie beholderstørrelser / abonnement / tjenester:	Tømming	2013 Pris ekskl. mva	2014 Pris ekskl. mva.
Restavfall 120 liter beholder	2. hver uke	867	867
Restavfall 240 liter beholder	2. hver uke	1 510	1 510
Restavfall 660 liter beholder	2. hver uke	3 311	3 311

Husholdningskunder 2014. Alle priser er ekskl. mva.	Tømming	2013 Pris ekskl. mva	2014 Pris ekskl. mva.
Papiravfall 140 liter beholder	4. hver uke	347	347
Papiravfall 240 liter beholder	4. hver uke	515	515
Papiravfall 660 liter beholder	4. hver uke	1 235	1 235
Våtorganisk avfall 140 liter beholder	2. hver uke	765	765
Våtorganisk avfall 240 liter beholder	2. hver uke	1 265	1 265
Nedgravde avfallssystemer	når full	918	918
Kompostbinge, leie pr. år		294	294
Bytte av beholdere pr. gang		163	163
Strø til kompostbeholdere, pr. sekk		75	75
Henting og tilbakesetting av beholdere pr. år. Behov må dokumenteres, og blir vurdert etter søknad		0	0
1 ekstrasekk inkl. tømming og deponering. Sekken fjernes samtidig som avfallsfraksjonen tømmes.		50	50
75 stk. bioposer 37x39 cm		30	30
25 stk. bioposer 43x45 cm		30	30
10 stk. biosekker 140 liter		70	70
10 stk. biosekker 240 liter		90	90

6.3.2. Areal

Arealplan, byggesak og oppmåling drives etter selvkostprinsipper, dvs. at gebyrinntektene fra innbyggere skal ikke være høyere enn kommunens kostnader. Arealplan er 70 % gebyrfinansiert, byggesak 95 % gebyrfinansiert og oppmåling er 50 % gebyrfinansiert. Det er kostnadsnivået som danner grunnlag for gebyr/inntekstnivået og kommunen skal ikke ha noe fortjeneste knyttet til disse tjenestene. Dersom inntektene er lavere enn kostnadene ett enkelt år, avsluttes selvkostregnskapet med underskudd. Rent finansielt bruker man da av tidligere års avsetninger (bundne driftsfond) for å dekke underskuddet. Dersom det ikke er avsatt merinntekter til fond tidligere år, fremføres et underskudd til påfølgende år. Et eventuelt underskudd indikerer et potensial for å heve gebyrfinansieringen i påfølgende år. Positive og negative fond dekkes inn skal gå i balanse over tid (3-5 år). Se kapittel 4 Tjenesteområdene for mer informasjon og begrunnelse for økning i gebyrsatsene.

6.3.2.1. Gebyrer Arealplan

Kostra-tall viser at Sola kommune sine gebyrer knyttet til Arealplan er noe lavere enn Sandnes kommune men omtrent på samme nivå som Stavanger og Time kommune.

Rådmannen tilrår at gebyrer for arealplan økes med 10 % fra 2013 til 2014. Satsene for 2014 blir som følger:

1. Reguleringsplaner		Satser 2013	Satser i 2014
<u>Arealgebyr</u>			
1.01	For arealer til og med 2.000 m2	45 097	49 610
1.02	For arealer over 2.000 m2 til og med 5.000 m2	75 292	82 820
1.03	For arealer over 5.000 m2 til og med 10.000 m2	91 530	100 680
1.04	For arealer over 10.000 m2 til og med 20.000 m2	120 258	132 280
1.05	For arealer over 20.000 m2 betales et tillegg til 1.04 per påbegynte intervall på 1.000 m2	1 554	1 710
<u>Tilleggsgebyr for bebyggelse</u>			
1.06	Tilleggsgebyr for bebyggelse, per påbegynte intervall	777	850
<u>Tilleggsgebyr for endringsforslag</u>			
1.07	Tilleggsgebyr kan kreves når forslagstiller fremmer endringsforslag underveis	Tillegg på 30 % av gebyr	Tillegg på 30 % av gebyr
2. Mindre reguleringsendringer			
2.01	Grunngebyr for arealer til og med 2.000 m2	7 518	8 270
2.02	For arealer over 2.000 m2 til og med 5.000 m2	15 037	16 540
2.03	For arealer over 5.000 m2 til og med 10.000 m2	22 541	24 800
2.04	For arealer over 10.000 m2	30 060	33 070
3. Konsekvensutredninger			
3.01	For planer som faller inn under Forskrift om konsekvensutredning (plan- og bygningsloven av 27. juni 2008 §§ 4.1 og 4.2) skal det betales tilleggsgebyr	Tillegg på 75 % av gebyr for reguleringsplanen e, satser i pkt 1.01-	Tillegg på 75 % av gebyr for reguleringsplane ne, satser i pkt
4. Dispensasjon fra plankrav			
4.01	Behandlingsgebyr	15 788	17 370
5. Andre tjenester			
5.01	Startpakke	1 805	1 990

6.3.2.2. Gebyrer Oppmåling

Kostratall viser at Sola kommune sine gebyrer knyttet til Oppmåling er noe høyere enn Sandnes kommune men lavere enn gebyrene i Stavanger kommune. Rådmannen tilrår at gebyrer for oppmåling økes med 5 % fra 2013 til 2014. Satsene for 2014 blir som følger:

		Satser 2013	Satser 2014
1.1 Oppretting av matrikkelenhet			
1.1.1 Oppretting av grunneiendom og festegrunn	areal fra 0-500m2: areal fra 501-2000m2: areal fra 2001 m2 - økning pr. påbegynt daa.: For eiendom som ikke er selvstendig bruksenhet, beregnes et halvt gebyr	kr 14 410 kr 19 180 kr 590	kr 15 130 kr 20 140 kr 620

		Satser 2013	Satser 2014
	For samtidig oppmåling av flere tilgrensende tomter som er rekvirert av samme rekvirent, gis følgende reduksjoner i gebyret: 4-10 tomter: 15 % reduksjon 11-20 tomter: 20 % reduksjon 21 og flere: 25 % reduksjon		
1.1.2 Matrikulering av eksisterende umatrikulert grunn	areal fra 0-500 m2: areal fra 501-2000 m2: areal fra 2001 m2 - økning pr. påbegynt daa.:	kr 14 410 kr 19 180 kr 590	kr 15 130 kr 20 140 kr 620
1.1.3 Oppretting av uteareal på eierseksjon	Gebyr for tilleggsareal pr. eierseksjon areal fra 0-50m2: areal fra 51-250m2: areal fra 251-2000m2: areal fra 2001 m2 - økning pr. påbegynt daa.:	kr 4 790 kr 7 190 kr 9 590 kr 590	kr 5 030 kr 7 550 kr 10 070 kr 620
1.1.4 Oppretting av anleggseiendom	Gebyr for oppretting av anleggseiendom areal fra 0-2000m2: areal fra 2001 m2 - økning pr. påbegynt daa.:	kr 24 140 kr 1 200	kr 25 350 kr 1 260
1.2 Oppretting av matrikkelenhet uten fullført oppmålingsforretning. Avbrudd i oppmålingsforretning			
1.2.1 Gebyr for oppretting av matrikkelenhet uten fullført oppmålingsforretning.	I tillegg kommer gebyr for oppmålingsforretning	kr 7 190	kr 7 550
1.2.2 Avbrudd i oppmålingsforretning eller matrikulering	Gebyr for utført arbeid når saken blir trukket før de er fullført, må avvises eller ikke lar seg matrikkelføre på grunn av endrede hjemmelsforhold settes til 1/3 av gebyrsatsene etter 1.1 og 1.2		
1.3 Grensejustering			
1.3.1 Grunneiendom	Ved gebyr for grensejustering kan arealet for involverte eiendommer justeres med inntil 5 % av eiendommens areal. (Maksgrensen er satt til 500 m2.) areal fra 0-250m2: areal fra 251-500m2:	kr 4 790 kr 7 190	kr 5 030 kr 7 550
1.3.2 Anleggseiendom	anleggseiendom kan justeres med inntil 5 % av anleggseiendommens areal. (Maksgrensen er satt til 1000 m2) areal fra 0-250m2:	kr 7 190 kr 9 590	kr 7 550 kr 10 070

		Satser 2013	Satser 2014
1.4 Arealoverføring			
1.4.1 Grunneiendom	Ved arealoverføring skal oppmålingsforretning og tinglysing gjennomføres. Arealoverføring utløser dokumentavgift. areal fra 0-250m2: areal fra 251 - 500m2: Pr. nytt påbegynt 500 m2 medfører en økning av gebyret på:	kr 9 590 kr 12 040 kr 590	kr 10 070 kr 12 640 kr 620
1.4.2 Anleggseiendom	areal fra 0-250m2: areal fra 251-500m2: arealoverføring pr. nytt påbegynt 500 m2, medfører en økning av gebyret på:	kr 12 040 kr 14 410 kr 1 200	kr 12 640 kr 15 130 kr 1 260
1.5 Klarlegging av eksisterende grense der grensen tidligere er koordinatbestemt ved oppmålingsforretning	For inntil 2 punkter For overskytende grensepunkt, pr. punkt:	kr 2 390 kr 360	kr 2 510 kr 380
1.6 Klarlegging av eksisterende grense der grensen ikke tidligere er koordinatbestemt/ eller klarlegging av rettigheter	For inntil 2 punkt For overskytende grensepunkter, pr. punkt Gebyr for klarlegging av rettigheter faktureres etter medgått tid, se pkt. 1.11	kr 4 790 kr 1 200	kr 5 030 kr 1 260
1.7 Privat grenseavtale	For inntil 2 punkter eller 100 m grenselengde For hvert nytt punkt eller påbegynt 100 m Billigste alternativ skal nyttes.	kr 3 610 kr 590	kr 3 790 kr 620
1.8 Urimelig gebyr	Dersom gebyret åpenbart er urimelig i forhold til de prinsipper som er lagt til grunn, og til det arbeidet og de kostnadene kommunen har hatt, kan Virksomhetsleder Areal eller den han/hun gir fullmakt, av eget tiltak fastsette et passende gebyr.		
1.9 Betalingstidspunkt	Gebyr skal være betalt forskuddsvis før tinglysing/matrikkelføring		
1.10 Forandringer i grunnlaget for matrikkelføring av saken.	Gjør rekvirenten under sakens gang forandringer i grunnlaget for matrikkelføring av saken, opprettholdes likevel gebyret.		
1.11 Utstedelse av matrikkelbrev	Matrikkelbrev inntil 10 sider Matrikkelbrev over 10 sider	kr 175 kr 350	kr 180 kr 370
1.12 Andre tjenester	For arbeider som ikke passer inn i klassene over, vil arbeidet bli fakturert slik: Ingeniør pr. time	kr 870	kr 910
2 Salg av tjenester og kart	Kartdata Leveres på papir, diskett eller CD-rom/e-mail		

		Satser 2013	Satser 2014
	Papirkopi:		
	Kartdata på A4 papirformat	kr 410	kr430
	Kartdata på A3 papirformat	kr 770	kr 810
	Kartdata på A2/A0 papirformat	kr1 000	kr 1 050
	Digitale kartdata:		
	Vektordata A4 format maks 1:1000	kr 1 000	kr 1 050
	Rasterdata A4 format maks 1:1000	kr 1 000	kr 1 050
	Vektordata A0 format maks 1:1000	kr 1 600	kr 1 680
	Rasterdata A0 format maks 1:1000	kr 1 600	kr 1 680

6.3.2.3 Gebyrer Byggesak

Rådmannen tilrår at gebyrer for byggesak økes med 5 % fra 2013 til 2014. Satsene for 2014 blir som følger:

BYGGESAKER - FRADELING - SEKSJONERING		Satser i 2013			Satser i 2014		
	TILTAK SOM BEHANDLES ETTER SØKNAD						
	I tillegg til basisgebyr betales et arealgebyr per m2 bruksareal	12,90			13,50		
	Redusert arealgebyr per m2 for tiltak i henhold til § 21-7, 2. ledd	7,70			8,10		
	DELT IGANGSETTING: Det tas et gebyr for igangsettingssøknad nr. 2, 3, 4...osv.	2 230			2 340		

	BASISGEBYR:	Satser i 2013			Satser i 2014		
	BOLIGER - inkludert eventuell garasje	Tiltaks-klasse 1	Tiltaks-klasse 2	Tiltaks-klasse 3	Tiltaks-klasse 1	Tiltaks-klasse 2	Tiltaks-klasse 3
01.	Ren enebolig	12 910	18 090		13 560	18 990	
A.	Enebolig med hybel/sokkelleilighet	12 910	18 090		13 560	18 990	
B.	Tomannsbolig vert.delt pr.leilighet	7 740	12 910		8 130	13 560	
C.	Tomannsbolig hor.delt pr. leilighet	7 740	12 910		8 130	13 560	
D.	Andre småhus (ikke over 4 leiligheter pr. hus)	18 090	23 270		18 990	24 430	
E.	Rekkehus pr. leilighet	7 740	10 350		8 130	10 870	
F.	Enebolig i kjede	12 910	18 090		13 560	18 990	
G.	Bygg på 2 etasjer med 5 eller flere leiligheter	18 090	23 270		18 990	24 430	
H.	Til- og påbygg (A-H) , gjelder også hagestue/vinterhage						
I.	mindre enn 30 m2 samlet areal	3 820	5 170		4 010	5 430	
	større enn (eller lik) 30 m2 samlet areal	5 170	7 740		5 430	8 130	
K.	Ombygging (A-H) mindre enn 50% av totalt areal.	1 300	1 300		1 370	1 370	
L.	Ombygging - hovedombygging (A -H) større enn 50 % av tot.areal	2 570	2 570		2 700	2 700	
M.	Blokk	38 800	64 650	77 570	40 740	67 880	81 450
N.	Høghus/punkthus/lamellhus	38 800	64 650	77 570	40 740	67 880	81 450
O.	Terrassehus	38 800	64 650	77 570	40 740	67 880	81 450
P.	Til-og påbygg punkt (M-O)						
	mindre enn 50 m2	2 570	5 170		2 700	5 430	
	større enn (eller lik) 50 m2	7 740	7 740		8 130	8 130	
Q.	Ombygging (M-O) mindre enn 50% av totalt areal	5 170	7 740		5 430	8 130	
R.	Ombygging (M-O) større enn 50% av totalt areal.	10 350	12 410		10 870	13 030	
S.	Bruksendring (A -O)						
	Andre tiltak på boligeiendom						
	Fasadeendring	1 300	1 300		1 370	1 370	
	Støttemurer	1 300	2 570		1 370	2 700	
	Innhegning/gjerde/støyskjerm	1 300			1 370		
	Brygger	4 130	5 170		4 340	5 430	
	Graving/fylling/sprengning	1 300			1 370		
	Basseng/brønn/dam	4 130			4 340		
		Satser i 2013			Satser i 2014		
02.	ANDRE NYBYGG	Tiltaks-klasse 1	Tiltaks-klasse 2	Tiltaks-klasse 3	Tiltaks-klasse 1	Tiltaks-klasse 2	Tiltaks-klasse 3
A.	Garasjer og uthus for boliger	2 070			2 170		
B.	Naust for boliger	5 170			5 430		
C.	Andre, mindre bygg til bolig	2 070			2 170		
D.	Til- og påbygg (A-C)	1 300			1 370		

		Satser i 2013			Satser i 2014		
03.	PRODUKSJONSBYGG FOR VERKSTED OG INDUSTRI	Tiltaks-klasse 1	Tiltaks-klasse 2	Tiltaks-klasse 3	Tiltaks-klasse 1	Tiltaks-klasse 2	Tiltaks-klasse 3
A.	Etasjebygg for fabrikk eller verksted	20 690	38 800	51 740	21 720	40 740	54 330
B.	Etasjehus for fabrikk eller verksted kombinert med kontor	20 690	38 800	51 740	21 720	40 740	54 330
C.	Produksjonshall	18 090	31 050	46 550	18 990	32 600	48 880
D.	Produksjonshall kombinert med kontorfløy	18 090	31 050	46 550	18 990	32 600	48 880
E.	Andre produksjonsbygg	18 090	31 050	46 550	18 990	32 600	48 880
F.	Til- og påbygg (A-I)						
	ved små til/påbygg/ombygninger mindre enn 100 m2 betales et minimumsgebyr på	5 780	5 780	5 780	6 070	6 070	6 070
	mindre enn 1000 m2 BRA	10 350	10 350	10 350	10 870	10 870	10 870
	større enn (eller lik) 1000 m2 BRA	13 480	13 480	13 480	14 150	14 150	14 150
G.	Ombygging mindre enn 50% av totalt areal (A-I)	10 350	10 350	10 350	10 870	10 870	10 870
H.	Ombygging større en 50% av totalt areal (A-I) hovedombygging	12 910	12 910	12 910	13 560	13 560	13 560
I.	Bruksendring (A-E)	10 350	10 350	10 350	10 870	10 870	10 870
		Satser i 2013			Satser i 2014		
04.	KONTOR- FORRETNINGS- ELLER ANDRE NÆRINGSBYGG	Tiltaks-klasse 1	Tiltaks-klasse 2	Tiltaks-klasse 3	Tiltaks-klasse 1	Tiltaks-klasse 2	Tiltaks-klasse 3
A.	Kontorbygg og administrasjonsbygg	38 800	71 120	103 430	40 740	74 680	108 600
B.	Varehus og andre butikkbygg	38 800	71 120	103 430	40 740	74 680	108 600
C.	Ekspedisjonsbygg og terminaler	38 800	66 020	90 530	40 740	69 320	95 060
D.	Lagerbygg og garasjebygg	20 690	38 800	51 740	21 720	40 740	54 330
E.	Bensinstasjon	20 690	38 800	51 740	21 720	40 740	54 330
F.	Annet bygg for kontor-, forr- eller samferdsel	38 800	77 570	103 430	40 740	81 450	108 600
G.	Tilbygg- og påbygg A-F						
	Ved små til-/påbygg/ombygginger betales et minimumsgebyr når samlet areal er mindre enn 100 m2	4 210			4 420		
	mindre enn 1000 m2 samlet areal	15 510	15 510	15 510	16 290	16 290	16 290
	større enn 1000 m2 samlet areal	18 090	18 090	18 090	18 990	18 990	18 990
H.	Ombygging mindre enn 50% av totalt areal (gjelder også bruksendring)	12 910	19 390	25 890	13 560	20 360	27 180
I.	Ombygging større enn (eller lik) 50% av totalt areal betales som for nybygg (gjelder også bruksendring)	19 390	25 570	38 800	20 360	26 850	40 740
J.	Bruksendring (A-F)	10 350	10 350	10 350	10 870	10 870	10 870
		Satser i 2013			Satser i 2014		
05.	HOTELL OG RESTAURANTBYGG	Tiltaks-klasse 1	Tiltaks-klasse 2	Tiltaks-klasse 3	Tiltaks-klasse 1	Tiltaks-klasse 2	Tiltaks-klasse 3
A.	Hotell	51 740	77 570	129 320	54 330	81 450	135 790
B.	Andre bygg/andre butikkbygg	38 800	64 650	90 530	40 740	67 880	95 060
G.	Tilbygg- og påbygg (A-B) - minimumsgebyr	3 900	3 900	3 900	4 100	4 100	4 100
	Ved små til-/påbygg/ombygginger samlet areal er mindre enn 100 m2	4 600	4 600	4 600	4 830	4 830	4 830
	mindre enn 1000 m2 samlet areal	20 690	38 800	51 740	21 720	40 740	54 330
	større enn (eller lik) 1000 m2 samlet areal	38 800	51 740	77 570	40 740	54 330	81 450
H.	Ombygging (mindre enn) 50% av bygning (a - b)	31 050	38 800	51 740	32 600	40 740	54 330
I.	Ombygging større enn (eller lik) 50% av bygning (a - b) betales som for nybygg	38 800	51 740	64 650	40 740	54 330	67 880
J.	Bruksendring (A-B)	10 350	10 350	10 350	10 870	10 870	10 870

		Satser i 2013			Satser i 2014		
06.	BYGG FOR OFFENTLIG OG PRIVATE TJENESTER	Tiltaks-klasse 1	Tiltaks-klasse 2	Tiltaks-klasse 3	Tiltaks-klasse 1	Tiltaks-klasse 2	Tiltaks-klasse 3
A.	Bygg for undervisning/forskning		77 570	129 320		81 450	135 790
B.	Sykehus/aldershjem/sykehjem		77 570	129 320		81 450	135 790
C.	Barnehager	18 120	31 050		19 030	32 600	
D.	Omsorgsboliger	18 120	31 050		19 030	32 600	
E.	Kirke/kapell o.l.		77 570	129 320		81 450	135 790
F.	Samfunnshus/forsamlingshus		77 570	129 320		81 450	135 790
G.	Teater/kinobygg		77 570	129 320		81 450	135 790
H.	Idrettsbygg		51 740	77 570		54 330	81 450
I.	Andre bygg		38 810	51 740		40 750	54 330
J.	Tilbygg- og påbygg (A-I). Ved små til/påbygg/ombygginger mindre enn 100 m2 BRA	6 910	6 910	6 910	7 260	7 260	7 260
	mindre enn 1000 m2 samlet areal	12 910	12 910	12 910	13 560	13 560	13 560
	større enn (eller lik) 1000 m2 samlet areal	25 890	25 890	25 890	27 180	27 180	27 180
K.	Ombygging mindre enn 50% av totalt areal	6 480	20 690	38 810	6 800	21 720	40 750
L.	Ombygging større enn 50% av totalt areal (hovedombygging)	14 220	38 810	64 650	14 930	40 750	67 880
M.	Bruksendring (A-I)	10 350	10 350	10 350	10 870	10 870	10 870
		Satser i 2013			Satser i 2014		
07.	SØKNAD - BYGG FOR JORDBRUK, FISKE OG FANGST	Tiltaks-klasse 1	Tiltaks-klasse 2	Tiltaks-klasse 3	Tiltaks-klasse 1	Tiltaks-klasse 2	Tiltaks-klasse 3
	<i>Alminnelige driftsbygninger (se plan- og bygningslovens § 20-2, punkt b)</i>						
A.	Driftsbygninger i landbruket	3 900	7 740		4 100	8 130	
B.	Andre bygg	3 900	7 740		4 100	8 130	
C.	Til- og påbygg (A-B). Ved små til/påbygg/ombygginger betales et minimumsgebyr.				0	0	
	mindre enn 100 m2	1 300	2 570		1 370	2 700	
	større enn (eller lik) 100 m2	2 570	5 170		2 700	5 430	
D.	Ombygging mindre enn 50% av totalt areal	1 300	1 940		1 370	2 040	
E.	Ombygging større enn (eller lik) 50% av totalt areal (hovedombygging)	1 940	2 570		2 040	2 700	
F.	Bruksendring driftsbygninger i landbruket (dispensasjon komm.plan), gebyr betales på forskudd	10 350	10 350		10 870	10 870	
		Satser i 2013			Satser i 2014		
08.	ANDRE BYGG	Tiltaks-klasse 1	Tiltaks-klasse 2	Tiltaks-klasse 3	Tiltaks-klasse 1	Tiltaks-klasse 2	Tiltaks-klasse 3
A.	Fritidsbygg	10 350	10 350		10 870	10 870	
B.	Naust, uthus	2 070			2 170		
C.	Andre bygg	2 070			2 170		
D.	Til- og påbygg A-C, gjelder også garasje som tilbygg til bolig	1 300			1 370		
E.	Ombygging tiltak A-C	1 300			1 370		

		Satser i 2013			Satser i 2014		
09.	DISPENSASJONSSØKNADER - gebyr betales på forskudd, før saksbehandling	Tiltaks-klasse 1	Tiltaks-klasse 2	Tiltaks-klasse 3	Tiltaks-klasse 1	Tiltaks-klasse 2	Tiltaks-klasse 3
	I tillegg til gebyr for behandling av dispensasjonssøknad, kommer ordinært behandlingsgebyr						
1.	Formål i kommuneplan/reguleringsplan - dispensasjon fra plankrav, (100 m beltet), gebyr betales på forskudd	10 350			10 870		
2.	Utnyttelsesgrad	2 070			2 170		
3.	Plassering (reg. byggegrense m.v.)	2 070			2 170		
4.	Etasjetall	2 070			2 170		
5.	Høyde (gesims - møne)	2 070			2 170		
6.	Andre forhold i reg.best.	2 070			2 170		
7.	Avstandskrav pbl § 29-4.	2 070			2 170		
8.	Veiopparbeidelse Jf. pbl. § 27	2 070			2 170		
9.	Andre dispensasjoner	2 070			2 170		
		Satser i 2013			Satser i 2014		
10.	FORNYELSE AV BYGGETILLATELSE	Tiltaks-klasse 1	Tiltaks-klasse 2	Tiltaks-klasse 3	Tiltaks-klasse 1	Tiltaks-klasse 2	Tiltaks-klasse 3
	Fornyelse av byggetillatelse, 20 % av gebyr for nybygg pr. dato for søknad om fornyelse						
	Ferdigattest - byggetillatelse før 1997, fakturerer etter medgått tid (sats per time)	780			820		
		Satser i 2013			Satser i 2014		
11.	RIVING AV BYGG	Tiltaks-klasse 1	Tiltaks-klasse 2	Tiltaks-klasse 3	Tiltaks-klasse 1	Tiltaks-klasse 2	Tiltaks-klasse 3
	Riving av bygning, konstruksjon, eller anlegg Jfr. § 20-1 - garasje/uthus	1 300	2 070		1 370	2 170	
	Bolig/andre bygg	2 070	4 130		2 170	4 340	
		3 120	3 120	3 120	3 280	3 280	3 280
		Satser i 2013			Satser i 2014		
12.	TEKNISKE INSTALLASJONER PBL § 20-1	Tiltaks-klasse 1	Tiltaks-klasse 2	Tiltaks-klasse 3	Tiltaks-klasse 1	Tiltaks-klasse 2	Tiltaks-klasse 3
	Ventilasjonsanlegg - oppføring/endring/reparasjon	1 300			1 370		
	VVS-planer nyanlegg/større endringer og reparasjoner	1 300			1 370		
	Skorstein	1 300			1 370		
		2 330	2 330	2 330	2 450	2 450	2 450
		Satser i 2013			Satser i 2014		
13.	ANDRE TILTAK	Tiltaks-klasse 1	Tiltaks-klasse 2	Tiltaks-klasse 3	Tiltaks-klasse 1	Tiltaks-klasse 2	Tiltaks-klasse 3
	Fasadeendring	1 300			1 370		
	Skilt/reklame	1 300			1 370		
	Større skiltplan	2 070			2 170		
	Støttemurer	2 070			2 170		
	Innhegning/gjerde/støyskjerm	2 070			2 170		
	Ledningsanlegg (50% reduksjon ved enkle stikkledninger)	2 880			3 020		
	Masseuttak/deponi	10 350			10 870		
	Anlegg av veg eller parkeringsplass	2 350			2 470		
		Satser i 2013			Satser i 2014		
14.	GODKJENNING AV ANSVARLIG SØKER, PROSJEKTERENDE, UTFØRENDE, SAMORDNENDE OG KONTROLLERENDE	Tiltaks-klasse 1	Tiltaks-klasse 2	Tiltaks-klasse 3	Tiltaks-klasse 1	Tiltaks-klasse 2	Tiltaks-klasse 3
	(gebyr beregnes for hvert tiltak det søkes om)						
A.	Ved lokal godkjenning (pr. foretak)	1 830			1 920		
B.	Ved sentral godkjenning (pr. foretak)	700			740		

		Satser i 2013			Satser i 2014		
15.	UTENDØRSPLANER/OPPARBEID ELSESPLAN (PR. PLAN)	Tiltaks-klasse 1	Tiltaks-klasse 2	Tiltaks-klasse 3	Tiltaks-klasse 1	Tiltaks-klasse 2	Tiltaks-klasse 3
A.	Område mindre enn 5000 m2	1 300			1 370		
B.	Område større enn (eller lik) 5000 m2	3 900			4 100		
16.	UTSTIKKING/BELIGGENHETSKONTROLL - se regulativ for oppmålingssaker						
		Satser i 2013			Satser i 2014		
17.	UTSLIPPSTILLATELSE	Tiltaks-klasse 1	Tiltaks-klasse 2	Tiltaks-klasse 3	Tiltaks-klasse 1	Tiltaks-klasse 2	Tiltaks-klasse 3
	Behandling av søknad om utslipp fra separate avløsanlegg (ikke offentlige)	4 130			4 340		
		Satser i 2013			Satser i 2014		
18.	FRIKJØP PARKERING	Tiltaks-klasse 1	Tiltaks-klasse 2	Tiltaks-klasse 3	Tiltaks-klasse 1	Tiltaks-klasse 2	Tiltaks-klasse 3
	Beløp fastsettes i.h.t. Kommunestyrevedtak i sak 369/85 med indeksregulering pr. plass	83 800			87 990		
	i h.t. Statisk sentralbyrås byggekostnadsindeks pr. 15.11.2012						
		Satser i 2013			Satser i 2014		
19.	KART	Tiltaks-klasse 1	Tiltaks-klasse 2	Tiltaks-klasse 3	Tiltaks-klasse 1	Tiltaks-klasse 2	Tiltaks-klasse 3
A.	Situasjonskart	480			500		
B.	Reguleringskart/utsnitt av kommuneplanen	300			320		
		Satser i 2013			Satser i 2014		
20.	FRADELING - Gebyr for oppmålingsarbeider og matrikkelbrev kommer i tillegg, jfr. Gebyrforskriften del 1	Tiltaks-klasse 1	Tiltaks-klasse 2	Tiltaks-klasse 3	Tiltaks-klasse 1	Tiltaks-klasse 2	Tiltaks-klasse 3
A.	Fradeling (behandlingsgebyr av kurante saker iht. reg.plan)	1 300			1 370		
B.	Fradeling med dispensasjon (behandlingsgebyr disp. fra kommuneplan/reguleringsplan)	10 350			10 870		
C.	Mindre vesentlig endring pbl. § 28-1 (behandlingsgebyr, regulert område)	10 350			10 870		
	GEBYRSATSER FOR TILLATELSE TIL SEKSJONERING						
	Rettsgebyr i henhold til sentralt vedtak: p.t.	860			860		
	For behandling av seksjoneringssøknad uten befarings betales et gebyr på 3 x rettsgebyret	2 580			2 580		
	I tillegg belastes gebyr for tinglysing på 1,233 x rettsgebyret	1 060			1 060		
	Sum for behandling av seksjoneringssøknad uten befarings	3 640			3 640		
	For behandling av seksjoneringssøknad med befarings betales et gebyr på 5 x rettsgebyret	4 300			4 300		
	I tillegg belastes gebyr for tinglysing på 1,233 x rettsgebyret	1 060			1 060		
	Sum for behandling av seksjoneringssøknad uten befarings	5 360			5 360		
	<i>Dersom det er nødvendig med målebrevskart betales et tilleggsgebyr i henhold til gebyr for kart- og oppmålingsarbeider.</i>						

Del 3 - FORSKRIFT OM GEBYRREGULATIV FOR BEHANDLING AV PRIVATE REGULERINGSPLANER

Gebyrene er vedtatt av Sola kommunestyre 09.12.2010, saksnr. 0102/10, med hjemmel i plan- og bygningsloven av 27. juni 2008 nr. 71 § 33-1.

§ 1 Gebyret innbefatter

Gebyret innbefatter avklaringsmøter, saksbehandling og planbearbeiding i plansaker som fremmes i medhold av plan- og bygningsloven av 27. juni 2008 § 12-11. Gebyret utstedes til fakturamottaker som oppgis ved bestilling av startpakke.

§ 2 Dekning av utgifter til andre myndigheter m.m.

I tillegg til gebyrer etter dette regulativ skal privat forslagsstiller etter avtale dekke alle utgifter til saksbehandlingen, herunder avklaring i forhold til kulturminneloven, konsekvensutredninger, kopiering av planer m.m., fram til kommunen fatter vedtak om planen skal tas opp til behandling eller ikke.

§ 3 Betalingsplikt

Alle som får utført tjenester etter dette regulativ, skal betale gebyr. Gebyret forfaller til betaling 30 dager etter fakturadato.

§ 4 Gebyrberegningstidspunkt - Avregning

Gebyret beregnes etter de satser som gjelder på det tidspunkt det mottas planforslag. Grunnlaget for beregning av arealgebyr, pkt 1.01 – 1.05, er det arealet som inngår i planområdet i forslag til reguleringsplan. Areal der eksisterende arealbruk videreføres uten endringer kan likevel trekkes fra. Grunnlag for beregning av tilleggsgebyr for bebyggelse, pkt 1.06, regnes ut fra maksimal utnyttelse som planen gir mulighet for. Beregningsgrunnlag for bebyggelse gjelder kun ny bebyggelse. Eksisterende bebyggelse som skal bli stående uten endringer, regnes ikke med. Arealet beregnes i tråd med NS 3940 og skal fremgå av planbeskrivelsen.

§ 5 Betalingstidspunkt

Gebyret skal være betalt før saken tas opp til førstegangsbehandling.

§ 6 Tilbakebetaling av gebyr - utgikk fra år 2014 pga innføring av selvkost.**§ 7 Urimelig gebyr**

Hvis gebyret anses for å være åpenbart urimelig i forhold til det arbeid og de kostnader kommunen har hatt med saken eller anses urimelig av andre grunner, kan Rådmannen fastsette et passende gebyr.

§ 8 Klageadgang

Gebyrfastsettelsen i den enkelte sak kan ikke påklages der gebyrregulativet følges. Rådmannens avgjørelse av søknad om reduksjon av gebyr kan påklages etter reglene i forvaltningsloven.

§ 9 Ikrafttredelse

Forskriften gjelder fra 01.01.2013.

6.4 SOLA KIRKELIGE FELLESRÅD

Avgifter for bruk av gravkapell, kremasjon og feste av grav skal i henhold til Gravferdsloven § 21 fastsettes av kommunen.

Sola kirkelige fellestråd behandlet i møte 3.6.2013 sak 19/2013 ”*Forslag om endring mht egenandel for pårørende i Sola kommune ifm kremasjon*”, og gjorde følgende vedtak:

1. *Sola kirkelige fellestråd foreslår overfor Sola kommune at ordningen med egenandel for kremasjon avvikles. Sola kommune/Sola kirkelige fellestråd dekker denne kostnaden.*
2. *Endringen foreslås innført f.o.m. 1.1.2014.*

For Sola kommunes innbyggere/pårørende som velger kistebegravelse er det overfor gravlundsmyndighetene ingen kostnad knyttet til gravlegging, og det er så langt heller ikke etablert ordning med festeavgift, jf. gravferdsloven § 10. Slik ordningen er nå får imidlertid pårørende som velger kremasjon en faktura på kr 1.716,- i egenandel. Sola kirkelige fellestråd vil peke på behovet for å legge til rette for likebehandling i den lokale gravlundsforvaltningen. Kirkegårdsmyndighetene skal ikke aktivt påvirke folks valg av ulike former for begravelse. Økt bruk av urnegraver vil i tillegg være areal- og kostnadsbesparende for kommunen.

I likhet med fem andre kommuner; Randaberg, Sandnes, Klepp, Hå og Finnøy, har flere fellestråd i samarbeid med sine kommuner vedtatt å betale kremasjonsavgiften i sin helhet slik at pårørende ikke skal betale egenandel.

Rådmannen vil tilrå at ordningen med egenandel for kremasjon avvikles fra 1.1.2014. Rådmannen har finansiert endringen på kr 20.000 gjennom forslag om økt bevilgning til Sola kirkelige fellestråd.

7. VEDLEGG

Kapittel 7 Vedlegg er inndelt som følger:

- 7.1. Økonomiske oversikter og budsjettskjema
 - 7.1.1. Økonomisk oversikt - Drift
 - 7.1.2. Budsjettskjema 1A - Driftsbudsjettet
 - 7.1.3. Budsjettskjema 1B – Driftsbudsjett per virksomhet
 - 7.1.4. Driftsbudsjettet fordelt per Kostra-funksjon
 - 7.1.5. Økonomisk oversikt - Investeringsbudsjettet
 - 7.1.6. Budsjettskjema 2A - Investeringsbudsjettet
 - 7.1.7. Budsjettskjema 2B – Investeringer per prosjekt.

7.1.1. Økonomisk oversikt – Drift

	Regnskap 2012	Oppr.budsj. 2013	Just.budsj. 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016	Budsjett 2017
Driftsinntekter							
Brukerbetalinger	51 159	56 103	56 133	59 087	62 103	62 703	63 270
Andre salgs- og leieinntekter	118 210	104 578	104 578	112 591	112 591	112 591	112 591
Overføringer med krav til motytelse	175 898	80 864	82 845	117 051	117 351	117 651	117 951
Rammetilskudd	352 352	361 000	361 900	382 900	394 900	397 000	403 100
Andre statlige overføringer	42 304	44 680	44 856	44 580	47 880	50 780	50 680
Andre overføringer	1 174	511	511	511	511	511	511
Skatt på inntekt og formue	760 883	822 000	822 000	884 600	906 800	929 400	952 300
Eiendomsskatt	0	0	0	0	0	0	0
Andre direkte og indirekte skatter	0	0	0	0	0	0	0
Sum driftsinntekter	1 501 979	1 469 736	1 472 823	1 601 320	1 642 136	1 670 636	1 700 403
Driftsutgifter							
Lønnsutgifter	715 239	714 509	730 847	790 351	806 959	817 139	826 373
Sosiale utgifter	186 083	197 556	202 200	208 980	213 872	216 857	219 563
Kjøp av varer og tj som inngår i tj.produksjon	197 551	172 567	169 620	176 635	180 415	181 610	186 860
Kjøp av tjenester som erstatter tj.produksjon	247 784	259 643	260 989	264 321	269 651	274 738	279 431
Overføringer	91 264	89 016	73 953	127 243	124 849	125 802	125 486
Avskrivninger	66 477	0	0	0	0	0	0
Fordeelte utgifter	-36 448	-35 222	-35 222	-36 429	-36 429	-36 429	-36 429
Sum driftsutgifter	1 467 951	1 398 069	1 402 387	1 531 101	1 559 317	1 579 717	1 601 284
Brutto driftsresultat	34 028	71 667	70 436	70 219	82 819	90 919	99 119
Finansinntekter							
Renteinntekter og utbytte	51 926	50 638	48 190	53 870	57 370	61 370	65 170
Gevinst på finansielle instrumenter (omløpsmidler)	1 603	0	0	0	0	0	0
Mottatte avdrag på utlån	43	60	60	60	60	60	60
Sum eksterne finansinntekter	53 572	50 698	48 250	53 930	57 430	61 430	65 230
Finansutgifter							
Renteutgifter og låneomkostninger	37 208	36 000	33 500	37 600	44 000	47 100	51 300
Tap på finansielle instrumenter (omløpsmidler)	1 240	0	0	0	0	0	0
Avdrag på lån	37 636	34 900	66 171	38 400	46 000	54 000	60 800
Utlån	61	23	23	23	23	23	23
Sum eksterne finansutgifter	76 144	70 923	99 694	76 023	90 023	101 123	112 123
Resultat eksterne finanstransaksjoner	-22 572	-20 225	-51 444	-22 093	-32 593	-39 693	-46 893
Motpost avskrivninger	66 477	0	0	0	0	0	0
Netto driftsresultat	77 933	51 442	18 992	48 126	50 226	51 226	52 226
Interne finanstransaksjoner							
Bruk av tidligere års regnsk.m. mindreforbruk	26 433	0	33 468	0	0	0	0
Bruk av disposisjonsfond	615	0	0	2 100	0	0	0
Bruk av bundne fond	2 102	5 075	5 734	7 842	7 842	7 842	7 842
Bruk av likviditetsreserve	0	0	0	0	0	0	0
Sum bruk av avsetninger	29 150	5 075	39 202	9 942	7 842	7 842	7 842
Overført til investeringsregnskapet	30 767	51 453	53 010	58 000	58 000	59 000	60 000
Dekning av tidligere års regnsk.m. merforbruk	0	0	0	0	0	0	0
Avsatt til disposisjonsfond	32 770	4 996	5 116	0	0	0	0
Avsatt til bundne fond	10 077	68	68	68	68	68	68
Avsatt til likviditetsreserven	0	0	0	0	0	0	0
Sum avsetninger	73 615	56 517	58 194	58 068	58 068	59 068	60 068
Regnskapsmessig mer/mindreforbruk	33 468	0	0	0	0	0	0

¹ Netto driftsresultat 2013

¹ Kommunestyret vedtok i forbindelse med behandling av årsrapport og årsregnskap 2012, jf. sak 35/13, å disponere deler av mindreforbruket til nedbetaling av langsiktig gjeld. Netto driftsresultat i 2013 blir lavere som følge av dette, fordi avdrag på lån inngår i beregning av netto driftsresultat. Dette er en kun en teknisk justering, og har ingen realitetseffekt på økonomien.

7.1.2. Budsjettskjema 1A – Driftsbudsjettet

	Regnskap	Oppr.budsj.	Just.budsj.	Budsjett	Budsjett	Budsjett	Budsjett
	2012	2013	2013	2014	2015	2016	2017
Skatt på inntekt og formue	760 883	822 000	822 000	884 600	906 800	929 400	952 300
Ordinært rammetilskudd	352 352	361 000	361 900	382 900	394 900	397 000	403 100
Skatt på eiendom	0	0	0	0	0	0	0
Andre direkte eller indirekte skatter	0	0	0	0	0	0	0
Andre generelle statstilskudd	15 263	12 000	12 176	13 600	15 900	17 800	17 700
Sum frie disponible inntekter	1 128 498	1 195 000	1 196 076	1 281 100	1 317 600	1 344 200	1 373 100
Renteinntekter og utbytte	55 073	49 468	47 020	52 600	56 100	60 100	63 900
Gevinst finansielle instrumenter (omløpsmidler)	1 603	0	0	0	0	0	0
Renteutg.,provisjoner og andre fin.utg.	38 810	36 000	33 500	37 600	44 000	47 100	51 300
Tap finansielle instrumenter (omløpsmidler)	1 240	0	0	0	0	0	0
Avdrag på lån	37 636	34 900	66 171	38 400	46 000	54 000	60 800
Netto finansinnt./utg.	-21 010	-21 432	-52 651	-23 400	-33 900	-41 000	-48 200
Til dekning av tidligere regnsk.m. merforbruk	0	0	0	0	0	0	0
Til ubundne avsetninger	42 731	4 996	4 996	0	0	0	0
Til bundne avsetninger	116	0	0	0	0	0	0
Bruk av tidligere regnks.m. mindreforbruk	26 433	0	33 468	0	0	0	0
Bruk av ubundne avsetninger	615	0	0	0	0	0	0
Bruk av bundne avsetninger	2 102	0	0	0	0	0	0
Netto avsetninger	-13 698	-4 996	28 472	0	0	0	0
Overført til investeringsbudsjettet	30 767	51 453	53 010	58 000	58 000	59 000	60 000
Til fordeling drift	1 063 023	1 117 119	1 118 887	1 199 700	1 225 700	1 244 200	1 264 900
Sum fordelt til drift (fra skjema 1B)	1 029 555	1 117 119	1 118 887	1 199 700	1 225 700	1 244 200	1 264 900
Mer/mindreforbruk	33 468	0	0	0	0	0	0

7.1.3. Budsjettskjema 1B – Driftsbudsjett per virksomhet

Virks. h.nr.	Virksomhet	Oppr.bud. 2013	Forslag til budsj. 2014	Forslag til budsj. 2015	Forslag til budsj. 2016	Forslag til budsj. 2017	Endring 2013-2014
001	Politisk nivå m/sekretariat	15 241	14 299	15 299	14 299	15 499	-6,2 %
101	Rådmannsgruppen	13 435	11 775	11 775	11 775	11 775	-12,4 %
105	Serviceorg	0	0	0	0	0	0,0 %
106	Personal og organisasjon	16 056	20 158	20 158	20 158	20 158	25,5 %
107	Økonomi	12 891	11 137	11 137	11 137	11 137	-13,6 %
108	IKT	0	0	0	0	0	0,0 %
Sum Rådmannsnivå med staber		57 623	57 369	58 369	57 369	58 569	-0,4 %
102	Fagstab Oppvekst og kultur	174 666	182 536	188 016	195 766	202 616	4,5 %
201	Haga skole	20 580	20 722	20 722	20 722	20 722	0,7 %
202	Sola skole	9 467	9 500	9 500	9 500	9 500	0,3 %
203	Røyneberg skole	17 823	17 961	17 961	17 961	17 961	0,8 %
205	Håland skole	16 047	16 099	16 099	16 099	16 099	0,3 %
206	Dysjaland skole	23 688	24 085	24 085	24 085	24 085	1,7 %
207	Grannes skole	27 040	27 262	27 262	27 262	27 262	0,8 %
208	Storevarden skole	17 909	18 040	18 040	18 040	18 040	0,7 %
209	Sola ungdomsskole	36 579	37 173	37 173	37 173	37 173	1,6 %
210	Tananger ungdomsskole	19 864	20 192	20 192	20 192	20 192	1,7 %
211	Sande skole	26 678	26 888	26 888	26 888	26 888	0,8 %
215	Skadberg skole	24 804	24 882	24 882	24 882	24 882	0,3 %
229	Sola voksenopplæring	7 045	7 110	7 110	7 110	7 110	0,9 %
239	Sola PPT	6 841	6 843	6 843	6 843	6 843	0,0 %
251	Havnealléen barnehage	7 209	7 852	8 637	8 637	8 638	8,9 %
252	Sande barnehage	5 062	5 154	5 154	5 154	5 154	1,8 %
253	Tananger/Risnes barnehage	6 702	6 837	6 837	6 837	6 837	2,0 %
254	Sørnes barnehage	5 395	5 480	5 480	5 480	5 480	1,6 %
257	Snøde barnehage	6 282	6 348	6 348	6 348	6 348	1,1 %
258	Grannes barnehage	6 840	6 933	6 933	6 933	7 216	1,4 %
260	Sømme barnehage	5 282	5 728	6 250	6 250	6 250	8,4 %
261	Røyneberg barnehage	6 340	6 446	6 446	6 446	6 446	1,7 %
262	Dravhaug/Øygarden barnehage	8 557	7 705	8 383	8 383	8 383	-10,0 %
263	Tjelta barnehage	7 230	7 334	7 334	7 334	7 334	1,4 %
265	Eikeberget barnehage	6 077	6 141	6 141	6 141	6 141	1,1 %
266	Høgeholen barnehage	6 309	6 374	6 374	6 374	6 374	1,0 %
267	Skjalgstova barnehage	5 241	7 039	7 858	7 858	8 907	34,3 %
281	Barnevern	27 097	27 552	27 634	27 634	27 634	1,7 %
282	Helsestasjon	12 371	15 161	16 283	16 883	16 883	22,6 %
291	Fritid	10 023	10 218	10 218	10 218	10 218	1,9 %
292	Sola folkebibliotek	5 879	5 910	5 910	5 910	5 910	0,5 %
293	Sola kulturskole	8 726	9 150	9 150	9 150	9 150	4,9 %
294	Arrangement og utleie	1 729	1 737	1 737	1 737	1 737	0,5 %
Sum Oppvekst og kultur		577 382	594 392	603 880	612 230	620 413	2,9 %

Virks. h.nr.	Virksomhet	Oppr.bud. 2013	Forslag til buds.j. 2014	Forslag til buds.j. 2015	Forslag til buds.j. 2016	Forslag til buds.j. 2017	Endring 2013-2014
103	Fagstab levekår	23 975	33 925	36 775	39 025	42 225	41,5 %
301	Sola sjukeheim	64 081	65 244	64 984	64 724	64 504	1,8 %
302	Sola bo- og hjemmetjenester	60 624	62 742	62 142	69 442	77 172	3,5 %
303	Tananger bo- og hjemmetjenester	47 752	53 348	57 388	57 248	57 238	11,7 %
311	Åsenhagen avlastnings-/barnebolig	13 712	13 791	13 791	13 791	13 791	0,6 %
321	Miljøtjenesten	55 706	55 079	59 879	61 679	61 679	-1,1 %
331	Psykisk helsearbeid og rus	33 770	34 888	36 188	36 188	36 188	3,3 %
341	NAV - Sosiale tjenester	39 331	36 398	37 071	37 071	37 071	-7,5 %
351	Fysio-/ergoterapi	13 468	13 540	13 540	13 540	13 540	0,5 %
Sum Levekår		352 419	368 955	381 758	392 708	403 408	4,7 %
104	Fagstab samfunnsutvikling	2 161	2 161	2 161	2 161	2 161	0,0 %
401	Eiendom	88 971	87 410	91 065	92 885	96 285	-1,8 %
411	Kommunalteknikk	10 913	12 335	12 535	12 935	12 935	13,0 %
421	Arealbruk	6 218	6 960	6 960	6 960	6 960	11,9 %
Sum Samfunnsutvikling		108 263	108 866	112 721	114 941	118 341	0,6 %
101	Diverse fellesutgifter	57 364	77 054	76 208	74 488	72 005	34,3 %
Div.	Mva-kompensasjons investering	-31 453	0	0	0	0	-100,0 %
801	Fordelte utgifter og avskrivninger	17 141	17 528	17 528	17 528	17 528	2,3 %
901	Diverse finanstransaksjoner	-21 620	-24 464	-24 764	-25 064	-25 364	13,2 %
Sum Felles inntekter og utgifter		21 432	70 118	68 972	66 952	64 169	227,2 %
Sum totalt budsjettskjema 1B		1 117 119	1 199 700	1 225 700	1 244 200	1 264 900	7,4 %
Til fordeling drift fra budsjettskjema 1A		1 117 119	1 199 700	1 225 700	1 244 200	1 264 900	7,4 %
Mer-/mindreforbruk		0	0	0	0	0	0,0 %

7.1.4. Driftsbudsjettet fordelt per Kostra-funksjon

Kostra-funksjon	Betegnelse	Oppr.bud. 2013	Forslag til buds.j. 2014	Forslag til buds.j. 2015	Forslag til buds.j. 2016	Forslag til buds.j. 2017	Endring 2013-2014
100	Politisk styring	12 096	11 296	12 296	11 296	12 496	-6,6 %
110	Kontroll og revisjon	1 217	1 265	1 265	1 265	1 265	3,9 %
120	Administrasjon	83 503	90 344	90 344	90 344	90 344	8,2 %
121	Forvaltn. utg. i eiendomsforvaltningen	5 006	7 902	8 277	8 277	8 277	57,9 %
130	Administrasjonslokaler	4 874	5 754	5 754	5 754	5 754	18,1 %
180	Diverse fellesutgifter	558	1 675	3 519	4 893	7 104	200,2 %
190	Interne serviceenheter	-846	0	0	0	0	-100,0 %
201	Førskole	200 154	210 413	216 217	221 217	227 550	5,1 %
202	Grunnskole	262 761	269 019	271 499	274 249	276 099	2,4 %
211	Styrket tilbud til førskolebarn	18 498	17 433	17 433	17 433	17 433	-5,8 %
213	Voksenopplæring	6 022	5 201	5 201	5 201	5 201	-13,6 %
215	Skolefritidstilbud	8 856	8 703	8 703	8 703	8 703	-1,7 %
221	Førskolelokaler og skyss	10 935	10 913	10 913	10 913	10 913	-0,2 %
222	Skolelokaler	32 957	35 304	35 304	35 304	35 304	7,1 %
223	Skoleskyss	1 887	1 887	1 887	1 887	1 887	0,0 %
231	Aktivitetstilbud barn og unge	6 927	7 186	7 186	7 186	7 186	3,7 %
232	Forebygging - helsestasjon-/skolehelsetjeneste	13 008	16 200	17 322	17 922	17 922	24,5 %
233	Annet forebyggende helsearbeid	3 687	3 523	3 523	3 523	3 523	-4,4 %
234	Aktivering/servicetj. eldre og funksjonsh.	16 565	18 626	18 626	18 626	18 626	12,4 %
241	Diagnose, behandling, re-/habilitering	30 496	31 652	31 692	31 732	31 772	3,8 %
242	Råd, veiledning og sosialt forebyggende arb.	11 269	11 838	11 848	11 858	11 868	5,0 %
243	Tilbud til personer med rusproblemer	8 658	5 140	5 140	5 140	5 140	-40,6 %
244	Barneverntjeneste	9 678	10 179	10 179	10 179	10 179	5,2 %
251	Barneverntiltak i familien	4 411	4 484	4 484	4 484	4 484	1,7 %
252	Barneverntiltak utenfor familien	12 807	12 889	12 971	12 971	12 971	0,6 %
253	Bistand/pleie/omsorg i inst. for eldre/funksjonsh.	105 813	114 866	118 546	125 446	132 446	8,6 %
254	Bistand/pleie/omsorg til hjemmeboende	125 643	133 774	142 174	146 174	149 824	6,5 %
255	Medfinansiering somatiske tjenester	17 480	19 080	19 080	19 080	19 080	9,2 %
261	Institusjonslokaler	-231	13 429	14 170	14 593	15 487	5913,4 %
265	Kommunalt disponerte boliger	-5 446	-5 760	-5 661	-5 605	-5 486	5,8 %
273	Kommunale sysselsettingstiltak	4 667	4 774	4 847	4 847	4 847	2,3 %
275	Introduksjonsordningen	5 339	5 336	5 936	5 936	5 936	-0,1 %
276	Kvalifiseringsprogrammet	5 592	5 712	5 712	5 712	5 712	2,1 %
281	Økonomisk sosialhjelp	16 354	16 354	16 354	16 354	16 354	0,0 %
283	Bistand til etabl. og oppretth. av egen bolig	0	23	23	23	23	100,0 %
285	Tjenester utenfor ord. komm. ansv.område	800	800	800	800	800	0,0 %
301	Plansaksbehandling	3 767	2 514	2 514	2 514	2 514	-33,3 %
302	Byggesaksbehandling og eierseksjonering	-292	207	207	207	207	170,9 %
303	Kart og oppmåling	1 988	2 410	2 410	2 410	2 410	21,2 %
315	Boligbygging og fysiske bomiljøtiltak	-1 059	-159	-159	-159	-159	-85,0 %
325	Tilrettel. og bistand for næringslivet	1 153	1 158	1 208	1 258	1 308	0,4 %
329	Landbruksforv. og landbruksbas. næringsutv.	1 127	1 155	1 155	1 155	1 155	2,5 %
332	Komm. veier, miljø-/trafikks.tiltak og parkering	9 718	12 295	12 495	12 895	12 895	26,5 %
335	Rekreasjon i tettsted	4 934	5 583	5 583	5 773	5 773	13,2 %
338	Forebygging av branner og andre ulykker	0	471	471	471	471	100,0 %
339	Beredskap mot branner og andre ulykker	15 033	16 668	17 026	17 024	17 021	10,9 %
340	Produksjon av vann	10 985	8 620	8 620	8 620	8 620	-21,5 %
345	Distribusjon av vann	-16 302	-14 120	-14 120	-14 120	-14 120	-13,4 %
350	Avløpsrensing	8 950	10 302	10 302	10 302	10 302	15,1 %
353	Avløpsnett / innsamling av avløpsvann	-17 054	-20 602	-20 602	-20 602	-20 602	20,8 %
354	Tømming av slamavskillere, septiktanker o.l.	0	0	0	0	0	0,0 %
355	Innsamling av husholdningsavfall	-10 144	-10 300	-10 300	-10 300	-10 300	1,5 %
357	Gjenvinning og sluttbeh. av hush.avfall	9 600	10 000	10 000	10 000	10 000	4,2 %
360	Naturforvaltning og friluftsliv	-6	410	410	425	425	6933,3 %
365	Kultuminnevern	47	47	47	47	47	0,0 %

Kostra-funksjon	Betegnelse	Oppr.bud. 2013	Forslag til buds.j. 2014	Forslag til buds.j. 2015	Forslag til buds.j. 2016	Forslag til buds.j. 2017	Endring 2013-2014
370	Bibliotek	5 779	5 876	5 876	5 876	5 876	1,7 %
375	Muséer	1 405	1 405	1 405	1 405	1 405	0,0 %
377	Kunstformidling	151	151	151	151	151	0,0 %
380	Idrett / tilskudd andres idrettsanlegg	3 796	3 796	3 796	3 796	3 796	0,0 %
381	Kommunale idrettsbygg/-anlegg	9 611	12 104	13 836	13 875	13 521	25,9 %
383	Musikk- og kulturskoler	8 532	9 121	9 121	9 121	9 121	6,9 %
385	Andre kulturakt. og tilsk. andres kulturbygg	4 031	4 040	4 040	4 040	4 040	0,2 %
386	Kommunale kulturbygg	3 599	4 017	4 017	4 017	4 017	11,6 %
390	Den norske kirke	11 459	12 911	12 261	12 201	12 201	12,7 %
392	Andre religiøse formål	2 540	2 600	2 600	2 600	2 600	2,4 %
393	Kirkegårder, gravlunder og krematorier	1 272	1 811	2 071	2 086	2 086	42,4 %
800	Skatt på inntekt og formue	-822 000	-884 600	-906 800	-929 400	-952 300	7,6 %
840	Statlig rammetilsk. og øvrige gen. statstilsk.	-367 500	-390 100	-402 400	-404 800	-411 200	6,1 %
850	Generelt statstilskudd vedr. flyktninger m.v.	-12 000	-13 600	-15 900	-17 800	-17 700	13,3 %
860	Motpost avskrivninger	0	0	0	0	0	0,0 %
870	Renter/utbytte og lån (innlån og utlån)	21 378	23 400	33 900	41 000	48 200	9,5 %
880	Interne finansieringstransaksjoner	56 449	58 000	58 000	59 000	60 000	2,7 %
998	Ikke fordelte utg. (ikke Kostra-funksjon)	19 808	17 195	17 195	17 195	17 195	-13,2 %
999	Kutt (ikke Kostra-funksjon)	-12 750	-2 000	-4 000	-6 000	-8 000	-84,3 %
Sum totalt		0	0	0	0	0	

7.1.5. Økonomisk oversikt – Investering

	Regnskap 2012	Oppr.budsj. 2013	Just.budsj. 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016	Budsjett 2017
Inntekter							
Salg av driftsmidler og fast eiendom	47 952	10 000	10 000	187 039	561 502	149 364	0
Andre salgsinntekter	0	0	0	0	0	0	0
Overføringer med krav til motytelse	4 349	12 664	12 411	40 739	69 695	54 986	17 385
Statlige overføringer	6 575	15 800	15 800	17 642	21 548	92 320	0
Andre overføringer	4 907	500	500	0	0	7 000	0
Renteinntekter og utbytte	82	0	0	0	0	0	0
Sum inntekter	63 865	38 964	38 711	245 420	652 745	303 670	17 385
Utgifter							
Lønnsutgifter	5 041	2 796	2 987	4 113	4 113	4 113	4 113
Sosiale utgifter	654	0	56	0	0	0	0
Kjøp av varer og tj som inngår i tj.produksjon	274 764	399 919	377 884	634 598	501 821	309 368	110 848
Kjøp av tjenester som erstatter tj.produksjon	6 437	0	0	0	13 400	0	0
Overføringer	41 009	0	743	32 714	69 495	54 986	11 371
Renteutgifter og omkostninger	45	0	0	6 216	2 941	353	0
Fordelte utgifter	-4 980	-2 496	-2 730	-3 800	-3 800	-3 800	-3 800
Sum utgifter	322 969	400 219	378 940	673 841	587 970	365 020	122 532
Finanstransaksjoner							
Avdrag på lån	9 159	5 000	5 000	167 643	326 306	26 186	5 000
Utlån	40 757	0	7 000	40 000	40 000	40 000	40 000
Kjøp av aksjer og andeler	376	0	0	21 000	0	0	0
Dekning av tidligere års udekket	0	0	0	0	0	0	0
Avsatt til ubundne investeringsfond	0	0	0	24 396	53 196	13 178	0
Avsatt til bundne investeringsfond	82	0	0	0	0	0	0
Avsatt til likviditetsreserve	0	0	0	0	0	0	0
Sum finansieringstransaksjoner	50 373	5 000	12 000	253 039	419 502	79 364	45 000
Finansieringsbehov	309 477	366 255	352 229	681 460	354 727	140 714	150 147
Dekket slik:							
Bruk av lån	216 197	300 397	284 814	583 323	229 790	54 795	76 406
Salg av aksjer og andeler	0	0	0	0	0	0	0
Mottatte avdrag på utlån	17 551	13 741	13 741	13 741	13 741	13 741	13 741
Overført fra driftsbudsjettet	30 767	52 117	53 674	58 000	58 000	59 000	60 000
Bruk av tidligere års udisponert	0	0	0	0	0	0	0
Bruk av disposisjonsfond	0	0	0	0	0	0	0
Bruk av bundne driftsfond	0	0	0	0	0	0	0
Bruk av ubundne investeringsfond	0	0	0	26 396	53 196	13 178	0
Bruk av bundne investeringsfond	1 360	0	0	0	0	0	0
Bruk av likviditetsreserve	0	0	0	0	0	0	0
Sum finansiering	265 875	366 255	352 229	681 460	354 727	140 714	150 147
Udekket/udisponert	-43 602	0	0	0	0	0	0

7.1.6. Budsjettskjema 2A – Investeringsbudsjettet

	Regnskap 2012	Oppr.budsj. 2013	Just.budsj. 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016	Budsjett 2017
Investeringer i anleggsmidler	322 969	400 219	378 940	673 841	587 970	365 020	122 532
Utlån og forskutteringer	41 133	0	7 000	61 000	40 000	40 000	40 000
Avdrag på lån	9 159	5 000	5 000	167 643	326 306	26 186	5 000
Dekning av tidligere års udekket	0	0	0	0	0	0	0
Avsetninger	82	0	0	24 396	53 196	13 178	0
Finansieringsbehov	373 342	405 219	390 940	926 880	1 007 472	444 384	167 532
Finansiert slik:							
Bruk av lånemidler	216 197	300 397	284 814	583 323	229 790	54 795	76 406
Inntekter fra salg av anleggsmidler	47 952	10 000	10 000	187 039	561 502	149 364	0
Tilskudd til investeringer	11 482	16 300	16 300	17 642	21 548	99 320	0
Mottatte avdrag på utlån og refusjoner	21 900	26 405	26 152	54 480	83 436	68 727	31 126
Andre inntekter	82	0	0	0	0	0	0
Sum ekstern finansiering	297 613	353 102	337 266	842 484	896 276	372 206	107 532
Overført fra driftsbudsjettet	30 767	52 117	53 674	58 000	58 000	59 000	60 000
Bruk av tidligere års udisponert	0	0	0	0	0	0	0
Bruk av avsetninger	1 360	0	0	26 396	53 196	13 178	0
Sum finansiering	329 740	405 219	390 940	926 880	1 007 472	444 384	167 532
Udekket/udisponert	-43 602	0	0	0	0	0	0

7.1.7. Budsjettskjema 2B – Investeringer per prosjekt

Investering rådmannsnivå						
Prosjektnavn	Ansvar	Prosjekt	2014	2015	2016	2017
IKT-investering strategisk (årsbev.)	12999	19601	3 500	1 500	1 500	1 500
Egenkapitalinnskudd KLP	12999	19606	21 000	0	0	0
Datamaskiner/forning skoler (årsbev.)	12999	29602	2 500	2 000	2 800	600
Trådløs infrastruktur og nettbrett i skolen	12999	29614	0	1 900	500	500
Inventar skole (planlagt utskifting)(årsbev.)	12999	29620	250	250	250	250
Inventar institusjoner (årsbev.)	12999	39609	433	433	433	433
Innskudd folkehallene	12999	49604	0	13 400	0	0
Sola kulturskole, fornyelse utstyr/instr. (årsbev.)	12999	49617	500	500	500	500
Nordjærenpakken, kommunal del	12999	59639	200	200	200	200
Investering Eiendomsdrift						
Prosjektnavn	Ansvar	Prosjekt	2014	2015	2016	2017
Kommunehus, rehab. (årsbev.)	13999	19001	433	433	433	433
Kommunehus, nytt SD-anlegg bygg B	13999	19005	350	0	0	0
Tilrettel. universell utforming komm. bygg (årsbev.)	13999	19017	750	750	750	750
Energimerking av bygninger	13999	19019	715	715	0	0
Energiøkonomisering, klima-/energiplan	13999	19630	1 000	1 000	1 000	1 000
Planlegging/byggeledelse tursti Hafrsfjord	13999	19635	313	313	313	313
Skoler rehabilitering. (årsbev.)	13999	29012	1 082	1 082	1 082	1 082
Tananger ungdomsskole, callinganlegg	13999	29015	200	0	0	0
Barnehager rehabilitering. (årsbev.)	13999	29016	757	757	757	757
Barnehager, forskr.m. rehab. utemiljø (årsbev.)	13999	29018	4 500	2 500	2 500	2 500
Skoler rehab. utemiljø (årsbev.)	13999	29056	1 000	1 000	1 000	1 000
SFO, mindre tilbygg/ombygginger (årsbev.)	13999	29062	541	541	541	541
Nedgravde avfallscontainere (årsbev.)	13999	29074	400	0	400	0
Dysjaland skole opparbeiding uteareal	13999	29612	500	0	0	0
Endring av uteområde (Skadberg skole)	13999	29619	0	1 250	0	0
Sandestubben, skjerming inngang	13999	39007	300	0	0	0
Soltun ald.pensj. rehab./ombygging (årsbev.)	13999	39015	216	216	0	0
TABO, div. ombygginger (årsbev.)	13999	39027	324	324	324	324
Helsehuset, rehab. innemiljø (årsbev.)	13999	39043	216	216	0	0
Sola sjukeheim, rehab. 94-bygget (årsbev.)	13999	39070	1 000	1 000	1 000	1 000
Oppgrad./tilpasning boliger (årsbev.)	13999	39075	324	324	324	324
Nytt sykesignalanlegg TABO	13999	39089	1 300	0	0	0
IKT- verktøyGerica eLås, plan og pda	13999	39602	400	0	0	0
Trygghetsalarm for hjemmeboende.	13999	39603	2 000	0	0	0
Ferdigstillelse av natursteinmur Tananger kirke	13999	49002	400	300	0	0
Sola kirke, nytt tak	13999	49003	600	0	0	0
Sola kulturhus, nytt scenegulv	13999	49029	1 100	0	0	0
Fritidslokaler utstyr/inventar	13999	49602	200	0	200	0
Kulturminnevernplan, tre minnesmerker	13999	49623	500	1 630	0	0
Tanangerhallen, utstyrslager	13999	59508	250	0	0	0
Nytt avfuktingsaggregat Tananger svømmehall	13999	59523	0	0	1 400	0
Kommunale idr.anlegg, rehabilitering	13999	59527	757	757	0	0
Dysjalandshallen, lysarmatur idretts-/svømmehall	13999	59528	649	0	0	0
Tanangerhallen, utvidelse parkering	13999	59601	250	0	0	0
Friområder/lekeplasser (årsbev.)	13999	59606	2 000	2 000	2 000	2 000
Trimparken	13999	59613	400	0	0	0
Tan svømmehall opparb gangveg rundt hall	13999	59614	350	0	0	0
Nytt gravfelt for andre religioner	13999	59615	0	400	1 000	0
Turvei Hellestø - Sele	13999	59621	0	0	1 500	1 500
Minnelund, nye krav i lov	13999	59624	0	300	1 000	0
Ny driftsbygning på Ræge	13999	59630	800	2 200	200	0
Maskiner, park og idrett mv. (årsbev.)	13999	59638	1 500	1 600	1 600	1 000

Turveg Hafrsfjord - Sørnes	13999	59652	2 415	0	0	0
Turveg Tananger indre havn	13999	59654	0	0	1 500	2 000
Turveg Hafrsfjord - Grannes	13999	59672	6 699	0	0	0
Turveg Hafrsfjord - Joa	13999	59673	5 865	0	0	0
Turveg Hafrsfjord - Jåsund	13999	59674	0	4 322	4 322	2 057
Turveg Hafrsfjord - Snøde	13999	59675	0	500	3 000	3 000
Turveg Hafrsfjord - Sømme	13999	59676	0	0	5 578	5 578
Investering Eiendomsutvikling						
Prosjektnavn	Ansvar	Prosjekt	2014	2015	2016	2017
Kommunehus, nytt bygg trinn I	14999	19016	4 200	80 000	93 600	0
Intern prosjektleidelse eiendomsutvikling.	14999	19600	3 800	3 800	3 800	3 800
Erverv av areal (kun budsjett)	14999	19604	158 500	10 000	17 000	20 000
Skolebruksplan, ny skole Jåsund	14999	29001	0	0	0	2 000
Ressurssenteret Grannes skole, utvidelse (Del 1.)	14999	29044	28 000	32 000	0	0
Skolebruksplan, Dysjaland skole, utbygging	14999	29060	0	10 000	10 000	0
Skolebruksplan, økt undgdomskolekapasitet i sentrum	14999	29070	0	0	2 000	19 000
Skolebruksplan, Sola skole	14999	29073	5 000	50 000	15 000	0
Røyneberg skole, trafikkkløsning	14999	29616	700	0	0	0
Samlokaliserte boliger Skadbergveien/Åsenvegen (4 boenheter)(BSHP)	14999	39050	9 186	0	0	0
Ny sjukeheim Sola sentrum	14999	39052	5 500	115 000	115 000	0
Bofellesskap Myklebust BB-10 (7 leil./pers.base)(BSHP)	14999	39057	7 000	0	0	0
Byggepr. Skadbergveien/Åsenv. lavblokker (50 leil.for salg)	14999	39068	118 488	0	0	0
TABO, pers.base omsorgsboliger	14999	39073	433	0	0	0
Skadbergveien/Åsenv.lavbl. /(10 komm.leil.)(BSHP)	14999	39074	22 547	0	0	0
Myklebust felt BB-9 (2 komm.leil.)(BSHP)	14999	39076	2 200	0	0	0
Myklebust felt BB-9 (8 leil. for salg)	14999	39077	9 007	0	0	0
Myklebust felt CB-6-12-13 (43 leil.for salg)	14999	39082	70 908	36 393	0	0
Myklebust felt CB-8-11-14 (22 boliger.for salg)	14999	39083	72 157	72 368	0	0
Myklebust felt CB-6-12-13 (4 komm.leil.)(BSHP)	14999	39084	6 483	3 285	0	0
Skadberg byggeprosjekt (6 rekkehus) 4 for salg	14999	39085	133	5 133	11 553	0
Jåsund DB-9, 8 leiligheter med base, rus/psyk (BSHP)	14999	39086	5 000	15 965	0	0
Småhus, midlertidige/permanente (BSHP)	14999	39087	6 000	7 200	6 000	0
Byggeprosjekt Skadberg, (2 kommunale rekkehus) (BSHP)	14999	39088	70	3 000	5 100	0
Erstatning av utleieboliger sykehjemstomt	14999	39090	18 000	30 000	0	0
Sola kulturhus, ny brannalarm tilpasset scenerøyk/pyroteknikk.	14999	49013	0	850	0	0
Sola kirkegård, livssynsnøytralt seremonirom	14999	49025	3 500	0	0	0
Sola kulturhus, rehab.(SD-anlegg)	14999	49036	1 000	0	0	0
Nytt tak Dysjalandhallen	14999	59517	6 000	0	0	0
Investering Kommunalteknikk						
Prosjektnavn	Ansvar	Prosjekt	2014	2015	2016	2017
A97 Rehab. pumpest.avløp	51999	59101	800	800	800	0
A154 Rafinerivegen	51999	59115	0	0	200	6 300
R116 Renovasjon (årsbev.)	51999	59206	500	250	250	250
VA157 Ølbergvegen	51999	59312	0	8 500	1 000	0
VA 63 Lennsmannsvegen	51999	59320	0	0	6 000	7 000
VA 162 Joa	51999	59326	0	0	500	3 000
VA18 Bergjevegen	51999	59327	1 250	9 300	0	0
VA111 Uforutsette tiltak	51999	59335	1 500	1 500	0	0
VAR105 Div. mask./utrustning/utstyr (årsbev.)	51999	59337	300	0	200	0
VA 49 Røyneberg	51999	59339	0	0	1 000	8 000

VA74 Nordsjøvegen	51999	59342	15 800	0	0	0
VA7 Skibmannsvegen del 2	51999	59350	15 000	9 000	4 700	0
VA56 Sandefeltet	51999	59351	11 250	10 950	0	0
VA151 Sørkolnesvegen	51999	59352	500	1 350	3 850	0
VA152 Kolnesvegen sør	51999	59353	300	5 800	3 200	0
VA153 Kolnesvegen nord	51999	59354	300	3 050	3 300	0
VA 06 Torkelsparken del 1	51999	59355	0	500	11 300	3 000
Tiltak ved priv. utbyggingspr.	51999	59356	1 000	1 000	0	0
VA Ljosheimvegen/Ljosheimkroken	51999	59358	3 313	0	0	0
VA40 Grotnes nord	51999	59359	0	0	1 200	13 000
VA42 Grotnes sør	51999	59360	0	900	7 580	0
VA 177 Knatten	51999	59362	900	0	0	0
Infrastruktur velodrom	51999	59364	0	12 000	0	0
Utskifting gatelys, standardheving (årsbev.)	51999	59406	1 000	1 000	1 000	1 000
Trafikksikkerhetsplan, standardheving veger (kun budsjett) (årsbev.)	51999	59419	500	500	500	500
Trafikksikkerhetsplan, ikke spesifikke tiltak (årsbev.)	51999	59425	750	750	1 100	1 100
Gang-/sykkelveg Nordsjøv. (Strandhotellet-Airp.hotellet)	51999	59426	1 210	0	0	0
Tananger ring, miljøgate (MPG)	51999	59432	0	0	330	3 520
Sandesletta, miljøgate (MPG)	51999	59433	110	550	0	0
Ljosheimfeltet, ny adkomstveg	51999	59435	1 409	0	0	0
Småanlegg veger (busskur mv.)	51999	59437	550	550	0	0
Ræge kirke, ny veg	51999	59440	935	0	0	0
Fortau Røyneberg skole/bhg.	51999	59446	0	0	0	1 870
P107 Biler / større maskiner (årsbev.)	51999	59901	1 700	1 700	1 700	1 700
P109 Div. maskiner, utrustning (årsbev.)	51999	59902	150	150	150	150
Investering Areal						
Prosjektnavn	Ansvar	Prosjekt	2014	2015	2016	2017
Digitalisering av arkiv	52999	59671	2 063	63	0	0
Finansieringsbehov						
			2014	2015	2016	2017
Sum investeringer/finansieringsbehov			698 641	591 770	368 820	126 332
Finansiering						
Finansiering av investeringer			2014	2015	2016	2017
Husbanktilskudd boliger (maks 20%)			-11 583	-14 624	0	0
Husbank investeringstilskudd			-6 059	-6 924	-92 320	0
Salg øvrige eiendommer			0	-187 000	-115 000	0
Spillemidler ordinære idrettsanlegg			-3 393	-200	0	0
Spillemidler turveger			-2 682	0	0	-6 014
Diverse			-5 750	-3 800	-10 800	-3 800
Bruk av ubundet investeringsfond til erverv av nytt byggeareal, sosial infrastruktur og boliger.			-24 396	-53 196	-13 178	0
Bruk av ubundet investeringsfond			-2 000	0	0	0
Overføring fra drift			-58 000	-58 000	-59 000	-60 000
Avdrag fra Lyse			-8 741	-8 741	-8 741	-8 741
Momskompensasjon i investering			-32 714	-69 495	-54 986	-11 371
Låneopptak ordinære investeringsprosjekter			-272 630	-75 896	-3 242	-36 406
Låneopptak selvfinansierte byggeprosjekt			-270 693	-113 894	-11 553	0
Sum finansiering			698 641	591 770	368 820	126 332